

О.В. ЧЕКМИШЕВ

Громадські кампанії з альтернативного інформування громадян та медіаграмотності

Звіт за результатами проектів з моніторингових досліджень та громадських кампаній, проведених в Україні в період 2002-2010 рр.

Київ 2010

Громадські кампанії з альтернативного інформування громадян та медіаграмотності: звіт за результатами проектів з моніторингових досліджень та громадських кампаній, проведених в Україні в період 2002-2010 р.р. / Чекмишев О., - К.: СПД Павлик В.Ф, 2009. - 120 с.

Редактори:

Олена Гнесь

Олександра Гаскевич

Катерина Гладка

Юлія Гудошник

Ярослава Куцай

Любава Петрів

Ірина Булакевич

Арсен Цимбалюк

Володимир Малинка

Інга Вишневська

Юлія Ярмоленко

У виданні досліджується як потреба у альтернативних громадських кампаніях з масового інформування з'явилась у відповідь на складні процеси в українському медійному середовищі на початку нового тисячоліття. Спершу серйозним поштовхом стало поглиблення цензури у ЗМІ, апофеозом якої можна згадати так звані «темники». Пізніше альтернативні громадські кампанії проявилися у відповідь на засилля замовних матеріалів та прихованої реклами (так званої «джинси»).

Таким чином це дослідження здійснено на основі результатів цілої низки громадських проектів, реалізованих у період 2002-2010 років Асоціацією «Спільний простір» спільно з Комітетом «Рівність можливостей». Найбільш яскравими проектами з проведення альтернативних громадських інформаційних кампаній цього періоду, які стали основою цієї книги, стали «Активна народна преса» (2002-2003 роки) та «Український монітор - за громадську платформу Президента України» (2009-2010 роки).

Видання здійснено за фінансової підтримки
Національного Фонду підтримки демократії (NED)

© Чекмишев О.В., 2010

© Асоціація «Спільний простір», 2010

© Комітет «Рівність можливостей», 2010

Зміст

Вступ	5
«Активна народна преса» (матеріали до проекту «Активна народна преса», запитання громадян та відповіді політиків)	5
Верстка вкладки	11
«Український монітор – за громадську платформу Президента України»	26
Листівки-тести з медіаграмотності	30
Матеріали до 1-ї хвили проекту «Український монітор – за громадську платформу Президента України» (запитання громадян та відповіді політиків)	32
Верстка першої вкладки	49
Результати моніторингу	53
Звіт за результатами загальнонаціонального моніторингу телебачення 20 жовтня 2009 - 17 січня 2010 року	53
Звіт за результатами загальнонаціонального моніторингу преси, Інтернет-видань та радіо 20 жовтня 2009 - 17 січня 2010 року	60
Фрагменти регіонального моніторингу ЗМІ за період 20 жовтня 2009 – 17 січня 2010 року	80
Фрагменти загальнонаціонального моніторингу ЗМІ за період 25 лютого – 31 березня 2010 року	83
Фрагменти регіонального моніторингу ЗМІ за період 25 лютого - 31 березня 2010 року	84
Фрагменти загальнонаціонального моніторингу ЗМІ за період квітень-червень 2010 року	94

Матеріали до 2-ї хвилі проекту «Український монітор – за громадську платформу Президента України» (запитання громадян та відповіді політиків)	94
Верстка другої вкладки	113
Висновки та рекомендації	117

Вступ

З самого початку, а саме, коли задумувався проект «Активна народна преса», альтернативні громадські інформаційні кампанії не були спрямовані на підтримку якогось майбутнього кандидата. Замість цього проект передбачав створення особливого підготовчого організаційного фону, налагодження принципово нової мережі збору та розповсюдження інформації з тих питань, які найбільше турбують людей, проведення тестових моніторингових досліджень, а також тренінгів та фокус-груп для регіональних журналістів за відповідними методиками.

Альтернативні громадські інформаційні кампанії, незважаючи на те, що вони організовувалися нібито на протигагу традиційними медіа, насправді одним із своїх завдань передбачали підвищення свободи масмедіа та прозорості прийняття політичних рішень, зокрема, через оприлюднення результатів моніторингових досліджень рівня збалансованості та об'єктивності інформування, а також через запровадження нових технологій якісної журналістики, які стануть прикладом для наслідування іншими масмедіа. Також альтернативні громадські інформаційні кампанії було спрямовано на підвищення свободи масмедіа та оптимізацію редакційної політики, завдяки якій така свобода досягається, на прийняття демократичних поправок до законодавства.

Проведення альтернативної громадської інформаційної кампанії було покликане сприяти утворенню атмосфери інформаційної об'єктивності, плюралізму, формуванню кодексу професійної відповідальності журналістів і громадської довіри до масмедіа, яка на початку нового тисячоліття була суттєво підірвана.

Також альтернативні громадські інформаційні кампанії мали сприяти підвищенню прозорості розподілу українського інформаційного ринку у міжвиборчий період через розвиток вільних масмедіа як важливого компонента громадянського суспільства і через контроль фактів тиску на вільні масмедіа урядових агентств для того, щоб запобігти такому тиску.

На відміну від суто моніторингових проектів, ініціатори альтернативних громадських інформаційних кампаній не ставили перед собою мету лише контролю і спостереження, а передусім приділяли увагу створенню дієвого механізму інформування та громадянської освіти як журналістів, так і безпосередньо громадян, аби зробити їх активними учасниками процесу забезпечення суспільства якісною інформацією.

«Активна народна преса»

Ця інформаційна кампанія була проведена у 2002-2003 роки. Вона передбачала:

1. Через газети-члени Асоціації «Спільний простір» запропонувати читачам поставити прямі запитання політикам, а політикам відповісти на них з тим, аби ці запитання і відповіді були поширені через спеціальні вкладки до місцевих газет нашою мережею у всіх регіонах України. Передбачалося, що це стане альтернативою заангажованій журналістиці та прикладом для подальшого наслідування технології «народної преси», яка служить не інтересам політико-фінансових груп, а безпосередньо своїм читачам. У подальшому на такій основі ініціатори ставили за мету створити «Громадянську платформу майбутнього Президента України».

2. Продовжити процес позитивних змін у середовищі українських журналістів через проведення круглих столів та фокус-груп для подальшого осво-

ення професійних стандартів якісної журналістики, зокрема, через впровадження технологій «**народної преси**».

3. За допомогою моніторингових контент-аналітичних досліджень забезпечувати для ЗМІ атмосферу постійного контролю за рівнем збалансованості висвітлення у ЗМІ головних проблем, що турбують суспільство, а також забезпечувати зворотній зв'язок і оцінювати результативність своєї роботи.

Особливістю проекту «Активна народна преса» стало використання унікальної мережі із 25-ти регіональних газет загальним тиражем 1 мільйон 200 тисяч екземплярів, створену Асоціацією «Спільний простір» упродовж 1995-2002 років, яка дала змогу надзвичайно ефективно і ощадливо поширити масову друковану продукцію у вигляді спеціальних газетних вкладок, надрукованих у Києві і доставлених автотранспортом по редакціях газет. Ця мережа стала реальною альтернативою поширенню інформації через телебачення в силу того, що вона не передбачала створення окремих самостійних видань, а використовувала вже діючі газети.

Крім того газети в Україні є традиційно більш вільними, порівняно з телебаченням. Таким чином ініціатори проекту запланували упродовж 2002-2003 року за допомогою мережі із 25-ти регіональних газет, які входять до Асоціації «Спільний простір» і виходять тиражем 1 мільйон, 200 тис. примірників, запропонувати читачам надіслати поштою запитання, які їх найбільше турбують в політиці, економіці, соціальних та інших проблемах і які вони хотіли б поставити відомим політикам Віктору Ющенку, Віктору Медведчуку, Петру Симоненку, Юлії Тимошенко, Олександрю Морозу та Володимирю Литвину.

Наступні завдання було поставлено так:

1. Проаналізувати листи читачів, узагальнити і вибрати запитання, яких буде найбільше, і, за допомогою залучених до проекту журналістів, поставити ці запитання згаданим політикам з тим, аби вони на них відповіли.

2. Надрукувати запитання читачів і відповіді на них у 4-х спеціальних вкладках, які потім будуть доставлені у друкарні, де друкуються газети-члени Асоціації «Спільний простір» і поширити їх разом з тиражами цих газет.

3. Провести 4 круглі столи та фокус-групи на тему ефективності технології «**активної народної преси**», тим самим поширити дану технологію на інші газети та поширити їх результати у формі: а) 4-х бюлетенів; б) у вигляді популярної інформації на вкладках; в) у електронній версії на нашому сайті.

4. Провести 4 моніторингові дослідження (упродовж місяця кожне) у Києві та усіх 24-х регіонах України з тим, аби забезпечити для ЗМІ атмосферу постійного контролю за рівнем збалансованості висвітлення у ЗМІ головних проблем, що турбують суспільство (теми моніторингу визначити за тими ж таки запитаннями читачів до політиків), покращити реальну ефективність нашої ініціативи, порівняно з традиційними формами роботи редакцій, а також забезпечити зворотній зв'язок і оцінити результативність своєї роботи за даним проектом. За результатами моніторингових досліджень видати 4 звіти та поширити матеріали моніторингу у вигляді: а) 4-х бюлетенів; б) у вигляді популярної інформації на вкладках; в) у електронній версії на нашому сайті, а також наприкінці проекту видати заключний звіт з аналізом стану перспектив вільних масмедіа в Україні та залучення масмедіа до процесу побудови громадянського суспільства

5. Підготувати фон для створення напередодні президентських виборів 2004 року на базі листів читачів «**Громадянської платформи майбутнього Президента України**» – тобто програму, яку сформулюють самі грома-

дяни і яку кожен кандидат на пост Президента України повинен буде враховувати. При цьому в рамках нашого другого проекту, який стане наслідком реалізації цього проекту, ми спостерігатимемо, який кандидат максимально врахує положення громадянської передвиборної програми.

Ініціатори громадського проекту були певні в тому, що основні запитання сформулюють самі читачі. Однак вони спрогнозували, що частина з них будуть такими:

1. Боротьба з бідністю та соціальне страхування.
2. Адміністративна реформа, подолання корупції, наступні президентські вибори.
3. Безробіття, створення нових робочих місць та інвестиції.
4. Податки та прийняття нового Податкового кодексу.
5. Земельна реформа.
6. Медичне забезпечення.
7. Освіта та дитяча злочинність.
8. Ставлення до євроінтеграції, Росії та вступу до НАТО.

Після цього ініціатори проекту сформулювали основні теми медіа-моніторингу:

1. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми боротьби з бідністю та проблем соціального страхування.
2. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми адміністративної реформи, подолання корупції, наступних президентських виборів.
3. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми подолання безробіття, створення нових робочих місць та збільшення інвестицій.
4. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми податкової реформи та прийняття нового Податкового кодексу.
5. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми земельної реформи.
6. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми медичного забезпечення та переходу до страхової медицини.
7. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми освіти та дитячої злочинності.
8. Збалансованість та об'єктивність висвітлення у масмедіа теми євроінтеграції, українсько-російських стосунків та вступу до НАТО.

Матеріали до проекту «Активна народна преса» (запитання громадян та відповіді політиків)

Проект розпочався листом-зверненням до громадян, надрукованим у газетах-членах Асоціації «Спільний простір». У цьому листі ініціатори проекту зверталися до читачів з проханням надіслати запитання до провідних політиків з приводу найголовніших, на їх думку, проблем. Після опрацювання листів та отримання на них відповідей політиків було скомпоновано газетну вкладку. Вона починалася зверненням до читачів. Ось його текст:

Шановні читачі! Наприкінці минулого року ви прочитали оголошення про початок проекту «Активна народна преса». Він розпочався за рішенням 24 -х газет, які є членами Асоціації регіональних видань «Спільний простір». Ми взяли собі за мету - дати можливість нашим читачам в усіх куточках України поставити запитання лідерам партій і блоків, що пройшли до Верховної Ради України та отримати на них відповіді.

Тоді ми звернулись до вас, бо розуміли, що під час виборчої кампанії ви мали змогу ознайомитися з програмами, прочитати агітаційні матеріали,

інтерв'ю з кандидатами. Але після закінчення виборів, маєте право контролювати і запитувати ваших обранців про їх роботу. Тому ми й запропонували, аби саме ви заочно взяли інтерв'ю у ваших обранців. І щоб ви могли отримати відповіді не лише через одну газету, а через газети по всій Україні. Ми розуміли, що можливо не кожен знайде час чи снагу написати листа. Ми розуміли, що в наш складний час чимало людей зневірюється у всьому, в тому числі і в чесній журналістиці. Але ми запропонували зробити маленький крок до того, як це відбувається у кожній країні, яка називається демократичною. А саме - в ту мить, коли виборець вирішує, за кого віддати свій голос, незважаючи на те, багатий він чи бідний, освічений чи малописьменний, живе у великому місті, чи малесенькому селі, все одно він має більше влади, ніж будь-яка людина в країні. Бо він не просто свідомо розпоряджається своїм голосом, але, по суті, виступає працедавцем, тобто наймає на роботу того, кому потім делегуватиме право вершити державні справи від імені того одного і мільйонів виборців. Це означає, що свідомий виборець не лише повинен свідомо голосувати, але й свідомо оцінювати подальшу діяльність народних обранців з тим, аби їх контролювати. Ніде в світі демократія не утверджувалася легко. Ніде в світі вона не приходила сама по собі. Ніде цілком і остаточно вона не здобувалася революціями. Інколи треба мати терпець здобувати свої права малими, але послідовними і невідворотними кроками. Саме таким маленьким кроком ми бачимо наш спільний з вами проект «Активна народна преса».

Цей випуск «Активної народної преси» підтриманий Національним фондом демократії та Міжнародним фондом «Відродження».

Ми пообіцяли, що журналісти відіграватимуть у цьому проекті мінімальну роль - лише поставлять запитання від вашого імені, або шукатимуть відповідь на них у готових інформаційних матеріалах, але не коментуватимуть їх. Ми запропонували вам самостійно вирішувати, що запитати - про проблеми соціального захисту, безробіття, охорони здоров'я й довкілля, наркоманії і дитячої злочинності, внутрішньої і зовнішньої політики тощо. Ми також пообіцяли, що ваші запитання з вашими прізвищами та відповіді на них таких політиків як Володимир Литвин, Віктор Медведчук, Олександр Мороз, Петро Симоненко, Юлія Тимошенко та Віктор Ющенко (в алфавітному порядку) будуть надруковані на спеціальних вкладках до газет, які є членами Асоціації «Спільний простір», а також у тих виданнях, які захочуть приєднатися до нашого проекту.

З самого початку, взявшись за цей проект, ми порушили традицію, коли політики говорять те, що вони хочуть сказати, а читачі лише пасивно слухають, і свідомі того, що проект «Активна народна преса» дає змогу самим читачам поставити запитання і отримати відповіді на те, якою мірою дії і плани політиків відповідають потребам і настроям громадян.

Ми оголосили, що проект «Активна народна преса» не є провладним чи опозиційним, що це наш, спільний з вами, проект покликаний служити лише читачам. Саме тому, ми просили, аби формулюючи ваші запитання, ви подумали про те, що стосується тих проблем, які найбільше вас хвилюють і на які вам складно знайти відповідь. Зважаючи на непростий для України період історії, ми також попросили дотримуватися певних правил, зокрема ставити запитання таким чином, аби вони не містили образ і були спрямовані на діалог, а не на конфронтацію. Ми також запропонували правила, згідно яких кожен політик буде поставлений в рівні умови: всі відповідатимуть на ті запитання, на які захочуть відповісти, усі відповіді будуть надруковані од-

наковим обсягом площі.

Чекаючи ваші листи, ми, відверто кажучи, хвилювалися. Але виявилось, що не з того приводу. Бо до завершення вказаної в оголошеннях дати, ми отримали від вас 150 тисяч запитань - тобто запитання поставив кожен 8-й читач 24-х газет. Як їх можна поставити всі, адже для цього не вистачить жодної газети і навіть книги? Ми знайшли спосіб, як зробити так, аби жоден лист, жодне запитання не залишилося без відповіді. По-перше, ми поділили листи за темами і посортували за принципом, який лист надійшов раніше. Наприклад, запитання про індексацію пенсій, яка нараховується з 1992 року надійшло близько 15-ти тисяч запитань, але ми поставили його від імені того, хто надіслав листа першим. Таким чином, коли ви не знайдете свого прізвища в газеті, не розчаровуйтеся - ваше запитання все одно пролунало. По-друге, ми окремо виділили листи, які потребують невідкладного вирішення, стосуються дуже конкретних проблем і заподіяної несправедливості з тим, аби передати їх на вирішення безпосередньо політикам.

Сьогодні ми друкуємо нашу першу ластівку - першу вкладку «Активної народної преси». Сподіваємося, їх буде ще багато, наприклад у наступній будуть відповідати вже не лідери партій і блоків, які перемогли на виборах, лідери фракцій і груп, які після виборів утворилися в парламенті на базі тих партій.

Запитання читачів, поставлені лідерам партій і блоків, які перемогли під час виборів до Верховної ради України

Соціальні проблеми

1. Чому стільки малих дітей сидять на вулицях з простягнутими руками? *(Дорогая Тамара Василівна, м. Херсон, вул. Лугова 24а, кв. 55)*

2. Чи можна звернутися до Європейського суду з приводу повернення наших вкладів? *(Гузь Т.В., Херсонська обл., Каманчацький р-н, смт. Мирне)*

3. Куди зникли гроші для оstarбайтерів, адже Німеччина, заявила, що повний розрахунок буде закінчено до кінця квітня? *(Баранский В.И., м. Херсон)*

4. Чому одеський соцзабез прирівняв онкологічні захворювання до загальних, наприклад, до грипу? *(Стрілецький В.Є., м. Одеса)*

5. Як ви можете пояснити ситуацію, коли більшість пенсіонерів за оплату комунальних послуг користуються субсидією, сплачуючи 15 відсотків прибутку від пенсії. З 1 квітня 2002 року було збільшено пенсію на 10% і зменшено на таку ж суму субсидію. Отже, підвищення пенсії анулювали і зробили зрівнялівку? *(Шаповалюк Марія Яківна, м. Рівне)*

6. Які проблеми, на Ваш погляд, нині хвилюють українців? *(Віктор Бурмака, м. Харків)*

7. Чи будуть підвищувати декретні і допомогу матерям? *(Дедкова Наталія Олександрівна, м. Кіровоград)*

8. Чому досі нічого не робиться, аби убезпечити шахти від безперервних катастроф? *(Химич Валентина Григорівна, водій трамваю, м. Одеса)*

9. Чому всупереч ст. 43 та 48 Конституції України та соціальним стандартам, робітникам, які зайняті у виробничій сфері повний робочий день, не

забезпечується винагорода за працю у розмірі не нижче від прожиткового мінімуму? *(Луганська обласна профспілкова організація працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів, м. Луганськ)*

10. Чому медаль «За трудову доблесть», отримана під час війни, визнається як заслуга, а отримана після війни, ні? *(Шаповалюк Марія Яківна, ветеран війни і праці, м. Рівне)*

11. Чому для осіб, які вийшли на пенсію до 1992 року, найнижчий коефіцієнт нарахування пенсії? *(Гришечкін Анатолій Васильович, Херсонська обл., Іванівський р-н., с. Фрунзе)*

12. Повинню зруйновано мій будинок у селі. Мені дали неповну компенсацію за нерухомість (920730 = 67 м. кв., отримано 2.500 грн.). Як мені віднайти правду? *(Дубровка Франтішек Миколайович, Закарпатська обл., Винogradівський р-н, с. Теново)*

13. В Україні низький рівень соціального захисту людей. Чим це можна пояснити?

14. Чому, коли проводили земельну реформу на селі, не враховували вчителів та лікарів, які обслуговували мешканців села? *(Дударенко Григорій Михайлович, Луганська обл., Боринчівський р-н, с. Куйбишево)*

15. Чому у відділі ВР з питань звернення громадян відповідають лише відписками або безрезультатним скеровуванням запитів до інших інстанцій? *(Ульянченко Василь Микитович, 82 роки, м. Луганськ)*

16. На якій підставі обленерго не дотримуються «Закону про соціальний захист військовослужбовців», згідно з яким вони мають право на користування пільгами у 50% оплати за енергопослуги? *(Кліпаков Володимир Филіпович, м. Рівне)*

17. Як можна зарадити проблемам гуманітарних галузей України, зокрема жалюгідному існуванню вчителів та лікарів?

18. Чому у дітей-інвалідів така мізерна пенсія - всього 61 грн.? Чому заримують по 8 місяців «чорнобильцям» виплату грошей на харчування? *(Арсієнко Ольга Михайлівна, 43 роки, Херсонська обл., Каланчацький р-н, с. Роздільне).*

19. Чому колишні співробітники КДБ, які вивозили людей до Сибіру, нині отримують пенсію у 5-10 разів більшу, ніж інші? *(Недільський Ярослав Григорович, м. Чортків)*

20. Чи можна зробити так, аби для ветеранів там, де нема природного газу, зменшити ціну на тверде паливо і видавати талони на пільговий газ у балонах? *(Гавриленко Микола Петрович, ветеран військової служби, Полтавська обл., Гребінківський р-н, с. Лутайка)*

21. Чому закон про сплату аліментів (25 % від зарплати) не стосується моряків, адже вони отримують зарплату на лише в Україні, але й за кордоном? *(Назаренко Ольга Пантеліївна м. Одеса)*

22. Хто підрахував, що 9 гривень - сума, яка достатня по догляду за інвалідом? *(Галина Ісаківна Ющук, інвалід I групи, Рівненська область)*

23. Хотілося б почути відповідь, як прожити на пенсію 127 грн. на місяць в селі в приватному помешканні, яке потребує коштів, без субсидій? Хто б з Вас особисто зміг спробувати такий експеримент? *(Демченко Любов, пенсі-*

онерка, 67 років, Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Залізці)

24. Чи буде збільшено розмір соціальної допомоги на дітей із неповних сімей? (К. Діденко 31 рік, домогосподарка, Черкаська обл.)

25. Як позначиться адресна допомога на житті пенсіонерів, інвалідів, малозабезпечених? (Валентина Бойко, санітарка 56 років. м. Черкаси)

26. Доки лікарі будуть самовільно призначати плату за операцію від 100 до 500 у.о? Як можна вирішити проблему молоді? (Рубчев Анатолій Васильович, м. Одеса)

27. Чому мої близькі не мають права отримати необхідну суму грошей з моїх збережень в ощадбанку на поховання в разі смерті? (Данилов СМ., м. Чернівці)

28. Чому не враховують у Пенсійному законодавстві відзнаки та нагороди Міністерства освіти «Відмінник народної освіти»? (Гонтаренко Надія Миколаївна, м. Дергачі, Харківська обл.)

29. Дехто з вас обіцяв, що із заморожених вкладів видаватимуть більше як 260 грн. А насправді - лише 50грн. Поясніть, коли почнуть виплачувати ці кошти? (Закорецька Марія Василівна, с.Загір, Оржецький р-н., Полтавська обл.)

Економіка

1. Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму? (Петро Білик, 61 рік, пенсіонер, Черкаська обл.)

2. Чому процедура отримання коштів власниками земельних паїв така складна і чому пенсіонерам за оренду землі не видають реальних грошей, а виплачують пшеницею по завищеній ціні? (Бойко І. П., Харківська обл., смт. Краснокутськ)

3. Чому у податкову інспекцію разом із бухгалтерськими звітами необхідно нести і «данину»? (Кузьміна І.В., м. Одеса)

4. Чому не діє постанова про закриття пунктів прийому металобрухту, адже це стимулює злочинність? (Гузь Т.В., Херсонська обл., Каманчацький р-н, смт. Мирне)

5. Чи допускаєте ви існування приватної власності, середнього і дрібного підприємництва? (Задорожний О. Л., Херсонська обл., м.Таврійськ)

6. Чи відомо вам, що реформи в аграрному секторі не працюють? (Неперемол С. П., Вінницька обл., Барський р-н, с.Чемериське)

7. Чому Одеса здає в бюджет більше грошей, ніж держава виділяє місту? (Химич В. Г., водій трамваю, Одеса)

8. Чому депутати, урядовці, підприємці заощаджують гроші не в українських банках, а за кордоном? (Сокіл Поліна Григорівна, 83 роки, м. Таврійськ)

9. Доки бюджет держави для гуманітарної сфери буде формуватися за залишковим принципом? (Світлана Іванівна Самсонюк, Рівненська обл.)

10. Для чого і для кого існують позабюджетні фонди? (Демченко Любов, пенсіонерка, 67 років, Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Залізці)

11. Торік тонна пшениці коштувала 600 грн. Завдяки цьому праця на землі стала більш-менш рентабельною. Нині ціни на зерно і м'ясо знизилась удвічі і праця селянина стала збитковою. Чому ціни на хліб та інші продукти не знизилась на половину? (*Ольховська Євгенія Харитонівна, пенсіонерка, 70 років, Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, с. Кровинка*)

12. Коли будемо мати нормальні ставки податків та новий Податковий кодекс? (*Олександр Бойко, підприємець, 38 років. Черкаська обл.*)

13. Яка у вас зарплата? (*Денис, 16 років, м. Черкаси*)

14. Якщо у нас справді відбувається економічне зростання, то чому крім продуктів харчування усі товари імпортні? (*Катерина Котькало, 52 роки. Черкаська обл.*)

15. Як Ви ставитесь до того, що Україна готова взяти кредит \$2,5 млрд. у китайських банків на розвиток транспортної інфраструктури? (*Анна Гукова, студентка, м. Київ*)

Політика

1. Яка ціна тим законам, які приймаються у напівпорожньому сесійному залі? (*Приходько Федір Петрович, м.Харків, вул.Котлова, 226, кв.59*)

2. Нині багато розмов про зміну системи влади в Україні. Чому є необхідність проведення політичної реформи? (*Іван Модестович Багрянний, Херсонська обл.*)

3. Чи не час зайнятися питанням зникнення людей в Україні? Список таких людей на сьогодні уже значний. (*Шило Аркадій, м. Здолбунів*)

4. Чому СДПУ(о) захищає російські інтереси і лобіює інтереси російського капіталу в Україні? (*Інна Білошапка, м. Київ*)

5. Яка чисельність Адміністрації Президента України? (*Гребенник Петро Іванович, 75 років, м. Одеса*)

6. У чому суть протистояння і конфліктних відносин між «Нашою Україною» і об'єднаними соціал-демократами, чому ворогують їхні лідери? (*Василь Гайовий, Львівська обл.*)

7. Парламентові необхідна ефективна робота. Чи можуть депутати за короткий період навчитися спокійно і успішно працювати, щоб приймати рішення на користь своїх виборців? (*Наталя Непуйвода, м. Черкаси*)

8. Невже у демократичній державі бездарного урядовця народ не може відкликати? (*Оліховська Євгенія Харитонівна, Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, с.Кровинка*)

9. Що таке українська національна ідея? (*Бугай Олександр, м. Тернопіль*)

10. Яким шляхом піде розвиток українського суспільства в найближчі 2-3 роки?

11. Чи братимете участь у президентській кампанії? І хто на Вашу думку з відомих політиків братиме участь у президентських перегонах? (*Тетяна Пантелеєва, м. Суми*)

12. Чи можливий за чинного законодавства імпічмент Президента України! (*Владислав 18 років, студент, Черкаська обл.*)

13. Які обіцянки, уже виконали ваші парламентській фракції? *(Віктор Іванович, педагог, Черкаська обл.)*

14. Коли Україна стане повноправним членом Євросоюзу і НАТО? *(Сергій Клименко, офіцер запасу, Черкаська обл.)*

15. Хто за Вашими прогнозами буде наступним Президентом України? *(Галина та Василь Прудкі (45-44 роки), Черкаська обл.)*

16. Якої Ви думки про дії ОУН-УПА в роки другої світової війни? *(Олена та Іван Власенки (62 роки), Черкаська обл.)*

17. Скільки нині потрібно витратити грошей на передвиборчу кампанію, щоб гарантовано перемогти? *(Олександр Калініченко, приватний підприємець, 37 років, м. Черкаси)*

18. Чи правда, що готується адміністративний поділ території України, внаслідок якого Черкащина буде не областю, а гігантським районом? *(Аркадій і Олена Боровики (56-53 роки), Черкаська обл.)*

19. У Севастополі знаходяться військово-морські сили Росії на правах оренди. Чи не залишаться вони там навечно? *(Миколюк Леонід Володимирович, м. Чернівці).*

20. Чи може рядовий громадянин-виборець ініціювати внесення поправок до закону? *(Нестеренко Сергій Петрович, м. Харків)*

Відповіді політиків на запитання громадян

Володимир Литвин,

Голова Верховної Ради України,

лідер виборчого блоку політичних партій «За Єдину Україну»

Нині багато розмов про зміну системи влади в Україні. У чому є необхідність та проведення політичної реформи?

По-новому вибудована і організована система влади повинна позбутися запрограмованої у ній конфліктності, забезпечити розвиток країни за цивілізованим і прогнозованим порядком, стали і гарантовану життєдіяльність держави. Бо поки що складається враження, що наше життя та робота - і парламент це досить показово засвідчує - часто базується на якихось примхах, випадкових і суб'єктивних чинниках. У кінцевому підсумку трясє, лихоманить не стільки владні структури, а всю державу і суспільство.

Україні, народів треба дати спокій, відчуття стабільності і передбачуваності. А відтак - можливість нормально жити і працювати.

Той факт, що політична реформа ініційована Президентом і у більшості своїх принципових положень близька до позицій та поглядів у Верховній Раді або збігається з ними, вселяє надію на спільну роботу з її проведення. Як і на те, що саме такі точки дотику можуть ставати підґрунтям для порозуміння та консолідації у парламенті.

Як, на Вашу думку, позначиться на житті простих людей створення і функціонування газотранспортного консорціуму?

Створення газотранспортного консорціуму нині цілком залежить від кроків Кабінету Міністрів. Адже, уряд повинен дати економічне обґрунтування необхідності створення такої структури. Зараз іде опрацювання відповід-

них документів. І це головне. А розмови просто на емоціях нікому не потрібні.

Коли ж будемо мати нормальні ставки податків і новий Податковий Кодекс?

Вважаю, що протягом третьої сесії ми приймемо Податковий Кодекс. Ми вже прийняли багато документів, які стануть основою Податкового Кодексу. Нині робоча група успішно працює над цим питанням, і якщо ми остаточно якимсь рішенням напрацюємо, то переконаний, що ми Податковий Кодекс приймемо. І це буде один з головних успіхів роботи нашої сесії.

Чи братимете участь у президентській кампанії? І хто на Вашу думку з відомих політиків братиме участь у президентських перегонах?

Колись я казав, що не піду в парламент, але потім так доля склалася, що довелося. Але скажу відверто - на президентські перегони я не збираюся. З огляду на багато чинників, які я для себе визначив, а потім співставив з реальними можливостями. По-друге, коли людина має певний досвід, може співставити, наскільки це відповідає її потягу і потребам.

А реальні кандидати відомі, вони у всіх на слуху. Це ті прізвища, які ви прекрасно знаєте. Це Ющенко, Симоненко, Тимошенко. Я думаю є шанси достойно брати участь у Олександра Мороза, Віктора Януковича, Віктора Медведчука, інших кандидатур, принаймні, я не бачу.

Парламентові необхідна ефективна робота. Чи можуть депутати за короткий період навчитися спокійно і успішно працювати, щоб приймати рішення на користь своїх виборців?

Парламент - це особливий інститут, в якому 450 лідерів, і фактично кожен має свою думку, свою позицію, з якою не можна не рахуватись. Наприклад, у виконавчих структурах там все простіше, там є чітка ієрархія. Парламентська робота - це мистецтво компромісу, виваженості. Це мистецтво зрозуміти позицію та аргументи іншої сторони і знайти позитивне зерно, і головне, це терпимість до іншої точки зору і розуміння того, що ми всі громадяни однієї країни.

Під час роботи другої сесії ми прийняли рішення стосовно 390 проектів закону, в тому числі ми прийняли 126 законів і схвалили в першому або другому читаннях 79 законопроектів. За тематикою переважали питання економічного галузевого розвитку і суто правових питань. З числа прийнятих законів до кінця другої сесії підписано і введено в дію 93 закони, 43 документи про ратифікацію міжнародних договорів і угод. Найбільше навантаження лягало на комітет з питань банків і фінансової діяльності, а також на комітет з питань економічної політики. В портфелі Верховної Ради на третю сесію є майже 750 законопроектів. Депутатам доведеться працювати надзвичайно напружено. І навіть, можливо, подумати над тим, як внести деякі уточнення в організацію роботи пленарних засідань. Ми маємо думати як жити і працювати на виріст.

Віктор Медведчук,
глава Адміністрації Президента,
лідер Соціал-демократичної України (об'єднаної)

Кому вигідне прийняття Земельного кодексу. Адже в Україні нема іпотечного кредитування і є загроза, що олігархи через підставних осіб скуплять всю землю?

Ось побачите, все буде по-іншому. Прийняття Земельного Кодексу тільки перший крок у правильному напрямку.

Ми будемо відслідковувати, щоб реалізація конкретних законів у рамках цього кодексу теж була в інтересах українців.

Сидіти, склавши руки, ще зарано. Кодекс - рамочний закон, який дає громадянам України принципову можливість одержати землю у приватну власність. Для того, щоб він запрацював і запрацював на благо людей, його необхідно доповнити конкретними законодавчими актами, які б чітко прописували всі операції з землею (передача землі у приватну власність, передача її у спадок, купівля-продаж землі фізичним і юридичним особам, оренда землі). Серед цих законів важливу роль відіграватиме і закон про іпотечне кредитування землевласників. Його необхідно розробляти і приймати, не відкладаючи справу в довгий ящик.

Чому СДПУ(о) захищає російські інтереси і лобіює інтереси російського капіталу в Україні?

По-перше, для ясності. СДПУ(о) - українська політична партія і проукраїнська політична сила.

По-друге, нелюбов до Росії, ще не означає любові до України. Можливо, що Вас збило з пантелику те, що кожного, хто проявляє антиросійські настрої прийнято називати українським націоналістом. У СДПУ(о) ніколи не плутають одного з іншим.

Ми виходимо з інтересів України і українців, коли проголошуємо Нову Російську Політику.

Ми пам'ятаємо, що мільйони українців жили, живуть і будуть жити в Росії, а мільйони росіян жили, живуть і будуть жити - в Україні. Хоче цього хтось чи ні. Це реальність, яку намагаються заперечувати націоналісти, які люблять проговорити про «маленького» українця.

Реальність також інше. СРСР розпався остаточно. Цю країну не вдасться реанімувати. Час припинити «згадувати старе» і будувати нові рівноправні відносини між двома незалежними державами: Україною і Російською Федерацією. Цього досі не можуть зрозуміти і прийняти комуністи.

Ясна річ, що вирішення деяких суперечливих питань слід перенести на майбутнє, коли істотно зміцняться економіки обох країн і в повній мірі «запрацює» політична демократія. Але немає навіть гіпотетичних питань, за якими Україна і Росія не змогли б домовитися.

Коли ми пропонуємо свій варіант закону щодо «Лазерних дисків», то також турбувалися не про прибутки американських музикантів і виробників. Ми пам'ятали про тих 40 000 робочих місць, які Україна втратить у разі введення економічних санкцій. Комуністично-націоналістична більшість Верховної Ради віддала перевагу демонстрації свого антиамериканізму за чужий рахунок. Жоден з депутатів, які проголосували за закон, який став причиною для введення економічних санкцій проти України, перш за все проти наших металургів, не втратив ні в роботі, ні в зарплаті. Так хто захищав національні інтереси СДПУ(о), чи комуністи з націоналістами?

У чому суть протистояння і конфліктних відносин між «Нашою Україною» і об'єднаними соціал-демократами, чому ворогують їхні лідери?

Ніякого протистояння СДПУ(о) не створює. Наші пропозиції з першого дня роботи нового парламенту засвідчували, що ми стоїмо на конструктив-

ній позиції. Більше того, з боку Медведчука немає ніяких амбіцій у ставленні до Ющенка, і ви бачите, що жодного висловлювання категоричного у відповідь на ті, що лунають з іншої сторони, не прозвучало, бо я, перш за все, поважаю себе. Більше того, у нас є багато спільного у програмах і діях, і нам треба спільно працювати. Але якщо одна політична сила вважає, що усе має крутитися навколо неї, то це неправильно. Бо якби блок «Наша Україна» мав у парламенті 226 голосів - то й не було б питань, усі б працювали на тих умовах, які висунула така більшість. А якщо такого немає, то щось вимагати безглуздо і безпідставно.

Які проблеми, на Ваш погляд, нині хвилюють українців?

Найбільше - соціальні проблеми: пенсії, зарплати. Однією з найголовніших я б назвав медичне обслуговування і охорону здоров'я. Навіть соціологічні дослідження стверджують, що вартість ліків і медичне обслуговування стають на перше місце. Щодо заробітної плати, то велика проблема, коли за межею бідності є 77% сімей, де працює одна людина.

Олександр Мороз,

лідер Соціалістичної партії України

Чому стільки малих дітей сидять на вулицях з простягнутими руками?

Це прояв загальної хвороби всього українського суспільства. На жаль, хвороба не лише економічного плану, але й морального, адже діти - наше майбутнє, скалічене майбутнє. Окрім цього, у світі подалося майже все населення України. А цього можна було уникнути. Необхідна елементарна порядність тих, хто при владі. До речі, це є відповіддю на багато існуючих запитань. На жаль, але завжди так є, проблема недостачі совісті у людей, які керують державою, переростає у проблему бідності громадян цієї держави.

Чи можна звернутися до Європейського суду з приводу повернення наших вкладів?

Так, можна. Більше того, 2 липня 2002 року Європейський суд прийняв рішення на користь деяких громадян України, які звернулися до нього з такою проблемою.

Куди зникли гроші для остарбайтерів, адже Німеччина заявила, повний розрахунок буде закінчено щодо кінця квітня?

Питання контролю надходження і розподілу грошей для остарбайтерів не належать до компетенції Верховної Ради України. За відповіддю доцільніше було б звернутися до Українського національного фонду «Взаєморозуміння і примирення».

Хто підрахував, що 9 грн. - сума, яка достатня по догляду за інвалідом?

Ця сума справді згідно з чинним законодавством із соціального захисту інвалідів встановлена Кабінетом Міністрів України.

Доки лікарі будуть самовільно призначати плату за операцію від 100 до 500 у.о.? Як можна вирішити проблему молоді?

Доти, доки в Україні буде нинішня система влади. Система, яка породила беззаконня, безправ'я і соціальну незахищеність людей. Питання доступу

ного належного медичного обслуговування, молоді і багато іншого можна вирішити лише тоді, коли влада почне турбуватися про людей, коли молодь буде їй потрібна. За діючої системи цього ніколи не буде. Тому Соціалістична партія України разом з іншими опозиційними партіями і бореться за зміну системи влади.

Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму?

На думку спеціалістів, створення газотранспортного консорціуму призведе до того, що Державний бюджет втратить близько 10 млрд. грн. щорічного прибутку, який отримується від транспортування через територію України по нашій газотранспортній системі російського газу. А державний бюджет - це медицина, освіта, наука, культура, субсидії, пільги, допомога. Не думаю, що уряд компенсує втрату такої величезної суми скороченням видатків на Адміністрацію Президента, податкову адміністрацію і т.д. Проблема, швидше всього, буде вирішуватися саме за рахунок простих людей. Тому соціалісти і вимагають цілковитої прозорості і законності при розгляді цього питання.

Хто придумав, що батьки у школах повинні платити за навчання у вигляді добровільних внесків?

До цього працівників сфери обслуговування і простих громадян примушує наша виконавча влада. Оскільки Конституція України гарантує безкоштовну освіту і медичну допомогу, а грошей у повному обсязі на такі цілі не виділяється, але у той же час утримувати школи і лікарні все ж необхідно, то альтернативним джерелом фінансування було запропоновано, так звані, «благочинні» внески. Чому благочинність набула форми обов'язковості, - це питання до гаранта виконання Конституції - Президента України.

Невже у демократичній державі бездарного урядовця народ не може відкликати?

Власне, у демократичній - якраз і може. Але Україна - не демократична держава, а можна сказати, феодальна. Соціалістична партія України своїм основним завданням на даному етапі вважає зміну системи влади. Ми хочемо відродити у нашій країні демократичні принципи та цінності, за яких, обраний народом парламент, формує владу, разом з ним несе відповідальність безпосередньо перед народом, у цей же час народ її може відкликати. Наші пропозиції спростовують процедуру впливу виборців на депутатів, роблять її реальною і прозорою.

Коли Україна стане повноправним членом Євросоюзу і НАТО?

Членство у цих організаціях передбачає особливі вимоги до економіки держав, які передбачають свою участь у ньому та відповідний рівень розвитку демократії, матеріального забезпечення та соціального захисту громадян. НАТО вимагає структурної перебудови українських збройних сил, а також - серйозного фінансування. Тому Україна не відповідає ні економічним, ні соціальним, ні правовим стандартам Євросоюзу. Коли ми досягнемо рівня розвитку країн-членів ЄС, залежить від того, наскільки швидко в Україні зміниться система влади.

Петро Симоненко,
лідер Комуністичної партії України

Яка ціна тим законам, які приймаються у напівпорожньому сесійному залі?

Ну по-перше, не варто ставити під сумнів в цілому законотворчу діяльність Верховної Ради, бо закони потрібні. Закони регулюють відносини між людьми і між конкретною людиною і державою. І вони сьогодні конче необхідні. А мова має іти зовсім про інше. Ми приймаємо нормальні закони, в тому числі за ініціативою фракції Комуністичної партії, для соціального захисту людей, чи окремих прошарків суспільства, а виконавча влада їх не виконує, користуючись ще тим, що Президент накладає вето на закони, чи просто ігнорує їх, не включаючи в програму фінансування при розгляді проєктів бюджету.

Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму?

Я дотримуюсь думки, що треба внести на розгляд Верховної Ради і ратифікувати угоду, яка була підписана 7 жовтня минулого року в Кишиневі.

Це загальна угода. Вона визначає основні напрямки співпраці, формуючи цей консорціум.

А те, що має конкретно відношення до виконавчих структур, перерозподілу сфер впливу, вигідності для України чи Росії - це розглядати треба окремо.

На жаль, відсутня інформація, є тільки та, що друкується в газетах. А в газетах дуже часто друкується інформація, яка вигідна тим чи іншим кланам чи політико-фінансовим групам.

Чи відомо вам, що реформи в аграрному секторі не працюють?

Звичайно. І говоримо про це. Ну як можна говорити про успішні реформи на селі, коли ми тільки від'їдемо від Києва, як одразу побачимо зруйноване село. Ось вам і відповідь на реформу.

Реформи затіяні тільки з однією метою - участі аграрного сектору як потужного сектору національної економіки - а це 38% ВВП - в перерозподілі між кланами. І використовуючи Верховну Раду, а також той диктат, який чинять сьогодні міжнародні фінансові структури - вирішується питання щодо торгівлі землею. Це страшне явище. Воно призведе до того, що територія нашої держави, як іржа буде побита тим, що земля буде приватною власністю не тільки громадян України. А це втрачається незалежність держави і її територіальна цілісність.

Так що тут загроза якраз полягає в тому, що Україна втратить агропромисловий комплекс, і тоді вона не буде конкурентоздатною на ринку сільськогосподарської продукції і за кордонами. Маємо ставити питання ще гостріше - це проблема продовольчої безпеки, це проблема національної безпеки.

Скільки нині потрібно грошей на передвиборчу компанію, щоб гарантовано перемогти?

Владі це буде коштувати найдорожче. Хоча, скоріше за все, це не владі буде коштувати, а нашому народу. Бо вони все будуть робити, щоб скористатись своїми можливостями, щоб витягти ресурси з бюджету, з галузей про-

мисловості, які особливо мають експортний потенціал.

Вони також позбавляють себе податкових зобов'язань і надають собі пільги. Вони вже зараз крадуть у людей, щоб цими краденими грішми обманювати людей і далі посилювати свою владу.

Юлія Тимошенко,

лідер блоку політичних партій «Блок Юлії Тимошенко»

Чи можливий за чинного законодавства імпічмент Президента України?

Безумовно, можливий. В Конституції з початку до кінця, в деталях, прописана процедура імпічменту. Не питання, що не існує процедури, а проблема, що в цій Верховній Раді просто не набирається голосів для такого голосування. Тобто, в парламенті сьогодні панує пропрезидентська команда.

Для чого і для кого існують позабюджетні фонди?

Що стосується позабюджетних фондів, то вони були придумані для фінансування тих чи інших організацій поза бюджетом. Але ще будучи керівником бюджетного комітету, я наполягла на тому, щоб всі позабюджетні фонди стали доходами спеціального фонду державного бюджету.

І мене дуже тішить, що з моменту мого перебування в бюджетному комітеті всі позабюджетні фонди, всі доходи бюджетних установ, організацій, вони всі зараховуються до бюджету до спеціального фонду.

Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму?

Все дуже просто. Створення газотранспортного консорціуму у власності України забере доходи на 2,5 млрд. доларів щорічно. Це майже 1/5 бюджету. Як це позначиться? По-перше буде дефіцит газу. Тому що сьогодні ми за транзит отримували газ і це потрапляло в баланс.

По-друге, безумовно підвищиться ціна на природний газ і як наслідок на електроенергію і на все, де використовуються газ і електроенергія.

Всі тарифи підуть верх. Чому? Тому що сьогодні за рахунок тих 2,5 млрд. доларів йде здешевлення природного газу - держава відпускає газ населенню і деяким підприємствам по спеціальній ціні.

І по-третє. Зникнення достатньо величезної суми доходу бюджету призведе до недофінансування соціальних витрат.

В Україні низький рівень соціального захисту людей. Чим це можна пояснити?

Нам потрібно повністю перебудувати економічний і фінансовий сектори економіки. Соціальне благополуччя є наслідком нормального функціонування України і всіх її інституцій.

Соціальний результат ми отримуємо лише тоді, коли наведемо порядок і в політиці, і в фінансовому секторі, і в організації виробництва, і в розвитку малого підприємництва.

Це є останній ланцюжок після впорядкування життя в країні.

З іншого боку, сьогодні є можливість значно підвищити мінімальну заробітну плату, а також всі інші посадові оклади, які збільшуються зі зміною мінімальної заробітної плати.

Але це можливо лише після того, як ми зможемо внести в бюджет зміни, запропоновані опозиційною трійкою (Блок Юлії Тимошенко, Соціалістична партія, Комуністична партія - автор).

Ці зміни до бюджету нічого популістського не мають. Вони дуже глибоко фахово підготовлені. І якщо їх приймуть, то люди одразу відчують. Тому що зі збільшенням мінімальної заробітної плати збільшаться відрахування в Пенсійний фонд - на 3 млрд. гривень збільшиться його доходна частина.

Також збільшиться на 50% заробітна плата в бюджетній сфері.

Віктор Ющенко,

лідер виборчого блоку політичних партій «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна»

Як можна налагодити більш продуктивну і злагоджену роботу Верховної Ради?

На сьогодні у Верховній Раді склалась ситуація, яка є неприпустимою з точки зору логіки політичного процесу, адже парламент - це орган, що висловлює волю народу. У той же час депутати не тільки опозиційних, але і інших фракцій відчувають на собі тиск з боку Адміністрації Президента, що ігнорує результати парламентських виборів 2002 року. Виходом із ситуації ми вбачаємо негайне припинення антиконституційного втручання у роботу вищого законодавчого органу та формування у Верховній Раді широкої демократичної коаліції

Яким шляхом піде розвиток українського суспільства в найближчі 2-3 роки?

Я переконаний у тому, що сьогодні кожен громадянин України усвідомлює: країні потрібні кардинальні зміни. Далі тупцювати на місці не можна. Ми отримали унікальний шанс забезпечити розвиток держави демократичним, а не кланово-олігархічним шляхом, як це відбувається сьогодні. Для цього необхідно провести в країні системну політичну реформу.

У той же час кроки, що пропонує влада, є лише демократичними декораціями тоталітаризму. «Наша Україна» має натомість власний варіант політичної трансформації. Її основними положеннями є проведення виборів до Верховної ради на пропорційній основі; формування коаліційного уряду більшістю, сформованого у парламенті; децентралізація влади шляхом передачі органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, що зараз зосереджуються в центрі. Тим не менше, практична реалізація цих механізмів можлива лише за умови повної заміни пануючого нині в Україні кланово-олігархічного режиму.

Як можна зарадити проблемам гуманітарних галузей України, зокрема жалюгідному існуванню вчителів та лікарів?

Я вважаю, що не слід обмежуватися виключно гуманітарними галузями. Сьогодні не лише вчителі та лікарі, але і працюючі в практично усіх інших сферах української економіки існують в умовах, що принижують людську гідність. Тому щодо вирішення питання життєвого рівня українців слід підходити комплексно. У 2000-2001 роках перше, що зобов'язався зробити і виконав наш уряд, було погашення заборгованості по соціальних виплатах. Але сьогодні ми знову маємо заборгованість з пенсій та заробітної плати.

Нещодавно Верховна Рада прийняла закони, що забезпечують поступове підвищення мінімальної заробітної плати та відповідно інших посадових окладів. Вони мають почати працювати вже в цьому році. Проте цього аж ніяк недостатньо. Сьогодні половина української економіки працює в тіні, тобто до державного бюджету не платяться величезні суми податків, що могли б забезпечити значний поштовх розвитку країни. З України із застосуванням нелегальних схем вивозяться колосальні кошти, що осідають на рахунках невеликої групи осіб.

Змінити ситуацію можна лише розірвавши такі схеми, адже вони працюють за принципом зачарованого кола. Для цього потрібна насамперед політична воля, проте нинішня влада не налаштована до змін, адже вони безпосередньо торкнуться її власного благополуччя.

Чому не працюють, або працюють не для селян реформи в аграрному секторі України?

Підхід до реформування відносин в аграрному секторі характеризується застосуванням вибіркового підходу. З одного боку земля передається у володіння селянам, з іншого – держава не приділяє належного чину створенню умов для її ефективного використання. На сьогодні відсутня фінансова та організаційна інфраструктура, яка б дозволяла селянам на сто відсотків зосередитися на виробництві очікуваного від них продукту. Я маю на увазі гарантійні інститути, можливість вільного доступу до кредитів, підтримка при просуванні на ринки інших країн.

Сьогодні ж ми спостерігаємо ситуацію, коли використання зазначених інструментів є можливим лише для «привілейованих» господарств, що мають дах у владних структурах.

АКТИВНА НАРОДНА ПРЕСА

Шановні читачі!

Наприкінці минулого року ви прочитали оголошення про початок проекту «Активна народна преса». Він розпочався за рішенням 24-х газет, які є членами Асоціації регіональних видань «Спільний простір». Ми взяли собі за мету — дати можливість нашим читачам в усіх кутках України поставити запитання лідерам партій і блоків, що пройшли до Верховної Ради України та отримати на них відповіді.

Тоді ми звернулися до вас, бо розуміли, що під час виборчої кампанії Ви мали змогу ознайомитися з програмами, прочитати агітаційні матеріали, інтерв'ю з кандидатами. Але після закінчення виборів, маєте право контролювати і запитувати ваших обранців про їх роботу. Тому ми й запропонували, аби саме ви заочно взяли інтерв'ю у ваших обранців. І щоб ви могли отримати відповіді не лише через одну газету, а через газети по всій Україні. Ми розуміли, що можливо не кожен знайде час чи снагу написати листа. Ми розуміли, що в наш складний час чимало людей зневірюються в усьому, в тому числі і в чесній журналістиці. Але ми запропонували зробити маленький крок до того, як це відбувається у кожній країні, яка називається демократичною. А саме — в ту мить, коли виборець вирішує, за кого віддати свій голос, незважаючи на те, багатий він чи бідний, освічений чи малописьменний, живе у великому місті, чи малесенькому селі, все одно він має більше влади, ніж будь-яка людина в країні. Бо він не просто свідомо розпоряджається своїм голосом, але, по суті, виступає працевластувачем, тобто наймає на роботу того, кому потім делегуватиме право вершити державні справи від імені того одного і мільйонів виборців. Це означає, що свідомий виборець не лише повинен свідомо голосувати, але й свідомо оцінювати подальшу діяльність народних обранців з тим, аби їх контролювати. Ніде в світі демократія не утверджувалася легко. Ніде в світі вона не приходила сама по собі. Ніде цілком і остаточно вона не здобувалася революціями. Інколи треба мати терпеливо здобувати свої права малими, але послідовними і невідворотними кроками. Саме таким маленьким кроком ми бачимо наш спільний з вами проект «Активна народна преса».

Ми пообіцяли, що журналісти відіграватимуть у цьому проекті мінімальну роль — лише поставлять запитання від Вашого імені, або шукатимуть відповідь на них у готових інформаційних матеріалах, але не коментуватимуть їх. Ми запропонували вам самостійно вирішувати, що запитати — про проблеми соціального захисту, безробіття, охорони здоров'я й довкілля, наркоманії і дитячої злочинності, внутрішньої і зовнішньої політики тощо. Ми також пообіцяли, що ваші запитання з вашими прізвищами та відповіді на них таких політиків як Володимир Литвин, Віктор Медведчук, Олександр Мороз, Петро Симоненко, Оля Тимошенко та Віктор Ющенко (в алфавітному порядку) будуть наруковані на спеціальних вкладках до газет, які є членами Асоціації «Спільний простір», а також у тих виданнях, які захочуть приєднатися до нашого проекту.

З самого початку, взявшись за цей проект, ми порушили традицію, коли

політики говорять те, що вони хочуть сказати, а читачі лише пасивно слухають, і свідомі того, що проект «Активна народна преса» дає змогу самим читачам поставити запитання і отримати відповіді на те, якою мірою дії і плани політиків відповідають потребам і настроям громадян.

Ми оголосили, що проект «Активна народна преса» не є провладним чи опозиційним, що це наш, спільний з вами, проект покликаний служити лише читачам. Саме тому, ми просили, аби формулюючи ваші запитання, ви подумали про те, що стосується тих проблем, які найбільше Вас хвилюють і на які Вам складно знайти відповідь. Зважаючи на непростий для України період в її історії, ми також попросили дотримуватися певних правил, зокрема ставити запитання таким чином, аби вони не містили образ і були спрямовані на діалог, а не на конфронтацію. Ми також запропонували правила, згідно яких кожен політик буде поставлений в рівні умови: всі відповідатимуть на ті запитання, на які захочуть відповісти, усі відповіді будуть надруковані однаковою кількістю.

Чекаючи ваших листів, ми відверто кажучи, хвилювалися. Але виявилось, що не з того приводу. Бо до завершення вказаної в оголошенні дати, ми отримали від вас 150 тисяч запитань — тобто запитання поставив кожен 8-й читач 24-х газет. Як і можна поставити всі, адже для цього не вистачить жодної газети і навіть книги? Ми знайшли спосіб, яким зробити так, аби жоден лист, жодне запитання не залишилося без відповіді. По-перше, ми поділили листи за темами і сортували за принципом, який лист надійшов раніше. Наприклад, запитання про індексацію пенсій, яка нараховується з 1992 року надійшло близько 15-ти тисяч запитань, але ми поставили його від імені того, хто надіслав листа першим. Таким чином, коли ви не знайде свого прізвища в газеті, не розчаруйтеся — ваше запитання все одно пролунало. По-друге, ми окремо віділили листи, які потребують невідкладного вирішення, стосуються дуже конкретних проблем і заподіяної несправедливості з тим, аби передати їх на вирішення безпосередньо політикам.

Сьогодні ми друкуємо нашу першу ластівку — першу вкладку «Активної народної преси». Сподіваємося, їх буде ще багато, наприклад у наступній будуть відповідати вже не лідери партій і блоків, які перемогли на виборах, лідери фракцій і груп, які після виборів утворилися в парламенті на базі тих партій.

Цей випуск «Активної народної преси» підтриманий Національним фондом демократії та Міжнародним фондом «Відродження».

Запитання читачів, поставлені лідерам партій і блоків, які перемогли під час виборів до Верховної Ради України

Соціальні проблеми

С Чому стільки малих дітей сидять на вулицях з простягнутими руками! (Дороган Тамара Василівна, м.Херсон, вул.Лугова 24а, кв.55).

Чи можна звернутися до Європейського суду з приводу повернення наших вкладів! (Гузь Т.В., Херсонська обл., Каманецький р-н, смт.Мирне).

Куди зникли гроші для остербайтерів, адже Німеччина, заявила, що повний розрахунок буде закінчено до кінця квітня! (Баранский В.И., м.Херсон).

Чому одеський соцзабєс прирівняв онкологічні захворювання до загальних, наприклад до грипу! (Стрілецький В.Е., м. Одеса).

Як виможете пояснити ситуацію, коли більшість пенсіонерів за оплату комунальних послуг користуються субсидією, сплачуючи 15 відсотків прибутку від пенсії. З 1 квітня 2002 року було збільшено пенсію на 10% і зменшено на таку ж суму субсидію. Отже, підвищення пенсії анулювали і зробили зрівнялку! (Шпаловалюк Марія Яківна, м.Рівне)

Які проблеми, на Ваш погляд, нині хвилюють українців! (Віктор Бурмака, Харків)

Чи будуть підвищувати декретні і допомогую матеріал! (Дедкова Наталя Олександрівна, м.Кіровоград).

Чому досі нічого не робиться, аби убезпечити шахти від безперервних катастроф! (Химич Валентина Григорівна, водій трамваю, м. Одеса).

Чому всупереч ст. 43 та 48 Конституції України та соціальним стандартам, робітникам, які зайняті у виробничій сфері повний робочий день, не забезпечується винагорода за працю у розмірі не нижче від прожиткового мінімуму! (Луганська обласна проєктна організація працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів, м.Луганськ)

Чому медаль "За трудову доблесть", отримана під час війни, визнається як заслуга, а отримана після війни, ні! (Шпаловалюк Марія Яківна, ветеран війни і праці, м.Рівне)

Чому для осіб, які вижили на пенсію до 1992 року, найнижчий коефіцієнт нараховування пенсії! (Гришечкін Іванолій Васильович, Херсонська обл., Іванівський р-н., с.Фрунзе).

Повністю зруйновано мій будинок у селі. Мені дали неповну компенсацію за нерухомість (920730 = 67 м. кв., отримано 2.500 грн.). Як мені віддати правду! (Дубровка Франтишек Михайлович, Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с.Тенюво)

В Україні низький рівень соціального захисту людей. Чим це можна пояснити!

Чому, коли проводили земельну реформу на селі, не враховували вчителів та лікарів, які обслуговували мешканців села! (Дударенко Григорій Михайлович, Луганська обл., Боринівський р-н, с.Куйбишево).

Чому у відділі ВР з питань звернення громадян відповідають лише відписками або безрезультатним скеруванням запитів до інших інстанцій! (Ульянченко Василь Микитович, 82 роки, м.Луганськ).

На якій підставі обленерго не дотримуються "Закону про соціальний захист військовослужбовців", згідно з яким вони мають право на користування пільгами у 50% оплати за енергослуги! (Кліпак Володимир Филипович, м.Рівне)

Як можна зарадити проблемам гуманітарних галузей України, зокрема жагалью існуванню вчителів та лікарів!

Чому у дітей-інвалідів така мізерна пенсія — всього 61 грн.! Чому затримують по 8 місяців "чорнобильцям" виплату грошей на харчування! (Арсенко Ольга Михайлівна, 43 роки, Херсонська обл., Каманецький р-н, с.Роздільне).

Чому колишні співробітники КДБ, які вивозили людей до Сибіру, нині отримують пенсію у 5-10 разів більшу, ніж інші! (Недільський Ярослав Григорович, м.Чортків).

(Продовження на 2-й стор.).

Чи можна зробити так, аби для ветеранів там, де нема природного газу, зменшити ціну на тверде паливо і видавати талони на пільговий газ у балонах! (Гавриленко Микола Петрович, ветеран військової служби, Полтавська обл., Гребінківський р-н, с.Лутайка).

Чому закон про сплату аліментів (25 % від зарплати) не стосується моряків, адже вони отримують зарплату на лише в Україні, але й за кордоном! (Назаренко Ольга Пантелівна м.Одеса).

Хто підрахував, що 9 гривень — сума, яка достатня по догляду за інвалідом! (Галина Ісаківна Ющук, інвалід I групи, Рівненська область).

Хотілося б почути відповідь, як прожити на пенсію 127 грн. на місяць в селі в приватному помешканні, яке потребує коштів, без субсидій! Хто б з Вас особисто зміг спробувати такий експеримент! (Демченко Любова, пенсіонерка, 67 років, Тернопільська обл., Зборівський р-н, с.Залиці).

Чи буде збільшено розмір соціальної допомоги на дітей із неповних сімей! (К. Діденко 31 рік, домогосподарка, Черкаська обл.).

Як позначиться адреса на допомога на житті пенсіонерів, інвалідів, малозабезпечених! (Валентина Бойко, санітарка 56 років, м.Черкаси).

Докі лікарі будуть самовільно призначати плату за операцію від 100 до 500 у.о! Як можна вирішити проблему молоді! (Рубчев Анатолій Васильович, м.Одеса).

Чому мої близькі не мають права отримати необхідну суму грошей з моїх збережень в ощадбанку на поховання в разі смерті! (Данилов С.М., м.Чернівці).

Чому не враховують у Пенсійному законодавстві відзнаки та нагороди Міністерства освіти "Відмінник народної освіти"! (Гонтаренко Надія Миколаївна, м.Дергачі, Харківська обл.).

Дехто з вас обіцяв, що із заморожених вкладів видадуть більше як 260 грн. А насправді — лише 50грн. Поясніть, коли почнуть виплачувати ці кошти! (Закорещка Марія Василівна Село Загір, Оржешківський р-н., Полтавська обл.).

ЕКОНОМІКА

Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму! (Петро Білик, 61 рік, пенсіонер, Черкаська обл.).

Чому процедура отримання коштів власниками земельних паїв така складна і чому пенсіонерам за оренду землі не видають реальних грошей, а виплачують пшеницею по завищеній ціні! (Бойко І. П., Харківська обл., с.м.т. Краснокутський).

Чому у податкову інспекцію разом із бухгалтерськими звітами необхідно нести і "данину"! (Кузьміна І.В., м.Одеса).

Чому не діє постановою про закриття пунктів прийому металобрухту, адже це стимулює злочинність! (Гузь Т.В., Херсонська обл., Каманецький р-н, смт.Мирне)

(Продовження на 3-й стор.).

Володимир Литвин, Голова Верховної Ради України, лідер виборчого блоку політичних партій «За Єдину Україну»

Нині багато розмов про зміну системи влади в Україні. У чому є необхідність та проведення політичної реформи?

По-новому вибудована і організована система влади повинна позбутися запрограмованої у ній конфліктності, забезпечити розвиток країни за цивілізованим і прогнозованим порядком, стати і гарантовано життєдіяльністю держави. Бо поки що складається враження, що наше життя та робота — і парламент це досить показово засвідчує — часто базується на якихось припущеннях, випадкових і суб'єктивних чинниках. У кінцевому підсумку трясє, лихоманить не стільки владні структури, а всю державу і суспільство.

Україні, народові треба дати спокій, відчуття стабільності і передбачуваності. А відтак — можливість нормально жити і працювати.

Україні, народові треба дати спокій, відчуття стабільності і передбачуваності. А відтак — можливість нормально жити і працювати.

Чому вигідне прийняття Земельного кодексу. Адже в Україні нема іпотечного кредитування і є газоза, що олігархи через підставних осіб скуплять всю землю?

Ось побачите, все буде по-іншому. Прийняття Земельного Кодексу тільки перший крок у правильному напрямку.

Ми будемо відслідковувати, щоб реалізація конкретних законів у рамках цього кодексу теж була в інтересах українців.

Сидіти, склавши руки, ще зарано. Кодекс — рамочний закон, який дає громадянам України принципи можливості одержати землю у приватну власність. Для того, щоб він запрацював і запровадив на благо людей, його необхідно доповнити конкретними законодавчими актами, які б чітко прописували всі операції з землею (передача землі у приватну власність, передача її у спадок, купівля-продаж землі фізичним і юридичним особам, оренда землі). Серед цих законів важливу роль відіграватиме і закон про іпотечне кредитування землевласників. Його необхідно розробити і прийняти, не відкладаючи справу в довгий ящик.

Той факт, що політична реформа ініційована Президентом і у більшості своїх принципових положень близька до позицій та поглядів у Верховній Раді або збігається з ними, вселяє надію на спільну роботу з її проведення. Як і на те, що саме такі точки дотику можуть стати підґрунтям для порозуміння та консолідації у парламенті.

Як, на Вашу думку, позначиться на житті простих людей створення і функціонування газотранспортного консорціуму?

Створення газотранспортного консорціуму нині цілком залежить від кроків Кабінету Міністрів. Адже, уряд повинен дати економічне обґрунтування необхідності створення такої структури. Зараз іде опрацювання відповідних документів. І це головне. А розмови просто на емоціях нікому не потрібні.

Коли ж будемо мати нормальні ставки податків і новий Податковий Кодекс?

Вважаю, що протягом третьої сесії ми приймемо Податковий Кодекс. Ми вже прийняли багато документів, які стануть основою Податкового Кодексу. Нині робоча група успішно працює над цим питанням, і якщо ми остаточно якесь рішення напрацюємо, то

переконаний, що ми Податковий Кодекс приймемо. І це буде один з головних успіхів роботи нашої сесії.

Чи братимете участь у президентській кампанії? І хто на Вашу думку з відомих політиків братиме участь у президентських перегонах?

Колісь я казав, що не піду в парламент, але потім так доля склалася, що довелось. Але скажу відверто — на президентській перерони я не збираюся. З огляду на багато чинників, які я для себе визначив, а потім співставив з реальними можливостями. По-друге, коли людина має певний досвід, може співставити, наскільки це відповідає її потягу і потребам.

А реальні кандидати відомі, вони у всіх на слуху. Це ті прізвища, які ви прекрасно знаєте. Це Ющенко, Симоненко, Тимошенко. Я думаю є шанси достойно брати участь у Олександра Мороза, Віктора Януковича, Віктора Медведчука, інших кандидатур, принаймні, я не бачу.

Парламентові необхідна ефективна робота. Чи можуть депутати за короткий період навчитися спокійно і успішно працювати, щоб приймати рішення на користь своїх виборців?

Парламент — це особливий інститут, в якому 450 лідерів, і фактично кожен має свою думку, свою позицію, з якою не можна не рахуватися. Наприклад, у вико-

навчих структурах там все простіше, там є чітка ієрархія. Парламентська робота — це мистецтво компромісу, виживаєності. Це мистецтво зрозуміти позицію та аргументи іншої сторони і знайти позитивне зерно, і головне, це терпимість до іншої точки зору і розуміння того, що ми всі громадяни однієї країни.

Під час роботи другої сесії ми прийняли рішення стосовно 390 проектів закону, в тому числі ми прийняли 126 законів і схвалили в першому або другому читанні 79 законопроектів. За тематикою переважали питання економічного розвитку і суто правових галузей. З цієї сесії прийнятих законів до кінця другої сесії підписано і введено в дію 93 закони, 43 документи про ратифікацію міжнародних договорів і угод.

Найбільше навантаження лягло на комітет з питань банків і фінансової діяльності, а також на комітет з питань економічної політики. В портфелі Верховної Ради на третю сесію є майже 750 законопроектів. Депутатам доведеться працювати надзвичайно напружено. І навіть, можливо, подумати над тим, як внести деякі уточнення в організацію роботи пленарних засідань. Ми маємо думати як жити і працювати на виріт.

Віктор Медведчук, глава Адміністрації Президента, лідер Соціал-демократичної партії України (об'єднаної)

Чому СДПУ(о) захищає російські інтереси і лобіює інтереси російського капіталу в Україні?

По-перше, для ясності. СДПУ(о) — українська політична партія і проукраїнська політична сила.

По-друге, недобов до Росії, ще не означає любові до України. Можливо, що Вас збило з пантелику те, що кожного, хто проявляє антиросійські настрої прийнято називати українським націоналістом. У СДПУ(о) ніколи не плутають одного з іншим.

Ми виходимо з інтересів України і українців, коли проголошуємо Нову Російську Політику. Ми пам'ятаємо, що мільйони українців жили, живуть і будуть жити в Росії, а мільйони росіян жили, живуть і будуть жити — в Україні. Хочє цього хтось чи ні. Це реальність, яку намагаються заперечувати націоналісти, які люблять проговорити про «маленького» українця.

Реальність також інше. СРСР розпався остаточно. Цю країну не вдається реанімувати. Час припинити «згадувати старе» і будувати нові рівноправні відносини між двома незалежними державами: Україною і Російською Федерацією. Цього досі не можуть зрозуміти і прийняти комуністи.

Ясна річ, що вирішення деяких суперечливих питань слід перенести на майбутнє, коли істотно зміцняться економіки обох країн і в

повній мірі «запрашує» політична демократія. Але немає навіть гіпотетичних питань, за якими Україна і Росія не змогли б домовитися.

Коли ми пропонуємо свій варіант закону щодо «Лазерних дисків», то також турбувалися не про прибутки американських музикантів і виробників. Ми пам'ятали про тих 40 000 робочих місць, які Україна втратить у разі введення економічних санкцій. Комуністично-націоналістична більшість Верховної Ради віддала перевагу демонстрації свого антиамериканізму за чужий рахунок. Жоден з депутатів, які проголосували за закон, який став причиною для введення економічних санкцій проти України, перш за все проти наших металургів, не втратив ні в роботі, ні в зарплаті. Так хто захищав національні інтереси СДПУ(о), чи комуністи з націоналістами?

У чому суть протистояння і конфліктних відносин між «Нашою Україною» і об'єднаними соціал-демократами, чому ворогують їхні лідери?

Ніякого протистояння СДПУ(о) не створює. Наші пропозиції з першого дня роботи нового парламенту засвідчували, що ми стоїмо на конструктивній позиції і прийняли комуністи.

нають з іншої сторони, не прозвучало, бо я, перш за все, поважаю себе. Більше того, у нас є багато спільного у програмах і діях, і нам треба спільно працювати. Але якщо одна політична сила вважає, що усе має крутитися навколо неї, то це неправильно. Бо який блок «Наша Україна» мав у парламенті 226 голосів — то й не було б питань, усі б працювали на тих умовах, які висунула така більшість. А якщо такодно немає, то щось вимагати безглуздо і безділяно.

Які проблеми, на Ваш погляд, нині хвилюють українців?

Найбільше — соціальні проблеми: пенсії, зарплати. Однією з найголовніших я б назвав медичне обслуговування і охорону здоров'я. Навіть соціологічні дослідження стверджують, що вартість ліків і медичне обслуговування стають на перше місце. Щодо заробітної плати, то велика проблема, коли за межею бідності є 77% сімей, де працює одна людина.

Час припинити «згадувати старе» і будувати нові рівноправні відносини між двома незалежними державами: Україною і Російською Федерацією

Олександр Мороз, лідер Соціалістичної партії України

Чому стільки малих дітей сидять на вулицях з простягнутими руками?

Це прояв загальної хвороби всього українського суспільства. На жаль, хвороба не лише економічного плану, але й морального, адже діти — наше майбутнє, скалічене майбутнє. Окрім цього, у світі подолало майже все населення України. А цього можна було уникнути. Необхідна елементарна порядність тих, хто при владі. До речі, це є відповіддю на багато існуючих запитань. На жаль, але завжди так є, проблема недостатності совісті у людей, які керують державою, переростає у проблему бідності громадян цієї держави.

Чи можна звернутися до Європейського суду з приводу повернення наших вкладів?

Так, можна. Більше того, 2 липня 2002 року Європейський суд прийняв рішення на користь деяких громадян України, які звернулися до нього з такою проблемою.

Куди зникли гроші для оstarбайтерів, адже Німеччина заявила, що

Ми хочемо відродити у нашій країні демократичні принципи та цінності, за яких, обраний народом парламент, формує владу, разом з ним несе відповідальність безпосередньо перед народом

Яка ціна тим законам, які приймаються у навіпорозькому сесійному залі?

Ну по-перше, не варто ставити під сумнів в цілому законотворчу діяльність Верховної Ради, бо закони потрібні. Закони регулюють відносини між людьми і між конкретною людиною і державою. І вони сьогодні конче необхідні. А мова має йти зовсім про інше. Ми приймаємо нормальні закони, в тому числі за ініціативою фракції Комуністичної партії, для соціального захисту людей, чи окремих прошарків суспільства, а виконавча влада їх не виконує, користуючись ще тим, що Президент накладає вето на закони, чи просто ігнорує їх, не включаючи в програму фінансування при розгляді проектів бюджету.

Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму?

Я дотримуюсь думки, що треба внести на розгляд Верховної Ради і ратифікувати

повний розрахунок буде закінчено до кінця квітня?

Питання контролю надходження і розподілу грошей для оstarбайтерів не належать до компетенції Верховної Ради України. За відповіддю доцільніше було б звернутися до Українського національного фонду "Взаєморозуміння і примирення".

Хто підрухав, що 9 грн. — сума, яка достатня по дню догляду за інвалідом?

Ця сума справді згідно з чинним законодавством із соціального захисту інвалідів встановлена Кабінетом Міністрів України.

Доки лікарі будуть самовільно призначати плату за операцію від 100 до 500 у.о.? Як можна вирішити проблему молоді?

Доти, доки в Україні буде нищівна система влади. Система, яка породила беззаконня, безправ'я і соціальну незахищеність людей. Питання доступного належного медичного обслуговування, молоді і багато іншого можна вирішити лише тоді, коли влада почне турбуватися про людей, коли молодь буде їй потрібна. За діючої системи цього ніколи не буде. Тому Соціалістична партія України разом з іншими опозиційними партіями бореться за зміну системи влади.

Як позначиться на житті простих людей створення газотранспортного консорціуму?

На думку спеціалістів, створення газотранспортного консорціуму

приведе до того, що Державний бюджет втратить близько 10 млрд. грн. щорічного прибутку, який отримувється від транспортування через територію України по нашій газотранспортній системі російського газу. А державний бюджет — це медицина, освіта, наука, культура, субсидії, пільги, допомога. Не думаю, що уряд компенсує втрату такої величезної суми скороченням витратів на Адміністрацію Президента, податкову адміністрацію і т.д. Проблема, швидше всього, буде вирішуватися саме за рахунок простих людей. Тому соціалісти і вимагають цілковитої прозорості і законності при розгляді цього питання.

Хто придумав, що батьки у школах повинні платити за навчання у вигляді добровільних внесків?

До цього прагнучі сфери обслуговування і простих громадян примушує наша виконавча влада. Оскільки Конституція України гарантує безкоштовну освіту і медичну допомогу, а грошей у повному обсязі на такі цілі не виділяється, але у той же час утримувати школи і лікарні все ж необхідно, то альтернативним джерелом фінансування було запропоновано, так звані, "благодійні" внески. Чому благодійність набула форми обов'язковості, — це питання до гаранта виконання Конституції — Президента України.

Неже у демократичній державі безздарного урядовця народ не може відкликати?

Власне, у демократичній — якраз і може. Але Україна — не демократична держава, а можна ска-

зати, феодальна. Соціалістична партія України своїм основним завданням на даному етапі вважає зміну системи влади. Ми хочемо відродити у нашій країні демократичні принципи та цінності, за яких, обраний народом парламент, формує владу, разом з ним несе відповідальність безпосередньо перед народом, у цей же час народ її може відкликати. Наші пропозиції спростовують процедуру впливу виборців на депутатів, роблять її реальною і прозорою.

Коли Україна стане повноправним членом Євросоюзу і НАТО?

Членство у цих організаціях передбачає особливі вимоги до економіки держав, які передбачають свою участь у ньому та відповідний рівень розвитку демократії, матеріального забезпечення та соціального захисту громадян. НАТО вимагає структурної перебудови українських збройних сил, а також — серйозного фінансування. Тому Україна не відповідає ні економічним, ні соціальним, ні правовим стандартам Євросоюзу. Коли ми досягнемо рівня розвитку країн-членів ЄС, залежить від того, наскільки швидко в Україні зміниться система влади.

Петро Симоненко, лідер Комуністичної партії України

угоду, яка була підписана 7 жовтня минулого року в Кишиневі.

Це загальна угода. Вона визначає основні напрямки співпраці, формуючи цей консорціум.

А те, що має конкретно відношення до виконавчих структур, перерозподілу сфер впливу, вигідності для України чи Росії — це розглядати треба окремо.

На жаль, відсутня інформація, є тільки та, що друкується в газеті. А в газетах дуже часто друкується інформація, яка вигідна тим чи іншим кланам чи політико-фінансовим групам.

Чи відомо вам, що реформи в аграрному секторі не працюють?

Звичайно. І говоримо про це. Ну як можна говорити про успішні реформи на селі, коли ми тільки від'їдемо від Києва, як одразу побачимо зруйноване село. Ось вам і відповідь на реформу.

Реформи затіяні тільки з однією метою — участі аграрного сектору як потужного сектору національної економіки — а це 38% ВВП — в перерозподілі між кланами. І використовуючи Верховну Раду, а також той диктат, який чинять сьогодні міжнародні фінансові структури — вирішується питання щодо торгівлі зем-

лею. Це страшне вище. Воно призведе до того, що територія нашої держави, як іржа буде побита тим, що земля буде приватною власністю не тільки громадян України. А це втрачається незалежність держави і її територіальна цілісність.

Так що тут загроза якраз полягає в тому, що Україна втратить агропромисловий комплекс, і тоді вона не буде конкурентноздатною на ринку сільськогосподарської продукції і за кордонами. Маємо ставити питання ще гостріше — це проблема продовольчої безпеки, це проблема національної безпеки.

Скільки нині потрібно грошей на передвигорбу компанії, щоб гарантовано перемогти?

Владі це буде коштувати найдорожче. Хоча, скоріше за все, це не владі буде коштувати, а нашому народу. Бо вони все будуть робити, щоб скористатися своїми можливостями, щоб витягти ресурси з бюджету, з галузів промисловості, які особливо мають експортний потенціал.

Вони також позбавляють себе податкових зобов'язань і надають собі пільги. Вони вже зараз крадуть у людей, щоб цими краденими грошми обманювати людей і далі посилювати свою владу.

Кому вигідне прийняття Земельного кодексу. Адже в Україні нема іпотечного кредитування і є загроза, що олігархи через підставних осіб скуплять всю землю! (Микола Шкатуляк, Івано-Франківськ)

Хто придумав, що батьки у школах повинні платити за навчання у вигляді добровільних внесків! (Анастасія Павлівна Рожакко, вчитель-пенсіонер, Рівненська область)

Чи допускає ви існування приватної власності, середньої і дрібної підприємництва? (Задорожний О. Л., Херсонська обл., м.Таврійськ).

Чи відомо вам, що реформи в аграрному секторі не працюють! (Неперемол С. П., Винницька обл., Барський р-н, с.Чермерська).

Чому Одеса здає в бюджет більше грошей, аніж держава виділяє місту! (Химич В. Г. Водій трамваю, Одеса.)

Чому депутати, урядовці, підприємці заощаджують гроші не в українських банках, а за кордоном! (Сокіл Поліна Ігригорівна, 83 роки, м.Таврійськ).

Доки бюджет держави для гуманітарної сфери буде формуватися за залишковим принципом! (Світлана Іванівна Самсонюк, Рівненська область)

Для чого і для кого існують позабюджетні фонди! (Демченко Любов, пенсіонерка, 67 років, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с.Заліці).

Торік тона пшениці коштувала 600 грн. Завдяки цьому праця на землі стала більш-менш рентабельною. Нині ціни на зерно і м'ясо знизилась удвічі і праця селянина стала збитковою. Чому ціни на хліб та інші продукти не знизилась на половину! (Ольховська Євгенія Харитонівна, пенсіонерка, 70 років, Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с.Кривинка).

Коли будемо мати нормальні ставки податків та новий Податковий кодекс! (Олександр Бойко — підприємець, 38— роки, Черкаська обл.).

Яка у вас зарплата! (Денис, 16 років, м. Черкаси).

Якщо у нас справді відбувається економічне зростання, то чому крім продуктів харчування усі товари імпорту! (Катерина Коткало, 52 роки, Черкаська обл.).

Як Ви ставитеся до того, що Україна готова взяти кредит \$2,5 млрд. у китайських банків на розвиток транспортної інфраструктури! (Анна Гукова, студентка, м.Київ).

Політика

Яка ціна тим законам, які приймаються у навіпорозькому сесійному залі! (Приходько Федір Петрович, м.Харків, вул.Котлова, 226, кв.59.)

Нині багато розмов про зміну системи влади в Україні. Чому з необхідністю проведення політичної реформи! (Іван Модестович Багрянний, Херсонська область)

(Закінчення на 4-й стор.).

Чи не час зайнятися питанням зникнення людей в Україні? Список таких людей на сьогодні уже значний. (Шило Аркадій, м.Здолбунів).

Чому СДПУ(о) захищає російські інтереси і лобює інтереси російського капіталу в Україні? (Інна Білошапка, Київ)

Яка чисельність Адміністрації Президента України? (Гребенник Петро Іванович, 75 років, м. Одеса).

У чому суть протистояння і конфліктних відносин між «Нашою Україною» і об'єднаними соціал-демократами, чому ворогують їхні лідери? (Василь Гайовий, Львівська область)

Парламентові необхідна ефективна робота. Чи можуть депутати за короткий період навчитися спокійно і успішно працювати, щоб приймати рішення на користь своїх виборців? (Наталія Непилвода, Черкаси)

Невже в демократичній державі безкарно урядовця народ не може відкликати? (Опиховська Євгенія Харитонівна, Тернопільська обл., Терновлянський р-н, с.Кривинка).

Що таке українська національна ідея? (Бугай Олександр, м.Тернопіль).

Яким шляхом піде розвиток українського суспільства в найближчі 2-3 роки?

Чи братимете участь у президентській кампанії? І хто на Вашу думку з відомих політиків братиме участь у президентських перегонах? (Тетяна Пантелєєва, Суми)

Чи можливий за чинного законодавства імпичмент Президента України? (Владислав 18 років, студент, Черкаська обл.)

Які обіцянки, уже виконали ваш парламентський фракції? (Виктор Іванович — педагог, Черкаська обл.)

Коли Україна стане повноправним членом Євросоюзу і НАТО? (Сергій Клименко, офіцер запасу, Черкаська обл.)

Хто за вашими прогнозами буде наступним Президентом України? (Галина та Василь Прудки (45-44 роки) Черкаська обл.)

Якої ви думки про дії ОУН-УПА в роки другої світової війни? (Олена та Іван Власенки (62 роки) Черкаська обл.)

Скільки нині потрібно витратити грошей на передвиборчу кампанію, щоб гарантовано перемогти? (Олександр Калініченко, приватний підприємець.37 років. Черкаси)

Чи правда, що готується адміністративний поділ території України, внаслідок якого Черкащина буде не областю, а гігантським районом? (Аркадій і Олена Боровики (56-53 роки) Черкаська обл.)

У Севастополі знаходяться військово-морські сили Росії на правах оренди. Чи не залишаться вони там навічно? (Миколюк Леонід Володимирович, М.Чернівці)

Чи може рядовий громадянин — виборець ініціювати внесення поправок до закону? (Нестеренко Сергій Петрович, Харків).

Юлія Тимошенко, лідер блоку політичних партій «Блок Юлії Тимошенко»

Чи можливий за чинного законодавства імпичмент Президента України?

Безумовно, можливий. В Конституції з початку до кінця, в деталях, прописана процедура імпичменту. Не питання, що не існує процедури, а проблема, що в цій Верховній Раді просто не набирається голосів для такого голосування. Тобто, в парламенті сьогодні панує пропрезидентська команда.

Для чого і для кого існують позабюджетні фонди?

Що стосується позабюджетних фондів, то вони були придумані для функціонування тих чи інших організацій поза бюджетом. Але ще будучи керівником бюджетного комітету, я наполягала на тому, щоб всі позабюджетні фонди стали доходами спеціального фонду державного бюджету.

І мене дуже тишить, що з моменту мого перебування в бюджетному комітеті всі позабюджетні фонди, всі доходи бюджетних установ, організацій, вони всі зараховуються до бюджету до спеціального фонду.

Як позначиться на житті простих людей створення

газотранспортного консорціуму?

Все дуже просто. Створення газотранспортного консорціуму у власності України забере доходи на 2,5 млрд. доларів щорічно. Це майже 1/5 бюджету. Як це позначиться? По-перше буде дефіцит газу. Тому що сьогодні ми за транзит отримували газ і це потрапляло в баланс.

По-друге безумовно підвищиться ціна на природний газ і як наслідок на електроенергію і на все, де використовуються газ і електроенергія.

Всі тарифи підуть вверх. Чому? Тому що сьогодні за рахунок тих 2,5 млрд. доларів йде здешевлення природного газу — держава відпускає газ населенню і деяким підприємствам по спеціальній ціні.

І по-третє. Зникнення достатньо величезної суми доходу бюджету призведе до недофінансування соціальних витрат.

В Україні низький рівень соціального захисту людей. Чим це можна пояснити?

Нам потрібно повністю перебудувати економічний і фінансовий сектори економіки. Соціальне благополуч-

чя є наслідком нормального функціонування України і всіх її інституцій.

Соціальний результат ми отримуємо лише тоді, коли наведемо порядок і в політиці, і в фінансовому секторі, і організації виробництва, і в розвитку малого підприємства.

Це є останній ланцюжок після впорядкування життя в країні.

З іншого боку, сьогодні є можливість значно підвищити мінімальну заробітну плату, а також всі інші посадові оклади, які збільшуються зі зміною мінімальної заробітної плати.

Але це можливо лише після того, як ми зможемо внести в бюджет зміни, запропоновані опозиційною трійкою (Блок Юлії Тимошенко, Соціалістична партія, Комуністична партія — автор).

Ці зміни до бюджету нічого популістського не мають. Вони дуже глибоко фахово підготовлені. І якщо їх приймуть, то люди одразу відчувають. Тому що зі збільшенням мінімальної заробітної плати збільшиться відрахування в Пенсійний фонд — на 3 млрд. гривень збільшиться його доходна частина.

Також збільшиться на 50% заробітна плата в бюджетній сфері.

Віктор Ющенко, лідер виборчого блоку політичних партій «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна»

Як можна налагодити більш продуктивну і злагоджену роботу Верховної Ради?

На сьогодні в Верховній Раді склалась ситуація, яка є неприпустимою з точки зору логіки політичного процесу, адже парламент — це орган, що висловлює волю народу. У той же час депутати не тільки опозиційних, але і інших фракцій відчувають на собі тиск з боку Адміністрації Президента, що ігнорує результати парламентських виборів 2002 року.

Виходом із ситуації ми вбачаємо негайне припинення антиконституційного втручання у роботу вищого законодавчого органу та формування у Верховній Раді широкі демократичної коаліції.

Яким шляхом піде розвиток українського суспільства в найближчі 2-3 роки?

Я переконаний у тому, що сьогодні кожен громадянин України усвідомлює: країні потрібні кардинальні зміни. Далі тупцювати на місці не можна. Ми отримали унікальний шанс забезпечити розвиток держави демократичним, а не кланово-олігархічним шляхом, як це відбувається сьогодні. Для цього необхідно провести в країні системну політичну реформу.

У той же час кроки, що пропонує влада, є лише де-

мократичними декораціями тоталітаризму. «Наша Україна» має натомість власний варіант політичної трансформації. Її основними положеннями є проведення виборів до Верховної Ради на пропорційній основі; формування коаліційного уряду більшості; сформованою в парламенті; децентралізація влади шляхом передачі органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, що зараз зосереджуються в центрі. Тим не менше, практична реалізація цих механізмів можлива лише за умови повної заміни пануючого нині в Україні кланово-олігархічного режиму.

Як можна зарадити проблемам гуманітарних галузей України, зокрема жалюгідному існуванню вчителів та лікарів?

Я вважаю, що не слід обмежуватися виключно гуманітарними галузями. Сьогодні не лише вчителі та лікарі, але і працюючі в практично усіх інших сферах української економіки існують в умовах, що принижують людську гідність.

Тому до вирішення питання підвищення життєвого рівня українців слід підходити комплексно. У 2000-2001 роках перше, що зобов'язав зробити і виконав наш уряд, було погашення заборгованості по соціальних виплатах. Але сьогодні ми знову маємо заборго-

ваність з пенсій та заробітної плати.

Нещодавно Верховна Рада прийняла закони, що забезпечують поступове підвищення мінімальної заробітної плати та відповідно інших посадових окладів. Вони мають почати працювати вже в цьому році. Проте цього аж ніяк недостатньо. Сьогодні половина української економіки працює в тіні, тобто до державного бюджету не платяться величезні суми податків, що могли б забезпечити значний поштовх розвитку країни. З України із застосуванням нелегальних схем вивозяться колосальні кошти, що осідають на рахунках невеликої групи осіб.

Змінити ситуацію можна лише розірвавши такі схеми, адже вони працюють за принципом зачарованого кола. Для цього потрібна насамперед політична воля, проте нинішня влада не налаштована до змін, адже вони безпосередньо торкнуться її власного благополуччя.

Чому не працюють, або працюють не для селян реформи в аграрному секторі України?

Підхід до реформування відносин в аграрному секторі характеризується застосуванням вибіркового підходу. З одного боку земля передається у володіння селянам, з іншого — держава не приділяє належ-

ного чину створенню умов для її ефективного використання. На сьогодні відсутня фінансова та організаційна інфраструктура, яка б дозволяла селянам на сто відсотків зосередитися на виробництві очікуваного від них продукту. Я маю на увазі гарантійні інститути, можливість вільного доступу до кредитів, підтримка при просуванні на ринки інших країн.

Сьогодні ж ми спостерігаємо ситуацію, коли використання значаних інструментів є можливим лише для «привілейованих» господарств, що мають дах у владних структурах.

Ми отримали унікальний шанс забезпечити розвиток держави демократичним, а не кланово-олігархічним шляхом

«Український монітор - за громадську платформу Президента України»

Проект «Український монітор - за громадську платформу Президента України» став новим кроком у розвитку технологій альтернативних громадських інформаційних кампаній. Передусім за рахунок того, що значно розширив діапазон діалогу із аудиторією ЗМІ. Це проект акумулював увесь організаційний досвід і потенціал, накопичений із 1994 року. Він передбачав проведення Громадської кампанії зі створення громадської платформи українського Президента з подальшим спостереженням за тим, як новообраний президент реалізує положення цієї платформи. Основні компоненти проекту:

1. Проведення серії регіональних засідань діалогових груп на базі читальних залів 6-ти обласних бібліотек. Передбачалося, що під час діалогових груп виборці отримуватимуть практичні навички з медіаграмотності. Це стимулюватиме їх писати звернення і конкретні запитання до медіа та кандидатів у президенти щодо головних проблем українського суспільства. Таким чином передбачалося, що аудиторія ЗМІ стимулюватиме медіа менше вдаватися до практики замовних матеріалів і активніше висвітлювати конкретні проблеми, а кандидатів у президенти - змушуватиме розповідати, як вони ці проблеми збираються вирішувати замість того, щоб займатися популізмом.

2. Проведення серії моніторингових медіа на загальнонаціональному та регіональному рівні, аби відстежити, чи медіа надають громадянам інформацію, необхідну для свідомого вибору, чи активніше в результаті кампанії з медіаграмотності вони висвітлюють головні проблеми українського суспільства, а також, чи відповідають на запитання громадян політики та які рецепти вирішення проблем вони пропонують.

3. Створення списку тих основних проблем, які визначили самі українські виборці, а також «меню» з пропозицій політиків щодо їх вирішення та поширення їх через ЗМІ (зокрема, у вигляді спеціальних вкладок до регіональних газет), у вигляді листівок «Що вам говорять ЗМІ та політики», а також у вигляді аналітичних звітів для організацій громадянського суспільства для подальшого поширення у їхніх друкованих матеріалах, в інтернеті та знову в медіа.

Проект ґрунтувався на критичному аналізі діяльності організацій громадянського суспільства у період 2004-2009 роки. Після «Помаранчевої» революції 2004 року чимало організацій громадянського суспільства були дезорганізовані досягнутим успіхом у побудові демократії і не знайшли в собі достатньої організаційної спроможності до подальшої кропіткої та конкретної праці, керуючись усвідомленням того, що демократія не статичний стан, а процес, який потребує постійного розвитку. Більше того, представники цілої низки НДО сприйняли події 2004 року як можливість самим опинитися при владі. Рекрутування професійних кадрів із організацій громадянського суспільства саме по собі позитивний крок. Однак в українських реаліях, коли всі механізми попереднього владарювання залишилися практично незмінними, представники НДО, імплементовані у нову, а по суті, ту саму стару модель прийняття політичних та економічних рішень, самі стали елементами цієї корумпованої і протекціоністської системи.

Після «Помаранчевої» революції під приводом, мовляв, демократія перемогла, ціла низка міжнародних донорів припинила, або відчутно скоротила обсяги своєї допомоги. А з початком економічної кризи український бізнес, який вже почав наблизитися до усвідомлення своєї місії і розуміння ролі

третього сектору в демократичному суспільстві та перебирати донорську нішу у міжнародних організацій, також різко обмежив не лише підтримку конкретних НДО, а й загалом згорнув цілу низку благодійних та гуманітарних програм.

Дезорганізацію частини структур громадянського суспільства в Україні спричинила також зростаюча зневіра і апатія розчарованих виборців від того, замість простих рішень, як пропонували українські політики, вони занурилися в атмосферу постійних дріб'язкових інтриг і нині виглядають не ефективними і не менш далекими від реальних потреб суспільства, ніж їхні попередники.

Демократичні зміни в українських ЗМІ також невдовзі були затьмарені тим, що на зміну так званим «темникам» (вказівкам влади як і що треба висвітлювати), проти яких 2004-го року виступили прогресивні українські журналісти, нині прийшли замовні матеріали (так звана «джинса»), яка маскується під новину і аналітику, насправді є прихованою політичною і економічною рекламою, яка дезінформує суспільство та руйнує підвалини журналістської професії. При цьому, на відміну від ситуації 2002-2004 років, провідні українські журналісти та топ-менеджери активно не протестують проти практики замовних матеріалів, коли, наприклад, телесюжети з участю нинішнього президента оплачуються як замовні, а гостроту запитань журналістів політики компенсують професійними відповідями, які вони читають у прямому ефірі з телесуфлерів, які, звичайно, є непомітними для глядачів.

Ще одним ударом по структурам громадянського суспільства стало те, що нині на тлі зростаючої економічної кризи, Україна переживає найбільшу за історію своєї незалежності хвилю політичного та економічного популізму, пік якої можна прогнозувати під час майбутньої кампанії з виборів українського президента.

На думку проектної команди реалістичні відповіді на окреслені вище проблеми слід шукати у напрямку підвищення медіаграмотності виборців (цього, навіть під переможні фанфари кінця 2004-го – початку 2005-го ніхто не починав робити), а також у напрямку відновлення діалогу між виборцями та політиками за посередництва НДО та медіа. Ініціатори проекту оголосили, що переконані: реалістичною відповіддю на політичний і економічний популізм стане залучення простих виборців до того, аби вони самі почали усвідомлювати і чітко формулювати головні проблеми суспільства, аби вони почали стимулювати ЗМІ і журналістів ширше і голосніше про це говорити, аби разом шукати реалістичні рецепти і, зрештою, аби вони разом почали вимагати від політиків реагувати на справжні, а не надумані проблеми, та брати на озброєння реалістичні, а не популістські рецепти їх вирішення.

Спираючись на вище висловлене, ініціатори проекту сформулювали такі завдання проекту:

1. Розпочати розвиток медіаграмотності українських виборців через проведення регіональних засідань діалогових груп.

2. Спрямувати набуті навички медіаграмотності виборців на формулювання звернень до ЗМІ і кандидатів у президенти щодо головних проблем українського суспільства, а також конкретних локальних проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно.

3. Стимулювати розвиток демократичних медіа, аби вони здобували більше довіри своїх читачів, глядачів та слухачів, відмовляючись від замовних матеріалів на користь активнішого висвітлення головних проблем суспільства (а також конкретних локальних проблем, які регіональна громада чи

конкретна людина не може вирішити самостійно). Наше завдання – здійснювати таке стимулювання медіа через проведення медіамоніторингу, широкого оприлюднення його результатів, а також через листи та звернення громадян, які надсилаються до медіа та політиків для подальшого оприлюднення і реагування.

4. Змусити основних кандидатів у президенти відмовитися від популістської риторики на користь конкретних відповідей на звернення виборців щодо головних проблем суспільства. Це буде досягнуто за допомогою створення «Громадянської платформи Президента України», яка акумулюватиме у собі конкретний список головних проблем українського суспільства та рецептів їх вирішення у вигляді реалістичної «дорожньої карти».

5. Змусити основних кандидатів демонструвати спроможність не лише пропонувати рецепти вирішення глобальних проблем, а й вирішувати конкретні локальні проблеми, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно.

6. Розвинути демократичні стандарти діалогу політиків з виборцями через проведення моніторингу виконання новообраним президентом положень громадянської платформи та оприлюдненням результатів такого моніторингу через ЗМІ, листівки, аналітичні звіти для виборців, політиків, організацій громадянського суспільства, міжнародної громадськості.

7. Розвинути демократичні стандарти діалогу політиків з виборцями через моніторинг та юридичний супровід конкретних запитів (щодо проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно) до представників команди новообраного президента, з тим, аби встановити як нова влада реагує на запити громадян.

Організаційним бекграундом проекту «Український монітор – за громадську платформу Президента України» стали результати іншого проекту, а саме «Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі». Цей проект фінансується спільно Європейським Союзом та Радою Європи та виконується Радою Європи. В рамках цього проекту було одночасно здійснено моніторинг ЗМІ 6-ти регіонів України (Рівне, Чернівці, Черкаси, Суми, Донецьк, Херсон); проведено анкетування медіаекспертів, журналістів та топ-менеджерів ЗМІ; за допомогою партнерської організації «Європа XXI» здійснено фокус-групові дослідження аудиторії ЗМІ.

Таким чином було отримано інформацію як медіа у цих регіонах представляють власну аудиторію та висвітлює їхні проблеми. Таке організаційне тло дало змогу чітко визначити перелік конкретних проблем кожного регіону, які вже порушували ЗМІ та громадськість, а також інформацію про те, як влада реагує на запити громадян і громадських організацій.

Наступні проектні кроки, що ґрунтувалися на вищевикладеному бекграунді, були такими:

1. Було проведено серію регіональних засідань діалогових груп на базі читальних залів бібліотек обласного, міського та районного рівня. Було обговорено результати попередніх проектів, зокрема ті, які свідчать, що медіа недостатньо представляють інтереси своєї аудиторії та висвітлюють їхні проблеми. Таким чином, під час засідань діалогових груп виборці отримали практичні навички з медіаграмотності, тобто усвідомлення того, яким чином можна добиватися надання необхідної інформації. На основі отриманих навичок вони почали писати звернення і конкретні запитання до медіа та кандидатів у президенти щодо головних проблем українського суспільства та кожного конкретного регіону. Також учасники діалогових груп та регіо-

нальні НДО почали надсилати свої офіційні запити до органів влади та місцевого самоврядування щодо конкретних локальних проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно.

2. Вибір аудиторії, що користується читальними залами бібліотек, ґрунтувався на тому, що за результатами нашого дослідження в період економічної кризи відвідуваність бібліотек зросла, оскільки люди менше стали купувати газети і журнали. Структура цієї аудиторії свідчить, що це люди переважно середнього і старше середнього рівня. Вони мають достатньо вільного часу і є суспільноактивними. Однак вони не знають, куди цю активність спрямувати. Тому передбачалося, що після отримання навиків медіаграмотності, вони почнуть охоче надсилати свої достатньо професійно оформлені і сформульовані звернення до медіа та провідних політиків. Крім того, передбачалося, що таким чином аудиторія ЗМІ стимулюватиме медіа менше вдаватися до практики замовних матеріалів і активніше висвітлювати конкретні проблеми, а кандидатів у президенти змушуватиме розповідати, як вони ці проблеми збираються вирішувати – замість того, щоб займатися популізмом. Ще одна перевага використання для проектних цілей бібліотек полягає в тому, що за попередніми дослідженнями, здійсненими ініціаторами проекту, бібліотекарі є ідеальними волонтерами-лідерами думок. Вони достатньо освічені. Вони підказують своїм читачам яку літературу з якої теми можна знайти. При цьому вони мають достатньо вільного часу та не знають в якому напрямку спрямувати свою активність. Передбачалося, що достатньо серії тренінгів та поширення проектної літератури і бібліотекарі почнуть активно працювати не лише з аудиторією своїх бібліотек, а й комунікуватимуть з іншими бібліотекарями на своїх регулярних міжбібліотечних семінарах (вони проводяться планово за кошти Міністерства культури і туризму України). Таким чином передбачалося, що вже без участі ініціаторів проекту, кампанію з медіаграмотності буде поширено на інші бібліотеки. За підрахунками 6 базових бібліотек на першому етапі проекту залучили до інформаційної мережі ще близько 1 140 бібліотек, розширивши чисельність аудиторії, охопленої кампанією з медіаграмотності з 120-150 на початковому етапі до 120-150 тисяч осіб.

3. Було проведено локальні тренінги з медіаграмотності для бібліотекарів 6-ти базових обласних бібліотек у 6-ти регіонах прямо напередодні проведення засідань діалогових груп.

4. Було проведено дві хвили моніторингів медіа на загальнонаціональному та регіональному рівні. Першу – під час виборчої кампанії – тривалістю 2 місяці. Тоді ж було зроблено моніторинг того, як кандидати в президенти відповідали на запитання щодо головних та локальних проблем українського суспільства. Другу хвилю моніторингу тривалістю один місяць було проведено на третій фазі проекту, коли ініціатори змогли прослідкувати, як новообраний президент і його команда втілюють положення «Громадської платформи» та відповідають на конкретні запити громадян і НДО. Загальнонаціональний моніторинг було проведено на презентативній вибірці провідних загальнонаціональних телеканалів, радіостанцій, газет та інтернет-сайтів, використовуючи методику, аналогічну методиці МЕМО-98, яка поєднує елементи контент-аналізу та експертного аналізу. Регіональний моніторинг ми проведемо зусиллями волонтерів-бібліотекарів, які простежать матеріали регіональних ЗМІ та тематику даного проекту методом дайджестування, опису і аналізу.

5. Було здійснено аналіз запитів громадян і НДО. Спочатку було узагальнено результати проектного бекграунду, який демонстрував те, як ор-

гани влади і місцевого самоврядування реагують на звернення громадян і НДО. Потім було проаналізовано те, як кандидати у президенти реагували на звернення громадян, НДО та виступи ЗМІ щодо головних проблем українського суспільства та локальні проблеми місцевих громад і громадян. Потім було зроблено аналіз того, як новообраний президент та його команда втілюють положення «Громадської платформи», а також реагують на запити громадян та НДО.

6. Було відібрано окремі запити громадян до органів влади та проведено їх юридичний супровід згідно законодавства про звернення громадян.

7. Було узагальнено результати моніторингу ЗМІ та моніторингу реакції кандидатів у президенти на запити громадян та НДО щодо основних проблем суспільства та локальних проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно, та підготовлено на їх основі прості жарти-твілівки з карикатурами «Що вам говорять ЗМІ та політики».

8. Листівки було поширено через регіональні партнерські НДО та мережу бібліотек.

9. На основі результатів моніторингу ЗМІ, запитів громадян та НДО, моніторингу реакції кандидатів у президенти на запити громадян та НДО щодо основних проблем суспільства та локальних проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно, було підготовлено 2 вкладки «Громадська платформа Президента України» до регіональних газет та поширено їх тиражем 1 мільйон 200 тисяч примірників кожна у всіх 24-х регіонах України – спочатку на першій стадії проекту (під час виборчої кампанії), другу – на третій фазі проекту, коли ініціатори змогли прослідкувати, як новообраний президент і його команда втілюють положення «Громадської платформи» та відповідають на конкретні запити громадян і НДО.

Незалежний громадський проект Що вам говорять ЗМІ про ваші проблеми?

Оцініть, наскільки об'єктивно Вас інформують.

ЧИТАЮЧИ ГАЗЕТУ ВИ:

1. Знаходите інформацію про людей - таких самих, як і Ви. Це означає, що газета намагається відображати на своїх сторінках інтереси своїх читачів. Вона об'єктивна і правдива.
2. Знаходите відповіді на запитання, які Вас хвилюють. Це означає, що газета намагається відображати на своїх сторінках проблеми і труднощі своїх читачів.
3. Бачите, що замість того, аби писати про Вас та Ваші проблеми, газета заповнена непотрібною Вам рекламою, оповідками-жахами або передруками з інших газет. Це означає, що газета існує не для Вас, а лише для заробляння грошей.
4. Бачите, що замість того, аби представляти на своїх сторінках таких, як Ви і проблеми таких, як Ви, газета пише про інших (депутатів, міністрів, бізнесменів, місцеву владу). Це означає, що газета існує не для Вас, а для тих, хто їй платить. Не купуйте таких газет, аби Ваші гроші не йшли на підтримку тих, хто Вас не підтримує.
5. Бачите, що газета намагається розібратися в обіцянках кандидатів у Президенти: їхні пропозиції правдиві чи популярські. Якщо так - газета незалежна. Якщо ні - вона просто служить за гроші.

1. Де я можу прочитати про те, як мені вирішити свою проблему?

3. Але в цій газеті лише 28 сторінок...

4. Саме так!

2. На 29-й сторінці

Читаючи газети, думайте, чи варто платити гроші брехунам!

Тест підготували Асоціація «Спільний простір» та Комітет «Рівність можливостей» за сприяння Національного фонду підтримки демократії. У тесті використані малюнки міжнародної організації «Артикль-19».

Ми не правосмо на жодну партію чи кандидата.

Будь-які агітаційні матеріали, реклама чи антиреклама, поширені від нашого імені, є підробкою!

Незалежний громадський проект Що вам говорять ЗМІ про ваші проблеми?

Оцініть, наскільки об'єктивно Вас інформують.

СЛУХАЮЧИ РАДІОПЕРЕДАЧІ, ВИ:

1. Чуєте про людей - таких самих, як і Ви - та знаходите інформацію про людей - таких самих як і Ви. **Це означає, що радіо намагається відображати Ваші інтереси та інших своїх слухачів. Воно об'єктивне і правдиве.**
2. Знаходите відповіді на запитання, які Вас хвилюють. **Це означає, що радіо намагається відображати Ваші проблеми.**
3. Бачите, що замість того, аби говорити про Ваші проблеми, радіопередачі заповнені чужою для Вас музикою, непотрібною Вам рекламою та оповідками-жахами. Мовляв, у когось життя ще гірше, ніж у Вас. **Це означає, що радіо існує не для Вас, а лише для заробляння грошей.**
4. Бачите, що замість того, аби представляти у своїх передачах таких, як Ви і проблеми таких, як Ви, радіо розповідає про інших (депутатів, міністрів, бізнесменів, місцеву владу). **Це означає, що радіо існує не для Вас, а для тих, хто платить. Не слухайте таке радіо. Навіть коли Ви з ним не згодні, Ваш увімкнений приймач збільшує його рейтинг і прибутки.**
5. Бачите, що радіо намагається розібратися в обіцянках кандидатів у Президенти і чесно аналізує: їхні пропозиції правдиві чи популістські. **Якщо так - радіо незалежне. Якщо ні - воно просто служить за гроші.**

Незалежний громадський проект Що вам говорять ЗМІ про ваші проблеми?

Оцініть, наскільки об'єктивно Вас інформують.

ДИВЛЯЧИСЬ ТЕЛЕВІЗІЙНІ НОВИНИ ЧИ ТОК-ШОУ, ВИ:

1. Бачите на екрані людей - таких самих, як і Ви - та знаходите інформацію про людей - таких самих як і Ви. **Це означає, що телеканал намагається відображати інтереси своїх глядачів. Він об'єктивний і правдивий.**
2. Знаходите відповіді на запитання, які Вас хвилюють. **Це означає, що телеканал намагається відобразити проблеми і труднощі своїх глядачів.**
3. Бачите, що замість того, аби показувати Ваші проблеми, телеканал заповнений непотрібною Вам рекламою та оповідками-жахами. Мовляв, у когось життя ще гірше, ніж у Вас. **Це означає, що телеканал існує не для Вас, а лише для заробляння грошей.**
4. Бачите, що замість того, аби представляти у своїх передачах таких, як Ви і проблеми таких, як Ви, телеканал показує інших (депутатів, міністрів, бізнесменів, місцеву владу). **Це означає, що телеканал існує не для Вас, а для тих, хто йому платить. Не дивіться таких телеканалів. Навіть коли Ви з ним не згодні, Ваш увімкнений телевізор збільшує його рейтинг і прибутки.**
5. Бачите, що телеканал намагається розібратися в обіцянках кандидатів у Президенти і чесно аналізує: їхні пропозиції правдиві чи популістські. **Якщо так - телеканал незалежний. Якщо ні - він просто служить за гроші.**

1. Шукаю грошей на незалежне радіо, бо моя улюблена радіостанція почала брехати

2. То зверніться до Івана Івановича, який, купив усе радіо

Слухаючи радіо, думайте, чи варто піднімати рейтинги брехунів !

Тест підготували Асоціація «Спільний простір» та Комітет «Рівність можливостей» за сприяння Національного фонду підтримки демократії. У тесті використані малюнки міжнародної організації «Артикль-19».

Ми не працюємо на жодну партію чи кандидата.

**Будь-які агітаційні матеріали,
реклама чи антиреклама,
поширені від нашого імені, є підбрюкою!**

Згідно до набору 18.08.2010. Підвищено до друку 18.08.2010. Формат 60x84 1/16 Друк офсет. Папір, ф.д. друк арс. 0,004. Умови. арс. 0,004. наклад 100 000. Зам.МГПБ34 від 18.08.2010. ФСП Павлок Віктор Франкович.

1. Ви не розповідаєте як наші проблеми пропонують вирішувати кандидати

2. Зате ми покажемо, що наш власник і кандидат, якого він фінансує, давно мають на увазі і Вас, і Ваші проблеми

Дивлячись телевизор, думайте, чи варто піднімати рейтинги брехунів !

Тест підготували Асоціація «Спільний простір» та Комітет «Рівність можливостей» за сприяння Національного фонду підтримки демократії. У тесті використані малюнки міжнародної організації «Артикль-19».

Ми не працюємо на жодну партію чи кандидата.

**Будь-які агітаційні матеріали,
реклама чи антиреклама,
поширені від нашого імені, є підбрюкою!**

Згідно до набору 18.08.2010. Підвищено до друку 18.08.2010. Формат 60x84 1/16 Друк офсет. Папір, ф.д. друк арс. 0,004. Умови. арс. 0,004. наклад 100 000. Зам.МГПБ34 від 18.08.2010. ФСП Павлок Віктор Франкович.

Матеріали до 1-ї хвилі проекту «Український монітор - за громадську платформу Президента України» (запитання громадян та відповіді політиків)

Проект розпочався листом-зверненням до громадян, надрукованим у газетах-членах Асоціації «Спільний простір». У цьому листі ініціатори проекту зверталися до читачів з проханням надіслати запитання до провідних політиків з приводу найголовніших, на їх думку, проблем. Після опрацювання листів та отримання на них відповідей політиків було скомпоновано газетну вкладку. Вона починалася зверненням до читачів. Ось його текст:

Шановні читачі!

Минуло трохи більше місяця відтоді, як ми почали акцію «Громадська платформа Президента України». Ця акція є логічним продовженням проекту «Активна народна преса», яку ми провели ще 2003 року.

Тоді через 24 газети у 24-х регіонах України ми звернулися до Вас з проханням надіслати запитання до провідних політиків з приводу найголовніших, на Вашу думку, проблем. Тоді ми зібрали запитання і відповіді та надрукували їх у вигляді вкладки до тих самих 24-х газет загальним тиражем 1 мільйон 200 тисяч примірників. Нині, коли політики знову потопають у чварах і галасливих обіцянках, а засоби масової інформації дбають лише про рекламу, замовні матеріали та публікують різні жахіття (замість того, аби інформувати про способи вирішення найголовніших проблем), ми знову звертаємося до перевіреного способу прямої комунікації між політиками та громадянами. Як і шість років тому, наша мета близька кожному з Вас: змусити політиків не займатися популізмом і пустопорожніми балачками, а відповідати на конкретні запитання щодо конкретних проблем, які непокоять людей.

Для цього ми провели читацькі конференції у бібліотеках по всіх кутках України. Ми не займалися агітацією на користь того, чи іншого кандидата. Лише намагалися повернутися до тих прописних істин, які сучасний український політикум відтіснив на манівці, аби люди забули і, не дай Боже, раптом не згадали, що саме вони, звичайні громадяни, головніші за політиків, бо незважаючи на всі їхні зв'язки та гроші, саме виборець, стоячи біля скриньки зі своїм бюлетенем, вирішує кого із них найняти на роботу. Так, саме найняти, делегувавши йому право від свого імені виступати, писати закони, укладати міжнародні угоди. А це означає, що і вибори мають відбуватися інакше: не сварками, не популізмом, не жбурлянням гасел мають займатися кандидати. Ні, вони просто повинні давати відповіді на конкретні питання, які хвилюють людей. І робити це не за місяць до виборів, а кожен день розповідати і пояснювати, що саме вони пропонують зробити, аби зарплат і пенсій вистачало на нормальне життя, аби робітники виробляли, селяни годували, лікарі лікували, вчителі вчили, а солдати захищали. Причому не лише розповідати, а головне – щодня, крок за кроком втілювати в життя задекларовані плани. Якби так було, тоді і виборчу кампанію починати легко. Адже не треба ні заїжджих політтехнологів, ані найнятих агітаторів: достатньо нагадати свої варіанти вирішення проблем, а там уже нехай люди самі вирішують, чиї «рецепти» кращі. Інакше кажучи: справжні вибори – це робота політиків у період після закінчення однієї кампанії і початком наступної. Бо без цього які

видовищні шоу не влаштовуй, все одно видно, що «король голий».

Коли ми зверталися до Вас із проханням надіслати свої запитання, було зрозуміло: довгі роки розчарувань у владі зробили багатьох байдужими. Тому ми подвійно вдячні тим, хто відгукнувся на наші пропозиції. Ми сумнівалися, бо розуміли: з часу проведення нашої акції «Активна народна преса» пройшло 6 років. Тоді Ви надіслали нам майже 150 тисяч запитань. Тобто із усіх читачів 24-х газет-учасників акції відгукнувся кожен восьмий. Однак за шість років в країні багато чого змінилося і на зміну надіям та сподіванням вкотре прийшли розчарування. Однак, і цього разу наші сумніви були марними, оскільки лише за місяць з початку акції ми вже отримали майже 90 тисяч поштових та електронних листів. Ви, наші читачі, знову довели, що це політики можуть бути байдужими, але люди, громадяни – ніколи. Саме Ваша активність дала нам змогу зібрати запитання з приводу найголовніших проблем, які Ви самі й назвали: соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога); злочинність (безпека людей); корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність); комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи у самій структурі); охорона здоров'я. Ми відібрали такі запитання, які повторювалися найчастіше, переадресували їх тим шістьом кандидатам, у кого найвищий рейтинг та змусили на них відповідати. Йдеться про таких політиків (за алфавітом) як Володимир Литвин, Сергій Тігіпко, Юлія Тимошенко, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Арсеній Яценюк. Частина з них, зокрема, Литвин, Тимошенко та Ющенко були тими, хто відповідав на запитання читачів «Активної народної преси» 2003 року. Подібно до проекту 6-ти річної давнини ми оголосили правила акції «Громадська платформа Президента України»: кожен кандидат може відповідати на ті запитання, на які хоче, усім для відповіді буде надана однакова площа, запитання будуть неконфліктними, не спрямованими на агітацію «за», або «проти». Крім того, ми оголосили, що у разі неотримання відповідей, ми знайдемо їх у публічних виступах політиків, а також у їхніх виборчих програмах. А ще попередили – якщо не буде конкретики стосовно тих чи інших проблем, ми так і скажемо: відповідей нема.

Сьогодні ми друкуємо першу вкладку проекту «Громадська платформа Президента України» і сподіваємось, що їх буде ще багато: ми їх друкуватимемо до того часу, аж поки політики самі не почнуть спілкуватися з народом і запитувати їх про конкретні проблеми, а засоби масової інформації не стануть справжнім контролером та посередником між владою і громадянами.

Запитання читачів, поставлені кандидатам на посаду президента України

Соціальні гарантії

1. В Дніпропетровському регіоні є багато підприємств, які працюють, виробляють продукцію, реалізують її, сплачують податки. Чому рівень пенсії не збільшується? *(Ведмедєва Валентина Іванівна, пенсіонер, м. Дніпропетровськ)*

2. Чи пробували Ви особисто прожити хоча б місяць на прожитковий мінімум? *(Петренко Василь Іванович, м. Калуш)*

3. Звідки Ви збираєтеся взяти гроші на квартири для військовослужбовців, які обіцяєте? *(Олег, 35 років, м. Київ)*

4. Виплати на дітей розраховуються несправедливо. У мого чоловіка невелика зарплата, але біла і тому нам виплачують лише 250 грн. У моєї подруги чоловік отримує зарплатню 2000 доларів в конверті, а біла зарплата в нього мінімальна і їм виплачують на дитину максимальний розмір виплати. Як ви збираєтеся регулювати такі питання? (*Марина, 27 років, м. Черкаси*)

5. Яким чином Ви плануєте вирішити питання безробіття, зокрема, по Черкаському регіону? (*Марина Петрівна, м. Черкаси*)

6. Чому не виконується підписаний Президентом Закон про соціальні гарантії? (*Звіжинський Анатолій, м. Івано-Франківськ*)

7. Хто понесе відповідальність за смерті людей, які не змогли забрати свої вклади з банків, і померли, не маючи змоги зробити операції? (*Левчук І.С., м. Умань*)

8. Коли будуть прийняті закони, які забезпечать, аби заготівельники приймали молоко у селян за нормальними цінами? А то платять по півтори гривні за літр. Це здирництво. (*Валентина Кириченко, Сосницький район, Чернігівщина*)

9. Банки перестали давати кредити на житло, із зарплатою у 3 тисячі гривень неможливо відкласти гроші на житло, по молодіжному кредитуванню держава теж не відшкодовує грошей. Як молодій родині купити квартиру? (*Родина Жукових, м. Київ*)

10. Куди покласти гроші на зберігання, якщо зараз не можна довіряти жодному банку? (*Іван Крупник, держслужбовець, м. Жмеринка, Вінницька обл.*)

11. Я ліквідатор аварії на ЧАЕС, переніс 2 інсульти, з 2006 року-інвалід II групи, інвалід війни. З 2006 року не можу добитися отримання пенсії та компенсацій. Виконання державних рішень доводиться добиватися у судовому порядку. Кожне судове засідання забирає багато здоров'я та коштів, яких немає. Як довго це триватиме? (*О. Іваненко, Житомирська обл.*)

12. Ось вже дев'ять років мій чоловік вимушений заробляти гроші за межами України. Скажіть, будь-ласка, коли він зможе повернутися на Батьківщину і забезпечити нормальне життя нашій родині? Коли вже праця людини буде гідно оплачуватися в Україні? (*Марія Бондаренко, м. Чернівці*)

Злочинність (безпека людей)

1. Дуже часто люди стикаються з міліцейським свавіллям – побиттям, вимаганням грошей тощо. Яким чином Ви плануєте вирішувати це? (*Трухачов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ*)

2. Мій батько – другий капітан на кораблі далекого плавання. Після історії з «Аріаною» ми задумалися про те, наскільки наші громадяни потрібні нашій державі. Як Ви як кандидат в президенти готові захищати моряків, що потрапили в полон до піратів? Які конкретно гарантії безпеки може дати країна під вашим проводом нашому батькові? (*Ірина, 27 років, м. Маріуполь Донецька обл.*)

3. І в газетах, і по телевізору не раз розказували, як обдурюють людей із купівлею автомобілів через фірму «Автоплан». Люди вкладають кошти, а потім – ні машини, ні грошей. Документи написані так, що ніякий суд не

підкопається. Але усі ж розуміють – що це шахраї. Чому держава не втручається? *(Валентин Васильович, 58 років, пенсіонер, Житомирська область)*

4. Ваше особисте ставлення до смертної кари? Можливо потрібно її повернути, враховуючи те що рівень тяжких злочинів в Україні не зменшується. *(Анатолій Самсоненко, пенсіонер, Харківська обл.)*

5. Чому за скоєні ДТП не потрапив за ґрати жоден водій-мажор? *(Олексій В., м. Одеса)*

6. До яких пір, міліція буде займатися здирництвом, пропонуючи підприємцям заплатити добровільний внесок до так званого Фонду підтримки співробітників МВС? *(Сергій Миколайович, підприємець)*

7. Побутовий алкоголізм є загрозою. Кожен 7-й злочин в країні здійснюється людиною з алкогольною залежністю. Можливо варто запровадити «сухий закон» в Україні? *(Антоніна В., м. Донецьк)*

8. Одна з перших реформ в Грузії після «Революції троянд», була досить незвичною. Усі міліцейські співробітники були звільнені, на їх місця взяли зовсім нових людей. Дорожня поліція була ліквідована. Був створений поліцейський патруль американського типу, який також виконував функції обласної поліції. Ефективність цієї реформи була відмічена багатьма країнами. Чи можливо проведення подібної реформи в Україні? *(Сергій Коваленко, м. Рівне)*

9. Чи знаєте Ви куди направляють кошти, які сплачуються як «транспортний збір»? Судячи зі стану наших доріг, відсутності мостів і т.д., таке враження, що в нас такого збору не існує взагалі. *(Олег Павлович, 37 років, м. Херсон)*

10. Чому мажорам можна безкарно давити пішоходів, а пішоходам забивати мажорів камінням неможна під загрозою кримінального переслідування? *(Володимир Петрович, м. Донецьк)*

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

1. Чи буде завершена судова реформа і коли? *(Трухачов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)*

2. Пожиттєвий судійський статус, чи буде вирішено питання з його зняттям? *(Андрій Олександрович, 44 роки, м. Херсон)*

3. Мер м. Києва, колись відверто зізнався, що давав хабарі? Ви давали або брали хабарі? *(Микола, м. Київ)*

4. Пропоную відмінити всі спеціалізовані номерні знаки для високопосадовців, щоб було менше спокуси безкарно порушувати правила дорожнього руху. Яка Ваша позиція з цього питання? *(Дмитро, 30 років, м. Львів)*

5. Щось нарешті треба робити з підкупними судами. Але як Ви збираєтеся реформувати галузь, якщо самі підкупуєте судей для потрібних рішень по приватизації чи щодо критики уряду? *(Наталя Бикова, 55 років, Волноваха, Донецька обл.)*

6. Як Ви збираєтеся врегулювати ситуацію з безкарністю дітей депутатів, високопосадовців, бізнесменів за різні правопорушення? *(Марія Іванівна, 48 років, м. Дніпропетровськ)*

7. Коли буде обладнано російсько-український кордон, на якому процвітає, корупція та нелегальна міграція? (*Зінаїда, м.Луганськ*)

8. Скажіть, як та коли Ви наведете лад у сфері державних закупівель, чи будуть вони прозорими? (*Рябоконь Сергій Володимирович, 42 роки*)

9. Чи вирішиться нарешті питання зі зняття недоторканності з усіх, і в який термін. Чи це тільки обіцянки перед черговими виборами? (*В.Стадник, м. Рівне*)

10. Як Ви вважаєте, чи вдасться колись знищити таке негативне явище, як хабарництво представників нашого ДАІ? (*Роман, м. Чернівці*)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи у самій структурі)

1. Мешканці нашого чотирьох поверхового будинку регулярно сплачують за комунальні послуги – за воду та газ, вивіз сміття, електроенергію, опалення...Але сміття вивозиться нерегулярно, температура в квартирах низька і т.д., коли нарешті відбудуться зміни в комунальній сфері? (*Ведмедева Валентина Іванівна, м. Дніпропетровськ*)

2. Коли нарешті буде наведено лад, і буде зрозумілим питання комунальних тарифів? Одна інстанція приймає рішення про підвищення, інша скасовує, борги з'являються, бо між собою «верхи» не розібрались. Скільки це триватиме? (*Олена Сергіївна, вчитель, м.Київ*)

3. З 1 січня 2009 набув чинності Закон України «Про забезпечення житлових прав мешканців гуртожитків», що дозволяє приватизувати кімнату в гуртожитку. При зверненні до бюро приватизації та обміну житлового фонду було отримано відповідь, що приватизація гуртожитків не проводиться у зв'язку з відсутністю нормативної бази. З чим пов'язана затримка з виконанням закону та як довго це триватиме? (*Світлана, м. Донецьк*)

4. В Україні 3 млн. людей-інвалідів, багато хто пересувається на візку, коли нарешті вони будуть мати можливість вийти з будинків? (*Сергій Іванович, пенсіонер, м. Херсон*)

5. Скільки грошей Ви готові будете виділити на покращення стану ЖКГ в Києві? Давно час змінити всі труби в більшості будинків... (*Світлана, 32 роки, м. Київ*)

6. Звертаючись за допомогою до комунальних підприємств міста, а також до міської або районної адміністрації, ми отримуємо відповіді, які говорять про одне – мета роботи усіх цих установ це написання відписок з посиленням на чисельні акти, розпорядження і таке інше, а зовсім не в тому, щоб вирішити питання, розібратися, допомогти врешті-решт. Це не зміниться ніколи? (*Валентина Миколаївна, вихователь, м. Київ*)

7. У квартирі температура до 26 градусів. Просимо комунальників відлагодити теплопостачання. Це ж не мислимо при такій жарі спати. Жеківці включають подачу тепла як їм заманеться. Ніхто не хоче вирішити цю проблему. (*Григорій Шапа, 69 років. м. Миргород, Полтавська область*)

8. Ваша думка, щодо прогнозу експертів про чергове подорожчання «комуналки» майже вдвічі відразу після президентських виборів? (*Михайло Петрович, м. Рівне*)

9. В нашому будинку по вулиці Героїв Сталінграду, вже 4-й день відсутнє опалення, температура на вулиці також морозна, це все призводить до того що температура в кімнатах становить 12-15 градусів. Але ні ЖЕК, ні відповідні комунальні служби не реагують на ситуацію, годують обіцянками. Коли вже ЖЕКи та комунальні служби будуть виконувати свої прямі обов'язки? *(Марина, м. Київ)*

10. Коли, нарешті, в моїй квартирі буде тепло і яка температура у Вашій оселі? *(Віталій Іванович, м. Черкаси)*

Охорона здоров'я

1. Право на безкоштовну освіту та лікування забезпечено Конституцією. Але в дійсності кожне звертання до бюджетних медичних установ, в тій, чи іншій мірі, є платним. В такому випадку, можливо все ж таки потрібно запровадити страхову медицину? *(Назаренко О., 44 роки, м. Суми)*

2. Як Ви збираєтеся викоринити корупцію в медицині, якщо медпрацівники отримують такі мізерні зарплати? *(Тетяна Вернаховська, 51 рік, м. Вінниця)*

3. Моя дитина потребувала кількох операцій. Лежали у лікарнях і в Чернігові, і в Києві. Усюди треба платити лікарям за операцію. Батьки і заробляють як тільки можуть, і продають що тільки можуть. Одна жінка вирішила протестувати і не заплатила лікарю, то її дитині після операції ніякої допомоги не надавали. Коли у системі охорони здоров'я щось зміниться, коли припиниться ця корупція? *(Лариса, 33 роки, Чернігівська обл.)*

4. Рівень захворюваності СНІДом в Україні один з найбільших серед країн Східної Європи. Які дії Ви пропонуєте, щоб вивести Україну з «епідемічної» кризи? *(Володимир, м. Київ)*

5. Вартість ліків нині зашкалює. Коли нарешті це буде припинено? Чому за кордоном ті ж ліки, тих же виробників можна купити дешевше? *(Лідія Михайлівна, пенсіонер, м. Черкаси)*

6. Вірус грипу постійно мутує, то пташиний, то свинячий. Коли цього-річ українців почнуть вакцинувати, це вже буде середина зими, чи буде ця вакцина ефективною, адже на той час може вже бути і інший штам вірусу. Чи є сенс витратити бюджетні кошти, аби тільки поставити плюстик у розділі виконаних заходів? *(Дмитро, м. Вінниця)*

7. Коли сільські амбулаторії будуть обладнані належним чином? Коли в кожному селі буде хоча б по одному автомобілю «швидкої допомоги»? *(Валентина Семенівна, Сумська обл.)*

8. Чому керівники країни та депутати, члени їх сімей лікуються за кордоном, а не в українських лікарнях за місцем проживання, в тих, де лікують народ, який їх (і Вас) обирає. У нас не якісна медицина? А що Ви зробите, щоб було навпаки? *(Оксана Олексів, 30 років)*

9. В українців проблем вистачає. Однією з них є вирішення проблеми поширення алкоголізму, наркоманії, захворювань на СНІД. Що Ви плануєте зробити в цьому напрямку? *(Ліна, м. Донецьк)*

10. Чому лікарі не хочуть лікувати за зарплату? Чому лікарі лікують тільки, коли їм даєш хабар, при цьому кажучи «Ну що ви??!!» Я хворію вже не

перший рік. Народна медицина не завжди допоможе, а в лікарню грошей немає іти. Коли ви знищите хабарництво? (Тетяна П., м. Херсон)

Відповіді політиків на запитання громадян

Володимир Литвин

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога)

- скасування системи обрахунку мінімальної зарплати та заміна її соціальним стандартом споживання на основі обрахування витрат на придбання (оренду) житла, комунальні послуги, освіту, лікування, харчування, відпочинку;
- доведення частки оплати праці у виробничій сфері з 8% до 30% собівартості продукції; вжиття комплексу заходів з підвищення продуктивності праці; збільшення реальних доходів працівників через скорочення утримань із заробітної плати;
- забезпечення співвідношення мінімальної до максимальної заробітної плати в пропорції 1 до 5. Завершення реформування системи оплати праці, виходячи з того, що сьогодні вона занижена у три рази, та відповідно – пенсійного забезпечення;
- підвищення зарплат вчителям, лікарям, працівникам сфери культури до рівня середньої в економіці;
- піднесення престижу працівників наукової сфери; забезпечення їм соціальних гарантій на рівні держслужбовців;
- реалізація всіх гарантій, встановлених ст.57 Закону України «Про освіту», в тому числі врахування при визначенні пенсій суми невиплаченої заборгованості; запровадження соціальної відповідальності капіталу; введення прогресивної системи оподаткування та податку на багатство. Зарплати і пенсії на рівні прожиткового мінімуму не оподатковуються;
- надання державою молодим сім'ям пільгового кредиту на житло. Списання 25% суми кредиту після народження першої дитини, 50% – другої, повне погашення кредиту при народженні третьої дитини;
- забезпечення працевлаштування безробітних людей старшого та передпенсійного віку;
- підвищення пенсій до 80% від середньої заробітної плати в економічній сфері;
- персональна державна опіка кожної самотньої літньої людини;
- реальна соціально-професійна і трудова реабілітація інвалідів, удосконалення нормативно-правової бази їх працевлаштування.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

Злочинність (безпека людей) - відповідей нема

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

- прирівняти корупцію до державної зради. Обов'язкове декларування доходів та витрат держслужбовців, членів їх сімей;
- позбавляти пенсійного забезпечення держслужбовців, які притягуються до відповідальності за хабарництво, зловживання службовим становищем. Обов'язкова конфіскація незаконно набутого майна держслужбовцями, їх найближчими родичами;

- скасувати умовні строки та амністію за корупційними статтями;
- заборона держслужбовцям вищих рангів працювати у комерційних структурах протягом трьох років після звільнення з держслужби;
- переатестація державних службовців на предмет перевірки їхньої професійної придатності та належності до комерційних структур;
- відновлення народного контролю.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі)

- встановлення єдиних для всієї України справедливих тарифів на комунальні послуги. Скасування ПДВ у розрахунках за комунальні послуги;
- повернення державі та передача у комунальну власність водоканалів, газомереж, електромереж, теплоцентралей;
- повернення у державну власність газових і нафтових родовищ в Україні; використання їх першочергово для потреб житлово-комунальної сфери;
- впровадження енергозберігаючих технологій, альтернативних джерел енергії;

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

Охорона здоров'я

- запровадження і фінансування окремою статтею держбюджету загальнонаціональної програми «Боротьба із захворюванням на рак молочної залози»;
- проведення суцільної диспансеризації і формування паспорту здоров'я населення по країні та регіонах з визначенням заходів профілактики і лікування;
- невідкладне розгортання державного комплексу заходів проти алкоголізму, пияцтва та наркоманії;
- відновлення державної мережі комунальних і державних аптек;
- запровадження державного контролю за цінами та якістю ліків, основних продуктів харчування і товарів першої необхідності;

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

Сергій Тігіпко

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога)

Сьогодні необхідно ефективними заходами підняти економіку і змусити працювати промисловість. Це можливо зробити за рахунок державного замовлення на продукцію різних галузей виробництва. Потрібно робити масштабні капіталовкладення у такі проекти як Криворізький гірничо-збагачувальний комбінат окислених руд у Долинській, будівництво доріг, мостів, Євро-2012 тощо. Держава повинна почати активно закуповувати житло, літаки, кораблі, вкладати гроші в сільське господарство і таким чином, за рахунок держзамовлення, стимулювати виробництво і вирішення соціальних проблем населення.

(Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко: В країні відсутня політична воля», 31.07.2009)

На запитання як саме кандидати збираються підвищувати середню зарплату від \$ 300 до \$ 1 тисячі і скільки їм потрібно на це років, Тігіпко запро-

понував кардинально перебудувати економіку, зробивши її більш технологічною, і збільшити продуктивність праці вчетверо. «Щоб середня зарплата становила \$ 1 тис. на місяць, він повинен виробляти валового продукту як мінімум на \$ 2-3 тисяч на місяць. Якщо порівняти з нинішнім показником ВВП на душу населення в Україні, а це - близько \$ 6 тисяч на рік, то відповідь напрашується сама собою», - додав Тігіпко.

(Журнал «Корреспондент» «Десять основних кандидатів у президенти відповіли на 12 запитань Корреспондента», 04.12.2009)

Злочинність (безпека людей) - відповідей нема

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Я маю намір провести глибокі зміни в системі державної служби, радикально підвищити її ефективність та ліквідувати підґрунтя для корупції. У першу чергу, будуть відмінені політичні квоти на державні посади. Буде введено заборону на політичну діяльність чиновників.

Я почну комплексну цільову програму боротьби з корупцією. Передбачається широке застосування адміністративних покарань, а також заборони на професію, позбавлення пільгових пенсій, виселення з державних квартир.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України С. Тігіпка)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі)

Я створю спеціальний державний комітет, який визначатиме ціни для громадян на основні комунальні послуги. А в самій системі ЖКГ організую конкурентне середовище з організацій, зацікавлених в кожному конкретному користувачеві комунальних послуг.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України С. Тігіпка)

Причину жахливого стану комунальних об'єктів я бачу в знекровленні місцевих бюджетів, в корумпованості керівництва і багатьох підприємств ЖКГ, - говорить Сергій Тігіпко. - Ці ж причини підказують й вихід із ситуації, що склалася: громадський контроль з боку населення, повноцінне фінансування з місцевих бюджетів, делегування місцевим бюджетам не лише видатків, але й доходів на їх покриття.

(Провінція, «Сергій Тігіпко: «Комунальна сфера є загрозою для національної безпеки», 13.10.2009)

У Сергія Тігіпка є власне бачення подальшого розвитку країни. Зокрема, йдеться про реформи у кількох сферах...Реформа комунальної сфери, дуже привабливої для інвесторів. За кордоном, навіть у наших ближніх сусідів, але не в нас. Наші бізнесмени бояться, що варто їм, для прикладу, перетворити сміттєзвалище на альтернативне джерело енергії, як його тут же приборчать до рук інші. (Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко розповідав у Кіровограді про грип, соціальні гарантії і відповідальність влади», 7.11.2009)

Охорона здоров'я

Я за впровадження обов'язкового медичного страхування. За розвиток сімейної медицини та державної системи профілактики захворювань.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України С. Тігіпка)

Потребує також кардинального реформування система охорони здоров'я. Це можливо за рахунок впровадження елементів страхової медицини і зміни порядку фінансування закладів охорони здоров'я. Лікарі можуть отримувати заробітну плату за результатами профілактичної діяльності на рівні домашнього лікаря. Сергій Тігіпко вважає ганьбою нашу системи фінансування галузі від ліжко-місць, що провокує лікарів на заповнення ліжок, а не лікування. Він вважає, що всі проблеми української медицини можна вирішувати самотужки, аж до запровадження механізму безплатних високо-вартісних операцій. Втіленню цих кроків не вистачає лише політичної волі і правильного вибору.

(Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко: В країні відсутня політична воля», 31.07.2009)

Дуже потрібні зміни і у сфері охорони здоров'я, адже вкладати гроші у лікування, а не в профілактику хвороб набагато дорожче - і для бюджету країни, і для кишені кожного громадянина.

(Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко розповідав у Кіровограді про грип, соціальні гарантії і відповідальність влади», 7.11.2009)

Юлія Тимошенко

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога)

Я вірю в справедливий розподіл суспільного багатства. Буде законодавчо збільшена мінімальна частка зарплати у структурі собівартості до рівня світових стандартів.

На розкіш будуть введені спеціальні податки.

Пенсія відкладатиметься на особистий рахунок людини протягом усього життя, невикористані пенсійні гроші успадковуватимуться. Розмір пенсії становитиме не менше 60% середньої заробітної плати, яку громадянин отримував до виходу на пенсію.

6,5 млн. людей уже отримали по 1000 гривень заощаджень. Програму повернення вкладів Ощадбанку Радянського Союзу буде продовжено до повного завершення протягом трьох років.

Допомога родинам, де є інваліди, становитиме не менше 2000 гривень на місяць.

Триватимуть запроваджені мною державні виплати при народженні дітей.

Розмір стипендії не буде меншим рівня прожиткового мінімуму.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Ю.Тимошенко)

Злочинність (безпека людей) - відповідей нема

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Без створення чесних, правосудних судів ніякі позитивні зміни в країні неможливі. Без них неможлива й справедливість. Суди будуть виведені з-під політичного, адміністративного та корупційного впливу. Ми зробимо їх фінансово незалежними від виконавчої влади. Люди безпосередньо обиратимуть і відкликатимуть суддів.

Громадяни отримають право ініціювати дисциплінарні справи проти нечесних суддів.

Усі громадяни зможуть звертатися до судів безоплатно, а малозабезпечені громадяни зможуть безоплатно користуватися адвокатськими послугами.

Кримінальну відповідальність за корупційну діяльність буде посилено до довічного ув'язнення. Громадянам буде надано право звертатися до судів щодо порушення кримінальних справ проти посадовців, діяльність яких є злочинною.

Стане невідворотною відповідальність влади за порушення Конституції та законів, за корупцію. Опозиція призначатиме голову Рахункової палати та керівників контрольних парламентських комітетів, отримає право притягати до кримінальної відповідальності окремих посадових осіб — через суд за матеріалами парламентської слідчої комісії.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Ю.Тимошенка)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі)

На необхідності переведення систем опалення та водопідігріву з газу на електричну енергію наголосила під час наради з адміністративно-господарським активом Львівської області Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко. Вона підкреслила, що у держави є фінансові ресурси під відповідні проекти. «Від місцевих влад потрібні проекти, бо гроші і бажання є», - заявила глава уряду.

За словами Ю.Тимошенко, сьогодні Україна витрачає на підігрів води та опалення до 12 мільярдів кубометрів природного газу. Водночас кошти, отримані Україною в рамках Кіотського протоколу, дадуть змогу замінити котли опалювання на теплонасоси.

(Укрінформ, «Переведення комунальної сфери України на електроенергію дасть змогу економити щороку до 12 мільярдів кубометрів газу - Юлія Тимошенко», 25.06.2009)

Охорона здоров'я

Право на охорону здоров'я не може залежати від гаманця чи посади, тому кожна людина гарантовано матиме медичну страховку за рахунок роботодавця чи держави, а заможні громадяни — за власний рахунок.

Буде запроваджена система лікарняних кас, що зроблять медицину якісною і доступною для всіх громадян.

Протягом трьох років лікувальні заклади будуть повністю оснащені найсучаснішим медичним обладнанням та автомобілями швидкої допомоги.

Впродовж року буде наведено повний порядок з якістю ліків та цінами на них. Буде створено мережу лабораторій з контролю за генно-модифікованими організмами, якістю харчових продуктів та води.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України Ю.Тимошенка)

Віктор Ющенко

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога)

Закон встановить чесну прозору формулу визначення розміру зарплат і пенсій. Вирішення проблем бюджету за рахунок заниження розміру прожиткового мінімуму буде припинено.

У системі нарахування пенсій буде наведений порядок, розрив їх верхньої і нижньої межі буде скорочений. Розмір пенсії визначатиме трудовий стаж та заробіток, зростання «ваги» кожного року трудового стажу буде продовжено, мінімальна пенсія дорівнюватиме реальному прожитковому мінімуму.

Однаково важлива для країни праця не може по-різному оплачуватись. Держава встановить справедливі співвідношення в оплаті праці всіх працівників бюджетних установ. Статус працівників сфери освіти, культури, охорони здоров'я буде прирівняний до статусу державного службовця.

Багаті мають платити в бюджет більше за бідних. Спеціальним податком буде обкладатися розкішне майно – таке, як вілли, яхти, лімузини.

Захист материнства і дитинства буде продовжений. Для матерів, діти яких відвідують дошкільні заклади та навчаються в молодших класах, робочий день буде скорочений на 1 годину зі збереженням заробітної плати.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Ющенко)

Злочинність (безпека людей) - відповідей нема

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Ми скасуємо недоторканність депутатів, суддів та Президента. Кількість депутатів буде скорочена, Верховна Рада працюватиме відповідально і професійно, парламентський безлад буде припинений.

Ми розпочинаємо глибоку судову реформу. Громадяни отримають право відкликати суддів, зможуть звертатися за захистом до Конституційного Суду України.

Міліцейське свавілля буде припинено. Термін попереднього затримання буде скорочено з 72 до 24 годин. «Перевертні в погонах» будуть каратися максимальним терміном ув'язнення з конфіскацією майна.

Ми завдамо рішучого удару по корупції, почавши з верхніх ешелонів влади. Для цього буде створене Антикорупційне бюро, наділене особливими повноваженнями з перевірки і притягнення до відповідальності високопосадовців.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Ющенко)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі)

Півтора роки тому ми прийняли концепцію проведення комунальної реформи, де були представники обласних рад, обласних державних адміністрацій малих міст, великих міст і асоціації сільських і селищних голів. Тоді ми дійшли до спільної солідарної позиції. Починаючи від створення відповідних комітетів власників будинку, щоб у нас команда споживача була представлена не сотнею родин, які проживають у домі, а формалізованою позицією у вигляді представника, який від імені громад будинку відповідає за всю внутрішню політику. Наступне: розмежування мереж, на якому місці закінчується відповідальність комунального господарства, з якого місця починається відповідальність відповідного комітету власників, родин, кінець-кінцем, дати відповідь, хто в під'їзді буде вкручувати лампочки. Чи держава, чи комітет власників? Хто в під'їзді буде відповідати за те, що на зиму не тільки не підготовлена кожна квартира, але й кожен під'їзд?... Але, безумовно, питання і нових технологій, безумовно, актуальним стає питання власників,

безумовно, питання стає актуальним, як у сферу комунального господарства завести не тільки державні інституції, не тільки комунальні інституції, але й конкурентні ринкові структури. Чому у місті Дніпропетровськ сміття повинна вивозити держава з кожного будинку? Чому це не ціль, мета, в тому числі, економічна, будь-якої служби або багатьох служб, які б могли спеціалізуватися на цьому питанні? Але питання полягає в тому, що та політика цін, яка працює в цьому секторі, для приватного капіталу, для приватного бізнесу не цікава. Тому що це, у таких параметрах, збиткове господарство. І тому питання лібералізації, у тому числі й цінової лібералізації, є одним із компонентів відповіді на те, як здійснити комунальну реформу. Комунальну реформу проводила кожна країна, яка вступала у нові економічні відносини. Як країни Балтії, закінчуючи країнами Центральної Азії. Я вже згадував: прекрасну комунальну реформу приблизно 8 років тому провів Казахстан. Секретів немає. Потрібна тут тільки воля. А враховуючи важливість такої сфери, її політизацію, як комунальну, потрібна тут ще й координація політичних зусиль різних політичних сил, координація роботи центральної і місцевої влад.

(Стенограма прес-конференції Президента України під час робочої поїздки до Дніпропетровської області)

Охорона здоров'я

Кожен має право на охорону здоров'я та медичну допомогу. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Медична допомога у державних і комунальних закладах охорони здоров'я надається безоплатно в установленому законом порядку.

Держава сприяє розвиткові лікувальних закладів усіх форм власності.

Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм, а також медичним страхуванням.

Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

(Проект Конституції Віктора Ющенка, «Главред», 31.03.09)

Віктор Ющенко наголосив: на часі масштабне реформування медицини. Президент підкреслив, що поряд із збільшенням фінансування медичної галузі має відбуватися її глибинне реформування: «Дуже важливо, щоб кошти «падали» на політику змін. Без зміни структури галузі, системи фінансування, зміни статусу лікаря нам мало що вдасться зробити».

(Віктор Ющенко: На часі масштабне реформування медицини, Прес-служба Президента України Віктора Ющенка 18.06.2009)

Віктор Янукович

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога)

Стійке економічне зростання сприятиме підвищенню рівня зайнятості населення, зростанню заробітної плати, забезпеченню цінової та валютно-курсової стабільності.

Створюю пільгові умови для залучення інвестицій у розвиток соціальної інфраструктури сільської місцевості, газифікацію сільських населених пунктів, будівництво автошляхів, медичних і освітніх закладів – забезпечу високий рівень соціальних стандартів для кожного громадянина України неза-

лежно від його місця проживання.

Динамічний розвиток економіки, збільшення надходжень до Державного бюджету України нададуть необхідні ресурсні можливості для запровадження Європейських стандартів соціального захисту, якісного піднесення життєвого рівня громадян України.

Запроваджу принципово нову державну стратегію надання соціальних гарантій громадянам упродовж усього життя.

Забезпечу формування на законодавчому рівні та гарантування цінової стабільності і доступності для кожної людини:

- державного «антикризового» продовольчого кошика – переліку продуктів харчування, захищених державою від цінових коливань (хліб, овочі, олія, молочні продукти, цукор, круп'яні вироби);

- державного «антикризового» медичного кошика – переліку життєво важливих лікарських засобів та медичних послуг (якісна швидка медична допомога, життєво важливі медичні препарати).

Державна пенсія: гарантоване повноцінне життя

Гарантую:

- встановлення мінімальних розмірів пенсій, які забезпечуватимуть базові потреби кожної людини: житло, їжа, лікування;

- підвищення соціальних стандартів для задоволення культурних потреб і можливості придбання товарів довгострокового споживання;

- створення умов для повноцінного відпочинку і туризму;

- захист прав працюючих пенсіонерів;

- відміну пільг при нарахуванні пенсій для високопосадовців.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Януковича)

Злочинність (безпека людей) - відповідей нема

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Забезпечу вдосконалення механізмів державної влади, зміцнення засад парламентаризму і демократії, реформування системи правосуддя. Продовжу рішучу боротьбу з корупцією та тіньовою економічною діяльністю.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Януковича)

По-перше, потрібно провести реформу судової системи. Далі – реформу системи правоохоронних органів. Необхідно впровадити жорсткий контроль за виконанням законів на всіх рівнях - починаючи від звичайного громадянина і закінчуючи Президентом. Але приклад цього повинні надати керівники вищого рівня влади. Це, на мій погляд, потрібно зробити в першу чергу. І я буду в цьому питанні займати наполегливу і жорстку позицію.

(VI конференція Ялтинської європейської стратегії «Бачення майбутнього України», Віктор Янукович: У питанні боротьби з корупцією я буду займати наполегливу і жорстку позицію, 26.09.2009)

Передовсім, необхідно відкрити український антикорупційний центр, який контролював би виконання антикорупційного законодавства в Україні.

(Харківські новини, Після перемоги на виборах Віктор Янукович відішле уряд у відставку та почне боротись з корупцією, 17.11.2009)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі) - відповідей нема

Охорона здоров'я

Забезпчу поетапне збільшення обсягів бюджетного фінансування системи охорони здоров'я до загальноєвропейського рівня (10% ВВП).

Раз і назавжди викореню започатковану владою ганебну практику поборів з хворих за отримання медичних послуг.

Посилю державний контроль за якістю медичних послуг та препаратів. Захищу громадян від цінових стрибків на ринку лікарських засобів. Гарантую якісну безкоштовну екстрену медичну допомогу. Інститут сімейного лікаря стане основою сучасної системи медичної допомоги.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Януковича)

Арсеній Яценюк

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога)

Нова українська держава має реалізувати принципи соціальної справедливості та високий рівень соціальних гарантії.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка)

Арсеній Яценюк переконаний, що забезпечити високі соціальні стандарти в Україні як незалежній і розвинутій державі може лише сильна економіка. На думку кандидата в Президенти, сьогодні Україні необхідно запускати власні виробництва, здійснювати промислову революцію і зміцнювати аграрний сектор. «Наш вихід тільки в одному – нові робочі місця, промислова революція, сильний аграрний сектор. Це дасть доходи для бюджету. Це вирішить проблеми, в тому числі і заробітної плати, і соціальних гарантії», - переконаний політик.

(Мітинг-телеміст з мешканцями Сімферополя, «Арсеній Яценюк: «Мое головне завдання – забезпечити вашим дітям майбутнє», 09.11.2009)

У «Новому Курсі» немає соціального популізму і демагогії. Немає обіцянок одразу після виборів підвищити якійсь окремій категорії людей зарплати і пенсії, чи знизити у якійсь одній галузі податки. Образно кажучи, Яценюк не пропонує людям халву і пряники. Він не каже, що наступного дня після обрання президента, країна проснеться щасливою і заможною. Він пропонує чітку й системну програму модернізації держави, яка важкою працею та спільними зусиллями Президента, всіх рівнів влади і простих людей дозволить вивести Україну з глибокої прірви.

(UA-REPORTER.COM, «Роберт Бровді: «Новий курс» Арсенія Яценюка дає відповідь на ключове питання майбутнього України», 19.11.2009)

Злочинність (безпека людей)

Нова українська держава має реалізувати в країні не тільки права людини, а й головне право – бути Людиною. По-перше, це держава, вільна від нічим не обмеженого свавілля мізерної меншості за рахунок повного безправ'я переважної більшості громадян. По-друге, це держава, в якій люди не бояться, що

їхня родина безпосередньо зіткнеться з наркоманією, проституцією, шахрайством, бандитизмом та вбивствами. Тільки держава, що забезпечує таке право бути Людиною, може розраховувати на справжній правопорядок у країні.
(*Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка*)

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Покарання за корупцію має стати суворим і головне – невідворотним.
(*Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка*)

Арсеній Яценюк вважає, що Україні потрібні нове кримінальне законодавство для боротьби з корупцією і реформа судової системи. «Я розпочав би із загальних речей у боротьбі з корупцією в Україні. Слід суттєво змінити кримінальний закон і підняти відповідальність, у тому числі до позитивного ув'язнення за скоєння корупційного діяння, дачу хабара або неправосудне рішення суду», — сказав політик.

(*Ефір ужгородської телекомпанії «Тиса-1», 11.10.2009*)

Арсеній Яценюк запропонував створити Національне бюро розслідувань для ефективної боротьби з корупцією у найвищих ешелонах влади.

(*«Комсомольская правда в Украине», «Яценюк считает, что главная задача нового президента – создать новый класс управленцев» № 269, 02.12.2009*)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі)

Арсеній Яценюк вважає, що зростання житлово-комунальних тарифів можна уникнути після переходу з дорогого російського газу на дешеву українську електроенергію.

Також, на думку Арсенія Яценюка, Україна має розпочати модернізацію житлово-комунальних мереж, передусім водопостачання: «Середні втрати води в українських системах водопостачання складають - увага! - 40 відсотків. Якщо 100 літрів вийшло, то тільки 60 літрів дійшло до вашого крана. А платите ви за всі 100. Тому я бачу виконання ще однієї частини індустріалізації - повну реконструкцію. Адже 18 років у інфраструктуру нічого не вкладали. Лише завдяки будівництву нових мереж, фінансуванню ЖКГ ми зможемо зменшити тариф».

(*Мітинг-телеміст в Харкові, «Арсеній Яценюк: «Житлово-комунальні тарифи може втримати перехід на дешеву електроенергію», 21.11.2009*)

Головною проблемою ЖКГ Арсеній Яценюк вважає високу ціну на газ: «Житлово-комунальний сектор має кілька проблем. Базова проблема – вартість газу. Звідси треба починати... Без вирішення проблеми вартості енергетичних ресурсів ми не вирішимо проблему оплати житлово-комунальних послуг».

Наступним завданням, на думку кандидата в президенти, є відновлення комунальної інфраструктури й мереж: «Необхідні неймовірні капітальні вкладення у житлово-комунальний сектор. Це можна зробити в рамках нової індустріалізації країни».

За словами Арсенія Яценюка, ще один крок до подолання кризи в ЖКГ полягає у розвитку електроенергетики: «Я не бачу іншого виходу, окрім

формування енергетичної незалежності України за рахунок власного виробництва електроенергії. У нас є ці можливості. Я запропоную українцям або дорогий газ, або дешеву українську електроенергію. Ось це – мої підходи й реформи в житлово-комунальному секторі.

(Мітинг-телеміст в Дніпродзержинську Дніпропетровської обл., «Арсеній Яценюк: «Я змушу уряд займатися проблемами житлово-комунального господарства», 28.11.2009)

Охорона здоров'я

Питання здоров'я, освіченості й культури нації – не місце для отримання прибутків. Бюджетну медицину і бюджетну освіту потрібно спроектувати наново. Вони будуть більш конкурентоздатними порівняно з приватними послугами у цій сфері.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка)

Система охорони здоров'я, яку пропонує Арсеній Яценюк є дуже чіткою і максимально наближеною до наших реалій. Це – дворівнева система, основу і пріоритет якої складає базова, загальнодоступна, бюджетна медицина у сфері надання першочергових (ургентних) послуг. Крім цього, визначається додатковий перелік найнеобхідніших медичних послуг, які надаються усім і виключно безкоштовно. Другим рівнем являється страхова і платна медицина, яка фінансується не за рахунок бюджету, а за рахунок страхових внесків людей. Іншими словами – люди з низькими доходами отримують безкоштовну медичну допомогу, а ті хто в змозі заплатити – оплачують її у повному обсязі. Таким чином, реалізується принцип соціальної справедливості – той, хто багатший, платить за того, хто бідніший.

Важливим моментом є запропонована Яценюком зміна моделі бюджетного фінансування медичної галузі. По-перше, це перенесення фінансування з галузевого на місцевий рівень, тобто на рівень конкретної лікарні і медичного закладу. По-друге, заміна фінансування умовних ліжко-місць, фінансуванням конкретної медичної послуги конкретній людині, яка формується за так званим медичним стандартом і протоколом. По-третє, рішення подолання корупції, зловживань та розкрадання бюджетних коштів в процесі закупівлі медичного обладнання і ліків. Що стосується використання радянського досвіду, то тут важливо зберегти і відновити хіба що ті речі, які довели свою ефективність. До прикладу, систему профілактики і ранньої діагностики захворювань, одним із елементів якої було обов'язкове проходження усіма громадянами щорічного профілактичного огляду.

(UA-REPORTER.COM, «Роберт Бровді: «Новий курс» Арсенія Яценюка дає відповідь на ключове питання майбутнього України», 19.11.2009)

ГРОМАДЯНСЬКА ПЛАТФОРМА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

2010 рік

Шановні читачі!

Минуло трохи більше місяця відтоді, як ми почали акцію «Громадянська платформа Президента України». Ця акція є логічним продовженням проекту «Активна народна преса», яку ми проводимо ще з 2003 року.

Тоді через 24 газети у 24-х регіонах України ми звернулися до Вас з проханням надіслати запитання до провідних політиків з приводу найголовніших, на Вашу думку, проблем. Тоді ми зібрали запитання і відповіді та надрукували їх у вигляді вкладки до тих самих 24-х газет загальним тиражем 1 мільйон 200 тисяч примірників. Нині, коли політики знову з'являються у чварах і галасливих обіцянках, а засоби масової інформації дбають лише про рекламу, замовні матеріали та публікують різні жахіття (замість того, аби інформувати про способи вирішення найголовніших проблем), ми знову звертаємося до перевіреного способу прямої комунікації між політиками та громадянами. Як і шість років тому, наша мета близька кожному з Вас: змусити політиків не займатися популізмом і пустопорожніми балачками, а відповідати на конкретні запитання щодо конкретних проблем, які непокоять людей.

Для цього ми провели читачькі конференції у бібліотеках по всіх кутках України. Ми не займалися агітацією на користь того, чи іншого кандидата. Лише намагалися повернутися до тих прописаних істин, які сучасний український політикум відтінює на манівці, аби люди забули і, не дай Боже, раптом не згадали, що саме вони, звичайні громадяни, головніші за політиків, бо незважаючи на всі їхні зв'язки та гроші, саме виборць, стоячи біля скриньки зі своїм бюлетенем, вирішує кого і на якій роботі, а не просто повинні давати відповіді на конкретні питання, які хвилюють людей. І робити це не за місяць до виборів, а кожен день розповідати і пояснювати, що саме вони пропонують зробити, аби зарплат і пенсій вистачало на нормальне життя, аби робітники виробляли, селяни годували, лікарі лікували, вчителі вчили, а солдати захищали. Причому не лише розповідати, а головне – шодня, крок за кроком втілювати в життя задекларовані плани. Якби так було, тоді і виборчу кампанію починали легко. Адже не треба ні заїжджаних політехнологів, ані найнятих агітаторів: достатньо нагадати свої варіанти вирішення проблем, а там уже нехай люди самі вирішують, чиї «рецепти» кращі. Інакше кажучи: справжні вибори – це робота політиків у період після закінчення однієї кампанії і початком наступної. Бо без цього які видивішні шоу не влаштовувати, все одно видно, що «король голій».

Коли ми зверталися до Вас із проханням надіслати свої запитання, було зрозуміло: довгі роки розчарувань у владі зробили багатьох байдужими. Тому ми подвійно вдячні тим, хто відгукнувся на наші пропозиції. Ми сумнівалися, бо розуміли: з часу проведення нашої акції «Активна народна преса» пройшло 6 років. Тоді Ви надіслали нам майже 150 тисяч запитань. Тобто із усіх читачів 24-х газет-учасників акції відгукнувся кожен восьмий. Однак за шість років в країні багато чого змінилося і на зміну надійм та сподіванням вкотре прийшли розчарування. Однак, і цього разу наші сумніви були марними, оскільки лише за місяць з початку акції ми вже отримали майже 90 тисяч поштових та електронних листів. Ви, наші читачі, знову довели, що це політики можуть бути байдужими, але люди, громадяни – ніколи. Саме Ваша активність дала нам змогу зібрати запитання з приводу найголовніших проблем, які Ви самі й назвали: соціальні гарантії (зарплата, пенсія, допомога), злочинність (безпека людей); корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність); комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи у самій структурі); охорона здоров'я. Ми відбрали такі запитання, які повторюються найчастіше, переадресували їх тим шістьом кандидатам, у кого найвищий рейтинг та змусили на них відповідати. Йдеться про таких політиків (за алфавітом) як Володимир Литвин, Сергій Тігіпко, Юлія Тимошенко, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Арсеній Яценюк. Частина з них, зокрема, Литвин, Тимошенко та Ющенко були тими, хто відповідав на запитання читачів «Активної народної преси» 2003 року. Подібно до проекту 6-ти річної давнини ми оголосили правила акції «Подібно до проекту 6-ти річної давнини платформа Президента України»: кожен кандидат може відповідати на ті запитання, на які хоче, усім для відповіді буде надана однакова площа, запитання будуть неконфліктними, не спрямованими на агітацію «за», або «проти». Крім того, ми оголосили, що у разі неотримання відповіді, ми знайдемо їх у публічних виступах політиків, а також у їхніх виборчих програмах. А ще попередили – якщо не буде конкретики стосовно тих чи інших проблем, ми так і скажемо: відповіді нема.

Сьогодні ми друкуємо першу вкладку «Громадянська платформа Президента України» і сподіваємося, що їх буде ще багато: ми їх друкуватимемо до того часу, аж поки політики самі не почнуть спілкуватися з народом і запитувати їх про конкретні проблеми, а засоби масової інформації не стануть справжнім контролером та посередником між владою і громадянами.

Запитання читачів, поставлені кандидатам на посаду Президента України

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

1. У Дніпропетровському регіоні є багато підприємств, які працюють, виробляють продукцію, реалізують її, сплачують податки. Чому рівень пенсії не збільшується? (Ведмедєва Валентина Іванівна, пенсіонер, м.Дніпропетровськ)

2. Чи пробували Ви особисто прожити хоча б місяць на прожитковий мінімум? (Петренко Василь Іванович, м.Калуш)

3. Звідки Ви збираєтеся взяти гроші на обцірку? (Олеє, 35 років, м.Київ)

4. Виплати на дітей розраховуються несправедливо. У мого чоловіка невелика зарплата, але біла і тому нам виплачують лише 250 грн. У моєї подруги чоловік отримує зарплату 2000 доларів в конверті, а біла зарплата в нього мінімальна і їм виплачують на дитину максимальний розмір виплати. Як ви збираєтеся регулювати такі питання? (Марина, 27 років, м.Черкаси)

5. Яким чином Ви плануєте вирішити питання безробіття, зокрема, по Черкаському регіону? (Марина Петрівна, м.Черкаси)

6. Чому не виконується підписаний Президентом Закон про соціальні гарантії? (Звіжінський Анатолій, м.Івано-Франківськ)

7. Хто понесе відповідальність за смерті людей, які не змогли забрати свої вклади з банків, і померли, не маючи змоги зробити операції? (Левчук І.С., м.Умань)

8. Коли будуть прийняті закони, які забезпечать, аби заготівельники приймали молоко у селян за нормальними цінами? А то платять по півтори гривні за літр. Це здирицтво. (Валентина Кириченко, Сосницький район, Чернівецьщина)

9. Банки перестали давати кредити на житло, із зарплатою у 3 тисячі гривень неможливо відкласти гроші на житло, по молодіжному кредитуванню держава теж не відшкодовує грошей. Як молодій родині купити квартиру? (Родина Жукович, м.Київ)

10. Куди покласти гроші на зберігання, якщо зараз не можна довірити жодному банку? (Іван Круцик, держслужбовець, м.Жмеринка, Вінницька область)

11. Я ліквідатор аварії на ЧАЕС, переніс 2 інсульту, з 2006 року-інвалід II групи, інвалід війни. З 2006 року не можу добитися отримання пенсії та компенсацій. Виконання державних рішень доводиться добиватися у судовому порядку. Кожне судове засідання забирає багато здоров'я та коштів, яких немає. Як довго це триватиме? (О.Іваненко, Житомирська обл.)

12. Ос' вже дев'ять років мій чоловік вимушений заробляти гроші за межами України. Скажіть, будь-ласка, коли він зможе повернутися на Батьківщину і забезпечити нормальне життя нашій родині? Коли вже праця людини буде гідно оплачуватися в Україні? (Марія Бондаренко, м.Чернівці)

ЗЛОЧИННІСТЬ (БЕЗПЕКА ЛЮДЕЙ)

1. Дуже часто люди стикаються з міліцейським свавіллям – побиттям, ви-

Проект підтримано Національним Фондом Підтримки Демократії

2 ГРОМАДСЬКА ПЛАТФОРМА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

магання грошей тощо. Яким чином Ви плануєте вирішувати це? (Трухачов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)

2. Мій батько – другий капітан на кораблі далекого плавання. Після історії з „Аріаною” ми задумалися про те, наскільки наші громадяни потрібні нашій державі. Як Ви як кандидат в президенти готові захищати моряків, що потрапили в полон до піратів? Які конкретно гарантії безпеки може дати країна під вашим провідом нашому батькові? (Ірина, 27 років, Маріуполь Донецька обл.)

3. І в газетах, і по телевізору не раз розказували, як обдурили людей із купівлею автомобілів через фірму „Автоплан”. Люди вкладають кошти, а потім – ні машини, ні грошей. Документи написані так, що ніякий суд не підкапається. Але усі ж розуміють – що це шахрай. Чому держава не втручається? (Валентин Васильович, 58 років, пенсіонер, Житомирська область)

4. Ваше особисте ставлення до смертної кари? Можливо потрібно її повернути, враховуючи те що рівень злочинів в Україні не зменшується. (Анатолій Самсоненко, пенсіонер, Харківська область)

5. Чому за скоєні ДТП не потрапив за ґрати жоден водій-мажор? (Олексій В., м. Одеса)

6. До яких пір, міліція буде займатися здирництвом, пропонуючи підприємцям заплатити добровільний внесок до так званого Фонду підтримки співробітників МВС? (Сергій Миколайович, підприємець)

7. Побутовий алкоголізм є загрозою. Кожен 7-й злочин в країні здійснюється людиною з алкогольною залежністю. Можливо варто запровадити „сухий закон” в Україні? (Антоніна В., м. Донецьк)

8. Одна з перших реформ в Грузії після „Революції троянд”, була досить незвичною. Усі міліцейські співробітники були звільнені, на їх місця взяли зовсім нових людей. Дорожня поліція була ліквідована. Був створений поліцейський патруль американського типу, який також виконував функції обласної поліції. Ефективність цієї реформи була відмічена багатьма країнами. Чи можливо проведення подібної реформи в Україні? (Сергій Коваленко, м. Рівне)

9. Чи знаєте Ви куди направляють кошти, які сплачують як „транспортний збір”? Судячи зі стану наших доріг, відсутності мостів і т.д., це враження, що в нас такого збору не існує взагалі. (Олег Павлович, 37 років, м. Херсон)

10. Чому мажорам можна безкарно давати пішоходів, а пішоходам забивати мажорів камінням неможна під загрозою кримінального переслідування? (Володимир Петрович, м. Донецьк)

КОРУПЦІЯ (СУДОВА РЕФОРМА, ЗЛОЧИН І КАРА, БЕЗКАРНІСТЬ)

1. Чи буде завершена судова реформа і коли? (Трухачов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)

2. Пожиттєвий судійський статус, чи буде вирішено питання з його знаттям? (Андрій Олександрович, 44 роки, м. Херсон)

3. Мер м. Києва, колись відверто зізнався, що давав хабарі? Ви давали або брали хабарі? (Микола, м. Київ)

4. Пропонуємо відмінити всі спеціалізовані номерні знаки для високопосадовців, щоб було менше спокис безкарно порушувати правила дорожнього руху. Яка Ваша позиція з цього питання? (Дмитро, 30 років, м. Львів)

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ (зарплати, пенсії, допомога)

- скасування системи обрахунку мінімальної зарплати та заміна її соціальним стандартом споживання на основі обрахунку витрат на придбання (оренду) житла, комунальні послуги, освіту, лікування, харчування, відпочинку;
- доведення частки оплати праці у виробничій сфері з 8% до 30% собівартості продукції; вжиття комплексу заходів з підвищення продуктивності праці; збільшення реальних доходів працівників через скорочення утримань із заробітної плати;
- забезпечення співвідношення мінімальної до максимальної заробітної плати в пропорції 1 до 5. Завершення реформування системи оплати праці, виходячи з того, що сьогодні вона занижена у три рази, та відповідно – пенсійного забезпечення;
- підвищення зарплат вчителям, лікарям, працівникам сфери культури до рівня середньої в економіці;
- піднесення престижу працівників наукової сфери; забезпечення їм соціальних гарантій на рівні держслужбовців;
- реалізація всіх гарантій, встановлених ст.57 Закону України „Про освіту”, в тому числі врахування при визначенні пенсій суми невиплаченої заборгованості; запровадження соціальної відповідальності капіталу; введення прогресивної системи оподаткування та податку на багатство. Зарплати і пенсії на рівні прожиткового мінімуму не оподатковуються;
- надання державою молодим

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ (зарплати, пенсії, допомога)

Сьогодні необхідно ефективними заходами підняти економіку і змусити працювати промисловість. Це можливо зробити за рахунок державного замовлення на продукцію різних галузей виробництва. Потрібно робити масштабні капіталоукладання у такі проекти як Кризовий гірничо-збагачувальний комбінат окислених руд у Долинській, будівництво доріг, мостів, Євро-2012 тощо. Держава повинна почати активно закуповувати житло, літаки, кораблі, вкладати гроші в сільське господарство і таким чином, за рахунок держзамовлення, стимулювати виробництво і вирішення соціальних проблем населення.

(Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко: В країні відсутня політична воля», 31.07.2009)

На запитання як саме кандидати збираються підвищувати середню зарплату від \$ 300 до \$ 1 тисяч і скільки їм потрібно на це років, Тігіпко запропонував кардинально перебудувати економіку, зробивши її більш технологічною, і збільшити продуктивність праці вчетверо. «Щоб середня зарплата становила \$ 1 тис. на місяць, він повинен виробляти валового продукту як мінімум на \$ 2-3 тисяч на місяць. Якщо порівняти з нинішнім показником ВВП на душу населення в Україні, а це – близько \$ 6 тисяч на рік, то відповідь напрашується сама собою», – додав Тігіпко.

(Журнал «Корреспондент» «Десять основних кандидатів у президенти відповіли на 12 запитань Корреспондента», 04.12.2009)

ЗЛОЧИННІСТЬ (безпеку людей) – відповіді нема

Володимир Литвин

Голова Верховної Ради України, голова Народної Партії

чих технологій, альтернативних джерел енергії; (Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

- запровадження і фінансування окремою статтею держбюджету загальнонаціональної програми „Боротьба із захворюванням на рак молочної залози”;
- проведення суцільної диспансеризації і формування паспорту здоров'я населення по країні та регіонах з визначенням заходів профілактики і лікування;
- невідкладне розгортання державного комплексу заходів проти алкоголізму, пияцтва та наркоманії;
- відновлення державної мережі комунальних і державних аптек;
- запровадження державного контролю за цінами та якістю ліків, основних продуктів харчування і товарів першої необхідності; (Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

сім'ям пільгового кредиту на житло. Списання 25% суми кредиту після народження першої дитини, 50% – другої, повне погашення кредиту при народженні третьої дитини;

- забезпечення працевлаштування безробітних людей старшого та передпенсійного віку;

- підвищення пенсій до 80% від середньої заробітної плати в економічній сфері;

- персональна державна опіка кожної самотньої літньої людини;

- реальна соціально-професійна і трудова реабілітація інвалідів, удосконалення нормативно-правової бази їх працевлаштування.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

ЗЛОЧИННІСТЬ (безпеку людей) – відповіді нема

КОРУПЦІЯ (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

- прив'язати корупцію до державної зради. Обов'язково декларувати доходи та витрати держслужбовців, членів їх сімей;
- позбавляти пенсійного забезпечення держслужбовців, які притягуються до відповідальності за хабарництво, зловживання службовим становищем. Обов'язково

конфіскація незаконно набутого майна держслужбовцями, їх найближчими родичами;

- скасувати умовні строки та амністію за корупційними статтями;

- заборона держслужбовцям вищих рангів працювати у комерційних структурах протягом трьох років після звільнення з держслужби;

- перестаття державних службовців на предмет перевірки їхньої професійної придатності та належності до комерційних структур;

- відновлення народного контролю.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Литвина)

КОМУНАЛЬНА СФЕРА (якість, невідповідність цінам, реформи і самій структурі)

- встановлення єдиних для всієї України справедливих тарифів на комунальні послуги. Скасування ПДВ у розрахунок за комунальні послуги;
- повернення державі та передача у комунальну власність водоканалів, газомереж, електромереж, теплоцентралей;
- повернення у державну власність газових і нафтових родовищ в Україні; використання їх першочергово для потреб житлово-комунальної сфери;
- впровадження енергозберігаю-

Сергій Тігіпко

голова партії «Сильна Україна»

КОРУПЦІЯ (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Я маю намір провести глибокі зміни в системі державної служби, радикально підвищити її ефективність та ліквідувати підпункти для корупції. У першу чергу, будуть відмінні політичні квоти на державні посади. Буде введено заборону на політичну діяльність чиновників.

Я почну комплексну цільову програму боротьби з корупцією. Передбачається широке застосування адміністративних покарань, а також заборони на професію, позбавлення пільгових пенсій, виселення з державних квартир.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України С. Тігіпко)

КОМУНАЛЬНА СФЕРА (якість, невідповідність цінам, реформи і самій структурі)

Я створю спеціальний державний комітет, який визначатиме ціни для громадян на основні комунальні послуги. А в самій системі ЖКГ організуємо конкурентне середовище з організацій, зацікавлених в кожному конкретному користувачеві комунальних послуг.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України С. Тігіпко)

Починати жакливого стану комунальних об'єктів я бачу в знекровленні місцевих бюджетів, в

коруптованості керівництва і багатьох підприємств ЖКГ, – говорить Сергій Тігіпко. – Ці ж причини підказують й вихід із ситуації, що склалася: громадський контроль з боку населення, повноцінне фінансування з місцевих бюджетів, делегування місцевим бюджетам не лише витратків, але й доходів на їх покриття.

(Провінція, «Сергій Тігіпко: «Комунальна сфера є загрозою для національної безпеки», 13.10.2009)

У Сергія Тігіпко є власне бачення подальшого розвитку країни. Зокрема, йдеться про реформи у кількох сферах... Реформа комунальної сфери, дуже приваблива для інвесторів. За кордоном, навіть у наших ближніх сусідів, але не в нас. Наші бізнесмени бояться, що варто їм, для прикладу, перетворити сміттєзвалище на альтернативне джерело енергії, як його тут же приберуть до рук інші. (Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко розповідає у Кіровограді про грип, соціальні гарантії і відповідальність влади», 7.11.2009)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Я за впровадження обов'язкового медичного страхування. За розвиток сімейної медицини та державної системи профілактики захворювань.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України С. Тігіпко)

Потребує також кардинального

реформування системи охорони здоров'я. Це можливо за рахунок впровадження елементів страхової медицини і зміни порядку фінансування закладів охорони здоров'я. Лікарі можуть отримувати заробітну плату за результатами профілактичної діяльності на рівні домашнього лікаря. Сергій Тігіпко вважає ганьбою нашу систему фінансування галузі від ліжко-місць, що прокує лікарів на заповнення ліжок, а не лікування. Він вважає, що всі проблеми української медицини можна вирішувати самотужки, аж до запровадження механізму безлітних високотарифних операцій. Втілення цих кроків не вистачає лише політичної волі і правильно-го вибору.

(Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко: В країні відсутня політична воля», 31.07.2009)

Дуже потрібні зміни і у сфері охорони здоров'я, адже вкладати гроші у лікування, а не в профілактику хвороб набагато дорожче – і для бюджету країни, і для кишені кожного громадянина.

(Газета «Кіровоградська правда» «Сергій Тігіпко розповідає у Кіровограді про грип, соціальні гарантії і відповідальність влади», 7.11.2009)

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ
(зарплати, пенсії, допомога)

Стійке економічне зростання сприятиме підвищенню рівня зайнятості населення, зростанню заробітної плати, забезпеченню цінової та валютно-курсової стабільності.

Створю пільгові умови для залучення інвестицій у розвиток соціальної інфраструктури сільської місцевості, газифікацію сільських населених пунктів, будівництво автошляхів, медичних і освітніх закладів – забезпечу високий рівень соціальних стандартів для кожного громадянина України незалежно від його місця проживання.

Динамічний розвиток економіки, збільшення надходжень до Державного бюджету України надають необхідні ресурси можливості для запровадження Європейських стандартів соціального захисту, якісного піднесення життєвого рівня громадян України.

Запроваджу принципово нову державну стратегію надання соціальних гарантій громадянам упродовж усього життя.

Забезпечу формування на законодавчому рівні та гарантування цінової стабільності і доступності для кожної людини:

- державного «антикризового» продовольчого кошика – переліку продуктів харчування, захищених державою від цінових коливань (хліб, овочі, олія, молочні продукти, цукор, круп'яні вироби);
- державного «антикризового» медичного кошика – переліку життєво

Віктор Янукович
керівник фракції Партії Регіонів у Верховній Раді України, голова Партії Регіонів

важливих лікарських засобів та медичних послуг (якісна швидка медична допомога, життєво важливі медичні препарати).

Державна пенсія: гарантоване повноцінне життя

- Гарантуємо:
- встановлення мінімальних розмірів пенсій, які забезпечуватимуть базові потреби кожної людини: житло, їжа, лікування;
  - підвищення соціальних стандартів для задоволення культурних потреб і можливості придбання товарів довгострокового споживання;
  - створення умов для повноцінного відпочинку і туризму;
  - захист прав працюючих пенсіонерів;
  - відміну пільг при нарахуванні пенсій для високопосадовців.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Януковича)

ЗЛОЧИННИСТЬ
(безпека людей)

– відповідей нема

КОРУПЦІЯ
(судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Забезпечу вдосконалення механізмів державної влади, зміцнення за-

сад парламентаризму і демократії, реформування системи правосуддя. Продовжу рішучу боротьбу з корупцією та тінювою економічною діяльністю.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Януковича)

По-перше, потрібно провести реформу судової системи. Далі – реформу системи правоохоронних органів. Необхідно виводити жорсткий контроль за виконанням законів на всіх рівнях – починаючи від звичайного громадянина і закінчуючи Президентом. Але приклад цього повинні надати керівники вищої рівня влади. Це, на мій погляд, потрібно зробити в першу чергу. І я буду в цьому питанні займати наполегливу і жорстку позицію.

(ПІ конференція Ялтинської європейської стратегії «Бачення майбутнього України», Віктор Янукович: У питанні боротьби з корупцією я буду займати наполегливу і жорстку позицію, 26.09.2009)

Передовсім, необхідно відкрити українській антикорупційний центр, який контролював би виконання антикорупційного законодавства в Україні.

(Харківська новина. Після перемоги на виборах Віктор Янукович відішле уряд у відставку та почне боротись

з корупцією, 17.11.2009)

КОМУНАЛЬНА СФЕРА
(якість, невідповідність цінам, реформи і самій структурі)

– відповідей нема

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Забезпечу поступове збільшення обсягів бюджетного фінансування системи охорони здоров'я до загальноєвропейського рівня (10% ВВП). Раз і назавжди викорено започатковану владою ганебну практику поборів з хворих за отримання медичних послуг.

Посилю державний контроль за якістю медичних послуг та препаратів. Захищу громадян від цінових стрибків на ринку лікарських засобів. Гарантую якісну безкоштовну екстрену медичну допомогу. Інститут сімейного лікаря стане основою сучасної системи медичної допомоги.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України В. Януковича)

8. Ваша думка, щодо прогнозу експертів про чергове подорожчання «комуналки» майже вдвічі відразу після президентських виборів? (Михайло Петрович, м. Рівне)

9. В нашому будинку по вулиці Героїв Сталінграду, вже 4-й день відсутнє опалення, температура на улиці також морозна, це все призводить до того що температура в кімнатах становить 12-15 градусів. Але ні ЖЕК, ні відповідні комунальні служби не реагують на ситуацію, годують обіцянками. Коли вже ЖЕК та комунальні служби будуть виконувати свої прями обов'язки? (Марина, м. Київ)

10. Коли, нарешті, в мій квартирі буде тепло і яка температура у Вашій оселі? (Віталій Іванович, м. Черкаси)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

1. Право на безкоштовну освіту та лікування забезпечено Конституцією. Але в дійсності кожне звертання до бюджетних медичних установ, в тій, чи іншій мірі, є платним. В такому випадку, можливо все ж таки потрібно запровадити страхову медицину? (Назаренко О., 44 роки, м. Суми)

2. Як Ви збираєтесь викорити корупцію в медицині, якщо медпрацівники отримують такі мізерні зарплати? (Тетяна Верхолюк, 51 рік, Вінниця)

3. Моя дитина потребувала кількох операцій. Лежали у лікарнях і в Чернівці, і в Києві. Усюди треба платити лікарям за операцію. Батьки і заробляють як тільки можуть, і продають що тільки можуть. Одна жінка вирішила протестувати і не заплатила лікарю, то її дитині після операції ніякої допомоги не надавали. Коли у системі охорони здоров'я щось зміниться, коли припиниться ця корупція? (Лариса, 33 роки, Чернівецька область)

4. Рівень захворюваності СНІДом в Україні один з найбільших серед країн Східної Європи. Які дії Ви пропонуєте, щоб вивести Україну з «епідемічної» кризи? (Володимир, м. Київ)

5. Вартість ліків ніколи зростає. Коли нарешті це буде припинено? Чому за кордоном тій ж ліки, тих же виробників можна купити дешевше? (Людмила Михайлівна, пенсіонер, м. Черкаси)

6. Вірус грипу постійно мутує, то пташиний, то свинячий. Коли цьогоріч українців почнуть вакцинувати, це вже буде середина зими, чи буде ця вакцина ефективною, адже на той час може вже бути і інший штам вірусу. Чи є сенс витрачати бюджетні кошти, аби тільки поставити пликос і розділі виконаних заходів? (Дмитро, Вінниця)

7. Коли сільські амбулаторії будуть обладнані належним чином? Коли в кожному селі буде хоча б по одному автомобілю «швидкої допомоги»? (Валентина Семенівна, Сумська обл.)

8. Чому керівники країни та депутати, члени їх сімей лікуються за кордоном, а не в українських лікарнях за місцем проживання, в тих, де лікують народ, який їх (і Вас) обирає. У нас не якісна медицина? А що Ви зробите, щоб було навпаки? (Оксана Олексів, 30 років)

9. В українців проблем вистачає. Однією з них є вирішення проблеми поширення алкоголізму, наркоманії, захворювань на СНІД. Що Ви плануєте зробити в цьому напрямку? (Ліна, м. Донецьк)

10. Чому лікарі не хочуть лікувати за зарплату? Чому лікарі лікують тільки, коли їм дає хабар, при цьому кажучи «Ну що ви»?!! Я хворію вже не перший рік. Народна медицина не завжди допомагає, а в лікарню грошей немає їти. Коли ви зніщите хабарництво? (Тетяна П., м. Херсон)

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ
(зарплати, пенсії, допомога)

Нова українська держава має реалізувати принципи соціальної справедливості та високий рівень соціальних гарантій.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка)

Арсеній Яценюк переконаний, що забезпечити високі соціальні стандарти в Україні як незалежній і розвинутій державі може лише сильна економіка. На думку кандидата в Президенти, сьогодні Україні необхідно запустити власні виробництва, здійснювати промислову революцію і змішувати аграрний сектор. «Наш вихід тільки в одному – нові робочі місця, промислова революція, сильний аграрний сектор. Це дасть доходи для бюджету. Це вирішить проблеми, в тому числі і заробітної плати, і соціальних гарантій», – переконаний політик.

(Мітинг-телеміст з мешканцями Сімферополя, «Арсеній Яценюк: «Моя головне завдання – забезпечити вашим дітям майбутнє», 09.11.2009)

У «Новому Курсі» немає соціально-го популізму і демagogії. Немає обіцянок одразу після виборів підвищити якісь окремі категорії людей зарплати і пенсії, чи знизити у якісь одній галузі податки. Образно кажучи, Яценюк не пропонує людям халву і прикраси. Він не каже, що наступного дня після обрання президента, країна проснется щасливою і заможною. Він пропонує чітку і системну програму модернізації держави, яка важко працює на спільних зусиллях Президента, всіх рівнів влади і простих людей дозволить вивести Україну з глибокої кризи.

(UA-REPORTER.COM, «Роберт Бровді: «Новий курс» Арсенія Яценюка дає відповідь на ключове питання майбутнього України», 19.11.2009)

ЗЛОЧИННИСТЬ
(безпека людей)

Нова українська держава має реалізувати в країні не тільки права люди-

Арсеній Яценюк
народний депутат України, лідер Фронту Змін

ни, а її головне право – бути Людиною. По-перше, це держава, вільна від нічим не обмеженого свавілля мізерної меншості за рахунок повного беззав'язу переважної більшості громадян. По-друге, це держава, в якій люди не бояться, що їхня родина безпосередньо зіткнеться з наркоманією, проституцією, шахрайством, бандитизмом та вбивствами. Тільки держава, що забезпечує таке право бути Людиною, може розраховувати на справжній правопорядок у країні.

(Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка)

КОРУПЦІЯ
(судова реформа, злочин і кара, безкарність)

Покарання за корупцію має стати суворим і головне – невідворотним. (Передвиборча програма кандидата на пост Президента України А. Яценюка)

Арсеній Яценюк вважає, що Україні потрібні нові кримінальні законодавство для боротьби з корупцією і реформа судової системи. «Я розпочав би із загальних речей у боротьбі з корупцією в Україні. Слід суттєво зміняти кримінальний закон і підняти відповідальність, у тому числі до пожиттєвого ув'язнення за скоєння корупційного діяння, дачу хабара або неправосудне рішення суду», – сказав політик.

(Ефір ужгородської телекомпанії «Тиса-1», 11.10.2009)

Арсеній Яценюк запропонував створити Національне бюро розслідувань для ефективного боротьби з корупцією у найвищих ешелонах влади. («Касомовська правда в Україні», «Яценюк вважає, що головна задача нового президента – створити новий клас управлінців» № 269, 02.12.2009)

КОМУНАЛЬНА СФЕРА
(якість, невідповідність цінам, реформи і самій структурі)

Арсеній Яценюк вважає, що зростання житлово-комунальних тарифів можна уникнути після переходу з дорогого російського газу на дешеву українську електроенергію. Також, на думку Арсенія Яценюка, Україна має розпочати модернізацію житлово-комунальних мереж, передусім водопостачання: «Середні втрати води в українських системах водопостачання складають - увага! - 40 відсотків. Якщо 100 літрів вийшло, то тільки 60 літрів дійшло до вашого крана. А платити ви за всі 100. Тому я бачу виконання ще однієї частини індустріалізації - по вузлу реконструкції. Адже 18 років у інфраструктуру нічого не вкладали. Лише завдяки будівництву нових мереж, фінансовано ЖКГ ми зможемо зменшити тариф».

(Мітинг-телеміст в Харкові, «Арсеній Яценюк: «Житлово-комунальні тарифи може втримати перехід на дешеву електроенергію», 21.11.2009)

Головною проблемою ЖКГ Арсеній Яценюк вважає високу ціну на газ: «Житлово-комунальний сектор має кілька проблем. Базова проблема – вартість газу. Звідси треба починати... Без вирішення проблеми вартості енергетичних ресурсів ми не вирішимо проблему оплати житлово-комунальних послуг». Наступним завданням, на думку кандидата в президенти, є відновлення комунальної інфраструктури і мереж: «Необхідні невідомі капітальні вкладення у житлово-комунальний сектор. Це можна зробити в рамках нової індустріалізації країни».

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Система охорони здоров'я, яку пропонує Арсеній Яценюк є дуже чіткою і

максимально наближено до наших реалій. Це – двірніва система, основу і пріоритет якої складає база, загальнодоступна, бюджетна медицина у сфері надання першочергових (ургентних) послуг. Крім цього, визначається додатковий перелік найнеобхідніших медичних послуг, які надаються усім і виключно безкоштовно. Другим рівнем являється страхова і платна медицина, яка фінансується не за рахунок бюджету, а за рахунок страхових внесків людей. Іншими словами – люди з низькими доходами отримують безкоштовну медичну допомогу, а ті хто в змозі заплатити – оплачують її у повному обсязі.

Важливим моментом є запропонована Яценюком зміна моделі бюджетного фінансування медичної галузі. По-перше, це перенесення фінансування з галузевого на місцевий рівень, тобто на рівень конкретної лікарні і медичного закладу. По-друге, зміна фінансування умовних ліжко-місць, фінансуванням конкретної медичної послуги конкретній людині, яка формується за так званим медичним стандартом і протоколом. По-третє, рішуче подолання корупції, зловживань та розкрадання бюджетних коштів в процесі закупівлі медичного обладнання і ліків. Що стосується використання радянського досвіду, то тут важливо зберегти і відновити хіба що ті речі, які довели свою ефективність.

(UA-REPORTER.COM, «Роберт Бровді: «Новий курс» Арсенія Яценюка дає відповідь на ключове питання майбутнього України», 19.11.2009)

Результати моніторингу

Звіт за результатами загальнонаціонального моніторингу телебачення 20 жовтня 2009 - 17 січня 2010 року

Моніторинг включає аналіз інформаційних програм на загальноукраїнських каналах:

- 1+1, програми ТСН та підсумковий ТСН-тиждень з Аллою Мазур.
- Інтер, програми Подобиці та Подобиці тижня.
- Перший Національний, програма Новини.
- ICTV, програми Факти та підсумкові Факти тижня з Оксаною Соколовою.

Експерти відстежували програми та заяви, що оприлюднюються у ЗМІ 6 кандидатів у президенти з найвищими рейтингами:

- Володимир Литвин
- Юлія Тимошенко
- Сергій Тігіпко
- Віктор Ющенко
- Віктор Янукович
- Арсеній Яценюк

Визначено 5 найважливіших для українського суспільства тем, які людина не може вирішити самотужки:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Моніторинг телевізійних ЗМІ покликаний дати відповідь на питання:

- як суспільно важливі проблеми згадують у своїх виступах, промовах, коментарях кандидати у президенти;
- як висвітлюють медіа суспільно важливі проблеми. Чи пропонують шляхи розв'язання цих проблем, чи залучають експертів, чи дають приклади успішного досвіду вирішення цих проблем.

Як висвітлювали виборчу кампанію медіа

Протягом трьох місяців передвиборчої кампанії телевізійні новини презентували програмні засади кандидатів у президенти. Чітких, предметних пропозицій щодо змін у державі політики озвучували небагато. Більшість висловлювань – констатація проблем. І дуже рідко – їх вирішення. У багатьох випадках конкретику заміняли загальновідомі принципи функціонування держави. Наприклад: держава має забезпечити людей роботою і зарплатою (Володимир Литвин), не можна допустити закриття державних копалень (Юлія Тимошенко), Україна повинна нарощувати власне виробництво (Сергій Тігіпко), новий президент має подолати корупцію (Віктор Ющенко), держава має дати молоді роботу й житло (Віктор Янукович), потрібно забезпечити законність і правопорядок (Арсеній Яценюк).

Із п'яти найважливіших для суспільства тем найбільше уваги кандидати приділяли соціальним гарантіям. Решта чотири напрямки (безпека людей, боротьба з корупцією, охорони здоров'я, комунальна сфера) – дуже мало представлені у передвиборчих програмах.

Комунальна сфера та безпека українців (боротьба зі злочинністю) аналізувалися найпасивніше. З середини грудня 2009 року Україна потерпала від негоди. На каналах багато повідомляли про кілометрові затори на дорогах, замети біля будинків, пориви електропостачання, травмованих людей, показували бездіяльність житлово-комунальних служб у розчищенні доріг. Але жоден кандидат у президенти не зреагував на ці проблеми. Лише один раз Віктор Янукович заявив, що *«влада мляво реагує на проблеми зі снігом»*, а Сергій Тігіпка коротко сказав про потребу реформувати житлово-комунальне господарство.

Багато інформації від політиків стосувалося інших змін у державі – економічного зростання, розвитку вітчизняних підприємств, змін до виборчого законодавства, геополітичних позицій України тощо.

Передвиборча кампанія у телевізійних новинах має кілька ознак:

- три місяці передвиборчої кампанії на телевізійних каналах були рівними, а виборчі новини – одноманітними. Кожен випуск схожий на попередній. У щоденних новинах було мало журналістських ходів, розробок. Канали лише передавали озвучені політиками тези, не вивчаючи ні їхню важливість для суспільства, ні реалістичність. Теленовини не порівнювали програм різних кандидатів.

- телебачення постійно подавало інформацію про 6 кандидатів: Юлію Тимошенко, Віктора Ющенка, Віктора Януковича, Володимира Литвина, Сергія Тігіпка, Арсенія Яценюка. Були поодинокі повідомлення про Петра Симоненка, Інну Богословську, Людмилу Супрун, Анатолія Гриценка та Василя Противсіха. Але про їхні програми майже не розповідали.

- передвиборчі новини мали ознаки «джинси» – проплачених телевізійних матеріалів. Виборчі сюжети – «прилизані», гладкі, нейтрально-позитивні. За три місяці кампанії не було журналістських сюжетів, в яких показали б, як насправді проходить зустріч кандидата із виборцями. Думку людей у таких інформаціях – телебачення не подає. Лише у деяких випадках показували прихильників певного кандидата, з його символікою.

- канал Інтер у програмах «Подробиці» та підсумковій «Подробиці тижня» виборчу інформацію подавав у короткому огляді «Вибори 2010». Представляли 5 кандидатів: Ющенка, Януковича, Тимошенко, Литвина та Тігіпка. Найактивніше – Віктора Януковича. Йому канал симпатизував. Коментарі лідера Партії регіонів містив кожен випуск. За два тижні до виборів на Інтері активно подавали результати соціологічних опитувань, у яких лідирував Янукович. Про програму Арсенія Яценюка – не повідомлялося.

- 1+1 не дуже активно висвітлював програми політиків. У деяких випусках не було інформації про кандидатів. Однак можна сказати, що канал об'єктивно подавав різні точки зору, не мав явних симпатій чи антипатій. Крім «нарізок» про найголовніші заяви дня, у підсумковій програмі «ТСН-тиждень» з Аллою Мазур» вів рубрику «Приватна територія», в якій розповідав, як живуть кандидати у президенти. Журналіст каналу підготував сюжети з помешкань Анатолія Гриценка, Арсенія Яценюка, Інни Богословської, Юрія Костенка, Сергія Тігіпка. Перед перший туром голосування 1+1 підготував низку сюжетів, як в різних куточках країни готуються до виборів, з якими проблемами стикаються виборчі дільниці в далеких селах.

- канал ICTV у програмах «Факти» та «Факти тижня з Оксаною Соколовою» активно подавав вибори. Щодня повідомляв про поїздки кандидатів, про їхні програмні висловлювання. Щоденний блок містив інформацію про 4-6 кандидатів. У підсумковій програмі «Факти тижня з Оксаною Соколовою» у студію запрошували політиків (Віктора Януковича, Віктора Ющенка, Юлію Тимошенко, Сергія Тігіпка, Володимира Литвина, Віктора Януковича). Попри збалансованість у новинах, ICTV кілька разів першими сюжетами випуску подавав інформацію про Юлії Тимошенко як прем'єр-міністра, про її поїздки на підприємства. Інформація мала ознаки іміджевих матеріалів.

- Перший національний, «Новини», найпасивніше висвітлював виборчу кампанію. Програма практично ігнорувала, що країна готується до виборів. Ця інформація з'явилася лише за кілька днів до голосування. Юлія Тимошенко, Віктор Ющенко та Володимир Литвин в ефірі з'являлися майже щодня, але виключно як посадовці, а не кандидати. Навіть у той час, коли спікер Литвин був у передвиборчій відпустці.

Яким темам приділяли увагу кандидати у президенти

Володимир Литвин активно критикував владу, попри те, що він належить до трійки керівників держави і очолює законодавчу гілку цієї влади. Про свою програму розказував мало. Переважно коментував події або озвучував існуючі проблеми: *«держава має підтримувати вітчизняного товаровиробника»*, *«президент має чути народ»*, *«потрібно провести судову реформу»*, *«необхідно розвивати внутрішній ринок країни: машинобудування, зведення житла, будівництво доріг»*.

Із його реальних пропозицій: корупцію прирівнювати до державної зради і позбавляти корупціонерів пенсії. Литвин проти вступу України до НАТО та за налагодження добрих стосунків з країнами-сусідами. Виступає за зміцнення економічних зв'язків з Росією і створення єдиного економічного простору. Варто додати, що усі кандидати у президенти наголошували на партнерських відносинах з Росією.

Одна з найцікавіших пропозицій для виборця - вчителі, медпрацівники та працівники культури повинні мати статус держслужбовця.

Резонанс викликала і заява Литвина про можливі перевибори мера Києва у травні 2010 року.

Юлія Тимошенко кампанію проводила як прем'єр-міністр, а не кандидат. Більшість її обіцянок лежать у площині урядових рішень. Обіцяла повернення заощаджень, виплату зарплат та пенсій, поступове їх підвищення державним службовцям. Під час поїздок регіонами видавали земельні акти, оформлені за спрощеною системою, ключі від квартири для пільговиків. Її виборчі пропозиції не були чіткими і у багатьох випадках привабливі по формі, та з багатьма «але» по суті. Наприклад, Тимошенко обіцяла за 2 роки провести реформу охорони здоров'я. Її обіцянка озвучена так: *«переобладнати усі медичні заклади завдяки контрактам на кредитування, які підписав уряд з іншими країнами»*. Урядові гарантії на кредит, це ще не гроші, виділені на охорону здоров'я, а лише умова для можливих подальших кроків. Хоч ці кроки залежатимуть від майбутньої політичної ситуації в країні. Так само популістичними можна назвати обіцянки *«усунути олігархів від влади»* або *«за 3-4 роки надати квартири усім пільговикам»*.

Наприкінці виборчих перегонів Юлія Тимошенко виступала як кандидат у президенти і висловила досі не озвучені тези: вступ до ЄС, референдум

щодо вступу до НАТО, єдина державна мова, контрактна армія, скасування недоторканності.

Програму **Сергія Тігіпка** телебачення подавало у вигляді тез із передвиборчих поїздок країною. Його пропозиції зазвичай стосувалися тієї сфери, куди він прибув: на металургійному комбінаті – про металургію, на шахті – про вугледобування. Такі виступи не дають повного уявлення про програму Тігіпка-кандидата. Він говорив переважно як експерт. Констатував проблеми і недоліки державної політики. Але не вказував, як змінить ситуацію, коли прийде до влади.

Тігіпко свою партію «Сильна Україна» позиціонує як партію, яка підтримує бізнес. Основні його тези: забезпечити підприємства України державними замовленнями; встановити спеціальні тарифи на електроенергію і забезпечити доступ до банківського кредитування, зменшити податковий тиск.

Кампанія **Віктора Ющенка** не була надто активною. Він здебільшого висловлювався як президент, а не кандидат. Говорив не про перспективу, а про здобутки останніх 5 років. Озвучував стратегічні завдання України – розвиток демократії, збереження мови, єдина церква, розвиток освіти, європейська інтеграція, вступ України до НАТО та Європейського Союзу. У внутрішній політиці – створення двопалатного парламенту та зміна системи виборів.

Віктор Янукович на початку кампанії презентував передвиборчу програму «Україна для людей». Він найбільш чітко серед кандидатів озвучив свою позицію. Програма Януковича зосереджена на підвищенні соціальних стандартів. Про соціальні гарантії він говорив більше, ніж усі інші кандидати разом. Янукович обіцяв підвищення пенсій, збільшення допомоги при народженні дитини, допомогу родинам, які мають дітей до 18 років, соціальний захист ветеранам війни та учасникам бойових дій. Активно критикував уряд та прем'єр-міністра Тимошенко за невиконання закону про соцстандарт.

Податкові канікули на 5 років для малого бізнесу, військову реформу до 2011 року. Україна залишиться позаблоковою державою, увійде у 20-ку найрозвиненіших країн світу. Життя покращиться вже наступного року. Обіцяв збалансувати бюджет, який дозволить піднімати пенсії щокварталу. Для подолання корупції – відкрити єдиний антикорупційний центр і реформувати судову систему. У сфері охорони здоров'я запровадити страхову медицину, а пенсіонерам видавати адресні дотації.

В останній місяць кампанії Віктор Янукович висловив кілька тез, які традиційно озвучував інший кандидат – Віктор Ющенко. І це було деякою несподіванкою, новинкою в іміджі Януковича. Він заговорив про розбудову та зміцнення демократії в Україні, дотримання прав людини та свободу слова, створення громадського радіо та телебачення, аби влада не маніпулювала думкою людей.

Політичні пропозиції **Арсенія Яценюка** не мали особливої системи. Акцент він робив на тому, що держава має працювати на людину і забезпечити нормальні стандарти життя. Його риторика нагадувала просвітницьку – більше говорив, як виборці мали б переосмислити життя, ніж що конкретно він зробить на посаді президента.

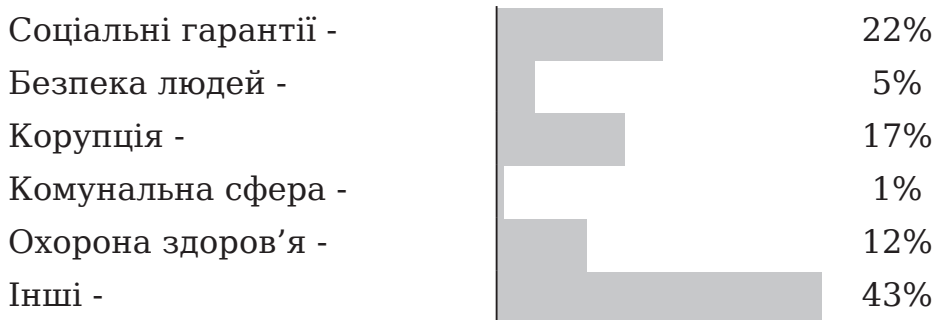
Із пропозицій Арсенія Яценюка – скоротити кількість чиновників і підвищити зарплати тим, хто вміє працювати; судову владу зробити доступною, розмежувати компетенції судів, а за неправомірні рішення засуджувати довічно. Обіцяв розбудовувати інфраструктуру – дороги, залізниці, аеропорти та розвивати село. Антикорупційні дії: створити реєстр пільговиків, аби ви-

явити шахраїв; змусити чиновників декларувати і доходи, і видатки. У міжнародній політиці - партнерство із країнами східної Європи.

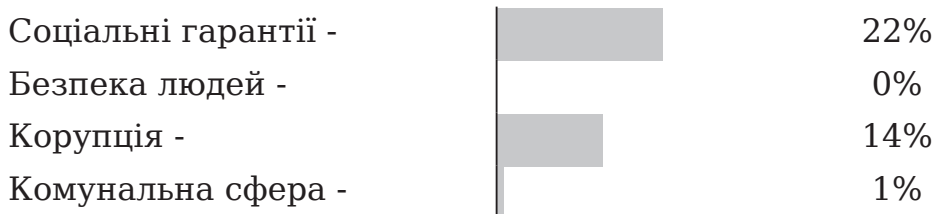
Два з чотирьох аналізованих канали ігнорували Яценюка. Його програмні позиції озвучували на каналах ICTV та 1+1. На Інтері та Першому Національному за три місяці експерти не зафіксували жодної програмної засади лідера «Фронту змін» Арсенія Яценюка.

Яким темам приділяли увагу кандидати у президенти:

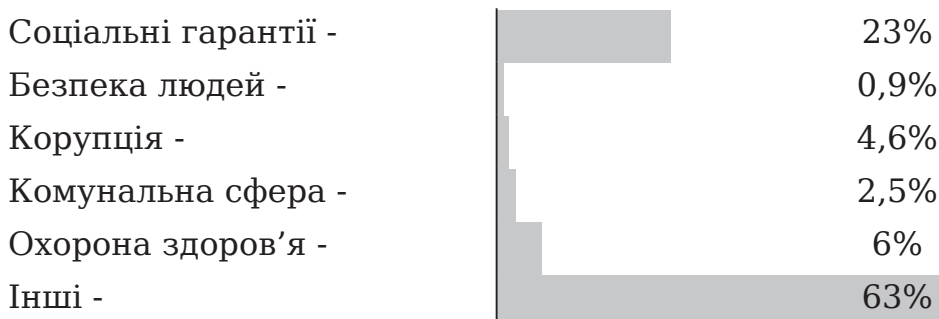
19 жовтня -19 листопада 2009 року

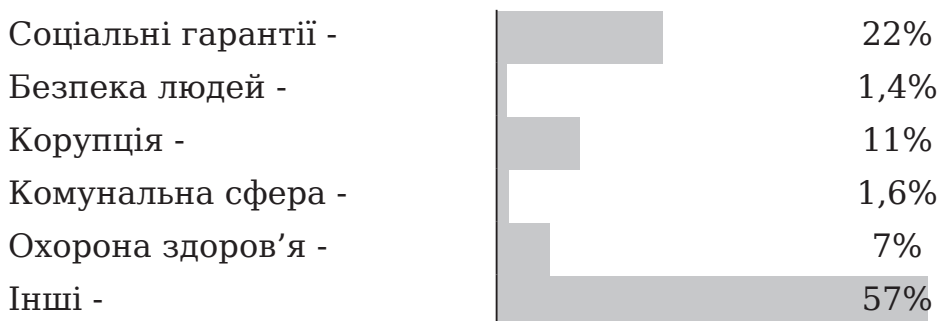
20 листопада - 19 грудня 2009 року

20 грудня 2009 - 17 січня 2010

Підсумок за 3 місяці. 19 жовтня 2009 року - 17 січня 2010 року

Як висвітлювали ці теми у медіа

Як подавали медіа тему соціальних гарантій?

Основним інформаційним приводом першого місяця моніторингу став закон про підвищення соціальних стандартів, прийнятий парламентом та під-

писаний президентом. Ця тема у новинах мала політичну площину – одні політики виступали за і наводили свої аргументи. Інші – проти. Юлія Тимошенко просила президента Віктора Ющенка ветоувати закон, *бо це призведе до інфляції* (Перший національний, Інтер 20.10.09), *до скорочення робочих місць у бюджетній сфері* (Перший національний, Новини 21.10.09) *та повної руйнації фінансової системи* (Інтер, Подобиці тижня, 25.10.09). Аби виконати закон, потрібно буде *«згорнути всі програми, які є в країні: підтримки сільського господарства, підтримки оборони»* (Перший національний, Новини, 21.10.09). Опозиція пропонувала *взяти 120 млрд. грн з бюджету* (Перший національний, Новини, 20.10.09), *скористатися коштами МВФ та зеконотити на прем'єрській передвиборчій рекламі* (Інтер, Подобиці тижня 25.10.09).

Бракувало інформації, як цей закон вплине на доходи конкретних людей.

Крім обговорення закону телеканали подавали корисну інформацію на тему добробуту українців – що робити людям, які не можуть віддати кредит банку (1+1, ТСН-тиждень з Аллою Мазур, 25.10.09). Інтер у програмі «Подобиці тижня» 25.10.09 порівняв споживчий кошик та прожитковий мінімум українців та громадян Америки, Великобританії, Німеччини. В Україні найбідніший споживчий кошик.

Протягом другого і третього місяця передвиборної кампанії тема соціальних гарантій не була пріоритетною у телевізійних новинах. Сюжети цього напрямку звучали переважно у другій частині програм. Заяви політиків про підвищення соціальних стандартів не ставали інформприводами для журналістських досліджень. Телебаченню бракувало інформації: як живуть люди на ті зарплати й пенсії, які вони отримують. Канали обмежувалися констатацією фактів: страйк у Харкові водіїв трамваїв та тролейбусів. Їм півроку не видають заробітну плату; донецькі метробудівці оголосили страйк, бо їм рік не платили зарплати.

Іноді канали готували сюжети-розкритки на тему соціальних гарантій:

- безробіття в Україні. За статистикою ситуація покращується. Але насправді тому, що люди, які під час кризи втратили роботу, погоджуються на значно менші зарплати та менш кваліфіковану роботу.

- держава не виділяє грошей на молодіжні кредити. Молоді сім'ї, які отримали позику і розраховували, що сплачуватимуть тільки частину, мусять віддавати усю суму.

Як подавали медіа тему безпеки людей?

Кримінальна тема стала нормою у телевізійних новинах. Кожен канал більшою чи меншою мірою висвітлює надзвичайні події. «ТСН» на 1+1 зловживає негативними новинами. 7 з 10 програм починаються із криміналу чи скандалу. Однак ця ж програма часто звертається до теми шахрайств, використовує кримінальні факти, аби повідомити корисну інформацію:

- У Києві зграї собак нападають на людей. Як уберегтися від цього?

- За добу під час новорічних свят скоєно 4 тис. злочинів. Як вберегти квартиру від крадіїв.

Більшість сюжетів про надзвичайні події – лише констатація факту. Вона, як правило, не дає уявлення про масштаби цієї проблеми в Україні, чи в окремому регіоні. Майже немає інформації про рівень злочинності, особливості в регіонах, способи змінити ситуацію, психологічні причини злочинів.

Скандал про зґвалтування дітей, до якого нібито причетні народні депутати, розгорівся на початку виборчої кампанії. Телебачення подавало його

виважено, в інформаційному ключі: заяви, факти, версії. Був один сюжет у підсумковій програмі на 1+1, який можна вважати узагальнюючим: «Педофілія. Скільки такого є в Україні». (1+1, ТСН-тиждень з Аллою Мазур, 25.10.09). Інтер та Перший національний цю тему подавали здебільшого у політичному контексті.

Тема педофільного скандалу зникла з початком епідемії грипу – з 25 жовтня 2009 року.

Як подавали медіа тему корупції?

Роль медіа у боротьбі з корупцією – надавати розголосу таким фактам. Зі своїм завданням українські канали справляються. Телебачення показує сюжети про посадові злочини, хабарництво, зловживання владою. Більшість сюжетів свідчать, що ця проблема має величезні масштаби. Але засоби масової інформації мають мінімальний вплив на громадську думку. Людина залишається безправною, чиновники ховаються за відмовками, розголосу не бояться. Проблему вирішити людині не можливо. Оприлюднення кричущих фактів зазвичай не має суспільного резонансу.

Сюжет про багатодітну родину на Закарпатті, якій президент подарував будинок. Але сім'я досі так його й не отримала через помилки в документах, допущені місцевими чиновниками. Висновок журналіста: *«...Но от пояснений чиновников чете Яремчуков легче не становится. Ведь получается, что помощи им ждать неоткуда. И собственного дома у них как не было, так и не будет»*. (Інтер, Подробиці, 26.10.09).

Мера Партеніта Миколу Конєва звільнили з-під варти. Торік його затримали на рекордному хабарі у 5 млн доларів. Справу передали генеральній прокуратурі, проте до суду вона так і не дійшла. (Перший національний, Новини, 04.12.09).

У столичних поліклініках вимагають «добровільні внески», без яких вагітна без київської реєстрації, не може стати на медичний облік. (1+1, ТСН, 16.01.10).

Як подавали медіа тему комунальної сфери?

Комунальна сфера - тема №1 у теленовинах із середини грудня 2009 року. Потужні снігопади, затори на дорогах, бурульки на дахах, ожеледиця – перші сюжети у більшості випусків. Телебачення порушувало питання – чому комунальники не справляються зі снігом. Внятих відповідей глядачі так і не отримали. *«Попри затори на дорогах та ожеледицю на пішохідних доріжках, київська мерія запевняє, що наслідки негоди долає успішно»* (Перший національний, Новини, 12.01.10).

У середньому раз на тиждень кожна інформаційна програма зверталася до теми комунальних послуг, холодних батарей, зношених систем, жахливих умов, в яких живуть люди. Однак у більшості сюжетів – немає рецептів як вирішити проблему. Як виняток, сюжет на 1+1 - як добитися перерахунку, якщо батареї ледь теплі: ставити на батареї вимірювальні прилади, які фіксують температуру, вимагати від ЖЕКу перерахунку, або подавати до суду (1+1, ТСН, 22.10.09).

Канал 1+1 взагалі часто звертається до проблем комунальної сфери. У ТСН була низка сюжетів на цю тему: будинок на столичній Троєщині тиждень живе у смороді, бо підвал залитий фекальними водами; у Кіровограді 5 будинків живуть без газу, води й каналізації, бо за документами цих будинків немає на балансі міста; 10 років живе без тепла гуртожиток збанкрутілого

заводу на Житомирщині; у підвалі будинку на столичній Борщагівці прорвало трубу, тече гаряча вода; енергетики незаконно штрафують користувачів, погрожують за несплату неіснуючого боргу відімкнути від мережі.

Як подавали медіа тему охорони здоров'я?

Основною темою **першого агітаційного місяця** була епідемія свинячого грипу в Україні. Телебачення цьому приділяло дуже багато уваги. 75% ефіру кожної інформаційної програми - це тема грипу, вакцинації, медичних страховок. У більшості сюжетів - максимум корисної інформації: що робити, як уберегтися, що радять лікарі. Канали активно подавали дотичні теми - збитки туристичних фірм, театрів, організаторів концертів.

На другий місяць виборів припала друга хвиля епідемії грипу. Цього разу хвороба не викликала ажіотажу, тому й сюжетів на телебаченні було значно менше. Медіа давали чимало корисної інформації про грип. А також про проблеми галузі: чому запізнюється столична «швидка», у пологовому будинку в Запоріжжі з породіль вимагали гроші за вихожування недоношених дітей.

Складні погодні умови, які призвели до тяжких травм та обморожень - **тема здоров'я на третьому місяці виборчої кампанії**. Практично щодня телеканали подавали інформацію про загиблих та травмованих людей через негоду. Телебачення продовжувало нагадувати про грип та ГРВІ.

Канал 1+1 підготував сюжет про проблеми у сфері охорони здоров'я: курорти не дбають про людей з особливими потребами, нема потрібних пристосувань для «колясочників». А канал ICTV поцікавився, де «лікарня майбутнього» для онкохворих дітей, якою опікується фонд Катерини Ющенко «Україна 3000». З часу акції зі збирання коштів минуло 3 роки.

Звіт за результатами загальнонаціонального моніторингу преси, Інтернет-видань та радіо 20 жовтня 2009 - 17 січня 2010 року

Моніторинг включає аналіз контенту таких ЗМІ:

- газети «Сьогодні», «Україна молода» та «Факты и комментарии»
- інтернет-сайтів «Українська правда» та «УНІАН»
- радіо «Ера»

Під час моніторингу відстежувалися програми та заяви, оприлюднені такими кандидатами у президенти:

- Володимир Литвин
- Юлія Тимошенко
- Сергій Тігіпко
- Віктор Ющенко
- Віктор Янукович
- Арсеній Яценюк

Визначено 5 найважливіших для українського суспільства тем, які людина не може вирішити самотужки, і яким у першу чергу мав би приділяти увагу потенційний президент:

Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги)

- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки)

- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють

громадянина права на справедливість)

- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди)

- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини)

Даний моніторинг дає відповідь на такі питання:

- як суспільно важливі проблеми згадують і чи згадують у своїх виступах, промовах, коментарях кандидати у президенти;

- як висвітлюють медіа суспільно важливі проблеми, скільки приділяють їм уваги. Чи пропонують шляхи розв'язання цих проблем, чи залучають експертів, чи дають приклади успішного досвіду вирішення цих проблем.

Яким темам приділяли увагу кандидати у президенти

Моніторинг висвітлення президентської передвиборчої кампанії показав, що провідні кандидати в президенти переважно не торкаються визначених соціально значимих тем, а їхні заяви та гасла залежать від поточної ситуації. Єдина тема з визначених, якої торкалися часто практично всі кандидати – це тема соціальних гарантій. При цьому **більшість заяв кандидатів несла популістичний характер обіцянок, не підкріплених економічною аргументацією**. Друга тема-лідер – це тема охорони здоров'я. Однак її торкалися не заради висвітлення власної програмної позиції з реформування галузі, а заради заяв як інформаційного приводу на фоні епідемії каліфорнійського грипу. Загалом ці теми стали провідними протягом перших двох місців моніторингу – саме довкола закону про підвищення соціальних стандартів та епідемії грипу точилися всі дискусії між кандидатами. Поза тим, **жодної конструктивної програми вирішення проблем соціальної та медичної галузей представлено не було**.

Тема безпеки громадян порушувалася у зв'язку з так званими скандалами педофілів та визволенням моряків з «Аріани». Однак окрім взаємних обвинувачень у бездіяльності жодних конструктивних рішень кандидатами запропоновано не було. Теми залишилися на рівні скандалів.

Тема корупції виринала час від часу ситуативно. Жодних конкретних програмних положень щодо боротьби з корупцією представлено не було. Мали місце окремі гасла, обіцянки створити Антикорупційне бюро з незрозумілими повноваженнями та структурою. Опосередковано тема корупції виринала у чорнопіарних скандалах – «Межигір'я», конфлікт у Вищому адміністративному суді, «прокурор з будинком в Баден-Бадені». Однак **головними месиджами були викриття та обвинувачення, а не шляхи подолання**.

Тема комунальної сфери – найменш згадувана. Більш-менш змістовну програму дій у цій сфері озвучив лише Сергій Тігіпко у рекламних матеріалах. Інші кандидати практично не торкалися цієї теми.

Найбільше ж кандидати говорили про теми, що не мають критичного соціального значення – офіційна двомовність, питання зовнішньої політики, виборча система, конституційна реформа і т.д.

Однією з основних тенденцій даної кампанії стало **зловживання кандидатів посадами та своїм владним становищем**. Кандидати в президенти здебільшого не озвучували своїх пропозицій власне як кандидати. Ті, що не є при владі, часто виступали у ЗМІ як експерти, а не як кандидати у президенти (Сергій Тігіпко – як економіст, банкір, Арсеній Яценюк – як член парламентського комітету, экс-спікер). Ті ж кандидати, що займають владні

посади – Юлія Тимошенко, Віктор Ющенко, Віктор Янукович (лідер опозиційного уряду) – висловлюють пропозиції щодо змін у державі як посадові особи, а не як кандидати, супроводжуючи свої ініціативи словами «уряд» та «президент». При цьому ці заяви залишаються на рівні декларацій, як ці ініціативи реалізовуватимуться, ніхто не пояснював.

Інша тенденція – **опосередковане озвучування передвиборчих месиджів через «балакучі голови»**. Позицію Віктора Ющенко висловлювали керівник чи працівники Секретаріату президента, Юлії Тимошенко – віцепікер Олександр Турчинов, міністр соціальної політики Людмила Денисова, Наталя Королівська, у випадку Віктора Януковича – його однопартійці та члени опозиційного уряду, які власне і ходили на прес-конференції. Кандидати другого ешелону висловлюються самі.

Лише Віктор Янукович повно і розлого, якісно, доступно і коротко у графічному вигляді презентував свою програму, здебільшого в офіційно оплаченому рекламному форматі. Володимир Литвин переважно виступав у псевдоінтерв'ю на притягнуті за вуха теми. Інші кандидати яскраво не презентували своїх програмних положень у пресі та на радіо – лише у форматі заяв, коментарів чи робочих поїздок.

Юлія Тимошенко виступала винятково від імені **уряду** (так звучало в усіх ЗМІ, що підлягали моніторингу). Головна її увага була зосереджена на соціальних обіцянках – вона обіцяла повернення заощаджень, виплату та підвищення зарплат та пенсій. Її заяви часто суперечили одні одним: вона виступала проти підвищення соціальних стандартів через нестачу коштів у бюджеті, але підвищила зарплати поштарям та сільським головам, науковцям та іншим категоріям бюджетників. Головною проблемою кампанії Юлії Тимошенко є те, що її обіцянки, здебільшого соціальні, адресовані виборцям з позиції прем'єрської і звучать як *«уряд обіцяє в 2010 році...»* Однак якщо Тимошенко стане президентом, вона особисто не зможе реалізувати цих обіцянок. Відтак, її гасла по суті не є передвиборчою програмою кандидата в президенти. Більше того, вони не підкріплені жодними поясненнями, звідки братимуться кошти на всі соціальні ініціативи, яких стає все більше – аж до повернення не лише вкладів Ощадбанку, але і всіх депозитів вкладникам збанкрутілих банків.

Тема охорони здоров'я порушувалася Юлією Тимошенко на фоні епідемії грипу. Її появи і висловлювання з цього приводу були переважно ситуативними та іміджевими (як то зустріч «Таміфлю» в «Борисполі»), якоїсь стратегії реформування галузі озвучено не було, окрім заяв впровадження страхової медицини та відновлення мережі комунальних аптек. Знову ж таки, засобів та принципів реалізації цих ідей названо не було.

Тему корупції Тимошенко зачіпала опосередковано – через скандал з корупцією в МОЗ та через звільнення високопосадовців за невидачі земельних актів. Стратегії боротьби з корупцією (окрім ідеї створення незрозумілого Антикорупційного бюро) озвучено не було. Тема ЖКГ та безпеки громадян Юлією Тимошенко практично замовчувалися.

Віктор Ющенко також здебільшого виступає як **президент**, який висловлюється з приводу тієї чи іншої теми з позиції президентського доручення, вказівки, указу, вимоги, рекомендацій. Конкретних кроків до вирішення соціально значимих проблем у виступах Ющенко мало. Він здебільшого говорить про ціннісні орієнтири, зовнішню політику, демократію та свободу. Віктор Ющенко також досить багато уваги приділив соціальним гарантіям. Однак головна відмінність від Юлії Тимошенко в тому, що Ющенко звітує

про вже виконане (підвищені виплати, збільшені зарплати) і значно менше обіцяє гарантій в майбутньому. Боротьба за закон про підвищення соціальних стандартів стала однією з провідних в кампанії Ющенка. Він запропонував рецепт знаходження коштів на ці соціальні виплати – із запланованих на покриття державного боргу. Хоча походження цих коштів із заяв Віктора Ющенка залишилося незрозумілим.

Тему безпеки громадян в контексті «справи педофілів» Ющенко виніс у розряд передвиборчих – він апелює до неї під час висунення в президенти, будує на ній ціннісну основу своєї програми. У зв'язку з цим він просуває свою ідею нової конституційної реформи – стрижня його передвиборчої програми. Цю тему він висвітлює досить детально, і в різних контекстах – безпеки громадян, корупції, свободи та демократії.

Тема охорони здоров'я порушувалася Віктором Ющенком ситуативно – у зв'язку з епідемією грипу, оголошував про необхідність реформи системи охорони здоров'я, однак конкретики жодної не озвучувалося. Здебільшого він виступав як президент, який вимагав, доручав, рекомендував уряду провести ті чи інші заходи щодо епідемії.

Тема боротьби з корупцією, порушена Віктором Ющенком, через сварку з Юрієм Луценко стала виглядати оперетково, відтак жодної цінності з точки зору озвучення стратегії реформування системи у країні не мала.

Віктор Янукович презентував передвиборчу програму «Україна для людей» і найбільш чітко оприлюднив свою позицію кандидата у президенти. Найбільше тез стосувалися тем, що не входять до переліку обраних для моніторингу – це здебільшого економічні реформи та зовнішня політика. Значної уваги також приділялося темі соціальних гарантій. Пропозиції Януковича транслиювалися у досліджуваних ЗМІ дуже широко – дуже часто на рекламних засадах. Зокрема, газета «Сьогодні» щочетверга у номері з телепрограмою протягом останніх двох місяців моніторингу публікувала блоки реклами Віктора Януковича з різних соціально значимих проблем у доступному гарному графічному вигляді. Щотижня виходили нові блоки програми, пропозиції щодо різних галузей.

Загалом лише Янукович веде агітацію як кандидат у президенти з конкретними гаслами та програмою. Віктор Янукович – єдиний кандидат, який представив у ЗМІ свою нинішню та майбутню команду. Так у газеті «Факти» було вміщено вочевидь рекламний (але не маркований) матеріал про міністрів опозиційного уряду з їхніми позиціями щодо ключових питань. Не всі вони відрізнялися чіткістю і часто були пафосно-критичними, однак у сфері охорони здоров'я від Тетяни Бахтеєвої прозвучала конкретна пропозиція – розбудова інституту страхової медицини. Тенденція виступів міністрів опозиційного уряду замість Януковича зберігалася протягом двох останніх місяців моніторингу.

Позиція Віктора Януковича щодо теми охорони здоров'я на фоні епідемії грипу була опозиційною та критичною, без конкретних стратегічних пропозицій. Ряд месиджів щодо реформування цієї сфери публікувалися лише у рекламі.

Володимир Литвин переважно озвучував зовнішньополітичний блок своєї передвиборчої програми, що не входить до переліку ключових суспільно-важливих тем. Його позиція була мало представлена в досліджуваних ЗМІ, переважна частина зібраних за моніторинг месиджів була оприлюднена через газету «Факти» у формі псевдоінтерв'ю на притягнуті за вуха теми. У цих інтерв'ю він приділяє увагу здебільшого соціальним гарантіям різним категорі-

ям населення, причому ситуативно – залежно від поїздки в той чи інший регіон.

Лише в інтерв'ю на радіо «Ера» В.Литвин більш детально озвучив можливі рецепти вирішення ключових соціальних проблем у відповідь на запитання слухачів про його дії як майбутнього президента.

Арсеній Яценюк практично не був представлений в друкованих та електронних ЗМІ як кандидат у президенти. Мали місце лише його ситуативні коментарі як експерта, народного депутата чи лідера «Фронту змін», але не як кандидата. Він також повністю опублікував свою виборчу програму (у газетах «Сьогодні» та «Факти», на рекламних засадах). Поза тим, у ЗМІ сам особисто він мало що з цієї програми озвучував. Рідкі коментарі Яценюка навіть під час епідемії грипу чи дискусії довкола закону про підвищення соцстандартів не несли жодної інформації для виборця щодо стратегії реформування системи охорони здоров'я чи соціальної сфери.

Більшість його месиджів стосувалися обтічних філософських тем (цивілізаційного вибору та ін.) та зовнішньої політики.

Сергій Тігіпка також здебільшого виступав у досліджуваних ЗМІ як експерт, а не кандидат. В своїх невеликих і нечастих коментарях він частіше висловлював експертну думку економіста, банкіра, аніж кандидата в президенти. В основному як кандидат він виступав в інтерв'ю на радіо «Ера».

Найкраще презентована ним тема – це тема ЖКГ. Він презентував у газеті «Сьогодні» на рекламних засадах блок ініціатив з реформування комунальної сфери. Месиджі було сформульовано чітко і зрозуміло, рецепт вирішення проблем було підкріплено посиланням на польський досвід.

Тема безпеки громадян стала для Тігіпка скандальною. Рекламний трюк з начебто допомогою Сергія Тігіпка морякам з «Аріани», за яких він нібито заплатив частково викуп, зіграв з політиком злий жарт. Коли інформація була спростована, Тігіпку довелося виправдовуватися.

Тема корупції в розумінні Сергія Тігіпка безпосередньо пов'язана з його головним програмним гаслом про сильне президентство. На цьому він і акцентував найбільшу увагу як на рецепті від корупції.

Яким темам приділяли увагу кандидати у президенти:

Соціальні гарантії		25%
Безпека людей		2%
Корупція		8%
Комунальна сфера		2,5%
Охорона здоров'я		21%
Інші		41%

ОСНОВНІ МЕСИДЖІ

Володимир Литвин

Соціальні гарантії:

1. Необхідно забезпечити належне виконання законів про соціальну підтримку та захист ветеранів війни.

2. Підвищити зарплати офіцерському складу військово-морських сил України.

3. Вчителі та лікарі повинні отримати статус держслужбовців.
4. *«Епіцентр епідемії грипу розпочався в регіонах, де за офіційною статистикою найнижчий рівень життя людей. Середня зарплата 600 грн. Треба вживати заходи комплексного характеру»* (які конкретно – не зазначив)
5. Треба ліквідувати проблему бідності народу.
6. Лікарям – статус держслужбовців.

Безпека людей: 0

Корупція:

1. Треба очистити інститути управління державою.
2. Планує прирівняти корупцію до державної зради.

Комунальна сфера: 0

Охорона здоров'я:

1. З подачі Литвина парламент підтримав закон, спрямований на врегулювання критичної ситуації з лікуванням онкохворих дітей. На проведення операцій виділено 22 млн. грн.
2. Треба підвищити зарплату лікарям, щоб не було хабарництва.
3. Визначити стан здоров'я нації – скласти карту здоров'я населення.
4. Зупинити катастрофічне скорочення ФАПів у селах – зацікавлювати людей можливістю отримати авто, пільговий кредит на житло, земельний наділ.
5. Потрібно провести протягом 2010 року суцільну диспансеризацію в країні
6. Треба відновити державну систему охорони здоров'я.
7. Треба відновити, а не створювати мережу державних і комунальних аптек.
8. Пропонує прийняти рішення щодо повної заборони реклами лікарських препаратів у ЗМІ.
9. Підвищити зарплати медикам до мінімум 2050 грн.

Інші:

1. Де лише можливо, перевести виробництво на вугілля.
2. Скоротити споживання газу за рахунок енергозбереження.
3. Відмінити закриті партійні списки.
4. На місцевому рівні повинна діяти винятково мажоритарна система.
5. Литвин гарантує, що в країні не буде продажу землі.
6. Україна не повинна вступати в НАТО.
7. Необхідно нормалізувати стосунки з Росією.
8. Необхідно відновити спеціальну економічну зону «Миколаїв» заради порятунку суднобудівної галузі.
9. Заборонити обрання народних депутатів України більше як на два терміни поспіль.
10. Запровадити публічний механізм звітування депутатів, спростити систему їх відкликання.
11. Якнайшвидше почати переговори про реалізацію проекту ЄЕП.
12. Російська мова має бути мовою міжнаціонального спілкування.
13. Заборонити вирубку лісів.
14. Необхідно розпочати переговори про введення безвізового режиму з ЄС, переглянути угоду про реадмісію та очистити країну від нелегальних мігрантів.

15. Позаблоковий статус для України.
16. Провести повну інвентаризацію того майна, що в Україні залишилось. Інвентаризація по кожному підприємству, по кожній установі і організації. Повна інвентаризація приватизованого майна.
17. Провести своєрідний перепис населення України, щоб дізнатися потреби кожної людини.
18. Скоротити управлінський апарат мінімум на 40%.
19. Залишити Чорноморський флот РФ в Криму і після 2017р.
20. Офіційна двомовність.
21. Скасувати вибори за партійними списками.
22. Законом має бути передбачений спрощений механізм припинення повноважень президента в разі, якщо він не виправдав довіри людей.

Юлія Тимошенко

Соціальні гарантії:

1. З 1 лютого 2010 року свої вклади отримають клієнти банку «Надра».
2. Обіцяє ухвалити спеціальний законопроект, який зобов'яже (?!) київську владу надати всім постраждалим від «Еліти-центру» житло.
3. Неприйняття держбюджету не зірве графік соціальних виплат.
4. Тисячі шахтарських дітей вступили до ВУЗів.
5. Шахтарі отримали путівки на оздоровлення.
6. На 70% піднята пенсія шахтарів.
7. Податок на прибуток з 1 січня для шахтарів знизиться до 10%.
8. Закрито борги по зарплаті шахтарям за минулі роки.
9. Тимошенко вручила ордери на житло 15 сім'ям Судакського району.
10. Уряд за три роки втричі підвищив соціальні виплати.
11. З 1 листопада збільшено пенсію для шахтарів, що працюють під землею.
12. Закон про соцстандарту підвищує пенсію лише на 60 копійок.
13. З 1 листопада підвищать пенсії інвалідам війни та учасникам бойових дій.
14. Фонд зарплати великих промпідприємств буде збільшено у 2—2,5 рази.
15. Пенсія має бути не менше 60% від їх середньої зарплати в попередні роки.
16. В бюджет на 2010 рік для Міносвіти включено спеціальну статтю, що передбачає фінансування методичної та навчальної літератури та реабілітаційних заходів для дітей-інвалідів.
17. Уряд забезпечить автомобілями 93 тис. інвалідів.
18. Тимошенко забезпечить повернення українцям всіх банківських депозитів, втрачених в результаті кризи та банківських махінацій.
19. Гривня укріпиться і буде не більше 6,5 грн. за долар.
20. Збереження Ощадбанку будуть повернені протягом її першої президентської каденції.
21. З 1 листопада уряд підвищив пенсії чорнобильцям на 15%. Після президентських виборів та закінчення кризи виплати будуть збільшуватися.
22. Домагатиметься, аби зарплати в промисловості складали 50% від виручки.
23. З 1 березня 2010 року вступить в дію закон про 30% надбавки до зарплат першого тарифного розряду.
24. Тимошенко проти ініціативи підвищення пенсійного віку.
25. Протягом 2009 року уряд Тимошенко п'ять разів підвищував пенсії.
26. Тимошенко зобов'язалася взяти представників Всеукраїнської спілки

ошуканих вкладників у свої списки у разі підтримки на президентських виборах.

27. Тимошенко просить президента ветувати закон про підвищення соціальних стандартів.

28. Дозволила безкоштовно отримувати земельні акти.

29. Підвищила на 50% зарплати працівникам пошти.

30. Буде робити все можливе для підвищення зарплат і пенсій та стипендій.

31. Українці зможуть купувати квартири, отримавши кредити під низькі відсотки.

32. Уряд постановив підняти на 10% оклади наукових співробітників бюджетних установ.

33. Планує створити високотехнологічні сектори економіки, орієнтовані на експорт, які дадуть протягом 5 років 300 тис. робочих місць

34. Юлія Тимошенко заявила, що гарантує виплату вчителям зарплати за час карантину в повному обсязі.

35. Кабінет Міністрів не виконуватиме закон про підвищення соціальних стандартів до вердикту Конституційного Суду.

Безпека людей - 0

Корупція:

1. Посадовці, з вини яких уповільнюється процес видачі актів на землю, звільнені з посад.

2. Зробить все, щоб не допустити повернення «земельної мафії»

3. Треба, щоб за будь-яке посягання на держвласність та спробу корупції присуджувалося довічне ув'язнення.

4. Тимошенко представила стратегію антикорупційної політики, що передбачає створення антикорупційного бюро.

5. Уряд дозволив провокувати хабарників.

КОМУНАЛЬНА СФЕРА:

6. Ціна газу для побутових потреб не виросте.

7. Пообіцяла повернутися до питання підвищення ціни на газ для споживачів після завершення політичної кризи.

8. Буде продовжувати газифікацію сіл, доки в кожному українському селі не з'явиться газ.

Охорона здоров'я:

1. Буде підтримувати наукові дослідження, здатні вивести українську медицину на європейський рівень.

2. З 1 січня 2010 року медики будуть отримувати доплати за стаж роботи.

3. Впровадження нових біотехнологій.

4. Покращення умов роботи лікарів.

5. Впровадження страхової медицини.

6. Районні лікарні Криму отримали сертифікати на апарати штучної вентиляції легень, а деякі села - сертифікати на автомобілі швидкої допомоги.

7. Вимагає 1 млрд. грн. на боротьбу з грипом - забезпечити кожен лікарню кисневими генераторами, завезти реанімаційне обладнання.

8. Забезпечить кожен районну та міську лікарню необхідним набором реанімаційного та іншого обладнання, машинами швидкої допомоги з апаратами штучного дихання, незнижуваним запасом ліків.

9. В країні буде реформовано санітарно-епідеміологічну службу.

10. Уряд розпорядився проводити інформаційну кампанію на ТВ про грип.

11. Уряд виділив додатково 0,5 млрд. гривень для закупівлі ліків, медичних масок, апаратів штучного дихання.
12. Під контроль уряду беруться всі аптеки країни. Контролюватимуться не лише наявність ліків, але і ціни.
13. Уряд створив у всіх областях України оперативні штаби з подолання епідемії.
14. Тимошенко особисто зустріла в аеропорту першу партію «Таміфлю».
15. Уряд обіцяє навести лад в аптечному господарстві.
16. В найближчі два роки всі медичні заклади країни отримають нове обладнання.
17. Гроші направлять на посилення можливостей Академії Медичних Наук. Створять мережу високотехнічних лабораторій по всій країні.
18. Для забезпечення громадян масками виділено 11 млн. м. медичної марлі на 99 млн. масок.
19. Уряд відродить державні і комунальні аптеки.
20. Пропонує покарати всіх власників аптек-порушників, незалежно від партійно приналежності.
21. Тимошенко звільнить всіх високопосадовців, які не впораються з обов'язками щодо подолання епідемії.
22. Уряд розробить базову стратегію імунізації населення України.
23. Долучити до лікувального процесу студентів-медиків останнього курсу.
24. Дає добу головам областей, щоб позбутися черг в лікарнях.
25. Компенсує медикам кошти за понаднормову роботу під час подолання епідемії.
26. Подарувала Львову декілька апаратів штучної вентиляції легень.
27. Тимошенко вимагає від Президента Віктора Ющенка підписати закон про виділення 1 млрд. гривень на боротьбу з грипом.
28. У Вінницькій області виділила 6,5 млн. грн. на закінчення будівництва хірургічного відділення.
29. Я, як Прем'єр-міністр, можу отримати значно нижчу ціну закупівлі ліків, ніж як мінімум за останні три роки.
30. Ухвалить комплексну програму вакцинації населення.

Інші:

1. Моя задача - захистити державну власність.
2. Намічено запуск шести агрегатів Дністровської ГАЕС в рамках Стратегії енергетичної незалежності України.
3. Ми повністю і вчасно розрахуємося з Росією за газ.
4. Україна розпочне розробку покладів нафти та газу на шельфі Чорного моря.
5. Проведе реформи у вугільній промисловості, щоб перейти з газу на вугілля.
6. Тимошенко вивезе все побутове вугілля, що не вивозилося с 2004 р.
7. Газовий контракт - перемога України на 10 років уперед.
8. Депутати всіх рівнів обиратимуться за відкритими списками та закріплюватимуться за відповідними округами.
9. Вибори в місцеві органи влади будуть проходити на мажоритарній основі.
10. Новий склад уряду формуватиметься після громадських слухань шляхом рейтингового голосування.
11. Відкриті списки на виборах до ВР незалежно від того, чи будуть зміни до законодавства.

12. Реформа у сфері правосуддя – кожен зможе звернутися в суд без оплати судових витрат, якщо скаржитися на чиновника
13. Мають бути абсолютно зрозумілі, чіткі відносини з Росією.
14. Європа має бути побудована передусім усередині України.
15. Тимошенко в разі обрання її президентом, не розпустить Верховну Раду.
16. Не дозволить приватизувати ГТС країни.

Сергій Тігіпко

Соціальні гарантії:

1. Українці будуть більше народжувати (яким чином – не пояснено).
2. Проти виплат зарплат бюджетникам із благодійних внесків. *«За популізм должны расплачиваться политики и чиновники, а не предприниматели»*
3. Проти закону про підвищення соцстандартів. Дає рецепт знаходження коштів: *«Давайте скоротимо держслужбовців на рівні міністерств, відомств, і зробимо це поступово, це був би захід. Якщо б вони сказали, що допоможемо бізнесу, відновимо кредитування, захистимо свій ринок введемо прозорі нормальні податки...»*
4. Кредити МВФ треба пропускати через промисловість, а не проїдати.

Безпека людей:

1. Заплатив частину викупу за моряків з «Аріани».
2. Неповорнення урядом НДС може мати негативні наслідки для пенсіонерів – будуть проблеми з виплатами пенсій.

Корупція:

1. *«Якщо ми хочемо реально боротися з цим явищем, потрібна централізація влади в руках президента. Вихід – сильний президент»*
2. Потрібен прозорий зрозумілий закон про імпічмент президента.
3. *«С коррупцией можно бороться очень эффективно, только нужно иметь в первую очередь честного президента, который будет работать на страну, на большинство, а не на свой карман или на любых друзей».*
4. *«Корупція мінімальна в Китаї, тому що там сьогодні ще стріляють за те, що крадуть».*

Комунальна сфера:

1. Треба робити ставку на залучення інвестицій приватного сектору (рецепт – приклад Польщі).
2. Договори на надання комунальних послуг повинні заключатися безпосередньо з жителями будинків.
3. Обмеження тарифів – не засіб вирішення проблем ЖКГ. Треба переосмислити принципи формування тарифів на комунальні послуги – тариф повинен бути розкладений на зрозумілі складові.
4. Треба відмовитися від субсидій галузі і перейти на адресні дотації. Звільнені кошти направити на модернізацію.

Охорона здоров'я:

1. Готовий підключити штаби на допомогу владі – роздавати ліки, маски.

Інші:

1. Створити земельний кадастр можна і треба створити за півтора-два роки.
2. За відкриті партійні списки на виборах усіх рівнів.

3. Треба виносити на референдум питання передачі влади сильному президенту.
4. Треба змінити підхід держави до економіки в бік більшого впливу на неї.
5. Необхідна військова реформа. Потрібна реалістична військова доктрина.
6. Проти кабальної для країни газової угоди.
7. Треба відкрити російський ринок.
8. Не маючи проблем із СОТ можна на 13% закрити український ринок.
9. Зменшити податки.

Віктор Ющенко

Соціальні гарантії:

1. Виплати на народження дитини виросли в 10 разів.
2. Інвалідам, дітям під опікою та сиротам підняли виплати в 4 рази.
3. Соціальна справедливість залишиться одним із головних пріоритетів для керівництва країни.
4. Розмір пенсії повинен визначатися трудовим стажем та зарплатою, мінімальна пенсія повинна дорівнювати прожитковому мінімуму.
5. Ющенко примусить уряд виплатити нову збільшену мінімальну пенсію та нову мінімальну зарплату за новим законом про соцстандарти.
6. Головний пріоритет зараз – збереження робочих місць.
7. Проти вирішення проблем бюджету за рахунок заниження розміру прожиткового мінімуму.
8. Багаті мають платити в бюджет більше за бідних. Спеціальним податком буде обкладатися розкішне майно – такі як вілли, яхти, лімузини.
9. Президент вимагає від уряду внести проект бюджету на наступний рік, бо не буде виплачено низку соціальних виплат.
10. Запровадить податкові стимули для підприємств, спеціальні програми трудової мобільності і гнучкого реагування освіти на ринковий попит.
11. Підписав закон про підвищення соцстандартів.
12. Подав проект змін в держбюджет, щоб знайти гроші на підвищення соцстандартів.
13. Громадяни — жертви сталінського режиму отримують компенсацію у вигляді доплат до пенсій.
14. Обмежить можливість наживатись на коливаннях валютних курсів.

Безпека людей:

1. Доручив забезпечити доставку моряків з «Аріани» в найближчий порт.
2. Звернувся до президента США та керівництва НАТО щодо додаткових заходів для забезпечення «Аріани» на маршруті.
3. Закликає українців бути відповідальними за той вибір, який вони зроблять під час виборів: *«Щоб потім ми не кусали собі лікті, чому в парламенті педофіли. Бо ви дали їм мандат. Чому у парламенті убивці? Бо ви дали їм мандат»*.
4. Направить військовий контингент для звільнення «Аріани», якщо буде необхідно.

Корупція:

1. Мій варіант конституції позбавить депутатів та судей імунітету, що розповсюджує корупцію.
2. Громадяни зможуть звертатися за захистом до Конституційного Суду.
3. Термін попереднього затримання буде скорочено з 72 до 24 годин.

4. «Перевертні в погонах» будуть каратися максимальним терміном ув'язнення із конфіскацією майна.

5. Після виборів і моєї перемоги ми будемо мати чесну міліцію, митників та податківців

6. Буде створене Антикорупційне бюро з особливими повноваженнями для перевірки і притягнення до відповідальності високопосадовців.

7. Ющенко ветував запропоновані урядом зміни до закону щодо протидії легалізації доходів, отриманих кримінальним шляхом.

8. Як президент підготував законопроект про реформу судової системи.

9. Подані ним 4 закони про боротьбу з корупцією вступають у силу з січня наступного року.

Комунальна сфера: 0

Охорона здоров'я:

1. Президент України підписав закон про виділення 608 млн. грн. на боротьбу з грипом.

2. Має намір провести великомасштабну реформу системи охорони здоров'я в Україні.

3. Ющенко подарував Київській обласній дитячій лікарні бронхофіброскоп, придбаний власним коштом.

4. Звернувся до Організації Об'єднаних Націй з проханням здійснити вірусологічну експертизу в Україні і створити відповідну лабораторію

5. Доручає уряду розгорнути профілактичну і агітаційну роботу в регіонах, де ще немає епідемії.

6. Вимагає від уряду вирішити питання оплати праці медиків у період епідемії.

7. Пропонував як президент цілісний план реформи системи охорони здоров'я.

8. Ще у квітні 2009 р. звернувся до уряду з вимогою створити спеціальну міжвідомчу комісію проти поширення вірусів грипу, профінансувати Центр грипу.

9. Має намір заветувати закон про введення на період кризи мораторію на підвищення цін на лікарські засоби вітчизняного і зарубіжного виробництва.

10. Дав доручення міністру оборони підняти всі пересувні госпіталі.

11. Просить Тимошенко вирішити проблеми, пов'язані з епідемією грипу й карантинном - надання відпусток одному з батьків у випадках, коли немає кому сидіти з дитиною.

12. Президент ветуватиме мораторій цін на ліки.

13. Президент ветував закон про виділення мільярду гривень на боротьбу з грипом.

14. Ющенко закликає українців вакцинуватися від грипу.

Інші:

1. Одна із задач - донести до співгромадян необхідність поваги до свого минулого.

2. Впровадить податкові стимули для підприємств, спеціальні програми трудової мобільності.

3. Проти створення будь-якого газового консорціуму.

4. За інтеграцію у спільну європейську енергетичну систему та формування сучасної тарифної політики, яка забезпечить безпеку поставок енергоносіїв.

5. Проти того, щоб гроші для розрахунків за російські енергоносії виділялися з національних валютних резервів.
6. Необхідно запровадити відкриті депутатські списки для голосування.
7. Повернути мажоритарну систему місцевих виборів.
8. Створити двопалатний парламент.
9. Мета — якнайшвидше привести Україну в Європейський Союз і НАТО.
10. Необхідно скасувати недоторканність і зменшити кількість народних депутатів.
11. Замінити вибори за закритими списками на пропорційну систему з відкритими списками.
12. Скасувати недоторканність депутатів та суддів.
13. Якщо протягом 100 днів країна не отримає нової Конституції, повноваження парламенту будуть припинені. Позачергові вибори відбудуться з одночасним референдумом по Конституції.
14. В Україні буде єдина помісна православна церква
15. ЧФ потрібно вивести з України у 2017 році. На українській території не має бути чобота чужого солдата.
16. Ющенко назвав угоди по газу, укладені між Україною і Росією в січні, капітуляцією України.
17. Національний бюджет повинен ухвалюватися лише після формування місцевих.
18. Центральні органи влади мають лише координувати діяльність місцевих управлінських інституцій, стежачи за дотриманням ними законності прийнятих рішень. Відповідні законопроекти готові.
19. Утвердження європейських стандартів у житті української держави і кожного її громадянина.
20. Модернізація національної газотранспортної системи та інтеграція її до європейської системи газопостачання.
21. Конституційна реформа (детальне висвітлення).

Віктор Янукович

Соціальні гарантії:

1. В держбюджеті-2010 обов'язково повинні бути враховані підвищені соцстандарти.
2. Забезпечити житлом молодих спеціалістів та молодих сімей на селі.
3. *«Якщо не вдасться підняти пенсій та зарплати з 1 листопада, то коли ми прийдемо до влади, ми перерахуємо ці виплати і повернемо людям борги».*
4. Матеріальна допомога на народження дитини має збільшитися (перша дитина – 25 тис. грн., друга – 50 тис., третя – 100 тис.)
5. Протягом першого року президентства Януковича питання виділення квартир військовим буде вирішено.
6. Безвідсоткові державні кредити на отримання освіти.
7. Стипендія вище прожиткового мінімуму.
8. Пільговий проїзд в транспорті.
9. Головна мета - подолати бідність.
10. Підняти рівень життя українців до європейського.
11. Через 10 років українців має бути 50 млн. Рецепт: «Є декілька способів. І перший, і другий передбачає, щоб мужики попрацювали – і в прямому, і в переносному сенсі».
12. Поверне заощадження вкладникам «Ощадбанку».

13. Працівники бюджетної сфери отримуватимуть ключі від квартири при підписанні з державою трудового договору строком на 20 років.
14. Мінімальна пенсія – на 20% більша прожиткового мінімуму.
15. Разом з погонами вручати випускникам військових ВНЗ ключі від квартир.

Безпека людей: 0

Корупція:

1. Не можна закривати очі на цю проблему.

Комунальна сфера:

1. Забезпечити села водою, електроенергією.
2. Газифікувати села.

Охорона здоров'я:

1. Медичний пункт в кожному селі.
2. Створити спортивно-оздоровчу інфраструктуру в державі.
3. Забезпечити високотехнологічною апаратурою кожен районну лікарню.
4. Хто не може платити за лікування, має отримувати його безплатно.
5. Янукович пропонує запровадити карантин по всій території України.
6. Безплатну медичну допомогу для всіх верств населення і фінансування медицини не менше 10% ВВП.
7. Створити інститут страхової медицини
8. В Полтаві з наметів Партії регіонів безкоштовно роздавали захисні пов'язки.

Інші:

9. Стратегічна мета української зовнішньої політики – євроінтеграція, кінцева – членство в ЄС.
10. Наполягає на повному виконанні угоди про лібералізацію візового режиму для українців.
11. Першочергове завдання – якнайшвидше відновлення дружніх та взаємовигідних стосунків з Росією, повноцінний розвиток зони вільної торгівлі.
12. Створити суспільне радіо та мовлення.
13. Будівництво доріг і безперебійна робота пасажирського транспорту.
14. Відродження бібліотек, клубів, будинків культури на селі.
15. Юридичні гарантії захисту земельних паїв.
16. Система земельного іпотечного кредитування.
17. Вчасна виплата дотації сільськогосподарським виробникам.
18. Податкові канікули для сімейного та фермерського бізнесу.
19. Захист вітчизняного виробника від недобросовісної конкуренції та контрабанди.
20. Треба переглянути ціни на російський газ та збільшити рівень видобутку власного газу.
21. Російську мову на законодавчому рівні буде дозволено в місцях компактного проживання російськомовного населення.
22. Необхідно створити новий формат діалогу між Україною та ЄС з питань колективної безпеки.
23. Забезпечити якісну освіту. Всі технікуми та ПТУ реорганізувати в профільні коледжі. Забезпечення стипендіями покласти на місцеву владу.
24. Гарантоване перше робоче місце випускникам вузів через державну компенсацію роботодавцям.
25. Забезпечити свободу підприємництва.

26. Створити позитивний інвестиційний клімат.
27. Прийняти антирейдерські закони.
28. Податкова реформа - обмежити адміністративний вплив держави в бізнесі.
29. Скоротити ставку ПДВ до 17%.
30. Україна має мати нейтральний і позаблоковий статус.
31. Після перемоги на виборах готовий розпустити Верховну Раду, якщо не буде створено коаліцію.
32. Армія має перейти на контрактну основу з 2011 року.
33. Мораторій на закриття військових кафедр.
34. Популяризація здорового способу життя (побудувати 500 футбольних майданчиків, 50 льодових катків, 50 басейнів).
35. Податкові канікули на 5 років для малого бізнесу і звільнення від плати за реєстрацію.
36. Втричі зменшить податки для підприємств, де створюються нові робочі місця і впроваджуються нові технології.
37. Право регіонам самостійно проводити мовну політику.
38. Відміна пільг народним депутатам.
39. Українські університети увійдуть до списку 500 найкращих у світі.
40. Контрактна армія з 2011 року.
41. Вибори за відкритими списками
42. Мораторій на вибори на 5 років.
43. Поліпшити життя на екологічно забруднених територіях.
44. Розблокувати банківське кредитування та знизити процентні ставки.

Арсеній Яценюк

Соціальні гарантії: 0

Безпека людей: 0

Корупція:

1. Оголошує тотальну війну корупції.

Комунальна сфера: 0

Охорона здоров'я:

1. Потрібно реорганізувати систему охорони здоров'я
2. Ситуація навколо епідемії грипу в Україні є політичною технологією.
3. Медиків треба забезпечити гідним фінансуванням, щоб не було епідемії.
4. Виділення мільярду гривень на боротьбу з грипом можливо лише за умови оприлюднення урядом джерел цих грошей на надання гарантій їх направлення за призначенням.

Інші:

1. Реорганізувати освітню систему.
2. Відновити збройні сили.
3. Після виборів Президента необхідно негайно обрати нову Верховну Раду та місцеві органи влади.
4. Виборчий список повинен бути відкритим і закріплювати конкретних партійних кандидатів за конкретними виборчими округами.
5. *«Перше, що я зроблю на посаді президента - цей парламент буде розпущено».*

6. Треба реалізувати результати референдуму, де люди проголосували за скасування депутатської недоторканності та скорочення чисельності парламенту до 300 депутатів.
7. Сім'я – найбільша цінність, більша ніж матеріальне.
8. Функція держави – соціальна справедливість.
9. Треба припинити пусті розмови про громадянське суспільство, демократію, вільний ринок і вступ до Європейського союзу.
10. Київ повинен повернути собі роль центра та лідера східноєвропейської цивілізації.
11. Виступає за створення міжнародного енергетичного консорціуму.

Як подавали медіа тему соціальних гарантій

Головний інформаційний привід для цієї теми – закон про підвищення соцстандартів та невиділення граншу від МВФ. Друковані ЗМІ переважно підходили до висвітлення цієї теми збалансовано. Не зважаючи на різні політичні орієнтації, газети практично в кожному матеріалі щодо цієї теми подавали офіційну інформацію, коментарі депутатів різних фракцій (зазвичай з позиціями «за» і «проти»), коментарі експертів-економістів. Часом такими експертами ставали кандидати в президенти (С.Тігіпко в «Фактах»), однак в таких випадках витримувалась експертна тональність, агітація була відсутня. Оціночні судження зустрічалися в колоночних матеріалах «Сьогодні» та «України молоді», втім, жанр дозволяв це. Загалом тема подавалася широко і адекватно.

В контексті даного інформаційного приводу «Сьогодні» також подавала корисні матеріали для простих працівників – рекомендації як вимагати підвищення зарплати нанебюджетних підприємствах у зв'язку з підвищенням соцстандартів, хто на це має право, а також подавала інформацію по реальних зарплатах в Україні. Наприкінці 2009 року у передноворічних номерах газети «Факти» та «Сьогодні» опублікували розлогі матеріали з таблиціми та інфографікою про те, скільки грошей та доплат належить отримувати бюджетникам з нового року. Вже в січні газети повторили матеріали на цю тему: «Факти» через інтерв'ю з головою правління Пенсійного фонду України з роз'ясненнями, кому скільки нараховуватиметься пенсій, а «Сьогодні» – про проблеми бюджету та потенційні складнощі з виплатами (коментарі експертів, депутатів, урядовців).

Окрім цього, видання друкували кілька цікавих матеріалів з цієї теми. Так, «Факти» та «Сьогодні» присвятили матеріали дозволу на безплатні земельні акти. Обидві газети привели коментарі посадовців, експертів та простих людей щодо нереальності реалізації такої ініціативи уряду. «Факти» підійшли до висвітлення питання трохи ширше – більше історій реальних людей, більше експертних коментарів, деталі оформлення документів, а також подали історію питання земельного кадастру та неуспішності його реалізації. Експерти лише констатували проблему, рецептів її вирішення не було.

Газета «Сьогодні» приділила увагу питанням невиконання компенсацій урядом за молодіжні кредити. Подавалася офіційна позиція, акцент був на історіях потерпілих. Окрім того, газета звернула увагу на звіт Юлії Тимошенко щодо виплат на дітей молодим сім'ям та озвучену нею суму. Навівши реальні історії про виплачування менших сум, видання детально пояснило принцип призначення тієї чи іншої суми на дитину. Також газета в січні приділила увагу проблемі перерозподілу державних квартир.

«Україна молода» подавала матеріал про проблеми та соціальну незахищеність інвалідів. Матеріал був на рівні констатації проблем, розповіді не-

втішних історій. Позитивного досвіду реалізації політики щодо інвалідів за кордоном не наводилося, лише згадувалося, що там краще. Окрім того також подавався аналітичний матеріал про тінізацію української економіки та проблеми, які в зв'язку з цим має соціальна сфера – пенсіонери та бюджетники. Наводилися коментарі депутатів, експертів-економістів. Однак реальних пропозицій вирішення не наводилося.

Інтернет-сайти, як і радіо, переважно працювали в інформаційно-новинному ключі, подаючи коментарі політиків. Поза тим, УНІАН оприлюднив інтерв'ю представника МВФ з критикою закону про соцстандарты та порадами, що треба було б робити натомість. У січні сайт опублікував аналітичну статтю з критикою соціальних ініціатив уряду – доплат вчителям та лікарям з яскраво вираженим кастовим поділом. «Українська правда» публікувала ряд колонок з критикою закону, агітаційних потуг кандидатів на цьому законі. Всі вони переважно констатували проблему. Окремо слід відзначити аналітичний матеріал **«Пасербиця влади»** (УП, 30.10), в якому детально проаналізовано соціальну політику в державі та роботі депутатів і кандидатів у цій сфері. Висновок автора: *«Простий аналіз діяльності законодавчого органу показує, що соціальна політика практично «пасе задніх» у пріоритетах усіх парламентських фракцій. Разом з тим, наближення президентських виборів активізує дебати та дискусії із суспільних тем – і виборець сприймає чергові порожні гасла замість отримання реальних результатів. Крім того, і суспільство вже привчене до зведення соціальної політики до збільшення матеріальних виплат з боку держави»*. Рецепт автор вбачає у збільшенні активності громадськості та соціального тиску на владу: *«Разом з тим, відсутність соціального тиску на владу та відсутність ефективних груп впливу призводять до продовження нівелювання значимості соціальних реформ»*.

Радіо «Ера» обговорювало тему закону про соцстандарты в студійних дискусіях. Але оскільки гостями були депутати, дискусії переважно зводилися до політичних розборок без реальних пропозиції та пояснень. Більш-менш плідною вийшла лише передача щодо проблем пільг для ветеранів. Коротко обговорювався рецепт про монетизацію пільг на кшталт російського досвіду.

Як подавали медіа тему безпеки людей

Одним із провідних інформаційних приводів в рамках цієї теми стали «скандали педофілів». Досліджувані ЗМІ подавали ці теми переважно в інформаційно-репортажному ключі – нові факти, заяви, коментарі та інтерв'ю депутатів, адвокатів, інтерв'ю з матір'ю потерпілих, коментарі експертів, психологів, репортажі з «Артеку», з інституту ректора, інтерв'ю зі студентами.

«Українська правда» опублікувала ряд аналітичних матеріалів на тему політичної складової «скандалу педофілів», про сприйняття його людьми, поділ суспільства. Подавався навіть рецепт уладнання скандалу: *«Таким образом, общественный консенсус относительно «дела педофилов» может быть достигнут только в двух случаях: 1. Если руководство БЮТ признает своих депутатов виновными. 2. Если Партия регионов признает, что нарочно клеветала на оппонентов. Вряд ли стоит говорить, что оба этих сценария маловероятны. И скорее всего, окончательная точка в скандальном деле поставлена так и не будет.»* («Полиграф для украинского общества», УП, 20.10)

Іншим інформаційним приводом стала операція зі звільнення моряків з «Аріани». ЗМІ подавали розлогі репортажі, коментарі родичів, посадових осіб. Майже всі досліджувані медіа подали розлогі соковиті репортажі із зу-

стрічі моряків в аеропорту. «Сьогодні» зробило однією з тем номерів історії захоплених моряків – у стилі проблематизованого лайфу.

Окрему увагу ЗМІ приділяють темі безкарності чиновників, бізнесменів та їхніх дітей, які створюють аварійні ситуації на дорогах до смертельних випадків. Матеріали – на рівні констатації проблеми. Є лише людські історії – нема рецептів вирішення проблеми.

Газета «Сьогодні» також значної уваги приділила темі терористичної загрози в Криму. Представлена вона була всебічно: мали місце інтерв'ю з головою СБУ, керівниками підрозділів СБУ, місцевими жителями і навіть одним із прихильників ісламського радикального руху.

Окрім цього, газети «Факти» та «Україна молода» в силу наявності відповідних криміналістичних рубрик регулярно подавали ряд матеріалів з теми безпеки громадян – переважно невтішних людських історій. Видання часто порушують тему про заангажованість міліції та перевертнів у погонах: інформують про нечасті судові вироки та, здебільшого, про трагічні історії потерпілих від міліціонерів.

Цікаво, що «Україна молода» опублікувала оригінальний «рецепт» підвищення рівня безпеки громадян у матеріалі про «народну самооборону» пенсіонерів, які знизили своїм контролем злочинність у одному з районів м. Херсона. Пенсіонери кажуть, що головне – громадянська активність.

Як подавали медіа тему корупції

Ця тема здебільшого почала активно висвітлюватися наприкінці моніторингу – протягом останніх півтора місяців.

Загалом на темі корупції найбільше акцентує увагу «Українська правда». Саме там першими опубліковувалися матеріали, що провокували скандали – це були або зливи інформації, або власні розслідування. Так, «Українська правда» подавала власне якісне розслідування **«Хрещені батьки суддівської влади»** (2-3.11) про війну суддівських кланів навколо корумпованого судді О.Бачуна. публікувалися ряд документів та матеріалів щодо «справи Шинальського» про покупку заступником генпрокурора будинку в Баден-Бадені.

Опубліковано ряд розслідувань щодо нерухомого майна основних кандидатів у президенти та їхніх родичів – «Межигір'я» та державні квартири Віктора Януковича, п'ять будинків родини Тимошенко за кошти незрозумілого походження, депутатська квартира брата Віктора Ющенка Петра та їхні маєтки у Безрадичах, які будувалися за довіреностями на держслужбовців. Окрім того, публікувалося розслідування польоту Тимошенко на мітинг у Суми чартером за державний кошт. Видання в основному робить акцент на власних розслідуваннях, ексклюзивних інтерв'ю, прихованих джерелах.

Часто публікувалися інформаційні повідомлення про затримання тих чи інших службовців за хабар, а також обговорювалася ініціатива уряду провокувати хабарників. УНІАН провів опитування експертів щодо ефективності провокування хабарників. Експерти визнали ініціативу незаконною та неефективною, натомість запропонували такі рецепти:

1. *До максимуму спростити бюрократичні моменти. Посилити контроль за роботою посадовців, а також за матеріальним станом тих осіб, котрі можуть стати суб'єктами хабарництва. Потрібно перевіряти декларацію про доходи та видатки.*

2. *Починати з політики. Потрібно лікувати політику, проводити її санацію.*

Натомість заяви політиків з приводу боротьби з корупцією (майже всі

кандидати виступили зі своїми коментарями) лише транслювалися на рівні інформаційних повідомлень – жодних уточнень, способів реалізації фантастичних кандидатських ідей не було наведено. В результаті склалося враження, що всі кандидати розповідають про одне й те ж саме спільне на всіх майбутнє Антикорупційне бюро, яке незрозуміло чим буде займатися і за якими принципами працювати.

Варто відзначити матеріал в «Україні молодій» про польський досвід боротьби з корупцією – проаналізовано плюси і мінуси у впровадженні нової системи у поляків, які варто врахувати в українській ситуації.

Газета «Сьогодні» також висвітлювала так звану справу міліціонерів-вигривальників, які звільнилися з МВС і викривають високопосадовців і все міністерство в корупції. Подавалися дві історії – майора Пучка та Дмитра Біка.

Як подавали медіа тему комунальної сфери:

Ця тема більш-менш активно висвітлювалася лише протягом першого місяця моніторингу, причому переважно у друкованих виданнях та на радіо. Інтернет-видання не зверталися до теми ЖКГ. Газета «Сьогодні» подавала інтерв'ю з головою Рахункової палати, членом ПР. Головний месидж – є чотири програми по реформуванню Міністерства ЖКГ, і жодна не виконана. Газета «Факти» регулярно і детально інформували читачів про всі зміни в тарифах на комунальні послуги, про всі перерахунки, доступно пояснюючи, скільки кому доведеться платити. Окрім того, подавався матеріал про жителів збудованого за програмою молодіжного житлового кредитування, які сидять без газу і тепла, бо дім два роки не можуть здати в експлуатацію. Щоправда, офіційної позиції газета не надала, лише коментарі жителів будинку та ініціативних груп зі скаргами.

Радіо «Ера» провело бесіду з головою парламентського комітету у справах в тому числі і ЖКГ О.Поповим. Обговорювалася така можливість вирішення проблеми як залучення приватного капіталу до сфери ЖКГ, розвиток ринку у цій сфері та ризики з цим пов'язані: *«У нас законы сегодня в Верховном совете поданы. С одной стороны муниципалитет и территориальная община должна получить дополнительные гарантии, что она контролирует ситуацию с приходом частного бизнеса, с другой стороны бизнес должен понимать, что он защищен законом в плане того, что он вкладывает большие инвестиции в развитие предприятия»* («Ера», 22.10)

Найбільш активно висвітлювала тему ЖКГ «Україна молода». Газета подавала інтерв'ю із заступником міністра з питань житлово-комунального господарства Олександром Мазурчаком, в якому обговорювалися реальні виходи із ситуації з недостатнім опаленням будинків – індивідуальне опалення, яке було визнано неефективним. Натомість пропонується такий вихід – встановити у будинках індивідуальний тепловий пункт, замінити вікна, двері, утеплити стіни. Невдовзі за цим інтерв'ю видання подало корисну статтю про утеплення квартир, утеплення стін будинків з історіями людей, практичними порадами та офіційним коментарем на тему «що треба оформити для того, щоб це зробити».

Як подавали медіа тему охорони здоров'я

Провідним інформаційним приводом для висвітлення теми стала епідемія грипу та політичні дискусії навколо нього. Протягом всього періоду моніторингу практично щодня всіма ЗМІ подавалися інформаційні повідомлення по статистиці захворюваності, заявами урядовців. Практично всі ЗМІ спо-

чатку подавали репортажі з регіонів в епіцентрі епідемії, а пізніше – з місць повторного введення карантину. «Факти» навіть робили виїзний марафон по Тернопільщині.

Газети переважно зосередилися на тому, як вберегти читачів від хвороби, а в другій половині моніторингового періоду – на темі необхідності та доцільності вакцинації від грипу. Найпрофесійніше відпрацювали тему грипу газети «Сьогодні» та «Факти» – щодня подавалися відповіді на актуальні запитання, історії людей, симптоми, поради лікарів, інфографіка, поради щодо харчування, коментарі лікарів різних спеціалізацій, експертів, рекомендації щодо відновлення після грипу та правильного харчування для тих, хто перехворів на грип і збирається пошукати.

Окреме всебічне розслідування «Сьогодні» провела на тему того, де здати аналіз на свинячий грип, скільки він коштує, як його насправді в українських реаліях діагностують і лікують. Мали місце ряд критичних колоночних матеріалів щодо дій уряду та МОЗ. Після виділення ВР грошей на боротьбу з грипом у грудні газета детально розбиралася в тому, на що мали б піти ці гроші, на що вони реально підуть. При цьому подавалися коментарі різних сторін – як скептиків та оптимістів (НУНС та БЮТ), а також лікарів та політологів.

А от «Україна молода» була трохи політично заангажованою в цій темі (антипатія до Юлії Тимошенко), менше уваги приділялося потребам та цікавостям читачів.

Політичною складовою епідемії переважно займалися інтернет-сайти. «Українська правда» друкувала колоночні матеріали на тему – кому вигідніше епідемія. Думки були представлені різні. Публікувалися матеріали-розслідування на базі статистичних дослідження. УНІАН відзначився серією інтерв'ю з представниками потерпілих регіонів – владниками (губернатор, мер) та лікарями, які говорили про реальний стан підготовки та запобігання епідемії. Радіо «Ера» проводило кілька дискусій на тему грипу з політиками, експертами, лікарями.

Окремо слід відзначити порушення газетою «Факти» теми про захист пацієнтів від помилок лікарів. Публікувалися ряд історій про лікарські помилки, а також інтерв'ю керівника кримського Центру медичного права М.Белкіна на тему – як захистити в суді права громадян, що постраждали від лікарських помилок.

Єдиний досить якісний матеріал з точки зору висвітлення проблем медичної галузі та шляхів їх подолання опублікувала лише «Українська правда». Це авторський матеріал экс-міністра охорони здоров'я М.Поліщука «Здравозахоронение» (УП, 6.01.2010), в якому аналізуються недоліки та проблем сфери охорони здоров'я, а також дається рецепт їх вирішення:

«Ми повинні сьогодні зупинитися готувати надмірну кількість лікарів, фармацевтів, зупинитися будувати медичні заклади – незалежно на чий кошти...

Наразі негайно слід визначитися з базовим гарантованим державою пакетом медичної допомоги (послуг) і забезпечити його населенню...

Слід відкрити державні та комунальні аптеки. Це – один із суттєвих засобів стримування росту аптек, приватних клінік, цін на медичні послуги.

Якнайшвидше слід ухвалити закон про загальнодержавне соціальне медичне страхування, про заклади охорони здоров'я як самостійні суб'єкти господарювання, внести в кінці кінців зміни до основ законодавства в галузі охорони здоров'я...

Високі технології такі як ПЕТ діагностика, гаманіж, кіберніж, ряд інших більш ефективними будуть у приватних руках. Утримання їх на бюджеті не

ефективне. В бюджеті необхідно прописати окремою стрічкою лікування цими технологіями малоімущих, як прописано на сьогодні лікування людей за кордоном...

Сьогодні слід інвестувати не в медицину. Необхідно інвестувати в охорону здоров'я - здоровий спосіб життя, здорову екологію...»

Фрагменти регіонального моніторингу ЗМІ за період 20 жовтня 2009 - 17 січня 2010 року

Моніторинг проведено в таких регіонах:

- Донецьк;
- Рівне;
- Суми;
- Херсон;
- Черкаси;
- Чернівці.

Визначено 5 найважливіших для українського суспільства тем, які людина не може вирішити самотужки:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Предмет оглядового моніторингу - як регіональні ЗМІ забезпечували виборців інформацією, необхідною для свідомого вибору, а також як вони висвітлюють головні проблеми суспільства, конкретні проблеми, які громада чи конкретна людина не може вирішити, а також реакцію на них кандидатів у президенти та представників їхніх команд.

ДОНЕЦЬК

Протягом звітнього періоду найбільшу увагу ЗМІ Донецької області приділили проблемам звільнення, безробіття та заборгованості з виплат заробітної плати. Проблема збільшення рівня безробіття була представлена досить скупо - в основному, інформаційними повідомленнями статистичного характеру: кількість безробітних, кількість вакансій. Багато уваги в ЗМІ Донецької області було приділено проблемам злочинності. Матеріали ЗМІ, присвячені проблемам злочинності, здебільшого являють собою переказ отриманих від міліції прес-релізів.

Найбільш активно, з усіх кандидатів на посаду президента, відбувалось висвітлення В.Януковича і його передвиборчої програми «Україна для людей», яка була зосереджена на підвищенні соціальних стандартів життя населення. Загалом, ця тема була «улюбленою» як для самого кандидата, так й для представників його команди («Виктор Янукович: «Многие, кто голосовал за нынешнюю власть, тогда делали выбор сердцем, однако сейчас пришло время послушать голос разума!», «Вечерний Донецк» - <http://www.vecherka.donetsk.ua/index.php?id=4647&show=news&newsid=47058>).

Питання другої державної мови та більш тісної співпраці з Росією та країнами СНД, а також позаблокового статусу України завжди були підтримані більшістю мешканців Донецького регіону («Профессиональная армия и нейтральный статус Украины - приоритеты программы Виктора Януковича «Украина для людей», «Вечерний Донецк» - <http://www.vecherka.donetsk.ua/index.php?id=4647&show=news&newsid=50656>).

РІВНЕ

Виборча кампанія в Україні загалом, і в рівненських ЗМІ зокрема, відрізнялась від кампанії 2004 року, тим що доступ кандидатів до ЗМІ був набагато простішим... «Договірні» відносини штабів кандидатів з редакціями газет/телебачення/радіо дали можливість виборцям побачити багатьох бажаних зайняти пост президента країни. («Як Ющенко у Рівному гостював» - <http://www.gazeta.rv.ua/articles/view/2009-12-15/15366.html>, «У рамках візиту на Рівненщину голова Верховної Ради відвідав «Рівнеазот» - <http://www.rivne1.tv/Info/?id=4359>, «Арсеній Яценюк відвідав Рівненщину» - <http://www.rakurs.rovno.ua/info.php?id=8892&highlight=%FF%F6%E5%ED%FE%EA>, «До нас приїхала ВОНА» - <http://www.ogo.rv.ua/articles/view/2009-12-09/17940.html>; «Віктор Ющенко побував на Рівненщині» - <http://sarny.in.ua/content/626>; «Рівненщину відвідав Президент України Віктор Ющенко» - <http://www.rivne1.tv/Info/?id=4420&p=0&p1=1>)

Вирішення соціальних проблем, економічні реформи ось такими були основні теми в контексті яких висвітлювалась діяльність кандидатів («Віктор Ющенко: Забезпечення сприятливого інвестиційного клімату є стратегічно важливим для України» - <http://www.rakurs.rovno.ua/info.php?id=8366&highlight=%E5%EA%EE%ED%EE%EC%B3%F7%ED%B3+%F0%E5%F4%EE%F0%EC%E8>; «Арсеній Яценюк: Я вважаю себе людиною української держави» - <http://www.rakurs.rovno.ua/info.php?id=8569&highlight=%E5%EA%EE%ED%EE%EC%B3%F7%ED%B3+%F0%E5%F4%EE%F0%EC%E8>; «Володимир Литвин відповідає на запитання наших читачів» - <http://www.rakurs.rovno.ua/info.php?id=8981&highlight=%E5%EA%EE%ED%EE%EC%B3%F7%ED%B3+%F0%E5%F4%EE%F0%EC%E8>, «Юлія Тимошенко: Не вірте політичній рекламі, вірте в свою Україну та в самих себе!» - <http://www.reporter.rovno.ua/politic/432>).

Питання охорони здоров'я та реформування ЖКГ, боротьби з корупцією також згадувались у місцевих медіа, але меншими обсягами. («ВОНА проти кризи і мафії» - <http://www.rakurs.rovno.ua/info.php?id=8762&highlight=%25%25%DF%ED%F3%EA%EE%E2%E8%F7%25%25>)

СУМИ

Звільнення, безробіття, заборгованість по виплаті заробітної плати - загалом ця проблема займає перше місце за обсягом висвітлення у засобах масової інформації Сумського регіону. Як в цілому по Україні, так і в Сумах, кандидати мали можливість через ЗМІ спілкуватися з виборцями, комерційні відділи та відділи реклами працювали зі штабами кандидатів достатньо активно («Арсеній Яценюк: «Ваш губернатор краще б зайнявся людьми, а не Яценюком» - <http://rama.com.ua/AMS+article.storyid+8322.htm>; «Сергій Тігіпко: боротьба за своє покоління», 03.12.2009 «Панорама»; «Янукович посетил Фрунзе и собор» - <http://www.dancor.sumy.ua/articles/7327.htm>; «Тимошенко таки приїхала» - <http://www.dancor.sumy.ua/articles/7482.htm>). Було зафіксовано чимало випадків друку замовних матеріалів, без відповідного позначення.

ХЕРСОН

Скорочені терміни виборчого періоду, тривалий карантин та аполітичність громадян під час новорічних і різдвяних свят є запорукою того, що штаби активно інвестують кошти у агітацію через традиційні медіа. Переважна більшість комунальних та приватних засобів масової інформації Херсонщини на платній основі надають рекламні площі та ефірний час для ведення агітації («Владимир Михалыч приезжали-с...» - http://www.grivna.ks.ua/search.htm?action=one&article_id=60721&ps=0; «12 тысяч символов прогресса от Арсения Яценюка» - http://www.grivna.ks.ua/search.htm?action=one&article_id=60502&ps=0; «К нам приехал, к нам приехал Виктор Андреич дорогой!», «Гривна» № 46, 12.11.2009; «ВИЗИТ ПРЕМЬЕРА», Гривна № 5, 28.01.2010; «Янукович покорил херсонских студентов» - <http://www.pskherson.com.ua/yanukovich-pokoril-khersonskikh-studentov.html>; «Янукович увидел Херсонщину» - <http://khersonsnews.org.ua/post/241>).

Соціально-економічна тематика є основною у висвітленні місцевими медіа, багато кандидатів акцентують свою увагу саме на першочерговому вирішенні цих питань, після обрання на найвищу в державі посаду («Сергей Тигипко: «В отсутствие реформ пенсионная система стремительно движется к банкротству» - <http://www.pskherson.com.ua/sergey-tigipko-v-otsutstvie-reform-pensionnaya-sistema-stremitelno-dvizhetsya-k-bankrotstvu.html>; «Пенсии и зарплаты выплатят даже без бюджета 2010 года» - «Гривна-СВ» № 03 15.01.2010, «Для выхода из кризиса нужны политическая воля и программа создания качественных рабочих мест, — Тигипко» - <http://www.pskherson.com.ua/dlya-vykhoda-iz-krizisa-nuzhny-politicheskaya-volya-i-programma-sozdaniya-kachestvennykh-rabochikh-mest-tigipko.html>).

ЧЕРКАСИ

Під час президентської виборчої кампанії 2010 року майже всі більш-менш рейтингові кандидати відвідали область, здебільшого проводячи зустрічі в Черкасах і Умані, виступаючи в ефірах місцевих телекомпаній (ОДРК «Рось» і ТРК «Вікка»). Матеріали з висвітленням кандидатів, їх програмними пропозиціями щодо вирішення проблем сьогодення регулярно з'являлись на сторінках черкаської преси («Презентація «Фронту змін» у Черкасах» - <http://vsevesti.com/go/ru/article/id/485179/arseniju-jatsenjuku-nevistachilo-v-gamantsi-70-griveni-na-kviti-dlja-shevchenka.html>; «Яценюк пообіцяв розпустити парламент» - <http://www.pres-centr.ck.ua/politics/13170/>; «Луценко у Черкасах агітував за Тимошенко» - <http://www.pres-centr.ck.ua/politics/13571/>; «Сильні руки і бізнес-прагматизм сьогодні в моді» - <http://www.pres-centr.ck.ua/politics/13109/>).

«Соціальна тематика» переважала проблеми охорони здоров'я. Загалом думок кандидатів було багато («Юлія Тимошенко повернула Черкасам Майдан» - <http://vechirka.ck.ua/novini/politika/yuliya-timoshenko-povernula-cherkasam-majdan/>; «Українців має об'єднати не віра в політиків, а прагнення змін на краще – переконаний Сергій Тігіпко» - <http://www.pres-centr.ck.ua/politics/13507/>; «Медичним працівникам – доплату за вислугу років» - <http://vechirka.ck.ua/novini/medichnim-pracivnikam-%E2%80%93-doplata-za-vislugu-rokiv/>). А ось чи допомогло це виборцю? Бо люди живуть з реальними проблемами – низькою зарплатою та пенсією, відсутністю нормальних комунальних послуг, неякісною медициною, а кандидати хоч і говорять про ці речі, але якось широко, в загальному плані, не даючи людям конкретних порад чи відповідей.

ЧЕРНІВЦІ

Незважаючи на географічне розташування і притаманні західному Чернівецькому регіону «настрої та вподобання», цьогорічна кампанія висвітлювалась активно, усі кандидати які мали фінансові можливості, були бажаними у новинних програмах та на шпальтах газет («У Чернівцях презентували передвиборчу програму Віктора Януковича» - <http://sslova.cv.ua/?p=91927>; «Сергій Тігіпко: молодь має право на підтримку держави» - <http://sslova.cv.ua/?p=92325>).

Під час своїх візитів кандидати багато говорили про такі нагальні проблеми для регіону як відновлення інфраструктури після минулорічної повені, а також звільнення, заборгованості по виплатам, трудову міграцію, потребу медичної реформи («Віктор Янукови: Україна буде партнером Європи, а не прислужницею» - <http://sslova.cv.ua/?p=92729>; «Сергій Тігіпко: нам потрібно оздоровити систему охорони здоров'я» - <http://sslova.cv.ua/?p=91742>; «Майбутнє Буковини з народним президентом Віктором Ющенком» - <http://sslova.cv.ua/?p=92542>; «Яценюк не бачить проблеми нелегальних мігрантів в Україні» - <http://press.cv.ua/hotNews/7637>).

Але в більшості своїй риторика виступів була дуже загальна, ретранслювалися положення з передвиборчих програм. Загалом виборча кампанія посилила відчуття того, що політики живуть в одному вимірі, а громадяни країни в іншому .

Фрагменти загальнонаціонального моніторингу ЗМІ за період 25 лютого-31 березня 2010 року

Моніторинг загальнонаціональних ЗМІ дозволив зробити наступні висновки: Віктор Янукович, будучи в період виборчої кампанії кандидатом, найбільше переймався соціальними проблемами українців, його програма була зосереджена більшою мірою на підвищенні соціальних стандартів життя, нині нова влада, в особі вже президента Януковича відходить від «соціальної тематики» («Янукович пообіцяв «своїми руками» навести порядок в країні і почав роздавати ордени» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/6/4839248/>).

Більше уваги приділено новим кадровим призначенням, створенню коаліційної більшості лояльної до новообраного президента. *«Безумовно, створення більшості в парламенті і організація ефективної роботи уряду і парламенту - це перше завдання, яке стоїть переді мною. ... Після повернення з Брюсселя я почну цю роботу на цьому тижні. Сподіваюсь, результати будуть позитивні, - сказав Янукович»* (<http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/1/4820796/>).

Зрозуміло, що для початку виконання обіцянок даних виборцям, потрібно створити свою команду («Уряд Азарова: «Казнокрад», конферансьє, продавець та інші» - <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/03/11/4854058/>; «Команда молодості Віктора Януковича» - <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/03/12/4855815/>). Але призначення деяких міністрів Кабінету Міністрів України, вже викликають великі сумніви щодо професійності і спроможності новопризначених міністрів вирішити такі важливі для українців проблеми як соціальний захист, безкарність високих чиновників, корупція, недотримання прав людини, якість житлово-комунальних послуг, проблеми в сфері охорони здоров'я. *«Тігіпко просить не робити з Цушка трагедію» - «Я можу сказати, що Міністерство економіки сьогодні дуже професійне. З багатьма людьми я ще працював, коли був міністром - дуже професійні кадри. Це запорука того, що в Кабміні є сильне міністерство.*

Цушко, я впевнений, буде сильним адміністратором. Він знає, що таке міністерство, що таке обласна адміністрація. Як адміністратор він впорається. Все решта - уважно слухатиме фахівців, навчиться якимсь речам», - додав він... В цілому ситуацію він досить непогано розуміє», - вважає Тігіпко - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/12/4857517/>. («Табачник не піде у відставку, навіть якщо голодуватимуть студенти» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/18/4875020/>).

Наразі основними темами у висвітленні діяльності президента та його команди є модернізація газотранспортної системи, співпраця з Росією, мовне питання, реформування в галузі освіти. «У Брюссель мене запросили 1 березня, а Росію відвідати з візитом запросили 5 березня. Не можна було по-іншому... Перші дні роботи президента завжди складні з погляду, куди поїхати, і я набираюся досвіду. Але, як раніше казали, всі шляхи ведуть до Москви», - заявив він. Президент упевнений в тому, що в україно-російських відносинах починається новий позитивний етап» (<http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/5/4836034/>), («Україна зацікавлена в союзі з Росією - Янукович» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/03/7/4842102/>). Чи змістяться акценти президента і його команди до розв'язання соціальних проблем, що було топом передвиборчої кампанії, можна буде сказати за декілька місяців.

Фрагменти регіонального моніторингу ЗМІ за період 25 лютого-31 березня 2010 року

Моніторинг проведено в таких регіонах:

- Донецьк;
- Рівне;
- Суми;
- Херсон;
- Черкаси;
- Чернівці.

ДОНЕЦЬК

Презентувавши на початку виборчої кампанії свою програму «Україна для людей», яка зосереджена на підвищенні соціальних стандартів, новообраний президент В.Янукович, відразу після інавгурації знову активно почав говорити про соціальні гарантії, що знайшло своє відображення у донецьких ЗМІ («Янукович обіцяє погасити долги по зарплатам и пенсиям. За свой счет» 25.02.2010, donbass.ua; «Президент Янукович подписал первые указы» 26.02.2010, donbass.ua; «Президент «подарил» детям войны 25-процентные скидки на коммунальные услуги» 12.03.2010, donbass.ua; «Янукович хочет пенсии как в России и страховую медицину», 18.03.2010, ОстроВ). «Хочу подчеркнуть, что каждый день моего пребывания на высоком посту, который мне доверил народ, будет отдан борьбе с бедностью и изменениям в жизни нашей страны. Мы ставим перед собой эти цели. И мы их выполним», заявив В.Янукович.

Також активними, у висвітленні діяльності президента, були теми боротьби з корупцією та судової реформи («Янукович занялся быстрой судебной реформой» (02.03.2010, donbass.ua; «Янукович инициирует создание рабочей группы для проведения судебной реформы» 02.03.2010, ОстроВ; «Янукович сегодня займется судебной реформой», 25.03.2010 donbass.ua). Але цікаво, що одним з наступних законів, підписаних Януковичем став закон «Про внесення змін до деяких законів України відносно попередження та

протидії корупції», яким фактично відтермінував, майже на рік, введення в дію низки антикорупційних законів.

Теми охорони здоров'я та комунальної реформи згадувались Віктором Януковичем досить неактивно й лише в контексті економічних кроків країни.

Загалом в березні діяльність президента висвітлювалась досить активно, але топовими темами були його візити до Брюсселя та Москви; кадрові призначення уряду, губернаторів тощо.

РІВНЕ

Вищезгадані теми були досить актуальними для рівненських медіа, але не в контексті діяльності новообраного президента. Інавгурація, поїздки президента та нові призначення в країні і регіоні, безпосередньо, ось в таких матеріалах зустрічалося прізвище Януковича («Коронація Януковича, або здійснення московської мрії» - <http://www.reporter.rovno.ua/politic/584>; «Абсурд у квадраті» - <http://www.reporter.rovno.ua/politic/618>; «Головою облдержадміністрації президент Віктор Янукович призначив Василя Берташа» - <http://www.rivne1.tv/Info/?id=5831>).

Можливо рівненські медіа вирішили за американським зразком дати новобраному президенту «Honeymoon». Загальний висновок можна буде зробити вже за декілька місяців.

СУМИ

Після інавгурації нового президента України, сумські медіа мало висвітлювали його діяльність в контексті розв'язання соціальних питань, боротьби з корупцією чи питаннями охорони здоров'я («Сумские новости: Более тысячи регионалов отпраздновали в театре им. Щепкина победу Виктора Януковича» - <http://rama.com.ua/news+article.storyid+3492.htm>). Закордонні візити президента, створення нової коаліції, призначення уряду та питання щодо нового губернатора Сумщини, за такими темами висвітлювалась діяльність президента в березні («Московский гость» - <http://www.shans.com.ua/?m=nr&id=28475&in=261>; «В ожидании чуда (юда)» - <http://www.dancor.sumy.ua/articles/7664.htm>; «29 камикадзе» - <http://www.shans.com.ua/?m=nr&id=28584&in=262>).

Соціальні проблеми, недотримання прав людини, проблеми комунальної сфери та сфери охорони здоров'я висвітлювались сумськими ЗМІ, але в переважній більшості, як констатація фактів («Сумские новости: Воду включили, но поломка устранена не до конца» <http://rama.com.ua/news+article.storyid+3514.htm>; «Троллейбусы - на прикол?» - <http://www.shans.com.ua/?m=nr&id=28547&in=261>).

ХЕРСОН

Загалом в херсонських ЗМІ в березні діяльність президента України Віктора Януковича висвітлювалась достатньо активно – економічні реформи, попередження весіннього паводку, реформування правоохоронної системи, виплати заробітних плат і пенсій, зустріч з президентом Росії та візит до Брюсселя, а також нові призначення («Янукович встретился с Медведевым в Кремле» - <http://pravda.ks.ua/index.php?newsid=3176>; «Между Украиной и Россией будет мир» - <http://www.tnua.info/politika/3317-mezhdu-ukrainoj-i-rossiej-budet-mir.html>; «Новый президент - новые назначения» - http://www.grivna.ks.ua/search.htm?action=one&article_id=61791&ps=0; «На Херсонщине - новый губернатор» - <http://www.grivna.ks.ua/search>).

htm?action=one&article_id=62098&ps=0; «Начальником управління СБУ в Херсонской области назначен Савченко» - <http://www.pskherson.com.ua/nachalnikom-upravleniya-sbu-v-khersonskoy-oblasti-naznachen-savchenko.html>; «Бывший спикер парламента Крыма станет губернатором Херсонской области» - <http://khersonsnews.org.ua/post/591>; «Янукович выступает за проведение местных выборов уже в этом году» - <http://www.pskherson.com.ua/yanukovich-vystupaet-za-provedenie-mestnykh-vyborov-uzhe-v-etom-godu-2.html>; «Янукович объединит правых» - <http://pravda.ks.ua/index.php?newsid=4065>; «Янукович дал детям войны 25% скидки на коммунальные услуги» - <http://pravda.ks.ua/index.php?newsid=3408>) Тональність матеріалів переважно була нейтральною або позитивною.

ЧЕРКАСИ

Протягом березня черкаські ЗМІ не надто активно висвітлювали діяльність В.Януковича, вже на посаді президента України. Інавгурація, поїздки та нові призначення, такою була хронологія «подій» новообраного президента («Ворожіння на кадровій гушці» - <http://vechirka.ck.ua/novini/politika/vorozhinnya-na-kadrovij-gushhi/>; «Янукович собирается на Черкасщину и обещает безвизовый режим с Европой» - <http://antenna.com.ua/antenna/13763.html>).

У місцевих ЗМІ знайшло відображення підписаного Закону про внесення змін до Закону «Про захист дітей війни», також активно говорили про президента в контексті святкування річниці з дня народження Тараса Шевченка («Перший візит нового Президента» - <http://www.vikka.ck.ua/ua/news.php?bl=1&pid=6&view=1196>; «9 березня в день 196-ої річниці дня народження Тараса Шевченка Президент України Віктор Янукович відвідав Чернечу гору» - 09.03.2010, ТРК «Рось»).

Решта суспільно-важливих тем, винесених моніторингом, піднімалися журналістами Черкаського регіону, але частіше як «констатація» факту («Криза теплопостачання: шляхи виходу» - <http://www.vikka.ck.ua/ua/news.php?bl=1&pid=63&view=1290>; «Янукович решил упростить жизнь предпринимателям» - <http://antenna.com.ua/news/13891.html>).

ЧЕРНІВЦІ

В чернівецьких медіа згадування В.Януковича рідко коли носили позитивне забарвлення, ситуація після інавгурації не дуже змінилась («Януковича просять прийти на роботу у вишиванці» - <http://www.molbuk.com/news/26582-janukovicha-prosjat-prijiti-na-robotu-u-vishivanci.html>; «ВІКТОРІАНСЬКА ЕПОХА - 2» - http://www.chas.cv.ua/9_10/4.html; «Перші кроки переможця» - http://www.chas.cv.ua/10_10/4.htm; «Віктор Янукович підтвердив мандат у Європі» - <http://mtrk.com.ua/content/view/16619/9/>; «Янукович зганьбився у Брюсселі» - <http://www.molbuk.com/news/25889-janukovich-zganbivsja-u-brjusseli.html>; «Президент Янукович вперше відбув до Росії» - <http://mtrk.com.ua/content/view/16660/9/>; «Повернення до багатовекторності чи «подвійні стандарти»?» - http://www.chas.cv.ua/11_10/7.html).

Активність президента у вирішенні питань, які були винесені до «Громадянської платформи Президента» ЗМІ майже не висвітлювали. Деякі законодавчі акти регулюючі соціальні питання були підписані, але загалом перший місяць президентства В.Януковича був присвячений створенню нової коаліції у Верховні Раді, призначенню прем'єр-міністра та Кабінету Міністрів, губернаторів («Ділять владу на Буковині» - http://www.chas.cv.ua/9_10/2.html;

«Янукович вимагає проведення судової реформи» - <http://www.molbuk.com/news/26468-janukovich-vimagaye-provedennja-sudovoyi-reformi.html>; «Реформувати судоустрій – нині найважливіше завдання для сфери забезпечення прав та свобод громадян» - <http://bukodtrk.gov.ua/index.php?newsid=2815>). –

Фрагменти загальнонаціонального моніторингу ЗМІ за період квітень-червень 2010 року

Оглядовий моніторинг центральних ЗМІ протягом квітня зафіксував велику кількість інформації щодо нових кадрових призначень президента: «Янукович обзавівся ще трьома радниками» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/1/4903804/>, «Янукович створив собі громадську раду. Секретарем буде Герман» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/2/4906779/>, «Янукович змінив людину Ющенка на людину Ахметова» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/2/4906660/>, «Янукович призначив внутрішнім військам нового командира» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/6/4914824/>, «Янукович призначив губернаторами Сухого та Чмиря» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/6/4914770/>, «Янукович призначив собі намісника у Криму» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/6/4914742/>, «Янукович залишив собі Богатирьову» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/6/4913545/>, «Янукович створив орган для регіонів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/9/4923630/>, «Янукович поповнив комітет реформ банкіром і благодійницею» - <http://www.epravda.com.ua/news/4bbedcab60326/>, «Янукович перешерстив місцеву владу і звільнив банщика Ющенка» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/16/4940334/>. Зустрічі президента Януковича та прем'єр-міністра Азарова з російськими колегами, підписання «харківських угод» та рішення Конституційного Суду щодо легітимності «коаліції тушок» також були топовими у центральних ЗМІ, тональність матеріалів була або нейтральною, або негативною – «Янукович і Медведєв провели газовий обід» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/6/4915048/>, «КС легалізував коаліцію тушок» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/8/4919178/>, «Янукович сподівається напровадити на 10 мільярдів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/10/4924271/>, «У Януковича і Медведєва буде чергове газове побачення» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/13/4931528/>, «Азаров клянеться, що гроші МВФ підуть куди треба» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/15/4938968/>, «Янукович віддав Крим російському флоту ще на 25 років» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/21/4950590/>, «Азаров готовий продати українську трубу» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/23/4963227/>, «У травні Янукович і Медведєв підпишуть ще одну стратегічну угоду?» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/24/4963771/>, «Янукович запевняє: угода з Медведєвим вигідна і не так і дорого коштувала» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/29/4990302/>.

«За словами глави держави, до кінця року його команді вдасться подолати головні проблеми в економіці. «Ми крок за кроком будемо відновлювати стабільність в Україні, ми будемо поліпшувати ситуацію в економіці. Безумовно, це буде нелегко. Але ми це зробимо. Знаємо, як це робити, ми доводили це не один раз», - відзначив він. ...» Їх завжди буде багато, але головні ми подолаємо. Я упевнений у тім, що вже наприкінці року буде відчуватися підйом економіки, я упевнений, ми наведемо порядок», - підкреслив Янукович. – «Янукович 1 квітня пообіцяв врятувати економіку» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/1/4903529/>. Загалом в квітні було зафіксовано чимало намірів новообраного президента та його команди щодо вирішення економічних

та соціальних питань: «Янукович збирається поступово вибиратися з болота» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/1/4903619/>, «У Януковича визначили стратегічні реформи» - <http://www.epravda.com.ua/news/4bb62a2b55396/>, «Азаров не може закінчити «екстремальну роботу»: «Гимошенко поставила країну на коліна» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/7/4915720/>, «Янукович поки що розбирає завали» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/9/4923603/>, «Азаров розраховує заробити мільярди на розкоші» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/10/4924271/>, «Уряд визначив «антикризові» завдання на 2010 рік» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/04/14/232752/>, «Уряд збирається напровадити на 20 мільярдів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/15/4938894/>, «У Азарова наповнять бюджет за рахунок підвищених акцизів» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/04/21/233314/>, «Азаров планує зменшити бюджетну дірку» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/22/4957900/>, «Уряд сподівається «заробити» ще 16 мільярдів на податках» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/04/26/233911/>, «Азаров наобіцяв інвалідам війни житло» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/18/4944075/>, «Азаров хоче мінімальну зарплату на 47 гривень вищу за прожитковий мінімум» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/04/26/233811/>, «За рік зарплати українців зросли на 5,7%» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/04/27/234012/>, «У Азарова клянуться, що безробітних більше не стане» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/28/4988622/>.

З нагоди 24-ї річниці аварії на ЧАЕС уряд зобов'язується піклуватися про тих, хто постраждав від Чорнобильської катастрофи, заявив прем'єр Микола Азаров: *«Люди будуть постійно відчувати підтримку та небайдужість з боку влади. Водночас влада зробить усе для того, щоб подібне лихо ніколи не повторилося в Україні»* - «Азаров поклявся піклуватися про чорнобильців» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/25/4968673/>, а президент доручив забезпечити належне фінансування робіт з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи - «Янукович наказав дати грошей на Чорнобиль» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/30/4998511/>.

Питання змін до пенсійного законодавства України, ініціативи від нової команди активно обговорювалися у медіа цього місяця. Однією з умов співпраці з Міжнародним Валютним Фондом є зміни в пенсійному законодавстві: скорочення заробітної плати працюючим пенсіонерам, підвищення пенсійного віку, і якщо на початку місяця можна було почути наступні заяви від влади: *«На засіданнях Кабміну питання скорочення зарплатні працюючим пенсіонерам не обговорювались»*, - зазначив віце-прем'єр Сергій Тігітко. За словами віце-прем'єра, наразі в уряді йде активна робота щодо додаткових шляхів фінансування Пенсійного фонду та скорочення дефіциту його коштів. Тігітко також заявив: *«Співпраця з Міжнародним валютним фондом для України є надзвичайно важливою. Однак кредит за будь-яку ціну нам не потрібен. Уряд на це не піде»* - «У Азарова не збираються переписувати пенсійні правила» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/16/4941115/>, «Жінкам підвищать пенсійний вік?» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/15/4938243/>, «Пенсійні правила поки не змінилися» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/28/4988751/> і т.д., то вже наприкінці квітня ми маємо «інші» заяви: *«Для збалансування Пенсійного фонду, в будь-якому випадку, ми будемо йти по шляху непопулярних заходів, але йти обережно і поступово»*, - заявила перший заступник глави адміністрації президента Ірина Акімова. За словами чиновника, одним із заходів є поступове підвищення пенсійного віку жінок до рівня чоловіків.» - «У Януковича заговорили про підвищення пенсійного віку» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/29/4993568/>.

Тема боротьби з корупцією була не дуже популярною, але мала своє відображення у повідомленні від міністра юстиції Олександра Лавриновича: *«Через два місяці буде нова редакція (пакету антикорупційних законів), її запропонують президенту»*, - зазначив Лавринович» - «Лавринович готує Януковичу нові антикорупційні закони» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/3/4907990/> та у дорученні віце-прем'єра з силових питань Володимира Сівковича щодо перевірки Державної судової адміністрації на предмет фінансових зловживань - «У Азарова хочуть потрусити суддівських організаторів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/9/4923493/>.

Тема реформування ЖКГ України, була представлена в контексті домовленостей щодо нової ціни на газ, яка дозволила не підвищувати ціни на житлово-комунальні послуги: «Азаров пообіцяв поки не чіпати ціни на газ» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/25/4969083/>; *«Водночас міністр (міністр ЖКГ України Олександр Попов) зазначив, що зниження цін на природний газ не означає, що ціни на житлово-комунальні послуги також знижуватимуться. «Це означає, що уряд не дає підвищуватися цінам на житлово-комунальні послуги. Підстав для того, щоб уряд підвищував ціни на газ, на сьогодні немає»*, - зазначив він» - «Янукович ще й врятував українців від страшних цін за комуналку?» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/04/28/4985122/>. Але чи дійсно ціни на комунальні послуги не будуть змінюватися можна буде сказати за деякий час.

Решта суспільно-важливих тем, винесених моніторингом, цього місяця висвітлювалась вкрай рідко.

У травні, незважаючи на чималу кількість святкових та вихідних днів, висвітлення діяльності президента Януковича та його команди було активним, в першу чергу, в зв'язку з черговим візитом президента Росії Дмитра Медведєва до України, прем'єр-міністр Микола Азаров так оцінив приїзд керманіча сусідньої держави: *«Результати візиту були очікувані, тому що були достатньо підготовлені завдяки дуже інтенсивному міждержавному, міжурядовому діалогу, який відновив нормальні добросусідські та взаємовигідні відносини між Україною та Росією»*, - сказав Азаров. На його думку, головним результатом візиту Медведєва стало створення фундаменту для поступового відновлення зв'язків у всіх сферах життєдіяльності, подальшого поглиблення економічного, наукового, гуманітарного співробітництва. *«І головне - для відновлення довіри між керівництвом країни та народами»*, - додав він» - «Азаров оцінив приїзд Медведєва» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/19/5054859/>. У свою чергу президент Віктор Янукович робить багато заяв відносно національних інтересів України та вирішення внутрішньополітичних питань: *«Президент Віктор Янукович заявляє, що Україна виходитиме з національних інтересів, відповідаючи на пропозицію російського прем'єра про об'єднання Газпрому та Нафтогазу»* - «Янукович клянеться не здати на експромт Путіна інтереси України» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/5/5010850/>; «Янукович у Москві похвастав, що розібрався зі всіма внутрішніми питаннями» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/8/5022144/>.

З нагоди 65-ї річниці Перемоги президент та уряд активно згадували про ветеранів - *«Президент Віктор Янукович обіцяє посилити піклування про ветеранів. Про це глава держави заявив у виступі на урочистому зібранні з нагоди 65-ї річниці Перемоги, що пройшло у палаці «Україна» у Києві»* - «Янукович обіцяє продовжувати в тому ж дусі» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/7/5018277/> , «Янукович розповів ветеранам, який він гуманіст» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/6/5014484/>, «Янукович

та Азаров розказали про перемогу над найсильнішою армією світу» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/9/5022738/>.

Загалом представлення вирішення соціальних проблем цього місяця було не досить активним, переважно це були повідомлення від Міністерства праці та соціальної політики щодо перерахунку пенсій, від Пенсійного фонду щодо зростання дефіциту - «Мінпраці перерахує пенсії без відома їх отримувачів» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/05/7/234803/>, «Українцям обіцяють єдині пенсійні правила» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/16/5044957/>, «Пенсійний дефіцит вже перевищив 8,3 мільярда» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/05/17/235510/>, «Пенсійний фонд нарахував у себе дірку в 7 мільярдів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/21/5066096/>. Також можна відмітити чергові ініціативи прем'єр-міністра України: «Азаров обіцяє 5 разів підвищувати зарплати» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/12/5032941/>, «Уряд опрацьовує «гнучке» нарахування зарплат» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/05/14/235212/>, «Азарову дозволили заробити ще 10 мільярдів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/20/5059595/>, «В уряді розраховують напродавати ще на десяток мільярдів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/26/5076823/>, «У Азарова хочуть ввести продуктові картки» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/31/5094153/>.

Питання безпеки людей, небезпек сучасного суспільства, нещасних випадків було активно представлено у медіа в кінці місяця і були пов'язані зі стихією, яка в черговий раз прийшла на Західну Україну, не дивлячись на заяви міністра з надзвичайних ситуацій Н.Шуфрича: «Шуфрич заспокоїв Західну Україну» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/25/5074319/>, «Азарову цікаво, коли припиниться стихія» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/26/5075565/>.

Щодо житлово-комунального господарства України, в кінці травня міністром уряду Азарова було повідомлено, що місцевим радам було заборонено підвищувати тарифи на житлово-комунальні послуги: «У Азарова кажуть, що заборонили тарифам зростати» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/27/5083700/>. В той же час було зафіксовано інформацію про підняття тарифів в деяких регіонах України.

Щодо реформування судової галузі, то тут не можна не згадати про новий законопроект про реформу судоустрою, підготовлений Адміністрацією президента України: «У Януковича написали нові судові правила» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/30/5091471/>, «Суддів збираються змусити декларувати свої видатки» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/30/5091633/>, «Владі не терпиться переписати судові правила» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/05/31/5094285/>.

В травні не було зафіксовано дієвих ініціатив, кроків влади щодо розв'язання проблем у галузі охорони здоров'я.

В червні тема соціальних гарантій (зарплати, пенсії, виплати, допомоги) висвітлювалась достатньо активно. Головний інформаційний привід для цієї теми - підвищення пенсійного віку для жінок. Презентована президентом Януковичем програма економічних реформ в Україні на 2010-2014 роки передбачає вирівнювання пенсійного віку для жінок і чоловіків - «Програма Януковича підвищує жінкам пенсійний вік» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/2/5101892/>, «Янукович прив'язав свої реформи до того, що українці мають жити 70 років» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/2/5100730/>, «Підвищення пенсійного віку торкнеться не усіх

українців?» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/06/9/237800/>, «Азаров: пенсія у 5-10 тисяч скоро перестане бути фантазією» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/06/14/238386/>, «Жінки будуть довше працювати, тому що довше живуть» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/25/5171821/>. В коментарях посадовців щодо такої ініціативи можна побачити підтримку, згадок про те, що підвищення пенсійного віку є однією з умов МВФ не було: «...у програмі наголошується, що для «стабілізації солідарної пенсійної системи необхідно підвищити мінімальну тривалість страхового стажу для одержання пенсії за віком з поточних 5 до 15 років» - «Програма Януковича підвищує жінкам пенсійний вік». Також була інформація від віце-прем'єра В.Семиноженка, що на оздоровлення і відпочинок дітей влітку 2010 року урядом передбачено майже 1,6 млрд.гривень - «Дітям дадуть півтора мільярди на відпочинок» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/1/5098111/>. В то же час в парламенті не був підтриманий законопроект, яким передбачалось підвищення мінімального розміру аліментів - «Депутати не ризикнули підвищувати аліменти» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/1/5097903/>. В Адміністрації президента прогнозують обмеження максимальних пенсій для держчиновників до 2011 року - «Чиновникам обмежать пенсію» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/5/5110597/>. Також Кабінет міністрів розробив основні напрямки реформування соціальної системи. Реформи, перш за все, стосуються посилення адресної державної соціальної підтримки населення, а саме надання всіх видів соціальної допомоги і пільг з урахуванням доходів - «У Азарова затіяли реформу соціальної системи» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/06/9/237863/>, «У Януковича порахують пільговиків» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/16/5147102/>. Було зафіксовано чималу кількість інформації, яка мала створити враження, що покращення життя українців вже триває: «Азаров похвалився, що зменшив недостачу грошей» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/9/5122662/>, «Держкомстат «нарахував» зменшення безробіття» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/06/15/238585/>, «Янукович побачив, як оживає економіка» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/22/5162653/>, «У Азарова не чекають подорожчання харчів» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/06/22/239330/>, «У Азарова пишаються українською економікою» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/23/5166687/>, «Янукович похвалився повільним успіхом» - «Президент Віктор Янукович заявляє, що ситуація в Україні покращується. Про це він заявив, відкриваючи розширене засідання уряду в середу. «Я попрацював над багатьма документами. Основні свідчать, що ситуація повільно, але покращується», - зазначив він» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/23/5163967/>, «Янукович схвалив економічний і соціальний розвиток» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/24/5171424/>.

Одним із головних інформаційних приводів в рамках висвітлення теми безпеки людей стала повінь на Закарпатті - «У Шуфрича попередили Західну Україну про прихід води» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/18/5153778/>, «На Закарпатті знову підніметься вода» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/22/5160080/>, «На Буковині евакуюють людей» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/23/5167556/>, «Шуфрич зібрався переселяти людей» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/23/5166836/>, «Бійці Шуфрича готуються спасати Дунай» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/27/5176999/>, «Ліквідацією наслідків лиха займеться комісія» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/29/5182638/>, «Буковині перерахували першу допомогу» - «Кабмін перерахував для ліквідації наслідків сти-

хійного лиха в Чернівецькій області 40 мільйонів гривень. Про це заявив віце-прем'єр Андрій Ключев...» Це авансовий платіж для початку фінансування заходів з ліквідації наслідків стихійного лиха, а також для допомоги постраждалому населенню», - зазначається в повідомленні» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/29/5182377/>, «У Азарова обіцяють відстежувати кожен копійку - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/30/5187060/>, «Азаров призначив відповідального за повінь» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/30/5184051/>. Окрім цього під час візиту до Чернівецької області Микола Азаров звільнив начальника Чернівецького облуправління меліорації і водного господарства та голову КРУ у Чернівецькій області: «Азаров заявив, що кризова ситуація, яка склалася в цьому і навколишніх селах, які постраждали від розливу ріки Прут, перекритої технологічним мостом - «це просто безпрецедентний випадок бездіяльності і безвідповідальності влади». Він зазначив, що понад 1,5 млрд. гривень, виділених області після повені 2008 року, зникли практично без слідів і користі для людей» - «Азаров на Буковині звільнив керівників за розкрадання» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/26/5175369/>. Також в червні міністр охорони навколишнього природного середовища В.Бойко заявив, що трьом західним областям України загрожують техногенні катастрофи: «Зараз існує реальна небезпека забруднення вод Тиси, Дністра, Сяну. Може бути зруйнована дамба на Дністрі, постраждати місто Стебник, водоканалізаційні мережі Дрогобича та Трускавця, залізниця Київ-Трускавець», - підкреслив Бойко. «Біда в тому, що ліквідацію негативних технічних проявів діяльності підприємств тривалий час визнавали нерентабельною. Основною проблемою досі лишається недостатнє фінансування», - додав він» - «У Азарова порахували потенційні катастрофи» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/24/5171496/>.

Тема боротьби з корупцією не досить активно, але також була представлена у медіа, які озвучили заяву Віктора Януковича, що антикорупційне законодавство слід створювати «з нуля», президент також зауважив, що нині готується низка законів, які стосуються боротьби з корупцією, участь у процесі підготовки він також запропонував Генпрокуратурі України - «Янукович захотів боротися з корупцією «з нуля» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/18/5152897/>. Прем'єр-міністр також був налаштований на посилення контролю над чиновниками - «Азаров обіцяє чиновникам веселе життя» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/22/5162332/>. У той же час досить цікавою була інформація від журналу «Кореспондент»: «Щонайменше 40 людей з найближчого оточення президента Віктора Януковича - пряма рідня, брати, сестри, діти, батьки, куми - обіймають різні посади в державних органах влади.... За підрахунками журналу, всі разом вони утворюють загін чисельністю майже 100 осіб. Причому виявлені виданням споріднені групи - лише частина великої й дружньої «регіональної родини», в якій не враховані узи чиновників на ранг нижче, ніж керівники Кабінету Міністрів і народні депутати. Аналітики запевняють, що за показником проникнення родичів у владу «Янукович і Ко йдуть на всеукраїнський рекорд - так багато рідні на держпостах не працювало навіть в оточенні Віктора Ющенка, якому його ж соратники дорікали в кумівстві у кадровій політиці» - «Янукович вже влаштував у владу 100 родичів» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/18/5152697/>.

Тема моніторингу, яка стосується комунальної сфери в червні знайшла також активне відображення, на початку місяця зафіксовано негативні заяви щодо рішення Київської міської адміністрації щодо підняття тарифів на

житлово-комунальні послуги: «Регіони» поставили Черновецькому погану оцінку за тарифи» - <http://kiev.pravda.com.ua/news/4c0563c8d1452/>, заяви від міністра ЖКГ Олександра Попова щодо пропозиції створити нацкомісію регулювання ринку комунальних послуг: «Комунальні тарифи буде рахувати держава» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/13/5134532/>. А вже після 20-го червня можна почути протилежні заяви: «Міністерство з питань житлово-комунального господарства вважає виправданим підвищення тарифів на комунальні послуги в Києві з 1 липня на 15-20%. Про це на брифінгу у понеділок заявив голова міністерства Юрій Хиврич» - «МінЖКГ за підвищення тарифів з 1 липня, - міністр» - <http://kiev.pravda.com.ua/news/4c1f8a4be0dd6/>, «Голубченко підтвердив, що компослуги подорожчають з 1 липня» - <http://kiev.pravda.com.ua/news/4c209a5f612ee/>.

Тема охорони здоров'я цього місяця була представлена не достатньо активно, інформаційним приводом була заява міністра охорони здоров'я Зіновія Митника, що ухвалення закону про загальнодержавне медичне страхування відбудеться до кінця року - «Здоров'я українців почнуть страхувати не раніше 2012 року» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/25/5174049/>. Не можна не згадати, інформацію від «України молоді», що Міністерство охорони здоров'я України витратило цього року майже мільйон гривень на святкування Дня медика - «Міністр Азарова пустив мільйон на концерт із фуршетом» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/22/5160758/>.

Узагальнюючи, можна відмітити, що всі «плани, ініціативи, прогнози» зроблені владою цього місяця виглядають досить комічно, зокрема, після чергової гучної заяви Партії регіонів, зробленої 4 червня і присвяченій 100 дням президентства Віктора Януковича: «Влада більше не буде годувати країну пустопорожніми обіцянками. Кожен пункт президентської програми підкріплений конкретними діями», - сказано у ній. За словами «регіоналів», головна мета всіх реформ влади - «покращення життя простих українців, приведення його до стандартів, за якими живе цивілізований світ».

«Стабільно та ефективно працююча економіка дозволить наповнити бюджет, підвищити соціальні стандарти та навести лад у таких сферах, як медичне обслуговування, освіта, пенсійне забезпечення. Послуги мають стати якісними та доступними, а зарплати і пенсії - гідними», - заявляють вони.

«Економічне зростання призведе до культурного підйому. А все це разом забезпечить подальше становлення та потужний розвиток української нації», - йдеться у заяві» - «Партія регіонів урочисто пообіцяла більше не обіцяти» - <http://www.pravda.com.ua/news/2010/06/4/5107230/>. І виглядають вони так не тільки для українців: «Соціальний популізм гальмує зростання економіки в Україні. Про це заявив директор Світового банку в Україні, Білорусі та Молдові Мартін Райзер» - «Світовий банк розкритикував Україну за соціальний популізм» - <http://www.epravda.com.ua/news/2010/06/5/237440/>.

Матеріали до 2-ї хвилі проекту «Український монітор - за громадську платформу Президента України» (запитання громадян та відповіді політиків)

Шановні читачі!

Минуло вісім місяців відтоді, як ми почали акцію «Громадська платформа Президента України». Ця акція є логічним продовженням проекту «Активна народна преса», яку ми провели ще 2003 року.

Тоді через 24 газети у 24-х регіонах України ми звернулися до Вас з проханням надіслати запитання до провідних політиків з приводу найголовніших, на Вашу думку, проблем. Тоді ми зібрали запитання і відповіді та надрукували їх у вигляді вкладки до тих самих 24-х газет загальним тиражем 1 мільйон 200 тисяч примірників. Нині, коли політики знову потопають у чварах і галасливих обіцянках, а засоби масової інформації дбають лише про рекламу, замовні матеріали та публікують різні жахіття (замість того, аби інформувати про способи вирішення найголовніших проблем), ми знову звертаємося до перевіреного способу прямої комунікації між політиками та громадянами. Як і шість років тому, наша мета близька кожному з Вас: змусити політиків не займатися популізмом і пустопорожніми балачками, а відповідати на конкретні запитання щодо конкретних проблем, які непокоїть людей.

Для цього ми провели читацькі конференції у бібліотеках по всіх кутках України. Ми не займалися агітацією на користь того, чи іншого кандидата. Лише намагалися повернутися до тих прописних істин, які сучасний український політикум відтіснив на манівці, аби люди забули і, не дай Боже, раптом не згадали, що саме вони, звичайні громадяни, головніші за політиків, бо незважаючи на всі їхні зв'язки та гроші, саме виборець, стоячи біля скриньки зі своїм бюлетенем, вирішує кого із них найняти на роботу. Так, саме найняти, делегувавши йому право від свого імені виступати, писати закони, укладати міжнародні угоди. А це означає, що і вибори мають відбуватися інакше: не сварками, не популізмом, не жбурлянням гасел мають займатися кандидати. Ні, вони просто повинні давати відповіді на конкретні питання, які хвилюють людей. І робити це не за місяць до виборів, а кожен день розповідати і пояснювати, що саме вони пропонують зробити, аби зарплат і пенсій вистачало на нормальне життя, аби робітники виробляли, селяни годували, лікарі лікували, вчителі вчили, а солдати захищали. Причому не лише розповідати, а головне – щодня, крок за кроком втілювати в життя задекларовані плани. Якби так було, тоді і виборчу кампанію починати легко. Адже не треба ні заїжджих політтехнологів, ані найнятих агітаторів: достатньо нагадати свої варіанти вирішення проблем, а там уже нехай люди самі вирішують, чиї «рецепти» кращі. Інакше кажучи: справжні вибори – це робота політиків у період після закінчення однієї кампанії і до початку наступної. Бо без цього, які видовищні шоу не влаштовуй, все одно видно, що «король голий».

Коли ми зверталися до Вас із проханням надіслати свої запитання, було зрозуміло: довгі роки розчарувань у владі зробили багатьох байдужими. Тому ми подвійно вдячні тим, хто відгукнувся на наші пропозиції. Ми сумнівалися, бо розуміли: з часу проведення нашої акції «Активна народна преса» пройшло 6 років. Тоді Ви надіслали нам майже 150 тисяч запитань. Тобто

із усіх читачів 24-х газет-учасників акції відгукнувся кожен восьмий. Однак за шість років в країні багато чого змінилося і на зміну надіям та сподіванням вкотре прийшло розчарування. Однак, і цього разу наші сумніви були марними, оскільки лише за місяць з початку акції ми вже отримали майже 90 тисяч поштових та електронних листів. Ви, наші читачі, знову довели, що це політики можуть бути байдужими, але люди, громадяни – ніколи. Саме Ваша активність дала нам змогу зібрати запитання з приводу найголовніших проблем, які Ви самі й назвали: соціальні гарантії (зарплати, пенсії, допомога); злочинність (безпека людей); корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність); комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи у самій структурі); охорона здоров'я. Ми відібрали такі запитання, які повторювалися найчастіше, переадресували їх тим шістьом кандидатам, у кого найвищий рейтинг та змусили на них відповідати. Йдеться про таких політиків (за алфавітом) як Володимир Литвин, Сергій Тігіпко, Юлія Тимошенко, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Арсеній Яценюк. Частина з них, зокрема, Литвин, Тимошенко та Ющенко були тими, хто відповідав на запитання читачів «Активної народної преси» 2003 року. Подібно до проекту 6-ти річної давнини ми оголосили правила акції «Громадська платформа Президента України»: кожен кандидат може відповідати на ті запитання, на які хоче, усім для відповіді буде надана однакова площа, запитання будуть неконфліктними, не спрямованими на агітацію «за», або «проти». Крім того, ми оголосили, що у разі неотримання відповідей, ми знайдемо їх у публічних виступах політиків, а також у їхніх виборчих програмах. А ще попередили – якщо не буде конкретики стосовно тих чи інших проблем, ми так і скажемо: відповідей нема.

Сьогодні ми друкуємо другу вкладку проекту «Громадська платформа Президента України», яка чітко і недвозначно свідчить про реакцію представників команди новообраного президента, органів влади та місцевого самоврядування на запитання громадян. Ми їх не коментуємо. Стосовно того як обіцянки відповідають конкретним справам робіть висновки самі.

Запитання читачів, поставлені новообраному президенту України та його команді

Соціальні гарантії

1. В Дніпропетровському регіоні є багато підприємств, які працюють, виробляють продукцію, реалізують її, сплачують податки. Чому рівень пенсії не збільшується? *(Ведмедєва Валентина Іванівна, пенсіонер, м. Дніпропетровськ)*

2. Чи пробували Ви особисто прожити хоча б місяць на прожитковий мінімум? *(Петренко Василь Іванович, м. Калуш)*

3. Звідки Ви збираєтеся взяти гроші на квартири для військовослужбовців, які обіцяєте? *(Олег, 35 років, м. Київ)*

4. Виплати на дітей розраховуються несправедливо. У мого чоловіка невелика зарплата, але біла і тому нам виплачують лише 250 грн. У моєї подруги чоловік отримує зарплатню 2000 доларів в конверті, а біла зарплата в нього мінімальна і їм виплачують на дитину максимальний розмір виплати. Як ви збираєтеся регулювати такі питання? *(Марина, 27 років, м. Черкаси)*

5. Яким чином Ви плануєте вирішити питання безробіття, зокрема, по Черкаському регіону? *(Марина Петрівна, м. Черкаси)*

6. Чому не виконується підписаний Президентом Закон про соціальні гарантії? *(Звіжинський Анатолій, м. Івано-Франківськ)*

7. Хто понесе відповідальність за смерті людей, які не змогли забрати свої вклади з банків, і померли, не маючи змоги зробити операції? *(Левчук І.С., м. Умань)*

8. Коли будуть прийняті закони, які забезпечать, аби заготівельники приймали молоко у селян за нормальними цінами? А то платять по півтори гривні за літр. Це здирництво. *(Валентина Кириченко, Сосницький район, Чернігівщина)*

9. Банки перестали давати кредити на житло, із зарплатою у 3 тисячі гривень неможливо відкласти гроші на житло, по молодіжному кредитуванню держава теж не відшкодовує грошей. Як молодій родині купити квартиру? *(Родина Жукових, м. Київ)*

10. Куди покласти гроші на зберігання, якщо зараз не можна довіряти жодному банку? *(Іван Крупник, держслужбовець, м. Жмеринка, Вінницька обл.)*

11. Я ліквідатор аварії на ЧАЕС, переніс 2 інсульти, з 2006 року-інвалід II групи, інвалід війни. З 2006 року не можу добитися отримання пенсії та компенсацій. Виконання державних рішень доводиться добиватися у судовому порядку. Кожне судове засідання забирає багато здоров'я та коштів, яких немає. Як довго це триватиме? *(О. Іваненко, Житомирська обл.)*

12. Ось вже дев'ять років мій чоловік вимушений заробляти гроші за межами України. Скажіть, будь-ласка, коли він зможе повернутися на Батьківщину і забезпечити нормальне життя нашій родині? Коли вже праця людини буде гідно оплачуватися в Україні? *(Марія Бондаренко, м. Чернівці)*

Злочинність (безпека людей)

1. Дуже часто люди стикаються з міліцейським свавіллям – побиттям, вимаганням грошей тощо. Яким чином Ви плануєте вирішувати це? *(Трухачов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)*

2. Мій батько – другий капітан на кораблі далекого плавання. Після історії з «Аріаною» ми задумалися про те, наскільки наші громадяни потрібні нашій державі. Як Ви як кандидат в президенти готові захищати моряків, що потрапили в полон до піратів? Які конкретно гарантії безпеки може дати країна під вашим проводом нашому батькові? *(Ірина, 27 років, Маріуполь Донецька обл.)*

3. І в газетах, і по телевізору не раз розказували, як обдурюють людей із купівлею автомобілів через фірму «Автоплан». Люди вкладають кошти, а потім – ні машини, ні грошей. Документи написані так, що ніякий суд не підкопається. Але усі ж розуміють – що це шахраї. Чому держава не втручається? *(Валентин Васильович, 58 років, пенсіонер, Житомирська обл.)*

4. Ваше особисте ставлення до смертної кари? Можливо потрібно її повернути, враховуючи те, що рівень тяжких злочинів в Україні не зменшується. *(Анатолій Самсоненко, пенсіонер, Харківська область)*

5. Чому за скоєні ДТП не потрапив за ґрати жоден водій-мажор? *(Олексій В., м. Одеса)*

6. До яких пір, міліція буде займатися здирництвом, пропонуючи підприємцям заплатити добровільний внесок до так званого Фонду підтримки співробітників МВС? *(Сергій Миколайович, підприємець)*

7. Побутовий алкоголізм є загрозою. Кожен 7-й злочин в країні здійснюється людиною з алкогольною залежністю. Можливо варто запровадити «сухий закон» в Україні? *(Антоніна В., м. Донецьк)*

8. Одна з перших реформ в Грузії після «Революції троянд», була досить незвичною. Усі міліцейські співробітники були звільнені, на їх місця взяли зовсім нових людей. Дорожня поліція була ліквідована. Був створений поліцейський патруль американського типу, який також виконував функції обласної поліції. Ефективність цієї реформи була відмічена багатьма країнами. Чи можливо проведення подібної реформи в Україні? *(Сергій Коваленко, м. Рівне)*

9. Чи знаєте Ви куди направляють кошти, які сплачуються як «транспортний збір»? Судячи зі стану наших доріг, відсутності мостів і т.д., таке враження, що в нас такого збору не існує взагалі. *(Олег Павлович, 37 років, м. Херсон)*

10. Чому мажорам можна безкарно давити пішоходів, а пішоходам забивати мажорів камінням неможна під загрозою кримінального переслідування? *(Володимир Петрович, м. Донецьк)*

Корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність)

1. Чи буде завершена судова реформа і коли? *(Трухачов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)*

2. Пожиттєвий судійський статус, чи буде вирішено питання з його зняттям? *(Андрій Олександрович, 44 роки, м. Херсон)*

3. Мер м. Києва, колись відверто зізнався, що давав хабарі? Ви давали або брали хабарі? *(Микола, м. Київ)*

4. Пропоную відмінити всі спеціалізовані номерні знаки для високопосадовців, щоб було менше спокуси безкарно порушувати правила дорожнього руху. Яка Ваша позиція з цього питання? *(Дмитро, 30 років, м. Львів)*

5. Щось нарешті треба робити з підкупними судами. Але як Ви збираєтесь реформувати галузь, якщо самі підкупуєте судей для потрібних рішень по приватизації чи щодо критики уряду? *(Наталя Бикова, 55 років, Волноваха, Донецька обл.)*

6. Як Ви збираєтесь врегулювати ситуацію з безкарністю дітей депутатів, високопосадовців, бізнесменів за різні правопорушення? *(Марія Іванівна, 48 років, м. Дніпропетровськ)*

7. Коли буде обладнано російсько-український кордон, на якому процвітає, корупція та нелегальна міграція? *(Зінаїда, м.Луганськ)*

8. Скажіть, як та коли Ви наведете лад у сфері державних закупівель, чи будуть вони прозорими? *(Рябоконь Сергій Володимирович, 42 роки)*

9. Чи вирішиться нарешті питання зі зняттям недоторканності з усіх, і в який термін. Чи це тільки обіцянки перед черговими виборами? *(В.Стадник, м. Рівне)*

10. Як Ви вважаєте, чи вдасться колись знищити таке негативне явище, як хабарництво представників нашого ДАІ? (Роман, м. Чернівці)

Комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи в самій структурі)

1. Мешканці нашого чотирьох поверхового будинку регулярно сплачують за комунальні послуги – за воду та газ, вивіз сміття, електроенергію, опалення... Але сміття вивозиться нерегулярно, температура в квартирах низька і т.д., коли нарешті відбудуться зміни в комунальній сфері? (Ведмедева Валентина Іванівна, м. Дніпропетровськ)

2. Коли нарешті буде наведено лад, і буде зрозумілим питання комунальних тарифів? Одна інстанція приймає рішення про підвищення, інша скасовує, борги з'являються, бо між собою «верхи» не розібрались. Скільки це триватиме? (Олена Сергіївна, вчитель, м. Київ)

3. З 1 січня 2009 набув чинності Закон України «Про забезпечення житлових прав мешканців гуртожитків», що дозволяє приватизувати кімнату в гуртожитку. При зверненні до бюро приватизації та обміну житлового фонду було отримано відповідь, що приватизація гуртожитків не проводиться у зв'язку з відсутністю нормативної бази. З чим пов'язана затримка з виконанням закону та як довго це триватиме? (Світлана, м. Донецьк)

4. В Україні 3 млн. людей-інвалідів, багато хто пересувається на візку, коли нарешті вони будуть мати можливість вийти з будинків? (Сергій Іванович, пенсіонер, м. Херсон)

5. Скільки грошей Ви готові будете виділити на покращення стану ЖКГ в Києві? Давно час змінити всі труби в більшості будинків... (Світлана, 32 роки, м. Київ)

6. Звертаючись за допомогою до комунальних підприємств міста, а також до міської або районної адміністрації, ми отримуємо відповіді, які говорять про одне – мета роботи усіх цих установ це написання відписок з посиленням на чисельні акти, розпорядження і таке інше, а зовсім не в тому, щоб вирішити питання, розібратися, допомогти врешті-решт. Це не зміниться ніколи? (Валентина Миколаївна, вихователь, м. Київ)

7. У квартирі температура до 26 градусів. Просимо комунальників відлагодити тепlopостачання. Це ж не мислимо при такій жарі спати. Жеківці включають подачу тепла як їм заманеться. Ніхто не хоче вирішити цю проблему. (Григорій Шапа, 69 років, м. Миргород, Полтавська область)

8. Ваша думка, щодо прогнозу експертів про чергове подорожчання «комуналки» майже вдвічі відразу після президентських виборів? (Михайло Петрович, м. Рівне)

9. В нашому будинку по вулиці Героїв Сталінграду, вже 4-й день відсутнє опалення, температура на вулиці також морозна, це все призводить до того, що температура в кімнатах становить 12-15 градусів. Але ні ЖЕК, ні відповідні комунальні служби не реагують на ситуацію, годують обіцянками. Коли вже ЖЕКи та комунальні служби будуть виконувати свої прямі обов'язки? (Марина, м. Київ)

10. Коли, нарешті, в моїй квартирі буде тепло і яка температура у Вашій оселі? (Віталій Іванович, м. Черкаси)

Охорона здоров'я

1. Право на безкоштовну освіту та лікування забезпечено Конституцією. Але в дійсності кожне звертання до бюджетних медичних установ, в тій, чи іншій мірі, є платним. В такому випадку, можливо все ж таки потрібно запровадити страхову медицину? *(Назаренко О., 44 роки, м. Суми)*

2. Як Ви збираєтеся викоринити корупцію в медицині, якщо медпрацівники отримують такі мізерні зарплати? *(Тетяна Верпаховська, 51 рік, м. Вінниця)*

3. Моя дитина потребувала кількох операцій. Лежали у лікарнях і в Чернігові, і в Києві. Усюди треба платити лікарям за операцію. Батьки і заробляють як тільки можуть, і продають що тільки можуть. Одна жінка вирішила протестувати і не заплатила лікарю, то її дитині після операції ніякої допомоги не надавали. Коли у системі охорони здоров'я щось зміниться, коли припиниться ця корупція? *(Лариса, 33 роки, Чернігівська область)*

4. Рівень захворюваності СНІДом в Україні один з найбільших серед країн Східної Європи. Які дії Ви пропонуєте, щоб вивести Україну з «епідемічної» кризи? *(Володимир, м. Київ)*

5. Вартість ліків нині зашкалює. Коли нарешті це буде припинено? Чому за кордоном ті ж ліки, тих же виробників можна купити дешевше? *(Лідія Михайлівна, пенсіонер, м. Черкаси)*

6. Вірус грипу постійно мутує, то пташиний, то свинячий. Коли цього-річ українців почнуть вакцинувати, це вже буде середина зими, чи буде ця вакцина ефективною, адже на той час може вже бути і інший штам вірусу. Чи є сенс витратити бюджетні кошти, аби тільки поставити плюстик у розділі виконаних заходів? *(Дмитро, м.Вінниця)*

7. Коли сільські амбулаторії будуть обладнані належним чином? Коли в кожному селі буде хоча б по одному автомобілю «швидкої допомоги»? *(Валентина Семенівна, Сумська обл.)*

8. Чому керівники країни та депутати, члени їх сімей лікуються за кордоном, а не в українських лікарнях за місцем проживання, в тих, де лікують народ, який їх (і Вас) обирає. У нас неякісна медицина? А що Ви зробите, щоб було навпаки? *(Оксана Олексів, 30 років)*

9. В українців проблем вистачає. Однією з них є вирішення проблеми поширення алкоголізму, наркоманії, захворювань на СНІД. Що Ви плануєте зробити в цьому напрямку? *(Ліна, м. Донецьк)*

10. Чому лікарі не хочуть лікувати за зарплату?? Чому лікарі лікують тільки, коли їм даєш хабар, при цьому кажучи «Ну що ви??!!» Я хворію вже не перший рік. Народна медицина не завжди допоможе, а в лікарню грошей немає іти. Коли ви знищите хабарництво? *(Тетяна П., м. Херсон)*

Донецький регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).

- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Відповіді команди новообраного Президента України на запитання громадян (за результатами моніторингу ЗМІ):

Донецький регіон

В квітні донецька преса активно писала про нові призначення як в цілому по країні («Из пяти новых губернаторов - трое «донецкие»!» 07.04.2010, donbass.ua), так і в області безпосередньо, а також про перспективи цих призначень - «Представив свою команду, Близнюк заявил: «Задача власти - делать то, о чем я говорю». И пояснил, что под его чутким руководством область превратится в образец для всей страны. «Не сочтите это за пафос, - подчеркнул губернатор, - но если не я, то кто же? Если не я, то кто же вместе с вами будет сажать леса, строить города, воспитывать народ?» («Великолепная восьмерка Близнюка», 20.04.2010, Салон Дона и Баса, «У Донецкого губернатора появятся новые заместители», 15.04.2010, Донецкие новости, «Близнюк взял в замы проверенных людей» 19.04.2010, donbass.ua, «Люди Януковича присмотрят за банками», 19.04.2010 donbass.ua). Також дуже активно обговорювалась тема візиту новообраного президента до Москви і підписання низки угод («Встреча президентов Украины и России: историческое соглашение и подарок для оппозиции», 21.04.2010, donbass.ua, «Для нас газ по-флотски», 23.04.2010, Салон Дона и Баса, «Договоренности о снижении цены на газ стали залогом неповышения цен на услуги ЖКХ», 28.04.2010, donbass.ua). «Городской голова Александр Лукьянченко раскритиковал на пресс-конференции действия оппозиционных сил по блокированию ратификации харьковских договоренностей и подсчитал выгоду столицы Донбасса от этих соглашений» - «На газе сэкономим 285 миллионов», 28.04.2010, donbass.ua.

Стосовно тематики моніторингу в квітні висвітлювали затверджену парламентом програму соціально-економічного розвитку на 2010 рік («Программа, выгодная всем», 23.04.2010, Салон Дона и Баса,)

Тема охорони здоров'я згадувалась в контексті озвучення доручення прем'єр-міністра М.Азарова щодо наведення порядку у сфері надання медичних послуг. («Премьер поручил навести порядок в медучреждениях», 29.04.2010, donbass.ua)

Перші місяці президентства Віктора Януковича, можна відзначити численними зустрічами російських та українських урядовців, а також особисто двох президентів, що знайшло широке відображення в донецьких медіа і в травні («Янукович и Медведев решат споры о границах и перемещении ракет Черноморского флота», 05.05.2010, donbass.ua, «Украина будет дружить с Россией», 06.05.2010, Донецкие новости, «Янукович хочет сотрудничества с Россией, оппозиция - досрочных выборов», 11.05.2010, Салон Дона и Баса, «С Медведевым подпишут 5 соглашений», 12.05.2010, Донецкие новости).

В травні команда президента почала говорити й про соціальний захист та гарантії, які були базовими у програмі «Україна для людей» («Азаров: государство впервые за два года повышает пенсии и зарплаты», 05.05.2010, donbass.ua, «Янукович пообещал квартиры всем инвалидам Великой войны», 07.05.2010, donbass.ua, «Правительство определило график выплат недополученных пенсий и соцпомощи», 13.05.2010, donbass.ua, «Тигипко обещает реформы», 19.05.2010, Донецкие новости).

В червні за перші 100 днів звітував президент («Сегодня Янукович отчитается о своих 100 днях», 04.06.2010, НОВОСТИ.dn.ua, «Янукович хочет запустить широкомасштабную приватизацию», 03.06.2010, donbass.ua, «Президент: Необходимо усилить права оппозиции», 03.06.2010, donbass.ua, «Виктор Янукович обещает большую автономию местным бюджетам», 03.06.2010, donbass.ua, «Президент видит главную проблему страны в «теневой» экономике», 03.06.2010, donbass.ua, «Виктор Янукович: Наша основная задача - вернуть людям их веру в Украину», 03.06.2010, donbass.ua, «Тысяча идей после сотни дней», 04.06.2010, donbass.ua, «Янукович пообещал реформы» - 04.06.2010, Донецкие новости - «Наш лозунг: не люди для реформ, а реформы - для людей», - заявил Янукович. Он пообещал «экономическое и духовное раскрепощение личности», заботу о жизни, здоровье людей, гарантии гражданских свобод».

Презентована президентом програма економічних реформ на 2010–2014 р.р. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», реалізація якої запланована в три етапи: 2010 рік, 2011-2012 р.р. та 2013-2014 р.р., буде дороблена протягом місяця, повідомив віце-прем'єр С.Тігіпко («Президентскую программу реформ отправят на доработку», 04.06.2010, Донецкие новости). Перший етап включає чимало, чи буде він реалізований повністю побачимо за деякий час. Бо наразі виборці можуть чути таке від членів команди новообраного президента: «Будучи в Донецке министр регионального развития и строительства Владимир Яцуба ошарашил избирателей Януковича, обещавшего дешевую ипотеку: «Стройте себе жилье сами. Другого способа решить жилищную проблему у государства нет» - «Бери і роби...», 04.06.2010, Салон Дона и Баса. Звітував цього місяця й прем'єр-міністр: «Зарубежные и отечественные эксперты оценили «стодневку» азаровского Кабинета министров в целом положительно» - «Азаров работает на будущее...», 15.06.2010, «Сегодня Кабмин отчитается перед Януковичем», 23.06.2010, donbass.ua), десть приблизно в такій тональності звучала інформація про 100 днів роботи нового уряду. Хоча було й небагато критики - «Президент раскритиковал сто дней работы Азарова. Янукович не забыл и достижения», 23.06.2010, ОстроВ).

Теми охорони здоров'я, боротьби з корупцією, реформ ЖКГ були непопулярними за звітний період.

Рівненський регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).

- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).

- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Результати моніторингу

В квітні рівненські медіа активно висвітлювали як загальноукраїнські плани уряду Миколи Азарова («Уряд в середу представить проект держбюджету-2010», 03.04.2010, ого.ua, «У Азарова знають, як удвічі збільшити надходження від приватизації», 16.04.2010, ого.ua, «Уряд планує прийняти у травні збалансовані місцеві бюджети», 26.04.2010, ого.ua), так й перспективні плани губернатора і міських можновладців - «Депутати перевіряють зупинки», 21.04.2010, Рівненський репортер, «У Рівному поліпшуються дороги», 21.04.2010, Рівненський репортер, «Берташ змінює правила гри», 28.04.2010, Рівненський репортер, «Відродити на Рівненщині цукрову галузь збирається нове керівництво облдержадміністрації» - 01.04.2010, Рівне1, «Голова Рівненської ОДА Василь Берташ - про залучення інвестицій в область», 12.04.2010, Рівне1, «Наполеонівські» плани Берташа», 01.04.2010, Рівне вечірне).

Соціальні гарантії, виплати пенсій та заробітних плат, допомоги та компенсацій, цього місяця ця тема, також була досить активно обговорюваною у медіа, але переважно у форматі констатації фактів («Уряд запропонував обмежити максимальний розмір пенсій», 26.04.2010, ого.ua, «Україна має найвищу інфляцію на пострадянському просторі», 06.04.2010, Рівненський репортер) або протиріччя заяв і життєвих реалій («Екс-депутати отримують найбільші пенсії на Рівненщині, 06.04.2010, Рівненський репортер, «Інваліди Рівного відчують себе жебраками», 14.04.2010, Рівненський репортер, «Медикам та вчителям не виплачують доплати встановлені Урядом Тимошенко», 21.04.2010, Рівненський репортер) - «Українці багатіють?» - *«На це риторичне запитання ствердно відповідає, напевне, лише Державний комітет статистики»*, 06.04.2010, Рівненський репортер або *«Офіційні зарплати на Рівненщині поволі ростуть» - «Принаймні про це стабільно звітує Головне управління статистики»*, 30.04.2010, Рівне1.

Висвітлення теми охорони здоров'я також не містило яскравих прикладів позитивних змін в цій галузі («У Радивиліві знижки на ліки для інвалідів надають тільки дві аптеки», 28.04.2010, Рівненський репортер), хіба що ініціатива місцевих чиновників - «Про здоров'я нації дбають і обласні чиновники - у власний спосіб», 14.04.2010, Рівне1: *«Вони прагнуть напоїти мешканців Рівненщини дешевим молоком. Заради цього скликали на нараду керівників місцевих молокопереробних підприємств»*.

У травні, незважаючи на чималу кількість святкових та вихідних днів, висвітлення основних тем моніторингу відбувалось доволі активно. Отже, тема соціальних гарантій, виплат пенсій, заробітних плат, а також питання безробіття обговорювалися дуже активно: «Реформи не спинити!», 06.05.2010, Рівне вечірне, «Пенсіонери можуть зітхнути з полегшенням», 19.05.2010, Рівне1, «Кабмін прийняв рішення про застосування мінімальної заробітної плати в погодинному розмірі», 07.05.2010, ого.ua, «Із травня пенсії та соціальна допомога виплачуватимуться згідно з новим прожитковим мінімумом», 07.05.2010, ого.ua, «Уряд планує підвищити зарплату бюджетникам».17.05.2010, ого.ua, «Уряд виплатить 4,4 млрд грн недоотриманої пенсії

та соціальних виплат», 17.05.2010, ого.ua, «Компенсації пенсіонерам - за графіком», 18.05.2010, Рівне вечірне, «Найнижчі пенсії потрібно терміново підвищувати, а високі - заморожувати», 18.05.2010, Рівне вечірне, «Тренінгами по безробіттю вирішили вдарити у службі зайнятості», 27.05.2010, Рівне1. Були також зафіксовані матеріали з меншим позитивним забарвленням - «Зарплату не для пролетаріату» - *«Передвиборчі обіцянки всіх без винятку політичних сил підвищити зарплату робітникам, освітянам, медикам... знаходять своє викривлене відображення у рішеннях регіональної влади. Так, 14 травня 2010 року депутати Рівненщини таки збільшили оплату праці, однак, не робочому класу, а керівникам обласної ради»*, 18.05.2010, Рівненський репортер, «Із номінальним зменшенням безробіття ростуть зарплатні борги», 01.05.2010, Рівне1, «Борги з зарплатні зменшать наполовину?», 20.05.2010, Рівне вечірне, «Діти війни досі судяться», 13.05.2010, Рівне вечірне.

Місцеві депутати вирішили оптимізувати мережу закладів охорони здоров'я, і першим етапом буде проведення медичного аудиту - «У лікарнях проведуть аудит», 18.05.2010, Рівне вечірне, «Які лікарні закриють?», 20.05.2010, Рівне вечірне, «Брак медичної допомоги скоро можуть відчуті мешканці Степаня Сарненського району», 27.05.2010, Новини Рівного. Про ухвалення парламентом закону, яким гарантується відпустка батькам у період карантину також повідомляли місцеві ЗМІ - «Верховна Рада ухвалила закон, яким гарантується відпустка батькам у період карантину», 11.05.2010, ого.ua. До 2020 року держава планує скоротити смертність від СНІДу, заявив віце-прем'єр-міністр України Володимир Семиноженко - *«Маємо забезпечити хворих необхідним лікуванням і зупинити епідемію СНІДу в Україні. Попередня влада заклала міну уповільненої дії, підписавши меморандум про приєднання України до СОТ на відомих умовах. Тепер Україна позбавлена права закуповувати антиретровірусні препарати генеричних форм, які є значно дешевшими, ніж запатентовані. Віце-прем'єр-міністр вбачає вихід з ситуації у видачі так званих примусових ліцензій на виробництво антиретровірусних препаратів в Україні»*, 17.05.2010, ого.ua.

Реформуванням комунального господарства Рівного кілька місяців займається новостворений відділ. Серед першочергових кроків у напрямку реформ - залучення до ринку ЖКГ підприємства усіх форм власності, зазначає радник мера Рівного з питань реформування житлово-комунального господарства міста Володимир Зленко - «У «комуналки» Рівного нове дихання?», 05.05.2010, Рівненський репортер.

В червні порівняно з минулим місяцем, було зафіксовано менше матеріалів на тему соціальних гарантій (виплат пенсій, заробітних плат тощо), але переважна більшість носила позитивне забарвлення планів та дій влади - «Найближчим часом в Україні розпочнеться пенсійна реформа», 14.05.2010, ого.ua, «До пенсійного бюджету Рівненщини грошей мобілізовано більше, ніж торік», 09.06.2010, Рівне1, «Грошей у Пенсійний надійшло більше», 08.06.2010, Рівне вечірне, «Безробітних на Рівненщині меншає», 16.06.2010, Рівне1, «На Рівненщині збільшився розмір заробітної плати», 26.06.2010, ого.ua, «Одноразові виплати відновлено», 16.06.2010, Рівненський репортер, «Рівняни стали багатшими», 15.06.2010, Рівне вечірне, «Уряд України планує перекласти тягар реформ на плечі багатих», 16.06.2010, ого.ua, «Усе більше людей хочуть допомоги від держави», 17.06.2010, Рівне вечірне, «Багатодітним видадуть посвідчення», 17.06.2010, Рівне вечірне.

Питання боротьби з корупцією також піднімалися, але в переважній більшості це було щось на кшталт статистичної інформації від прес-служб

- «Більше ста корупційних справ порушила обласна прокуратура від початку року», 07.06.2010, Рівне1, «19 хабарників затримали на Рівненщині від початку року», 29.06.2010, Рівне1. Щодо можливих реформ в судовій галузі, з цього приводу було небагато інформації, яка стосувалась розробленого Адміністрацією президента нового законопроекту про судоустрій - «Суддів змусять декларувати доходи», 01.06.2010, Рівне вечірне.

Ініціатива медичного аудиту, яка була ініційована місцевою владою минулого місяця, як перший етап оптимізації закладів охорони здоров'я, наразі так і залишилась лише ініціативою, без будь-яких конкретних дій - «Медичний аудит: перезавантаження», 24.06.2010, Рівне1, «Грошей на медичний аудит шкода», 24.06.2010, Рівне вечірне. Але діяльність в галузі охорони здоров'я владою все одно здійснюється - «Василь Берташ наказав лікарям безкоштовно надавати невідкладну допомогу пацієнтам», 29.06.2010, ого.ua, «Підприємців просять надавати знижки інвалідам», 22.06.2010, Рівненський репортер. При цьому люди в Рівненській області продовжують виборювати своє право на отримання медичної допомоги - *«Таких масових пікетів, які відбулися минулого тижня в Степані, що на Сарненщині, тут вже давненько не було. Місцеві мешканці вийшли на вулицю до будівлі селищної ради, аби висловити протест проти намагань районної влади закрити пологове та хірургічне відділення Степанської районної лікарні. Жителі Степаня одногослоно заявляють, що задоволені умовами та рівнем медичного обслуговування у відділеннях лікарні. Степанці не розуміють намагань місцевих чиновників закрити пологове та хірургічне відділення, адже до райцентру, а це 50 кілометрів, добиратися досить проблемно через погане транспортне сполучення. Крім того, розміщення районної лікарні в цьому селищі є доцільним, зважаючи на розміри та географію Сарненського району, який є чи не найбільшим в області.»* - «Степанці відстоюють лікарню», 02.06.2010, Рівненський репортер.

Щодо реформування ЖКГ, то тут, нажаль, не можна констатувати позитивних змін - «Люди об'єднуються, але за послуги все одно не платять», 03.06.2010, Рівне вечірне, «Комунальні тарифи буде рахувати держава», 17.06.2010, Рівне вечірне.

Сумський регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Результати моніторингу

Після інавгурації нового президента України, сумські медіа не були активними у висвітленні основних тем моніторингу, були повідомлення про

призначення в країні загалом, та області зокрема. Соціальна тема, а саме питання доплат піднімалося у медіа в контексті допомоги ветеранам ВВВ до Дня Перемоги - «Ветеранам заплатят за Победу», 29.04.2010, Данкор online, а також для подання інформації управління статистики - «Зарплата растет больше на бумаге»? 13/04/2010, Данкор online.

Проблеми ЖКГ Сумської області були висвітленні досить активно у порівнянні з рештою тем, які були визначенні для моніторингу: «Мусорные» разборки достоялись», 30.04.2010, Данкор online, «Снова без воды», 29.04.2010, Панорама, «Вода стала дороже», 16.04.2010, Данкор online тощо.

Травень також не був багатим щодо тематики дослідження. Поодинокі повідомлення щодо встановлення пенсій для 100 мешканців Сумщини: «Ста жителям Сумщины установлена пенсия за особые заслуги перед Украиной», 10.05.2010, Данкор online. Та вже згадувані вище комунальні питання знаходили відображення у місцевих ЗМІ - «Власть разрешила домкомы», 10.05.2010, Данкор online, «Мусор пока не дорожает», 06.05.2010, Ваш шанс.

Червень можна відзначити значною кількістю повідомлень щодо боротьби з корупцією у області - «Пора платить», 24.06.2010, Панорама, «И на заммэра есть статья», 25.06.2010, Ваш шанс, «Больше заявлений, больше дел, больше арестов...», 17.06.2010, Ваш шанс, «Взяли в кабинете», 10.06.2010, Панорама, «Депутат получил приговор», 21.06.2010, Данкор online.

Тема охорони здоров'я також була цього місяця серед основних, але в переважній більшості матеріали містили проблеми, на кшталт необхідності створення лікарні невідкладної допомоги або заміни 20 з 23 автомобілів швидкої допомоги - «Больница будущего», 24.06.2010, Панорама, «Автопарк предприятия нуждается в срочном обновлении», 17.06.2010, Панорама. Але не можна не відмітити ініціативу губернатора Сумщини щодо створення сучасного діагностичного центру: *«Северные районы области постоянно страдают из-за своей удаленности от облцентра - ведь далеко не все из 271 тыс. проживающего в них населения могут потратить несколько часов на путешествие в Сумы и обратно для получения качественной медицинской помощи. Их проблему намерен решить губернатор Сумщины Юрий Чмырь. На ближайшей сессии облсовета он вынесет на рассмотрение депутатов вопрос о выделении средств на создание современного мощного диагностического центра в Шостке»* - «В Шостке появится диагностический центр», 10.06.2010, Ваш шанс.

Проблеми комунальної сфери також знайшли активне відображення в червні - «С новыми тарифами!», 10.06.2010, Панорама, «Прокуратура оспаривает тарифы жэков», 18.06.2010, Данкор online, «Общественные слушания отменили», 25.06.2010, Ваш шанс, «288 лифтов - на прикол?», 23.06.2010, Ваш шанс «Вслед за сумскими отключат шосткинские лифты», 28.06.2010, Ваш шанс. Констатувати наявність пропозицій від можновладців щодо розв'язання цього проблемного для Сумського регіону питання, на жаль не можна.

Херсонський регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників,

недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).

- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).

- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Результати моніторингу

Херсонські ЗМІ в квітні досить активно висвітлювали тему соціальних гарантій, виплат пенсій, заробітних плат. Багато було інформації статистичного характеру - «В Херсон надійшли «дитячі» гроші», 01.04.2010, Херсонская правда, «Херсонцам повысят пенсию?», 26.04.2010, Таврия Ньюс, «Для херсонцев поступила социальная помощь», 14.04.2010, Таврия Ньюс, «Что будет с зарплатами в ближайшие месяцы», 06.04.2010, Херсонская правда, «У бюджетников задолженности по зарплате нет», 09.04.2010, Таврия Ньюс, «По выплатам соцпомощи нет задолженности», 02.04.2010, Таврия Ньюс. Окрім цього були помічені наступні ініціативи деяких місцевих посадовців - «В Каховке талантливые дети будут получать стипендию», 01.04.2010, Таврия Ньюс, а також «Херсонская ОГА создала областной комитет по экономическим реформам», 01.04.2010, Площадь Свободы: *«..основной задачей комитета, созданного как совещательно-консультационный орган при главе ОГА, является разработка предложений к Государственной программе экономических реформ, которые направлены на внедрение предвыборной программы Президента Виктора Януковича «Украина для людей». Указанным распоряжением А. Гриценко поручил также в 2-х недельный срок создать аналогичные комитеты при райгосадминистрациях и исполкомах горсоветов, в обязанности которых будет входить проведение мониторинга на местах и ежеквартальной подачи соответствующих предложений областному комитету»*. Чи буде ця робота ефективною і принесе користь звичайним людям, можна буде сказати вже за деякий час.

Висвітлення таких питань як якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі ЖКГ цього місяці також було досить активним. В квітні міська рада Херсону погодила проект Комплексної програми реформування та розвитку ЖКГ міста на 2010-2014 рік. Заходів заплановано чимало і всі вони дуже потрібні місту - «К 2014 году вода в Херсоне может подорожать до «140 млн. грн», 26.04.2010, Херсонщина online, «На улучшение качества питьевой воды в Херсоне до 2014 года необходимо почти 140 млн грн.», 21.04.2010, Площадь Свободы, «О качестве капитального ремонта жилищного фонда, херсонцы могут сообщить по телефонам «горячей линии», 14.04.2010, Таврия Ньюс, «В Херсоне создадут единую базу счетов потребителей коммунальных услуг», 20.04.2010, Площадь Свободы, «В ремонт и развитие канализационного хозяйства Херсона в 2010\14 гг планируется вложить более 137 млн грн», 21.04.2010, Площадь Свободы, «В Херсоне планируют к 2015 г внедрить круглосуточную подачу воды», 22.04.2010, Площадь Свободы, «Херсонская ОГА реформирует систему оформления жилищно-коммунальных субсидий в селах», 28.04.2010, Площадь Свободы.

Охорона здоров'я, проблеми платної та безплатної медицини - своїм розпорядженням голова ОДА вніс відповідні доповнення до регіональної програми «Здоров'я нації», згідно якого в регіоні має бути забезпечене безкоштовне проведення клінічних аналізів для населення - «На Херсонщине медобследования

будут осуществляться за счет областного и местных бюджетов», 06.04.2010, Херсонщина online, «На Херсонщине медобследования будут осуществляться за счет местных бюджетов», 03.04.2010, Херсонская правда. Заяви опозиційних партій також мали відображення у деяких херсонських медіа - «Виконання програми «Сімейний лікар» зірвано на Херсонщині», 14.04.2010, Херсонская правда.

В травні висвітлення дій влади щодо вирішення соціальних проблем було досить активним, переважна більшість матеріалів нейтрального забарвлення, таких як повідомлення прес-служб: «Среднестатистическая зарплата жителя Херсонской области - 1583 гривны», 18.05.2010, Херсонщина online, «На Херсонщині збільшилася заробітна плата найманих працівників, так стверджують у адміністрації», 18.05.2010, Херсонская правда, «Население получило субсидии на возмещение затрат», 28.05.2010, Таврия Ньюс, «Инфляция снижает обороты», 28.05.2010, Таврия Ньюс, «Более 54 млн. гривен выделено на нужды ветеранов», 13.05.2010, Таврия Ньюс, «Среднестатистическая зарплата жителя Херсонской области - 1583 гривны», 18.05.2010, Площадь Свободы, «Херсонский облсовет обещает в этом году купить жилье 22 сельским медикам», 14.05.2010, Площадь Свободы та позитивного змісту - «Более 54 млн. гривен выделено на нужды ветеранов», 13.05.2010, Таврия Ньюс, «Херсонский облсовет обещает в этом году купить жилье 22 сельским медикам», 14.05.2010, Площадь Свободы, «Відбулося засідання колегії обласної державної адміністрації», 11.05.2010, Херсонская правда.

Щодо проблем ЖКГ, то інформація також була переважно нейтрального інформативного характеру - «За ЖКХ оплачено 166,8 млн.грн.», 07.05.2010, Таврия Ньюс, «Горсовет Херсона планирует 2010 увеличить доходы от аренды коммунального имущества почти до 7,2 млн грн», 20.05.2010, Площадь Свободы, «На капремонт домов коммунальной собственности в Херсоне необходимо более 143 млн грн», 25.05.2010, Площадь Свободы.

Решта суспільно-важливих тем, винесених моніторингом, цього місяця висвітлювалась досить рідко.

В червні подання ЗМІ соціальної проблематики, не надто відрізнялося від попереднього місяця - «З 1 липня збільшується прожитковий мінімум», 26.06.2010, Херсонская Правда, «Ціни в травні трохи знизилися», 09.06.2010, Херсонщина online, «Отпускные бюджетникам выплачивают по графику», 30.06.2010, Таврия Ньюс, «Сократился уровень безработицы», 30.06.2010, Таврия Ньюс, «Инфляционные процессы продолжают уменьшать свои оборты», 16.06.2010, Таврия Ньюс, «Перерасчеты пенсий тривають», 02.06.2010, Таврия Ньюс, «Горсовет Херсона намерен увеличить финансирование программы «Социальная защита», 22.06.2010, Площадь Свободы, «В Херсоне начали продавать «Муниципальный хлеб», 01.06.2010, Площадь Свободы, «В Херсонской области сократился уровень зарегистрированной безработицы», 25.06.2010, Площадь Свободы. Також не оминули медіа своєю увагою ініціативи уряду щодо пенсійної реформи: *«В ближайшее время, над этим Правительство очень активно работает, будет начата пенсионную реформу. Об этом говорил Президент, безусловно, это стоит на повестке дня», - подчеркнул Николай Азаров. Премьер-министр добавил, что потребность реформирования вызвана тем, что национальная система пенсионного обеспечения очень устарела по сравнению со странами-соседями и странами Европейского Союза и не обеспечивает нашим гражданам нормальную, обеспеченную старость.»* - «Время пенсионной реформы», 16.06.2010, Таврия Ньюс.

Щодо такої суспільно-важливої проблеми як боротьба з корупцією, можна відмітити пошкваллення у поданні місцевими ЗМІ - «Борьба з корупці-

ею», 16.06.2010, Таврия Ньюс, «Более 70 херсонских чиновников с начала года привлечены к ответственности за коррупцию», 16.06.2010, Площадь Свободы, «В Херсоне задержана преподаватель университета, требовавшая у студентов взятки», 16.06.2010, Площадь Свободы, «Громадське спостереження: корупція повертається у школи», 15.06.2010, Херсонская правда.

Житлово-комунальне господарство, перспективи та заходи міської та обласної влади в цьому проблемному напрямку не полишають херсонських шпальт - «Визначено першочергові заходи щодо забезпечення сталої роботи житлово-комунальних підприємств міста в осінньо-зимовий період 2010/11 року», 05.06.2010, Херсонская правда, «Кабмин выделил Херсонской области 14 млн грн на реализацию энергосберегающих проектов в ЖКХ», 21.06.2010, Площадь Свободы, «Задолженность по оплате коммунальных услуг в Херсонской области», 14.06.2010, Таврия Ньюс.

Черкаський регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Результати моніторингу

У квітні черкаські ЗМІ активно висвітлювали тему соціальних гарантій - зарплати, пенсії, виплати, допомоги - «Сидиш без роботи - отримай допомогу!», 29.04.2010, Вечірні Черкаси, «Довго-довго працювали ветераном праці стали», 06.04.2010, Вечірні Черкаси, «Чи є життя після пенсії?», 06.04.2010, Вечірні Черкаси, «Профспілки області скаржилися владі на безробіття, бідність і погіршення умов праці», 29.04.2010, Нова Доба. Проблема безробіття є однією з найактуальніших для Черкащини, тому місцева преса постійно приділяє увагу цій темі. У яких випадках можуть призначити допомогу через безробіття, які існують зарплатні парадокси в Україні після підняття мінімальної заробітної плати - «Зарплатні парадокси», 29.04.2010, Вечірні Черкаси.

Багато цього місяця було проблемних матеріалів щодо житлово-комунального господарства, тарифів на комунальні послуги - «Сміття і місто: не поєднане поєднали», 01.04.2010, Антенна «Виявляється, комунальники вміють оперативно працювати», 19.04.2010, Антенна, «Жителі Умани жалуються, що їх душат тарифами», 22.04.2010, Антенна, «Чи є життя без ЖЕКів та РЕУ», 27.04.2010, Вечірні Черкаси.

Тема охорони здоров'я, а саме нагальне питання будівництва обласної дитячої лікарні в квітні знову піднімалося деякими черкаськими медіа - «Не дитячі проблеми дитячої лікарні», 29.04.2010, Вечірні Черкаси. Позитивом цієї сфери цього місяця є відкриття сучасного діалізного центру: «У Черкасах відкрили перший в Україні центр лікування нирок європейського рівня. Но-

вий діалізний центр – це результат тісної співпраці міської влади, черкаської обласної держадміністрації та німецького інвестора. Сьогодні на Черкащині майже 16 тисяч осіб живуть з хронічною хворобою нирок. Тому така допомога нашому місту вкрай необхідна. На сьогодні у місті працює 8 апаратів штучної нирки, та й ті застарілі...Сергій Тулуб, голова Черкаської ОДА: «Це діалізний центр, який збереже життя 260 громадянам в рік, які проживають на Черкащині», 28.04.2010, ВІККА-Новини. Решта інформації носила характер статистичної – «37% жителів області оцінюють своє здоров'я як «добре», 20.04.2010, ВІККА-Новини.

Соціальна проблематика у травні була висвітлена, але значно меншими обсягами – «Пенсії перерахували – всім потроху додали», 14.05.2010, Вечірні Черкаси, «Ринок праці: кількість вакансій мінімальна», 04.05.2010, ВІККА-Новини та й зміст самих матеріалів не дозволяє говорити про суттєві позитивні досягнення влади.

Тематика охорони здоров'я активно висвітлювалася цього місяця місцевими медіа, особливо в контексті святкування Дня пам'яті людей, померлих від СНІДу: «Захворюваність на ВІЛ/СНІД в області зросла на третину», 18.05.2010, Антенна, «Темпи поширення ВІЛ-інфекції на Черкащині є одними з найвищих в Україні», 17.05.2010, ВІККА-Новини. «10 млн. грн. не вистачає в бюджеті міста цього року на галузь охорони здоров'я. Навіть якщо керівництво медичних закладів економитиме на всьому, недофінансування вдасться зменшити лише на 2-2,5 млн. грн. Аби врятувати ситуацію, міська медицина планує скинути баласт і закрити 9 лікарняних відділень, які виконують функції обласних медичних закладів» - «Черкасам медицина не по кишені», 31.05.2010, Вечірні Черкаси.

Решта суспільно-важливих тем, винесених моніторингом, цього місяця висвітлювалася досить рідко, відповідно до дій влади в цьому напрямку.

В червні місцеві медіа активно висвітлювали тему охорону здоров'я, а саме – «У Черкасах уперше відкрито дитячий рентген-кабінет», 14.06.2010, Вечірні Черкаси, «Черкаська «швидка» працюватиме по-старому», 29.06.2010, Вечірні Черкаси, «Міській дитячій лікарні подарували оснащення для харчоблоку», 22.06.2010, Нова Доба «Дитяча міська лікарня отримала подарунок»: «Напередодні професійного свята міські та обласні владці не лише привітали медиків словесно, а й допомогли фінансово. Владні подарунки отримала Дитяча міська лікарня, точніше – тамтешній харчоблок. Восстанне там робили ремонт чотирнадцять років тому», 18.06.2010, ВІККА-Новини.

Питанням корупції (хабарництва, безкарність високих чиновників, тощо) черкаська преса приділяє не так багато уваги. Хоча можна вказати кілька резонансних матеріалів. Колишнє високе міліцейське керівництво Черкаської області підозрюється в організації афер із техоглядами автомобілів - «Міліція за ґратами?», 14.06.2010, Вечірні Черкаси. Із кримінальних справ щодо мерії і перевірок комунальних підприємств насправді розпочинається артпідготовка до нових виборів мера? - «Над олімпом згущуються хмари...», 14.06.2010, Вечірні Черкаси. Проти міського голови Сергія Одарича та директора департаменту економічної політики та розвитку Павла Карася порушено кримінальні справи за фактом зловживання ними службовим становищем - «Міській владі шиють справу?», 14.06.2010, Вечірні Черкаси..

Щодо тем реформ ЖКГ, соціальних гарантій та безпеки людини, можна відмітити, що вони були непопулярними за звітний період.

Чернівецький регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

Результати моніторингу

В чернівецьких медіа в квітні згадування та ініціативи президента і його команди носили більше нейтральне та негативне забарвлення. Соціальні питання цього місяця переважно були відображені як статистична інформація – «Яка заробітна плата буковинців у березні 2010 року?», 30.04.2010, Молодий буковинець, «Українці стали на 11% біднішими», 07.04.2010, Молодий буковинець, «У бюджеті Чернівців - величезна дірка», 12.04.2010, Молодий буковинець, «Азаров обіцяє за дві п'ятирічки наздогнати Європу», 02.04.2010, Молодий буковинець, «В області створено комітет з економічних реформ», 15.04.2010, Молодий буковинець, «Пенсія зросла», 15.04.2010, Молодий буковинець, «По 1631 гривні в середньому заробили у березні буковинці», 29.04.2010, Час.

В деяких медіа знайшло відображення підписання Віктором Януковичем закону, яким переносилося набуття чинності раніше прийнятих законів «Про засади запобігання та протидії корупції» і «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» - «Боротьба за корупцію», 15.04.2010, Час.

Щодо проблем ЖКГ, то інформація також була переважно інформативного характеру щодо підвищення тарифів на комунальні послуги – «Всі чернівчани мають укласти нові угоди зі ЖРЕПами», 20.04.2010, Молодий буковинець, «Квартплата змінюється», 08.04.2010, Час.

Решта суспільно-важливих тем, винесених моніторингом, цього місяця висвітлювалась вкрай рідко та як така, що більше містила інформацію про проблему, а не пропозиції влади для її вирішення.

В травні голова ОДА Михайло Папієв розказав про виконання Закону про підвищення соціальних стандартів: *«Незважаючи на складний фінансово-економічний спадок, який отримала команда президента Віктора Януковича від попереднього уряду, закон виконується – зросли пенсії, зарплати, соціальні виплати інвалідам, сім'ям з дітьми, іншим соціально незахищеним верствам населення. «Держава взяла на себе цей обов'язок перед громадянами і виконує його», — сказав Михайло Папієв. Звісно, вважає очільник виконавчої влади області, без економічного зростання, створення нових робочих місць важко досягти стандартів соціальної політики. Тому на першому плані – економіка, пошук резервів для наповнення бюджету. «У цьому контексті дуже важливе для нас завдання – забезпечити відкритість влади і відновити довіру до неї людей», - підкреслив Михайло Папієв. Він акцентував увагу на необхідності легалізації ринку праці - роботодавець, кожен працюючий мешканець*

краю має розуміти, що, власне, передусім за рахунок відрахувань від зарплат до державних соціальних фондів і формуються пенсії для їхніх батьків, виплати іншим малозахищеним категоріям населення» - «Михайло Папієв: Кожен має сплачувати до спільної скарбнички», 13.05.2010, Час. Було зафіксовано чималу кількість нейтральної інформації - «Зарплата і пенсія зростає з травня», 07.05.2010, Молодий буковинець, «Пенсії понад 5 тисяч гривень отримують два відсотки буковинців», 26.05.2010, Молодий буковинець, «Мінімальну зарплату призначать і начальнику, й офіціанту», 28.05.2010, Молодий буковинець, «Пенсії підвищили в середньому на 68 гривень», 17.05.2010, ТРК Чернівці, «Органами пенсійного фонду проведені перерахунки пенсій шляхом підвищення мінімальних розмірів пенсій», 13.05.2010, ТРК Чернівці. Кількість інформації негативного забарвлення порівняно з минулим місяцем зросла: «Бюджету області вистачить аж на зарплату», 13.05.2010, Молодий буковинець, «Буковинцям заборгували заробітну плату», 18.05.2010, Молодий буковинець, «Пенсіонери вимагають повернути їм доставку пенсій», 31.05.2010, Молодий буковинець, «Заробітки буковинців пасуть задніх», 06.05.2010, Час, «Буковинцям заборговували заробітну плату», 18.05.2010, ТРК Чернівці.

Активно цього місяця місцевими медіа було подано інформацію про боротьбу з корупцією - «На хабарі попався керівник виконавчої служби», 01.05.2010, Молодий буковинець, «Про факти хабарництва просять повідомляти телефоном», 20.05.2010, Молодий буковинець, «Сільські голови - корупціонери?».06.05.2010, Час, «Бій хабарництву оголосила обласна прокуратура», 20.05.2010, Час.

Питання безпеки людей, небезпек сучасного суспільства, нещасних випадків також було обговорюваним у медіа, але переважно для попередження для людей - «СЕС закликає кип'ятити воду», 20.05.2010, Молодий буковинець, «Отрути в повітрі Буковини стало більше», 21.05.2010, ТРК Чернівці, «Руйнівний паводок Західній Україні не загрожує» (такий прогноз озвучив міністр з надзвичайних ситуацій Нестор Шуфрич), 26.05.2010, Молодий буковинець.

Були ініціативи від місцевої влади щодо комунальних тарифів - «Чернівецькі депутати - за зміну порядку формування комунальних тарифів», 28.05.2010, Молодий буковинець, «Депутати Чернівців зацікавилися тарифами на утримання житла», 28.05.2010, Молодий буковинець. Чи будуть вони успішними, буде зрозуміло за деякий час.

В червні висвітлення діяльності влади щодо вирішення соціальних проблем мало нейтральне та позитивне забарвлення, про перспективні плани президента та прем'єра говорили в контексті заяв після 100 днів перебування на посаді - «Янукович оголосив про початок своїх реформ», 02.06.2010, Молодий буковинець, «Янукович керує Україною вже 100 днів», 04.06.2010, Молодий буковинець, «Цього року обіцяють розпочати реформи», 13.06.2010, Молодий буковинець, «До кінця року погасять заборгованості із зарплат», 09.06.2010, Молодий буковинець. Були зафіксовані й інші думки, щодо дій та планів влади, а саме: «У той час, як владна команда з пафосом, з масштабним перекриттям вулиць та побиттям опозиціонерів відзначала у Національному палаці України перші 100 днів роботи Віктора Януковича, експерти практично нічого позитивного в них не побачили. «За ці три місяці було багато слів, мало реальних справ і ще більше - грубих порушень Конституції. До того ж, слова Президента часто розходилися з реальними кроками його адміністрації та уряду», - наголошує політичний аналітик Павло Булгак. Експерт зауважує, що ми не побачили навіть натяку на виконання основних соціально-економічних виборчих обіцянок президента, як то 5-річні податкові канікули для ма-

лого та середнього бізнесу, або повне виконання закону про соцстандарту» – «100 днів Януковича – геть від демократії та виборчих обіцянок», 26.06.2010, Час; «Ветеранам ОУН-УПА доплачуватимуть до пенсії. Але не на Буковині», 26.06.2010, Час.

Незважаючи на попередній прогноз міністра з надзвичайних ситуацій негода та велика вода таки прийшли на Буковину: «Буревій та зливи завдали шкоди у п'ятьох районах області», 21.06.2010, Молодий буковинець, «У Чернівцях підтоплено шість вулиць», 23.06.2010, Молодий буковинець, «Шуфрич прогнозує підняття води у Пруті на понад 6 метрів», 24.06.2010, Молодий буковинець, «На Буковині оголошено надзвичайну ситуацію», 24.06.2010, Молодий буковинець, «Надзвичайну ситуацію регіонального рівня оголосив Нестор Шуфрич», 23.06.2010, ТРК Чернівці, «П'ять централізованих джерел водопостачання області під загрозою», 26.06.2010, Молодий буковинець, «Зсув загрожує міжнародній залізниці», 29.06.2010, Молодий буковинець, «20 тисяч буковинців залишилися без питної води», 30.06.2010, Молодий буковинець, «Чернівці зсуваються», 10.06.2010, Час, «У Чернівцях зсув зруйнував магістральний газогін», 29.06.2010, Молодий буковинець, «У зоні стихійного лиха опинилося 250 тисяч буковинців», 30.06.2010, ТРК Чернівці. Регіон відвідали міністр з надзвичайних ситуацій Н.Шуфрич, прем'єр-міністр М.Азаров та перший віце-прем'єр А.Клюєв - «Уряд виділить необхідні кошти на всі відновлювальні роботи в районах Чернівецької області, які постраждали від стихійного лиха. Про це сказав на брифінгу міністр з надзвичайних ситуацій Нестор Шуфрич. За його словами, Буковина отримує гроші оперативно і в необхідних розмірах. Так уже сьогодні в область надійшли перші 30 мільйонів гривень, обіцяних урядом. До кінця року буде відновлено більшість інфраструктури, пошкодженої стихією. А до наступної весни відбудують усі мости. Міністр пообіцяв виділити необхідні кошти і на зупинення зсуву в Чернівцях в районі вулиць Барбюса-Білоруської. За попередніми даними, для цього необхідно щонайменше 100 мільйонів гривень, які уряд виділить з резервного фонду» - «Шуфрич пообіцяв Чернівцям 100 мільйонів», 30.06.2010, Молодий буковинець; «На першочергові заходи з подолання наслідків стихійного лиха уряд виділить Чернівецькій області 50 мільйонів гривень. Зокрема, усім евакуйованим зараз виплатять по одній тисячі гривень. Про це повідомив під час перебування на Буковині перший віце-прем'єр-міністр Андрій Клюєв» - «На першочергові заходи Буковині дають 50 мільйонів», 29.06.2010, Молодий буковинець

Реформування ЖКГ та системи охорони здоров'я цього місяця висвітлювались рідко, переважно у вигляді нейтральної інформації – статистичних даних.

ГРОМАДЯНСЬКА ПЛАТФОРМА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

2010 рік

Шановні читачі!

Минуло вісім місяців відтоді, як ми почали акцію «Громадська платформа Президента України». Ця акція є логічним продовженням проекту «Активна народна преса», яку ми провели ще 2003 року.

Тоді через 24 газети у 24-х регіонах України ми звернулися до Вас з проханням надіслати запитання до провідних політиків з приводу найголовніших, на Вашу думку, проблем. Тоді ми зібрали запитання і відповіді та надрукували їх у вигляді вкладки до тих самих 24-х газет загальним тиражем 1 мільйон 200 тисяч примірників. Нині, коли політики знову потопують у чварах і галасливих обіцянках, а засоби масової інформації дбають лише про рекламу, замовні матеріали та публікують різні жахіття (замість того, аби інформувати про способи вирішення найголовніших проблем), ми знову звертаємося до перевіреного способу прямої комунікації між політиками та громадянами. Як і шість років тому, наша мета близька кожному з Вас: змусити політиків не займатися популізмом і пустопорожніми балачками, а відповідати на конкретні запитання щодо конкретних проблем, які непокоять людей.

Для цього ми провели читачькі конференції у бібліотеках по всіх кутках України. Ми не займалися агітацією на користь того, чи іншого кандидата. Лише намагалися повернутися до тих прописних істин, які сучасний український політикум відтиснув на манівці, аби люди забули і, не дай Боже, раптом не згадали, що саме вони, звичайні громадяни, головніші за політиків, бо незважаючи на всі їхні зв'язки та гроші, саме виборець, стоячи біля скриньки зі своїм бюлетенем, вирішує кого із них найняти на роботу. Так, саме найняти, делегувавши йому право від свого імені виступати, писати закони, укладати міжнародні угоди. А це означає, що і вибори мають відбуватися інакше: не сварками, не популізмом, не жбурлянням гасел мають займатися кандидати. Ні, вони просто повинні давати відповіді на конкретні питання, які хвилюють людей. І робити це не за місяць до виборів, а кожен день розповідати і пояснювати, що саме вони пропонують зробити, аби зарплат і пенсій вистачало на нормальне життя, аби робітники виробляли, селяни годували, лікарі лікували, вчителі вчили, а солдати захищали. Причому не лише розповідати, а головне – шодня, крок за кроком втілювати в життя задекларовані плани. Якби так було, тоді і виборчу кампанію починати легко. Адже не треба ні заїжджих політехнологів, ані найнятих агітаторів: достатньо нагадати свої варіанти вирішення проблем, а там уже нехай люди самі вирішують, чий «рецепти» кращі. Інакше кажучи: справжні вибори – це робота політиків у період після закінчення однієї кампанії і початком наступної. Бо без цього які вилоняться шоу не влаштовув, все одно видно, що «король голий».

Коли ми зверталися до Вас із прохан-

ням надіслати свої запитання, було зрозуміло: довгі роки розчарувань у владі зробили багатьох байдужими. Тому ми подвійно влячні тим, хто відгукнувся на наші пропозиції. Ми сумнівалися, бо розуміли: з часу проведення нашої акції «Активна народна преса» пройшло 6 років. Тоді Ви надіслали нам майже 150 тисяч запитань. Тобто із усіх читачів 24-х газет-учасників акції відгукнувся кожен восьмий. Однак за шість років в країні багато чого змінилося і на зміну надіям та сподіванням вкотре прийшло розчарування. Однак, і цього разу наші сумніви були марними, оскільки лише за місяць з початку акції ми вже отримали майже 90 тисяч поштових та електронних листів. Ви, наші читачі, знову довели, що це політики можуть бути байдужими, але люди, громадяни – ніколи. Саме Ваша активність дала нам змогу зібрати запитання з приводу найголовніших проблем, які Ви самі й назвали: соціальні гарантії (зарплата, пенсії, допомога); злочинність (безпека людей); корупція (судова реформа, злочин і кара, безкарність); комунальна сфера (якість, невідповідність цінам, реформи у самій структурі); охорона здоров'я. Ми відібрали такі запитання, які повторювалися найчастіше, переадресували їх тим шістьом кандидатам, у кого найвищий рейтинг та змусили на них відповідати. Йдеться про таких політиків (за алфавітом) як Володимир Литвин, Сергій Тігіпко, Олія Тимошенко, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Арсеній Яценюк. Частина з них, зокрема, Литвин, Тимошенко та Ющенко були тими, хто відповідав на запитання читачів «Активної народної преси» 2003 року. Подібно до проекту 6-ти річної давнини ми оголосили правила акції «Громадська платформа Президента України»: кожен кандидат може відповідати на ті запитання, на які хоче, усім для відповіді буде надана однакова площа, запитання будуть неконфліктними, не спрямованими на агітацію «за», або «проти». Крім того, ми оголосили, що у разі неотримання відповіді, ми знайдемо їх у публічних виступах політиків, а також у їхніх виборчих програмах. А ще попередили – якщо не буде конкретики стосовно тих чи інших проблем, ми так і скажемо: відповідей нема.

Сьогодні ми друкуємо другу вкладку проекту «Громадська платформа Президента України», яка чітко і невдовзяно свідчить про реакцію представників команди новообраного президента, органів влади та місцевого самоврядування на запитання громадян. Ми їх не коментуємо. Стосовно того як обіцянки відповідають конкретним справам робіть висновки самі.

Запитання читачів, поставлені новообраному Президенту України та його команді

СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

1. В Дніпропетровському регіоні є багато підприємств, які працюють, виробляють продукцію, реалізують її, сплачують податки. Чому рівень пенсії не збільшується? (Ведмєйєва Валентина Іванівна, пенсіонер, м.Дніпропетровськ)

2. Чи пробували Ви особисто прожити хоча б місяць на прожитковий мінімум? (Петренко Василь Іванович, м. Калущ)

3. Звідки Ви збираєтеся взяти гроші на квартири для військовослужбовців, які обіцяєте? (Олег, 35 років, м. Київ)

4. Виплати на дітей розраховуються несправедливо. У мого чоловіка невелика зарплата, але біла і тому нам виплачують лише 250 грн. У моєї подружки чоловік отримує зарплатню 2000 доларів в конверті, а біла зарплата в нього мінімальна і їм виплачують на дитину максимальний розмір виплати. Як ви збираєтеся регулювати такі питання? (Марина, 27 років, м. Черкаси)

5. Яким чином Ви плануєте вирішити питання безробіття, зокрема, по Черкаському регіону? (Марина Петрівна, м. Черкаси)

6. Чому не виконується підписаний Президентом Закон про соціальні гарантії? (Звіжинський Анатолій, м. Івано-Франківськ)

7. Хто понесе відповідальність за смерті людей, які не змогли забрали свої вклади з банків, і померли, не маючи змоги зробити операції? (Левчук І.С., м. Умань)

8. Коли будуть прийняті закони, які забезпечать, аби заготівельники приймали молоко у селян за нормальними цінами? А то платять по півтори гривні за літр. Це здринцтво. (Валентина Кириченко, Сосницький район, Чернівецьщина)

9. Банки перестали давати кредити на житло, із зарплатою у 3 тисячі гривень неможливо відкласти гроші на житло, по молодіжному кредитуванню держава теж не відшкодовує грошей. Як молодій родині купити квартиру? (Родина Жуківська, м. Київ)

10. Куди покласти гроші на зберігання, якщо зараз не можна довіряти жодному банку? (Іван Крулик, держслужбовець, м. Жмеринка, Вінницька область)

11. Як ліквідатор аварії на ЧАЕС, переніс 2 інсульти, з 2006 року інвалід II групи, інвалід війни. З 2006 року не можу добитися отримання пенсії та компенсацій. Виконання державних рішень доводиться добуватися у судовому порядку. Кожне судове засідання забирє багато здоров'я та коштів, яких немає. Як довго це триватиме? (О. Іваненко, Житомирська обл.)

12. Ось вже дев'ять років мій чоловік вимушений заробляти гроші за межами України. Скажіть, будь-ласка, коли він зможе повернутися на Батьківщину і забезпечити нормальне життя нашій родині? Коли вже праця людини буде гідно оплачуватися в Україні? (Марія Бондаренко, м. Чернівці)

(продовження на 2-й стор.)

Проект підтримано Національним Фондом Підтримки Демократії

2 ГРОМАДСЬКА ПЛАТФОРМА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ЗЛОЧИННІСТЬ (БЕЗПЕКА ЛЮДЕЙ)

1. Дуже часто люди стикаються з міліцейським свавіллям – побиттям, вимоганням грошей тощо. Яким чином Ви плануєте вирішувати це? (Труханов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)

2. Мій батько – другий капітан на кораблі далекого плавання. Після історії з „Аріаною“ ми задумалися про те, наскільки наші громадяни потрібні нашій державі. Як Ви як кандидат в президенти готові захищати моряків, що потрапили в полон до піратів? Які конкретно гарантії безпеки може дати країна під вашим провідом нашому батькові? (Ірина, 27 років, Маріуполь Донецька обл.)

3. І в газетах, і по телевізору не раз розповідали, як обдурюють людей із купівлею автомобілів через фірму „Автоплан“. Люди вкладають кошти, а потім – ні машини, ні грошей. Документи написані так, що ніякий суд не підкапається. Але усі ж розуміють – що це шахраї. Чому держава не втручається? (Валентин Васильович, 58 років, пенсіонер, Житомирська область)

4. Ваше особисте ставлення до смертної кари? Можливо потрібно її повернути, враховуючи те що рівень тяжких злочинів в Україні не зменшується. (Анатолій Самсоненко, пенсіонер, Харківська область)

5. Чому за скоєні ДТП не потрапив за ґрати жоден водій-мажор? (Олексій В., м. Одеса)

6. До яких пір, міліція буде займатися здирництвом, пропонуючи підприємцям заплатити добровільний внесок до так званого Фонду підтримки співробітників МВС? (Сергій Миколайович, підприємець)

7. Побутовий алкоголізм є загрозом. Кожен 7-й злочин в країні здійснюється людиною з алкогольною залежністю. Можливо варто запровадити «сухий закон» в Україні? (Антоніна В., м. Донецьк)

8. Одна з перших реформ в Грузії після «Революції троянда», була досить незвичною. Усі міліцейські співробітники були звільнені, а їх місця взяли зовсім нові люди. Дорожня поліція була ліквідована. Був створений поліцейський патруль американського типу, який також виконував функції обласної поліції. Ефективність цієї реформи була відмінна багатьма країнами. Чи можливо проведення подібної реформи в Україні? (Сергій Коваленко, м. Рівне)

9. Чи знаєте Ви куди направляють кошти, які сплачуються як «транспортний збір»? Судячи зі стану наших доріг, відсутності мостів і т.д., таке враження, що в нас такого збору не існує взагалі. (Олег Павлович, 37 років, м. Херсон)

10. Чому мажорам можна безкарно давати пішоходів, а пішоходам неможливо давати мажорів каміням неможна під загрозою кримінального переслідування? (Володимир Петрович, м. Донецьк)

КОРУПЦІЯ (СУДОВА РЕФОРМА, ЗЛОЧИН І КАРА, БЕЗКАРНІСТЬ)

1. Чи буде завершена судова реформа і коли? (Труханов Олександр Іванович, м. Дніпропетровськ)

2. Пожиттєвий судейський статус, чи буде вирішено питання з його зняттям? (Андрій Олександрович, 44 роки, м. Херсон)

3. Мер м. Києва, колись відверто зізнався, що давав хабарі? Ви давали або брали хабарі? (Микола, м. Київ)

(продовження на 3-й стор.)

Донецький регіон
Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ:

В квітні донецька преса активно писала про нові призначення як в цілому по країні («Із п'яти нових губернаторів - троє «донецьки!»» 07.04.2010, donbass.ua), так і в області безпосередньо, а також про перспективи цих призначень - «Представив свою команду, Близнюк заявив: «Задача власти - об'єднати те, а чем я говорю». І пояснив, що под його чуткам керівництвом області прецедентів в образці для всієї країни. «Не сподіваюся на це за нафтою», - поочередно згадував, - «но якщо не я, то хто ще? Якщо не я, то хто ще виступить з вами будемо сажать ліса, створюючи сорода, востанувать народ?»» («Великоліній восьмерка Близнюк», 20.04.2010, Salon Дона и Баса, «У Донецького губернатора появився нові замістители», 15.04.2010, Донецькі новості, «Близнюк взяв в зами проверенных людей» 19.04.2010, donbass.ua, «Люди Януковича присмотрят за банками», 19.04.2010 donbass.ua). Також дуже активно обговорювалася тема візиту новообраного президента до Москви і підписання низки угод («Встреча президентом Украины и России: историческое соглашение и подарок для оппозиции», 21.04.2010, donbass.ua, «Для нас газ по-флотски», 23.04.2010, Salon Дона и Баса, «Договоренности о снижении цены на газ стали залогом невышшения цен на услуги ЖКХ»,

28.04.2010, donbass.ua, «Городской голова Александр Лукьянович раскритиковал на пресс-конференции действия оппозиционных сил по блокированию ратификации харьковских договоренностей и подкачал высоту ступицы Донбаса от этих соглашений», «На газе сэкономим 285 миллионов», 28.04.2010, donbass.ua.

Стосовно тематики моніторингу в квітні висвітлювали затвердження парламенту програму соціально-економічного розвитку на 2010 рік («Програма, вигідна всім», 23.04.2010, Salon Дона и Баса, «).

Тема охорони здоров'я згадувалася в контексті озвучення доручення прем'єр-міністра М.Азарова щодо наведення порядку у сфері надання медичних послуг: («Прем'єр поручил навести порядок в медучреждениях», 29.04.2010, donbass.ua).

Перші місяці президентства Віктора Януковича, можна відзначити численними зустрітками російських та українських урядовців, а також особисто двома президентами, що знайшло широке відображення в донецьких медіа в травні («Янукович и Медведев решат споры о границах и перемещении ракет Черноморского флота», 05.05.2010, donbass.ua, «Украина будет дружить с Россией», 06.05.2010, Донецькі новості, «Янукович хочет сотрудничества с Россией, оппозиция - досрочных выборов», 11.05.2010, Salon Дона и

Рівненський регіон
Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ:

В квітні рівненські медіа активно висвітлювали як загальноукраїнські виступи Миколи Азарова («Уряд в середу представит проект держбюджету-2010», 03.04.2010, ого.оа, «Азарова знають, як удіти збільшити надходження від приватизації», 16.04.2010, ого.оа, «Уряд планує прийняти в травні збалансований місцевий бюджет», 26.04.2010, ого.оа), так і перспективні плани губернатора і місцевих можновладців («Депутати переперять зупинити», 21.04.2010, Рівненський репортер, «У Рівному полінується дорога», 21.04.2010, Рівненський репортер, «Берташ змінив правління пра», 28.04.2010, Рівненський репортер, «Відкрити на Рівненщині цукрову галузь збирається нове керівництво облдержадміністрації» - 01.04.2010, Рівне1, «Голова Рівненської ОДА Василь Берташ - про залучення інвестицій в область», 12.04.2010, Рівне1, «Національні плани Берташа», 01.04.2010, Рівне вчиріе).

Соціальні гарантії, виплати пенсій та заробітних плат, допомоги та компенсації цього місяця ця тема також була досить активно обговорюваною у медіа, але переважно з формати констатації фактів («Уряд запропонував об'єктивні максимальні розміри пенсій», 26.04.2010, ого.оа, «Україна має найвищу інфляцію на пострадянському просторі», 06.04.2010, Рівненський репортер) або протиріччя між життєвими реаліями («Екс-депутати отримували найбільші пенсії на Рівненщині», 06.04.2010, Рівненський репортер, «Інваліди Рівного відлучають себе зєбравками», 14.04.2010, Рівненський репортер, «Медикам та виплатили не виплатили доплати встановлені Урядом Тимошенком», 21.04.2010, Рівненський репортер) - «Українці багатіють?» - «На це риторичне запитання ствердно відповіли, напевне, лише Лєршовский комітет статистики», 06.04.2010, Рівненський репортер або «Фішині зарплати на Рівненщині будуть рости», «Приватний репортер ствердно заявляє Голові української статистики», 30.04.2010, Рівне1.

Висвітлення теми охорони здоров'я також не містило яскравих прикладів позитивних змін в цій галузі («У Радивіло-

Баса, «С Медведевым подишнут 5 соглашений», 12.05.2010, Донецькі новості).

В травні команда президента почала говорити й про соціальний захист та гарантії, які були базовими у програмі «Україна для людей» («Азаров государство впервые за два года повышаст пенсии и зарплату», 05.05.2010, donbass.ua, «Янукович пообещал квартиры всем инвалидам Великой войны», 07.05.2010, donbass.ua, «Правительство определило график выплаты неполученных пенсий и сопомощий», 13.05.2010, donbass.ua, «Титико обещает реформы», 19.05.2010, Донецькі новості).

В червні за перші 100 днів вітнута президент («Сегодня Янукович отчитается о своих 100 днях», 04.06.2010, НОВОСТИ.Іп.а, «Янукович хочет запустить широкомасштабную приватизацию», 03.06.2010, donbass.ua, «Президент: Необходимо усилить права оппозиции», 03.06.2010, donbass.ua, «Виктор Янукович обещает большую автономность местным бюджетам», 03.06.2010, donbass.ua, «Президент видит главную проблему страны в «теневой» экономике», 03.06.2010, donbass.ua, «Виктор Янукович: Наша основная задача - вернуть людям их веру в Украину», 03.06.2010, donbass.ua, «Тягача ідеї после сотні днів», 04.06.2010, donbass.ua, «Янукович пообещал реформы» - 04.06.2010, Донецькі новості - «Наи лозунг: не люди для реформ, а реформы - для людей», - заявил Янукович. Он пообещал «экономическое и духовное раскрепощение личности, заботу о жизни, здоровье людей, гарантии гражданских свобод».

Презентована президентом програма економічних реформ на 2010-2014 р.р. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», реалізація якої запланована в три етапи: 2010 рік, 2011-2012 р.р. та 2013-2014 р.р., буде дороблено протягом місяця, повідомив віцепрем'єр С.Тігінок («Президенту програму реформ отпривает на дора-

Голова Донецької ОДА Анатолій Близнюк

ботку», 04.06.2010, Донецькі новості). Перший етап виключає чимало, чи буде він зреалізований повністю виборчим за декілька час. По наразі виборчі можуть чути такє від членів команди новообраного президента. «Будучи в Донецьку мистрительного развития и строительства Владимир Янукович охарактеризовал Януковича, обещавшего дефициту спонсору: «Спробуйте себе жытьє сами. Другой способ решить жилищную проблему у застройщика нет» - «Вери і робі...», 04.06.2010, Salon Дона и Баса. Вітнута цього місяця й прем'єр-міністр «Зарубежные и отечественные эксперты оценили востановление аэровокзалом Кабинета министров в целом положительное» - «Азаров работает на будущее...», 15.06.2010, «Сегодня Кабинет отчитается перед Януковичем», 23.06.2010, donbass.ua), дещо приблизно в такій тональності звучала інформація про 100 днів роботи нового уряду. Хоча було й небагато критики - «Президент раскритиковал сто дней работы Азарова. Янукович не забыл и достижения», 23.06.2010, Остров).

Тема охорони здоров'я, боротьби з корупцією, реформ ЖКГ були неупущеними за вітний період.

Голова Рівненської ОДА Василь Берташ

вій галузі, з цього приводу було небагато інформації, яка стосувалась розробленого Адміністрацією президента нового законопроект про судозаступі. «Судам змусять декларувати доходи», 01.06.2010, Рівне вчиріе.

Ініціатива медичного аудиту, яка була ініційована місцевою владою минулого місяця, як перший етап оптимізації закладів охорони здоров'я, наразі так і залишилася лише ініціативою, без будь-яких конкретних дій - «Медичний аудит: перевагам», 24.06.2010, Рівне1, «Грошей на медичний аудит шодо», 24.06.2010, Рівне вчиріе. Але діяльність в галузі охорони здоров'я владою все одно здійснюється - «Василь Берташ наказав лікарям безшоотно надавати невідкладну допомогу пацієнтам», 29.06.2010, ого.оа, «Підприємці просять надавати звязки інвалідам», 22.06.2010, Рівненський репортер. При цьому люди в Рівненській області продовжують виборювати своє право на отримання медичної допомоги - «Таких масово пикетні, які відбулися минулого тижня в Степані, що на Сарненщині, тут єсьє давньовіце не було. Місцеві мешканці вийшли на вулицю до будівлі селищної ради, аби виступити протест проти намісту районної влади зняти пелюшку та хірургічне відділення Степанської районної лікарні. Жителі Степані одностайно заявили, що задовольні умовами та рівнем медичного обслуговування у відділенні лікарні. Степанці не розуміють намісту місцевих чиновників зняти пелюшку та хірургічне відділення, адже до райцентру, а це 50 кілометрів, добиратися досить проблемно через кілька транспортних сполучень. Крім того, розміщення районної лікарні в цьому селищі є доцільним, звязаною на розміри та географію Сарненського району, який і є найбільшим в області» - «Степанці відстоять лікарню», 02.06.2010, Рівненський репортер.

Щодо реформування ЖКГ, то тут, на жаль, не можна констатувати позитивних змін - «Люди б'ються, а це послуги в своєм одне платять», 03.06.2010, Рівне вчиріе, «Комунальні тарифи будє рахувати держава», 17.06.2010, Рівне вчиріе.

і першим етапом буде проведення медичного аудиту - «У лікарнях проведуть аудит», 18.05.2010, Рівне вчиріе, «Які лікарні закрити?», 20.05.2010, Рівне вчиріе, «Брак медичної допомоги скоро можуть відчутти мешканці Степаня Сарненського району», 27.05.2010, Новини Рівного. Про ухвалення парламентом закону, яким гарантується відсутність бідкам у період карантину також повідомляв міністр ЗМІ - «Верховна Рада ухвалила закон, яким гарантується відсутність бідкам у період карантину», 11.05.2010, ого.оа. До 2020 року держава планує скоротити смертність від СНІДу, заявив віцепрем'єр-міністр України Володимир Селенюченко - «Масло забезпечити зможуть невідкладні лікування і зупинити епідемію СНІДу в Україні. Попередня влада захлала міну уповільненої дії, підписавши меморандум про приєднання України до СОТ на відомих умовах. Тепер Україна повинна права запропонувати авторитетнісі предприняті генерических форм, які є значно відмінні від загальноєвропейських. Віцепрем'єр-міністр обещав еспід з ситуації у відені так звалит приувожених ліцензій на виробництво авторитетнісіх препаратів в Україні», 17.05.2010, ого.оа.

Реформуванням комунального господарства Рівного кілька місяців займається новостворений відділ. Серед першочергових кроків у напрямку реформ - залучення до ринку ЖКГ підприємств усіх форм власності, зазначав радник мера Рівного з питань реформування житлово-комунального господарства міста Володимир Зленко - «У «комуналки» Рівного нове дихання», 05.05.2010, Рівненський репортер.

В червні порівняно з минулим місяцем, було зареєстровано менше матеріалів на тему соціальних гарантій (виплат пенсій, заробітних плат тощо), але переважна більшість носила позитивне забарвлення планів та дій влади - «Найбільшим часом в Україні розпочинається пекісіяна реформа», 14.05.2010, ого.оа, «До пенсійного бюджету Рівненщини грошей мобілізувано більше, ніж торі», 09.06.2010, Рівне1, «Грошей у Пенсійний відділ більше», 08.06.2010, Рівне вчиріе, «Заробітних на Рівненщині мешкає», 16.06.2010, Рівне1, «На Рівненщині збільшили розмір заробітної плати», 26.06.2010, ого.оа, «Одноразові виплати відновлено», 16.06.2010, Рівненський репортер, «Рівнини стали багатшими», 15.06.2010, Рівне вчиріе, «Уряд України планує перекласти звар реформ на пені багатим», 16.06.2010, Рівне вчиріе, «Заробітних хочуть допомогти від держави», 17.06.2010, Рівне вчиріе, «Багатотитним віддуть посвідчення», 17.06.2010, Рівне вчиріе.

Питання боротьби з корупцією також піднімалися, але в переважній більшості це було шось на ґрадіст статистичної інформації від прес-служб - «Більше стає прокуратури від початку року», 07.06.2010, Рівне1, «19 хабарників затримали на Рівненщині від початку року», 29.06.2010, Рівне1. Щодо можливих змін в судо-

Черкаський регіон
Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливості).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
МОНІТОРИНГУ:

У квітні черкаські ЗМІ активно висвітлювали тему соціальних гарантії - зарплати, пенсії, виплати, допомоги - «Сидиш без роботи - отримай допомогу!», 29.04.2010, Вечірні Черкаси, «Довго-довго працювали ветераном праці стали», 06.04.2010, Вечірні Черкаси, «Чи є життя після пенсії?», 06.04.2010, Вечірні Черкаси, «Професійні області скаржилися владі на безробіття, бідність і погіршення умов праці», 29.04.2010, Нова Доба. Проблема безробіття є однією з найактуальніших для Черкащини, тому місцева преса постійно приділяє увагу цій темі. У яких випадках можуть призначити допомогу через безробіття, які існують зарплатні парадокси в Україні після підняття мінімальної зарплатної плати - «Зарплатні парадокси», 29.04.2010, Вечірні Черкаси.

Багато цього місяця було проблемних матеріалів щодо житлово-комунального господарства, тарифів на комунальні послуги - «Сміття і місто: неподручине послання», 01.04.2010, Антена «Виявляється, комунальники вміють оперативно працювати», 19.04.2010, Антена, «Жителі Умани жалуються, що їх душать тарифами», 22.04.2010,

Антенa, «Чи є життя без ЖЕКів та РЕУ?», 27.04.2010, Вечірні Черкаси.

Тема охорони здоров'я, а саме нагальне питання будівництва області дитячої лікарні в квітні знову піднімалося деким черкаськими медіа - «Дитячі проблеми дитячої лікарні», 29.04.2010, Вечірні Черкаси. Позитивом цієї сфери цього місяця є відкриття сучасного діалізного центру: «У Черкасах відкрили перший в Україні центр лікування нирок серотейського рівня. Новий діалітичний центр - це результат тісної співпраці міської влади, черкаської обласної державної адміністрації та німецького інвестора. Сьогодні на Черкащині майже 16 тисяч осіб живуть з хронічною хворобою нирок. Тому така допомога нашому місту вкрай необхідна. На сьогодні у місті працює 8 апаратів штучної нирки, та її застарілі... Сергій Тулуб, голова Черкаської ОДА: «Це діалітичний центр, який збереже життя 260 громадянам в рік, які проживають на Черкащині», 28.04.2010, ВІККА-Новини. Решта інформації носила характер статистичної - «37% жителів області оцінюють своє здоров'я як «добре», 20.04.2010, ВІККА-Новини.

Соціальна проблематика у травні була висвітлена, але значно меншими обсягами - «Пенсії перера-

хували - всім потроху додали», 14.05.2010, Вечірні Черкаси, «Ринок праці: кількість вакансій мінімальна», 04.05.2010, ВІККА-Новини та й зміст самих матеріалів не дозволяє говорити про суттєві позитивні досягнення влади.

Тематика охорони здоров'я у активне висвітлювалася цього місяця місцевими медіа, особливо в контексті святкування Дня пам'яті людей, померлих від СНІДу: «Захворюваність на ВІЛ/СНІД в області зростає на третину», 18.05.2010, Антена, «Темпи поширення ВІЛ-інфекції на Черкащині є одними з найвищих в Україні», 17.05.2010, ВІККА-Новини, «10 млн. грн. не вистачає в бюджеті міста цього року на задуздя охорони здоров'я. Навіть якщо керуватимуть медичних закладів екологічно на всім, необхідна сукупність заходів зменшити лише на 2-2,5 млн. грн. Оби врятувати ситуацію, міська медицина планує скінкути базисі 1 закріпи 9 лікарняних відділень, які виконують функції обласних медичних закладів» - «Черкаса медична не по кишені», 31.05.2010, Вечірні Черкаси.

Решта суспільно-важливих тем, внесених моніторингом цього місяця висвітлювалася досить рідко, відповідно до дій влади в цьому напрямку.

В червні місцеві медіа активно висвітлювали тему охорону здоров'я, а саме - у Черкасах уперше відкрито дитячий рентген-кабінет», 14.06.2010, Вечірні Черкаси, «Черкаська «швидка» працюватиме по-старому», 29.06.2010, Вечірні Черкаси, «Міський дитячий лікарні подарували оснащення для харчоблоку», 22.06.2010, Нова Доба «Дитяча міська лікарня отримала подарунок: «Напередодні професійного свята міській та обласній владі не лише приймали медиків словесно, а й допомогли фінансово. Владні подарунки отримала Дитяча місь-

Голова Черкаської ОДА
Сергій Тулуб

ка лікарня, точніше - татешній харчоблок. Востаннє там робили ремонт чотирнадцять років тому», 18.06.2010, ВІККА-Новини.

Питанням корупції (хабарництва, безкарність високих чиновників, тощо) черкаська преса приділяє не так багато уваги. Хоча можна вказати кілька резонансних матеріалів. Колишні високе міліцейське керівництво Черкаської області піддається організації афер із тежоглядами автомобілів - «Міліція за ґратами?», 14.06.2010, Вечірні Черкаси. Із кримінальних справ щодо мерії і перевіроч комунальних підприємств насправді розпочинається артедіятовка до нових виборів мера? - «Над олімпом згуюються хмари...», 14.06.2010, Вечірні Черкаси.

Проти міського голови Сергія Одарича та директора департаменту економічної політики та розвитку Павла Караса порушено кримінальні справи за фактом зловживання ними службовим становищем - «Міській владі шийте справу?», 14.06.2010, Вечірні Черкаси.

Щодо теми реформ ЖКГ, соціальних гарантії та безпеки людини, можна відмітити, що вони були непопулярними за звітний період.

4. Пропонує відмінити всі спеціалізовані номерні знаки для високопосадовців, щоб було менше спокуюсь безкарно порушувати правила дорожнього руху. Яка Ваша позиція з цього питання? (Дмитро, 30 років, м.Львів)

5. Щось нарешті треба робити з підкупними судами. Але як Ви збираєтесь реформувати галузь, якщо самі підкуповуєте судей для потрібних рішень по приватизації чи щодо критики уряду? (Наталія Бихова, 55 років, Волноваха, Донецька обл.)

6. Як Ви збираєтесь врегулювати ситуацію з безкарністю дітей депутатів, високопосадовців, бізнесменів за різні правопорушення? (Марія Іванівна, 48 років, Дніпропетровськ)

7. Коли буде обладано російсько-український кордон, на якому процвітає, корупція та нелегальна міграція? (Зінаїда, м.Луганськ)

8. Скажіть, як та коли Ви наведете лад у сфері державних закупівель, чи будуть вони прозорими? (Рябокоч Сергій Володимирович, 42 роки)

9. Чи вирішиться нарешті питання зі зняття недоторканості у усіх, і в який термін. Чи це тільки обіцянки перед черговими виборами? (В.Стадник, м.Рівне)

10. Як Ви вважаєте, чи вдасться колись знищити таке негативне явище, як хабарництво представників нашого ДАІ? (Роман, м.Чернівці)

КОМУНАЛЬНА СФЕРА (ЯКІСТЬ, НЕВІДПОВІДНІСТЬ ЦІНАМ, РЕФОРМИ У САМІЙ СТРУКТУРІ)

1. Мешканці нашого чотирьох поверхового будинку регулярно сплачують за комунальні послуги - за воду та газ, вивіз сміття, електроенергію, опалення... Але сміття вивозиться нерегулярно, температура в квартирах низька і т.д., коли нарешті відбудуться зміни в комунальній сфері? (Ведмеда Валентина Іванівна, м.Дніпропетровськ)

2. Коли нарешті буде наведено лад, і буде зрозумілим питання комунальних тарифів? Одна інстанція приймає рішення про підвищення, інша скасовує, борги з'являються, бо між собою «верхи» не розбірались. Скільки це триватиме? (Олена Сергіївна, вчитель, м.Київ)

3. З 1 січня 2009 набув чинності Закон України «Про забезпечення житлових прав мешканців гуртожитків», що дозволяє приватизувати кімнату в гуртожитку. При зверненні до бюро приватизації та обміну житлового фонду було отримано відповідь, що приватизація гуртожитків не проводиться у зв'язку з відсутністю нормативної бази. З чим пов'язана затримка з виконанням закону та як довго це триватиме? (Світлана, м.Донецьк)

4. В Україні 3 млн. людей-інвалідів, багато хто пересувається на візку, коли нарешті вони будуть мати можливість вийти з будинків? (Сергій Іванович, пенсіонер, м.Херсон)

5. Скільки грошей Ви готові будете виділити на покращення стану ЖКГ в Києві? Давно час змінити всі труби в більшості будинків... (Світлана, 32 роки, м.Київ)

6. Звертаючись за допомогою до комунальних підприємств міста, а також до міського або районної адміністрації, ми отримавмо відповіді, які говорять про одне - мета роботи усіх цих установ це чисельні акти, розпорядження і таке інше, а зовсім не в тому, щоб вирішити питання, розібратися, допомогти в решті решт. Це не зміниться ніколи? (Валентина Миколаївна, вихователь, м.Київ)

(продовження на 4-й стор.)

Херсонський регіон
Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливості).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
МОНІТОРИНГУ:

Херсонські ЗМІ в квітні досить активно висвітлювали тему соціальних гарантії, виплат пенсій, зарплатних плат: Багато було інформації статистичного характеру - «В Херсоні надійшли «сміття гроші», 01.04.2010, Херсонська правда, «Херсонцям повисят пенсії», 26.04.2010, Таврія Ньос, «Для херсонців поступила соціальна допомога», 14.04.2010, Таврія Ньос, «Чо буде з зарплатами в ближайшее місяць», 06.04.2010, Херсонська правда, «У бюджетників задолженості по зарплаті неть», 09.04.2010, Таврія Ньос, «По виплатам соціальної неть задолженості неть», 02.04.2010, Таврія Ньос. Окрім цього були помічені наступні ініціативи деяких місцевих посадовців - «В Каховці талановиті діти будуть получать стипендії», 01.04.2010, Таврія Ньос, а також «Херсонська ОДА создала обласний комітет по економічній реформі», 01.04.2010, Площадь Свободи: «...основной задачей комитета, созданного как совещательно-консультационный орган при главе ОДА, является разработка и предлоожений к Государственной программе экономических реформ, которые направлены на внедрение преобразовательной программы Президента Виктора Януковича «Украина для людей». Указанным распоряжением А. Гриценко поручил провести в 2-х недельный срок созвать аналогичные комитеты при райгосадминистрациях и исполкомов городов, в обязанности которых будет входить проведение мониторинга на местах и ежеквартальной подачи соответствующих предложений обласному комитету». Чи буде ця робота ефективною і принесе користь звичайним людям, можна буде сказати вже за деякий час.

Висвітлення таких питань як якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі ЖКГ та цього місяця було досить активним. В квітні міська рада Херсона погодила проект Комплексної програми

реформування та розвитку ЖКГ міста на 2010-2014 рік. Заходів заплановано чимало і всі вони дуже потрібні місту - «К 2014 годa в Херсоні може подорожувати до 140 млн. грн», 26.04.2010, Херсонщина online, «На удручення качества питьевой воды в Херсоні до 2014 годa необходимо почти 140 млн грн.», 21.04.2010, Площадь Свободи, «О качестве капитального ремонта жилищного фонда, херсонцы информ сообщит по телефону горячей линии», 14.04.2010, Таврія Ньос, «В Херсоні создадут единую базу счетов потребителей коммунальных услуг», 20.04.2010, Площадь Свободи, «В ремонт и развитие канализационной хозяйства Херсона в 2010-14 гг планируют вложить более 137 млн грн», 21.04.2010, Площадь Свободи, «В Херсоні планируют к 2015 г внедрить круглогодичное подочу воды», 22.04.2010, Площадь Свободи, «Херсонская ОГА реформирует систему оформления жилищно-коммунальных субсидий в селах», 28.04.2010, Площадь Свободи.

Охорона здоров'я, проблеми платної та безплатної медицини - своїм розпорядженням голова ОДА вніс відповідні доповнення до регіональної програми «Здоров'я нації», згідно якого в регіоні має бути забезпечено безкоштовне проведення клінічних аналізів для населення - «На Херсонщині медобстеження будуть здійснюватися за счет обласного і місцевих бюджетов», 06.04.2010, Херсонщина online, «На Херсонщині медобстеження будуть здійснюватися за счет местных бюджетов», 03.04.2010, Херсонская правда. Заяви опозиційних партій також мали відображення у деяких херсонських медіа - «Віноватия програми «Смілейши лікар» зрявно на Херсонщині», 14.04.2010, Херсонская правда.

В травні висвітлення дій влади щодо вирішення соціальних проблем було досить активним, переважна більшість матеріалів нейтрального забарвлення, таких як повідомлення прес-служб: «Среднестатистическая зарплата жителей Херсонской области - 1583 гривны»,

18.05.2010, Херсонщина online, «На Херсонщині збільшилася р заробітна плата найманих працівників, так стверджують у адміністрації», 18.05.2010, Херсонская правда, «Население получило субсидии на возмещение затрат», 28.05.2010, Таврія Ньос, «Індіяция снижает обороты», 28.05.2010, Таврія Ньос, «Более 54 млн. гривен выделено на нужды ветеранов», 13.05.2010, Таврія Ньос, «Среднестатистическая зарплата жителей Херсонской области - 1583 гривны», 18.05.2010, Площадь Свободи, «Херсонский облсовет обещает в этом году купить жилье 22 сельским медикам», 14.05.2010, Площадь Свободи та позитивного змісту - «Более 54 млн. гривен выделено на нужды ветеранов», 13.05.2010, Таврія Ньос, «Херсонский облсовет обещает в этом году купить жилье 22 сельским медикам», 14.05.2010, Площадь Свободи, «ВЫблуды заседания коллегіи обласной державной адміністрації», 11.05.2010, Херсонская правда.

Щодо проблем ЖКГ, то інформація також була переважно нейтрального інформаційного характеру - «За ЖКХ оплачено 166,8 млн. грн.», 07.05.2010, Таврія Ньос, «Горсовет Херсона планирует в 2010 увеличить доход от аренды коммунального имущества почти до 72 млн грн.», 20.05.2010, Площадь Свободи, «На капремонт домов коммунальной собственности в Херсоні необходимо более 143 млн грн.», 25.05.2010, Площадь Свободи.

Решта суспільно-важливих тем, внесених моніторингом, цього місяця висвітлювалася досить рідко.

В червні подання ЗМІ соціальної проблематики, не надто відрізнялося від попереднього місяця - «З 1 линия збільшуватиме прожитковий мінімум», 26.06.2010, Херсонская Правда, «Діти в травні трохі знизилась», 09.06.2010, Херсонщина online, «Отпусчные бюджетникам выплачивают по графику», 30.06.2010, Таврія Ньос, «Сократился уровень безработицы», 30.06.2010, Таврія Ньос, «Інфляційні процеси продовжують зменшувати свої обороти», 16.06.2010, Таврія Ньос, «Переходити пенсії тривають», 02.06.2010, Таврія Ньос, «Горсовет Херсона намерен увеличить финансирование программы «Социальная защита», 22.06.2010, Площадь Свободи, «В Херсоні начали продавать «Муниципальный хлеб», 01.06.2010, Площадь Свободи, «В Херсонской области сократился уровень зарегистрированной безработицы», 25.06.2010, Площадь Свободи. Також не оминули медіа своєю увагою ініціативи уряду щодо пенсійної реформи: «В ближайшее время, над этим Правительство очень активно работает, бу-

Голова Херсонської ОДА
Микола Костак

дет начато пенсионную реформу. Об этом говорил Президент, безусловно, это стоит на повестке дня», - подчеркнул Николай Азаров. Премьер-министр добавил, что потребностей реформирования весьма много, что национальная система пенсионного обеспечения очень устарела по сравнению со странами-соседами и странами Европейского Союза и не обеспечивает нашим гражданам нормальную, обеспеченную старость», 16.06.2010, Таврія Ньос.

Щодо такої суспільно-важливий проблеми як боротьба з корупцією, можна відмітити показавлення у поданні місцевими ЗМІ - «Борьба с коррупцией», 16.06.2010, Таврія Ньос, «Более 70 херсонских чиновников с начала года привлечены к ответственности за коррупцию», 16.06.2010, Площадь Свободи, «В Херсоні задержана преподаватель университета, требованная у студентов взятка», 16.06.2010, Площадь Свободи, «Громадське спостереження: корупція повертається у школу», 15.06.2010, Херсонская правда.

Житлово-комунальне господарство, перспективи та заходи міської та обласної влади в цьому проблемному напрямку не поліпшили херсонських шпальт - «Визнаючи першочергові заходи щодо забезпечення сталой роботи житлово-комунальних підприємств міста в основний період 2010/11 року», 05.06.2010, Херсонская правда, «Кабмин выделил Херсонской области 14 млн грн на реализацию энергосберегающих проектов в ЖКХ», 21.06.2010, Площадь Свободи, «Задолженность по оплате коммунальных услуг в Херсонской области», 14.06.2010, Таврія Ньос.

4 ГРОМАДСЬКА ПЛАТФОРМА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Сумський регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ:

Після інваурації нового президента України, сумські медіа не були активними у висвітленні основних тем моніторингу, були повідомлення про призначення в країні загалом, та області зокрема. Соціальна тема, а саме питання доплат піднімалося у медіа в контексті допомоги ветеранам ВВВ до Дня Перемоги, 29.04.2010, Данкор online, а також для подання інформації управління статистики – «Зарплата росте більше на бумазі»? 13/04/2010, Данкор online.

Проблеми ЖКГ Сумської області були висвітлені досить активно у порівнянні з рештою тем, які

були визначені для моніторингу: «Мусорники» разборки достоялися, 30.04.2010, Данкор online, «Снова без воды» - 29.04.2010, Панорама, «Вода стала дорожче», 16.04. 2010, Данкор online тощо.

Травень також не був багатим щодо тематичного дослідження. Поодинокі повідомлення щодо встановлення пенсій для 100 мешканців Сумщини: «Ста жителям Сумщини установлена пенсия за особе заслуги перед Україною», 10.05.2010, Данкор online. Та вже згадували інші комунальні питання знаходив відображення у місцевих ЗМІ – «Власть разрешила домкомы», 10.05.2010, Данкор online, «Мусор пока не дорожает», 06.05.2010, Ваш шанс.

Через можна відзначити зна-

чною кількістю повідомлень щодо боротьби з корупцією у області – «Пора платить», 24.06.2010, Панорама, «И на замэра есть статья», 25.06.2010, Ваш шанс, «Большее заявлений, больше дел, больше арестов...», 17.06.2010, Ваш шанс, «Взяли в кабинете», 10.06.2010, Панорама, «Депутат получил приговор», 21.06.2010, Данкор online.

Тема охорони здоров'я також була цього місяця серед основних, але в переважній більшості матеріали містили проблеми, на кшталт необхідності створення лікарні невідкладної допомоги або заміни 20 з 23 автомобілів швидкої допомоги – «Больница будущего», 24.06.2010, Панорама, «Автопарк предпрития нуждается в срочном обновлении», 17.06.2010, Панорама. Але не можна не відмітити ініціативу губернатора Сумщини щодо створення сучасного діагностичного центру: «Северные районы области постоянно страдают из-за своей удаленности от областного центра – ведь далеко не все из 271 тис. проживающих в них населения могут потратить несколько часов на путешествие в Сумы и обратно для получения качественной медицинской помощи. Их проблему намерен решить губернатор Сумщины Юрий Чмырь. На ближайшей сессии областного совета он вынесет на рассмотрение депутатов вопрос о выделении средств на создание современного мощного

Голова Сумської ОДА Юрій Чмырь

діагностичного центру в Шостке» - «В Шостке появится диагностический центр», 10.06.2010, Ваш шанс.

Проблеми комунальної сфери також знайшли активне відображення в червні – «С новыми тарифами!», 10.06.2010, Данкор online, «Прокуратура оспаривает тарифы жэков», 18.06.2010, Данкор online, «Общественные слушания отменили», 25.06.2010, Ваш шанс, «288 лифтов - на прикол?», 23.06.2010, Ваш шанс «Ведет за сумскими отключат шосткинские лифты», 28.06.2010, Ваш шанс. Конститувати наявність пропозицій від громадян щодо розв'язання цього проблемного для Сумської області питання, на жаль не можна.

Чернівецький регіон

Відображена у ЗМІ діяльність влади спрямована на вирішення проблем:

- Соціальні гарантії (зарплати, пенсії, виплати, допомоги).
- Безпека людей (рівень злочинності, небезпеки сучасного суспільства, нещасні випадки).
- Корупція (бюрократія, хабарництво, безкарність високих чиновників, недотримання прав людини, проблеми судової системи, які позбавляють громадянина права на справедливість).
- Комунальна сфера (якість комунальних послуг, невідповідність цінам, реформи в структурі житлово-комунального господарства, житлові умови, в яких опиняються люди).
- Охорона здоров'я (якість сучасної медицини, проблеми платної та безплатної медицини).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ:

В чернівецьких медіа: в квітні згадування та ініціативи президента і його команди носили більше нейтральне та негативне забарвлення. Соціальні питання цього місяця переважно були відображені як статистична інформація – «Яка заробітна плата у буковинців у березні 2010 року?», 30.04.2010, Молодий буковинець, «Україні стали на 11% біднішими», 07.04.2010, Молодий буковинець, «У бюджеті Чернівців - величезна дірка», 12.04.2010, Молодий буковинець, «Азаров обіцяє за дві п'ятиріччя нагородити Сходу», 02.04.2010, Молодий буковинець, «В області створено комітет з економічних реформ», 15.04.2010, Молодий буковинець, «Пенсія зростає», 15.04.2010, Молодий буковинець, «16 631 гривні в середньому заробили у березні буковинці», 29.04.2010, Час.

В деяких медіа знайшло відображення підписання Віктором Януковичем закону, який переносилося набуття чинності раніше прийнятих законів «Про засади набрання та протидії корупції» і «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» - «Борьба за коррупцию», 15.04.2010, Час.

Щодо проблем ЖКГ, то інформація також була переважно інформативного характеру щодо підписання тарифів на комунальні послуги – «Всі чернівчани мають укласти нові угоди з ЖРЕНам», 20.04.2010, Молодий буковинець, «Квартплата змінюється», 08.04.2010, Час.

Решта суспільно-важливих тем, виснесених моніторингом, цього місяця висвітлювалася вкрай рідко та як така, що більше містила інформацію про проблему, а не пропозиції влади для її вирішення.

В травні голова ОДА Михайло Панієв розказав про виконання Закону про підвищення соціальних стандартів: «Незважаючи на складний фінансово-економічний спадок, який отримала команда президента Віктора Януковича від попереднього уряду, закон виконується - зростає пенсії, зарплати, соціальні виплати інвалідам, сім'ям з дітьми, іншим соціально незахищеним верствам населення. Держава вкладає на себе цей обов'язок перед громадянами і виконує його», —

сказав Михайло Панієв. Звісно, вважає очільник акавочної влади області, без економічного зростання, створення нових робочих місць важко досягти стандартів соціальної політики. Тому на першому плані – економіка, пошук резервів для наповнення бюджету. «У цьому контексті дуже важливе для нас завдання – забезпечити відкритість влади і відповісти довіру до неї людям», - підкреслює Михайло Панієв. Він акцентував увагу на необхідності легалізації ринку праці - «роботодавцю, кожен працюючий мешканець краю має розуміти, що, власне, передусім за рахунок відрахувань від зарплат до державних соціальних фондів і формується пенсії для їхніх батьків, виплати іншим малозахищеним категоріям населення» - Михайло Панієв: Кожен має сплачувати до спільної скарбнички», 13.05.2010, Час. Було зафіксовано чималу кількість нейтральної інформації – «Зарплата і пенсія зростає з травня», 07.05.2010, Молодий буковинець, «Пенсії понад 5 тисяч гривень отримують два відсотки буковинців», 26.05.2010, Молодий буковинець, «Мінімальну зарплату призначать і начальнику, й офіціанту», 28.05.2010, Молодий буковинець, «Органи пенсійного фонду проведені перерахунки пенсій шляхом підвищення мінімальних розмірів пенсій», 13.05.2010, ТРК Чернівці. Кількість інформації негативного забарвлення порівняно з минулим місяцем зростає: «Бюджету області вистачить аж на зарплату», 13.05.2010, Молодий буковинець, «Буковинцям заборугувати зарплату», 18.05.2010, Молодий буковинець, «Пенсіонери вимагають повернути їм доставку пенсій», 31.05.2010, Молодий буковинець, «Забробити буковинців пасує задіти», 06.05.2010, Час, «Буковинцям заборугувати зарплату платити», 18.05.2010, ТРК Чернівці.

Активно цього місяцем медіа було подано інформацію про боротьбу з корупцією – «На хабарі полав керівник виконавчої служби», 01.05.2010, Молодий буковинець, «Про факти хабарництва просять повідомляти телефоном», 20.05.2010, Молодий буковинець, «Сільські голови – корупціонери?», 06.05.2010, Час, «Бій хабарництву оголосила обласна

прокуратура», 20.05.2010, Час.

Питання безпеки людей, небезпек сучасного суспільства, нещасних випадків також було обговорювано у медіа, але переважно для попередження людей – «СЕС закликає кинути воду», 20.05.2010, Молодий буковинець, «Отрути в повітрі Буковини стало більше», 21.05.2010, ТРК Чернівці, «Руйнівний паводок Західній Україні не загрожує» (такий прогноз озвучив міністр з надзвичайних ситуацій Нестор Шуфрич), 26.05.2010, Молодий буковинець.

Були ініціативи від місцевої влади щодо комунальних тарифів – «Чернівецькі депутати - за зміну порядку формування комунальних тарифів», 28.05.2010, Молодий буковинець, «Депутати Чернівців зацікавилися тарифами на утримання житла», 28.05.2010, Молодий буковинець. Чи будуть вони успішними, буде зрозуміло за деяких час.

В червні висвітлення діяльності влади щодо вирішення соціальних проблем мало нейтральне та позитивне забарвлення, про перспективні плани президента та прем'єра говорили в контексті заяв після 100 днів перебування на посаді – «Янукович оголосив про початок своїх реформ», 02.06.2010, Молодий буковинець, «Янукович керує Україною вже 100 днів», 04.06.2010, Молодий буковинець, «Цього року обіцяють розпочати реформи», 13.06.2010, Молодий буковинець, «До кінця року посягуть заборугуваності з зарплати», 09.06.2010, Молодий буковинець. Були зафіксовані й інші думки, щодо дій та планів влади, а саме: «У той час, як єдина команда з нашої, з мистецтвами перекрематі вилучити та побитими опозиціонерами відлучати у Національну палату України перші 100 днів роботи Віктора Януковича, експерти практично нічого позитивного в них не побачили. За ці три місяці було багато слів, мало реальних справ і це більше - зрубів порушень Конституції. До того ж, сама Президентна часто розмовляла з реальними кроками його адміністрації та уряд», - наголошує політичний аналітик Павло Бужак. Експерт зауважує, що ми не побачили навіть наміру на виконання основних соціально-економічних виборчих обіцянок президента, як то 5-річчя податкової реформи для малого та середнього бізнесу, або повне виконання закону про соціальну дакти - «100 днів Януковича - тетів від демократії та виборчих обіцянок», 26.06.2010, Час; «Ветеранам ОУН-УПА доплачують до пенсії. Але не на Буковині», 26.06.2010, Час.

Незважаючи на попередній прогноз міністра з надзвичайних ситуацій негода та велика вода такі справи на Буковині: «Буревій та зливи завдали шкоди у п'ятьох районах області», 21.06.2010, Молодий буковинець, «У Чернівцях підтоплено шість вулиць», 23.06.2010, Молодий буковинець, «Шуфрич прогнозує підняття води у Прутті на понад 6 метрів»,

Голова Чернівецької ОДА Михайло Панієв

24.06.2010, Молодий буковинець, «На Буковині оголошено надзвичайну ситуацію», 24.06.2010, Молодий буковинець, «Надзвичайну ситуацію регіонального рівня оголосив Нестор Шуфрич», 23.06.2010, ТРК Чернівці, «П'ять централізованих джерел водопостачання області під загрозою», 26.06.2010, Молодий буковинець, «Зсув загрожує міжнародній залізниці», 29.06.2010, Молодий буковинець, «20 тисяч буковинців залишилися без питної води», 30.06.2010, Молодий буковинець, «Чернівці зсуваються», 10.06.2010, Час, «У Чернівцях зсув зруйнував магістральний газопіп», 29.06.2010, Молодий буковинець, «У зоні стихійного лиха опинилося 250 тисяч буковинців», 30.06.2010, ТРК Чернівці. Регіон відвідали міністр з надзвичайних ситуацій Н.Шуфрич, прем'єр-міністр М.Азаров та перший віце-прем'єр А.Клюєв - «Уряд віділлть необхідні кошти на всі відновлювальні роботи в районах Чернівецької області, які постраждали від стихійного лиха. Про це сказав на брифінгу міністр з надзвичайних ситуацій Нестор Шуфрич. За його словами, Буковина отримав гроші оперативно і в необхідних розмірах. Так зсув своєрідно в області надійшли перші 30 мільйонів гривень, обіцяних урядом. До кінця року буде відновлено більшість інфраструктури, пошкодженої стихією. А до наступної весни відбудують усі мости. Міністр пообіцяв віділлти необхідні кошти і на утворення зсуву в Чернівцях в районі вулиці Барбюса-Бізорувської. За попередніми даними, для цього необхідно цюнамітени 100 мільйонів гривень, які уряд віділлть з резервного фонду» - Шуфрич пообіцяв Чернівцям 100 мільйонів», 30.06.2010, Молодий буковинець; «На першочергові заходи з подолання наслідків стихійного лиха уряд віділлть Чернівецькій області 50 мільйонів гривень. Зокрема, усім евакуйованим зараз виплатять по одній тисячі гривень. Про це повідомив під час перебування на Буковині перший віце-прем'єр-міністр Андрій Клюєв» - «На першочергові заходи Буковині дають 50 мільйонів», 29.06.2010, Молодий буковинець.

Реформування ЖКГ та системи охорони здоров'я цього місяця висвітлювалися рідко, переважно у вигляді нейтральної інформації – статистичних даних.

7. У квартирі температура до 26 градусів. Просимо комунальніквік відлагодити теплопостачання. Це ж не мислимо при такій жарі спати. Жеківці включають подачу тепла як їм заманеться. Ніхто не хоче вирішити цю проблему. (Тригорій Шапа, 69 років. м. Миргород, Полтавська область)

8. Ваша думка, щодо прогнозу експертів про чергове подорожжання «комунальніквік майже вдвічі відразу президентських виборів? (Михайло Петрович, м. Рівне)

9. В нашому будинку по вулиці Героїв Сталінграду, вже 4-й день відсутнє опалення, температура на улиці також морозна, це все призводить до того що температура в кімнатах становить 12-15 градусів. Але ні ЖЕК, ні відповідні комунальні служби не реагують на ситуацію, годують обіцянками. Коли вже ЖЕКі та комунальні служби будуть виконувати свої прямі обов'язки? (Марина, м. Київ)

10. Коли, нарешті, в моїй квартирі буде тепло і яка температура у Вашій оселі? (Віталій Іванович, м. Черкаси)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

1. Право на безкоштовну освіту та лікування забезпечено Конституцією. Але в дійсності кожне звертання до бюджетних медичних установ, в тій, чи іншій мірі, є платним. В такому випадку, можливо все ж таки потрібні заправдатити страху медицину? (Назаренко О., 44 роки, м. Суми)

2. Як Ви збираєтесь викоритати корупцію в медицині, якщо медпрацівники отримують такі іменні зарплати? (Тетяна Верпаховська, 51 рік, Вінниця)

3. Моя дитина потребувала кількох операцій. Лежали у лікарнях і в Чернівці, і в Києві. Усюди треба платити лікарям за операцію. Батьки і заробляють як тільки можуть, і продають що тільки можуть. Одна жінка вирішила протестувати і не заплатила лікарю, то її дітини після операції ніякої допомоги не надавали. Коли у системі охорони здоров'я щось зміниться, коли припиниться ця корупція? (Лариса, 33 роки, Чернівецька область)

4. Рівень захворюваності СНІДом в Україні один з найвищих серед країн Східної Європи. Якій дії Ви пропонуєте, щоб вивести Україну з «епідемічної кризи»? (Володимир, м. Київ)

5. Вартість ліків німі зашкалює. Коли нарешті це буде припинено? Чому за кордоном ті ж ліки, тих же виробників можна купити дешевше? (Лілія Михайлівна, пенсіонер, м. Черкаси)

6. Вірус грипу постійно муляє, то пташники, то свинчани. Коли цьогоріч українців почнуть вакцинувати, це вже буде серйозна зими, чи буде ця вакцина ефективною, адже на той час може вже бути і інший штам вірусу. Чи є сенс витрачати бюджетні кошти, аби тільки поставити пликос у розділі виконавчих заходів? (Дмитро, Вінниця)

7. Коли сільські амбулаторії будуть обладнані належним чином? Коли в кожному селі буде хоча б по одному автомобілю «швидкої допомоги»? (Валентина Семівна, Сумська обл.)

8. Чому керівники країни та депутати, члени їх сімей лікуються за кордоном, а не в українських лікарнях за місцем проживання, в тих, де лікують народ, який їх (і Вас) обирає. У нас не якісна медицина? А що Ви зробите, щоб було навпаки? (Оксана Олександрівна, 30 років)

9. В українців проблем вистачає. Однею з них є вирішення проблеми поширення алкоголізму, наркоманії, захворювань на СНІД. Що Ви плануєте зробити в цьому напрямку? (Лілія, м. Донецьк)

10. Чому лікарі не хочуть лікувати за зарплату? Чому лікарі лікують тільки, коли їм дає хабар, при цьому кажучи «Ну що ви?»? Я хворію вже не перший рік. Народна медицина не завжди допомагає, а в лікарню грошей немає їти. Коли Ви зніщите хабарництво? (Тетяна П., м. Херсон)

Висновки та рекомендації

Альтернативні громадські інформаційні кампанії продемонстрували свою високу ефективність у донесенні суспільно-значимої інформації до багаточисельної аудиторії. Загалом матеріали двох вище представлених проектів змогли отримати понад 15 мільйонів громадян.

З огляду на накопичений досвід можемо дати рекомендації щодо того, які індикатори варто застосовувати в майбутньому для оцінки подібних проектів:

1. Ефективність тренінгів для бібліотекарів потрібно виміряти реальною кількістю тих волонтерів, яких працівники 6-ти базових бібліотек зможуть додатково залучити до проекту.

2. Ефективність діалогових груп потрібно виміряти кількістю звернень від учасників діалогових груп до ЗМІ, до кандидатів у президенти, представників їх команд, органів влади та місцевого самоврядування, а також до новообраного президента та членів його команди. Також ефективність за цим індикатором потрібно виміряти професійністю формулювання запитань і звернень, а також тим, як громадяни і надалі проявлятимуть свою активність вже поза межами цього проекту і надалі добиватимуться від ЗМІ представляти їхні інтереси й висвітлювати їх проблеми, а політиків – публічно говорити про шляхи вирішення як глобальних, так і локальних проблем суспільства і демонструвати суспільству реальні успішні кроки.

3. Ефективність звернень до кандидатів у президенти представників їхніх команд, органів влади та місцевого самоврядування, а також до новообраного президента та членів його команди потрібно виміряти конкретними проявами їхньої реакції, тим, наскільки вони враховуватимуть позицію виборців та громадськості.

4. Ефективність стимулювання розвитку демократичних медіа потрібно виміряти реальними моніторинговими результатами, які свідчатимуть, наскільки медіа почали активніше здобувати довіру своїх читачів, глядачів та слухачів, відмовляючись від замовних матеріалів на користь активнішого висвітлення головних проблем суспільства (а також конкретних локальних проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно).

5. Ефективність юридичного супроводу конкретних запитів (щодо проблем, які регіональна громада чи конкретна людина не може вирішити самостійно) потрібно виміряти конкретними прикладами вирішення конкретних проблем, реакцією на це ЗМІ, політиків, органів влади та місцевого самоврядування.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

О.Чекмишев. Громадські кампанії з альтернативного інформування громадян та медіаграмотності:
звіт за результатами проектів з моніторингових досліджень та громадських кампаній, проведених в Україні
в період 2002-2010 р.р.